

Průvodce vybranými oblastmi podnikání po vstupu České republiky do EU

Průvodce vybranými oblastmi podnikání po vstupu České republiky do EU

Vydavatel:

Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Odbor komunikační strategie

Autor:

EUROFFICE PRAHA–BRUSEL, a.s.

Vydavatel:

© Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Odbor komunikační strategie

Autor:

© EUROFFICE PRAHA–BRUSEL, a.s.

Foto na titulní straně:

© European Commission Audiovisual Library

ISBN: 80–86345–47–5

Předmluva

Dne 1. května 2004 vstoupí Česká republika do EU, čímž se završí mnohaleté úsilí české politické reprezentace a diplomacie. Do Evropské unie vstupujeme nikým nenuceni, po vlastním, výrazně kladném rozhodnutí v prvním referendu v historii naší země. Česká republika se stává členem Evropské unie po dlouholeté přípravě s vědomím odpovědnosti takového kroku. S vědomím, že bude záležet jen na našich schopnostech a pracovitosti, kolik z našeho členství dokážeme vytěžit.

Česká republika představuje malou a otevřenou ekonomiku s velmi omezenými surovinovými zdroji, která je závislá na exportu zboží a služeb. Rovněž hlavním zdrojem růstu české ekonomiky je zvyšování objemu exportu a lze jednoznačně říci, že celková úspěšnost České republiky v rámci EU i ve světě je závislá na exportní výkonnosti. Je třeba si uvědomit, že porovnání podílu vývozu na jednoho obyvatele mezi srovnatelnými zeměmi EU a Českou republikou vyznívá pro Českou republiku zatím nepříznivě. Náš vývoz na hlavu dosahuje cca. EUR 3 tis., zatímco země jako Belgie, Dánsko, Rakousko nebo Švédsko dosahují čtyř až pětinasobných hodnot. Naším strategickým cílem tedy není vyvážit o něco více, ale o několikrát více a dosáhnout úrovně srovnatelně velkých zemí EU.

Po vstupu České republiky a dalších kandidátských zemí bude cca. 85 % českého exportu směřovat do zemí EU a více než 70 % českého dovozu bude z EU. To ovšem neznamená, že se pro Českou republiku z hlediska obchodně politického sníží význam třetích zemí. Naopak, chceme maximálně diversifikovat náš export a chceme využít vstupu do EU k expanzi na třetí trhy, protože právě se vstupem do EU získá Česká republika výhody pro obchod s řadou zemí a několika integračními uskupeními, se kterými má EU smluvně zajištěny preferenční obchodní vztahy.

Změna prostředí bude klást zvýšené nároky především na podnikatelský sektor. Než se nové věci zaběhnou, bude to nějakou dobu trvat. V počáteční fázi je nejdůležitější mít dostatek relevantních informací. Ministerstvo zahraničních věcí si je vědomo zvýšené náročnosti, kterou kladou změny v podnikatelském prostředí spojené se vstupem do EU na soukromou sféru a chce touto publikací přispět ke zvýšení informovanosti podnikatelského sektoru o některých změnách.

Podpora obchodu patří mezi prioritní aktivity ministerstva zahraničních věcí. Věřím, že tato publikace přinese svým čtenářům podnětné informace k efektivnímu řízení práce. Na prahu našeho členství v Evropské unii Vám přeji mnoho pracovních úspěchů.

A handwritten signature in blue ink that reads "Cyril Svoboda". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

JUDr. Cyril Svoboda
místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí ČR

Úvodní slovo

Vážení přátelé,

právě jste otevřeli publikaci „Průvodce vybranými oblastmi podnikání po vstupu České republiky do EU“. Jejím vydáním zamýšlíme doplnit dnes již velmi rozsáhlou řadu obecných i sektorových zdrojů informací o tom, co naše podnikatele čeká po vstupu do EU. Tato publikace neaspiruje na to, aby podala vyčerpávající přehled všech změn a novinek; to pro jejich množství a různorodost není ani dost dobře možné. Nechali jsme se spíše inspirovat četnými dotazy, které podnikatelská veřejnost s blížícím se vstupem do EU stále častěji klade, a vybrali jsme tak témata, která pokládáme za důležitá zejména vzhledem ke změnám režimu obchodních vztahů v souvislosti se vstupem do EU. K těmto oblastem jsme pak připojili některé základní informace např. o zakládání společností v členských zemích EU, o pravidlech pro výběrová řízení v EU a o některých všeobecně méně známých programech pomoci podnikání z prostředků EU apod. Publikaci jsme doplnili přehledem vybraných institucí, podnikatelských a oborových sdružení, které v ČR veřejně poskytují informační, vzdělávací apod. služby.

Při zpracování „Průvodce“ se vycházelo z mnoha podkladů, především sektorových publikací a údajů, zpracovávaných pro potřeby veřejnosti i veřejné správy jednotlivými ministerstvy a podnikatelskými komorami, zejména Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva financí ČR a Generálního ředitelství cel Ministerstva financí ČR, Ministerstva místního rozvoje, Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, ČSÚ atd. Jmenovaná ministerstva již připravila pro podnikatelskou veřejnost velké množství užitečných podkladů a zdrojů informací, dostupných např. na webových stránkách příslušných úřadů. Vzhledem k potřebě zachovat náležitou přesnost informací byly často zachovávány některé texty v ucelené podobě v příslušných částech "Průvodce". Zároveň se na několika místech poněkud ustoupilo od standardní „úřední“ struktury, aby bylo možno vyjít vstříc vašim potřebám a dotazům a také žádoucí srozumitelnosti. Ministerstvo zahraničních věcí touto cestou děkuje všem státním orgánům a dalším institucím, které – ač se přímo na zpracování publikace autorsky nepodílely – poskytly podklady a cenné rady.

Dalším naším cílem bylo napomoci snadnější orientaci v bludišti nových pravidel a požadavků plynoucích z prostředí EU – „Průvodce“ tak má plnit roli pomocníka i při navigaci tímto komplexním terénem. Proto je v maximální možné míře využito odkazů na původní zdroje, zejména prostřednictvím webových stránek úřadů i databází v ČR i EU dostupných.

„Průvodce“ je distribuován v elektronické (CD ROM, Internet) a tištěné podobě. Vzhledem k velkému množství odkazů na webové stránky považujeme za základní verzi elektronickou, přístupnou např. na adrese www.euroskop.cz. Vzhledem k neustále se měnícímu obsahu internetových stránek budou některé odkazy po jisté době nefunkční. Tato verze umožňuje mj. přímé vstupy na zdroje informací a databáze, ze kterých text vychází. Tištěná verze může sloužit jako praktický pomocník pro potřebu okamžitého ověření určitých informací, ale také těm z vás, kteří se třeba budou chtít ve vzácných chvílích klidu seznamovat s celkovou logikou popisovaných procesů resp. tvorbou a aplikací pravidel a politik EU.

Považujeme rovněž za nutné upozornit, že informace obsažené na následujících řádcích zachycují stav vesměs k začátku března 2004. Legislativa a přístupy EU se přirozeně vyvíjejí, po určitém čase mohou některé informace být již zastaralé. Naším úkolem bude o těchto změnách vhodným způsobem informovat.

Pokud jde o šíření této publikace, Ministerstvo zahraničních věcí ČR neklade žádné specifické meze. Naopak je naším cílem, aby se informace v „Průvodci“ obsažené dostaly k co největšímu počtu uživatelů z řad podnikatelů i jinak zainteresované veřejnosti. Publikace sama je distribuována zdarma. „Průvodce“ a jeho jednotlivé ucelené části ovšem nelze šířit za účelem komerčním.

RNDr. Libor Kudláček

EUROFFICE PRAHA–BRUSEL, a.s

Obsah:

Předmluva.....	5
Úvodní slovo.....	7
1. Informace o obchodním režimu na vnitřním komunitárním trhu.....	10
1.1. Požadavky na české výrobce, exportéry a importéry z hlediska technických předpisů, technických norem a posuzování shody výrobků.....	10
1.2. Způsob vykazování přijetí a odeslání zboží ve Společenství (sledování intrakomunitárního obchodu).....	17
1.3. Informace o Schengenském prostoru.....	19
1.4. DPH při dodání zboží a pořízení zboží mezi členskými státy.....	20
1.5. DPH při poskytování služeb.....	28
1.6. Ochrana duševního vlastnictví.....	30
1.7. Postup při stížnosti na porušování pravidel v rámci vnitřního komunitárního trhu.....	32
2. Informace o obchodním režimu EU vůči třetím zemím.....	36
2.1. Společná obchodní politika.....	36
2.2. Informace o společném celním sazebníku.....	36
2.3. Technické požadavky na české výrobce, exportéry a importéry.....	51
2.4. Licence a některá obchodní ochranná opatření.....	51
2.5. Postup při návrhu na zavedení obchodních ochranných opatření vůči dovozům ze třetích zemí a podávání stížností na překážky obchodu se třetími zeměmi.....	56
2.6. Obchodní mechanismy používané k regulaci agrárního obchodu EU.....	60
2.7. Fytosanitární a veterinární požadavky na dovoz ze třetích zemí.....	63
2.8. DPH při vývozu do třetích zemí a dovozu.....	66
2.9. Smluvní obchodní politika; obchodní režimy vůči některým třetím zemím a systém všeobecných preferencí.....	66
3. Informace o podmínkách zaměstnávání českých občanů v zemích EU a EHP/ESVO.....	78
4. Informace o vybraných podmínkách zakládání některých firem, živností a kanceláří v EU.....	82
5. Veřejné zakázky v EU.....	99
5.1. Základní pravidla pro zadávání veřejných zakázek.....	99
5.2. Informace o pravidlech a veřejných zakázkách vyhlašováných v EU.....	102
5.3. Opravné prostředky při zadávání veřejných zakázek v EU.....	103
6. Informace o vybraných programech pomoci Evropských společenství s využitím pro podnikání.....	105
6.1. Rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj.....	105
6.2. Víceletý program na podporu malých a středních podniků a podnikání (MAP).....	112
6.3. Program eContent.....	113

6.4.	Program „Inteligentní energie - Evropa“	114
6.5.	Leonardo da Vinci II	115
7.	Informační, poradenské, vzdělávací služby	118
7.1.	Vybrané všeobecné zdroje informací a poskytování služeb	118
7.2.	Vybrané sítě informačních a poradenských středisek.....	118
7.3.	Informační a poradenské služby podnikatelských asociací a svazů	121
8.	Stručný přehled důležitých institucí	122
8.1.	Instituce v ČR	122
8.2.	Zahraniční instituce	123

1. Informace o obchodním režimu na vnitřním komunitárním trhu

Jednotný vnitřní trh EU je území Společenství, kde fungují tzv. čtyři svobody: volný pohyb osob, zboží, kapitálu a služeb. Jde o vysokou formu integrace národních států. Volný pohyb zboží znamená, že zboží vyrobené v kterékoliv členské zemi EU a zboží ze třetích zemí propuštěné na vnitřní trh se dovaží na trhy dalších členských zemí bez celních či jiných kvantitativních omezení. Volný pohyb osob je charakterizován právem podnikat, pracovat a žít v kterékoliv členské zemi bez omezení. Díky volnému pohybu služeb není omezováno poskytování služeb fyzickými či právníckými osobami z členského státu EU na území jiného státu EU. Díky volnému pohybu kapitálu je možné kapitálové prostředky ukládat a investovat v rámci EU tam, kde k tomu existují nejvýhodnější podmínky. Pokud jde o volný pohyb osob, mělo by jít nejen o právo cestovat, ale také o právo usazovat se a pracovat kdekoli v rámci EU. Toto právo však může být omezeno.

Podstatné informace o Vnitřním trhu pro podnikatele včetně možnosti pokládat dotazy jsou k dispozici na stránkách „Dialogue with Business“ zaměřených na pomoc podnikatelům v orientaci na Vnitřním trhu EU (<http://europa.eu.int/business/en/index.html>). Další údaje je možno rovněž nalézt na stránkách jednotlivých Generálních ředitelství Evropské komise, zejména na GR Vnitřní trh (http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/index.htm). Některé důležité informace o starých i nových členských zemích a důležité internetové adresy lze nalézt na stránkách projektu BusTEN: (http://www.busten.com/en_intro.asp).

1.1. Požadavky na české výrobce, exportéry a importéry z hlediska technických předpisů, technických norem a posuzování shody výrobků

Proces dosažení plné shody s technickými předpisy, technickými normami a s postupy při posuzování shody výrobků uplatňovanými v EU byl již součástí plnění závazků ČR vyplývajících jak z Evropské (asociační) dohody, tak v posledních letech i z Protokolu o posuzování shody a akceptaci průmyslových

výrobních k této dohodě (PECA). Byl tak postupně usnadňován obchod s členskými státy EU. Z pohledu podnikatelské veřejnosti je podstatné, že v převážné části předmětné oblasti došlo k plné shodě s praxí v EU již v předvstupním období. V dostatečném předstihu před vstupem ČR do EU byla přijata a zveřejněna i opatření pro zbývající část této oblasti, resp. opatření, která již jen okrajově upravují některé náležitosti, vázané na členství ČR v EU.

1.1.1. Technické předpisy v rámci jednotného vnitřního trhu EU

Cílem jednotného vnitřního trhu EU je především zajistit volný pohyb zboží jako jednoho ze základních pilířů EU. K tomu slouží harmonizace technických předpisů, technických norem a postupů při posuzování shody výrobků, při které členské státy EU nahrazují svá odlišná národní opatření opatřeními jednotnými.

Sjednocují se tak technické požadavky na vlastnosti výrobků z hledisek bezpečnosti, zdraví, majetku a životního prostředí, včetně způsobů jejich ověřování před uváděním na trh EU.

Vedle této harmonizované oblasti existuje i oblast, ve které pro určité sektory výrobků v jednotlivých členských státech EU buď není žádná společná úprava, nebo platí rozdílná národní úprava, a v níž se její harmonizace buď teprve připravuje, nebo se o ní neuvažuje.

Do této neharmonizované oblasti spadají mj. výrobky neodpovídající definicím výrobků stanoveným příslušnými směrnici ES, popř. z působnosti směrnice vyloučené. Namátkou lze jmenovat např. strojní zařízení, u kterých jediným zdrojem energie je lidská síla (např. ručně poháněné domácí spotřebiče), zařízení určená k použití na výstavištích a/nebo v zábavních parcích (např. kolotoče), sportovní potřeby, jízdní kola, střelné zbraně a střelivo, zásuvky a vidlice pro domácnost. I zde však platí obecná úprava v podobě Směrnice 92/59/EHS o všeobecné bezpečnosti výrobků, která je v ČR přejata zákonem č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona je výrobce (resp. dovozce) povinen uvádět na trh pouze bezpečné výrobky. Uvedený zákon definuje, co se považuje za bezpečný výrobek.

Základem pro harmonizaci technických předpisů, upravujících technické požadavky na výrobky, jsou

směrnice ES, které jsou jednotlivé členské státy EU povinny převzít do svých právních předpisů. Tyto směrnice lze členit na směrnice „sektorové“ a směrnice tzv. „nového přístupu“¹⁾. „Nový přístup k technické harmonizaci a normám“²⁾ byl v EU přijat v r. 1985 a je využit v řadě sektorů, kde nahradil zpracovávání detailních předpisů předpisy obecnějšími při současném využití technických norem. V ČR jsou směrnice ES v závislosti na jejich obsahu přejety různými druhy právních předpisů, tj. zákony, nařízeními vlády či vyhláškami, které jsou zveřejňovány ve Sbírce zákonů³⁾.

Vedle směrnic jsou v oblasti technických předpisů přijímána orgány ES i rozhodnutí, která pro členské státy platí přímo, bez nutnosti převádět je do národních předpisů. Tato rozhodnutí jsou, stejně jako všechny ostatní oficiální akty ES, zveřejňovány v Úředním věstníku EU⁴⁾. Ten bude k dispozici, obdobně jako jsou Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv, v českém jazyce.

Níže uvedené principy a pravidla se vztahují na průmyslové výrobky, u kterých jsou požadavky stanoveny směrnicemi nového přístupu. Nevztahují se na sektory výrobků, ve kterých právní předpisy ES byly na vyhovující úrovni již před přijetím nového přístupu, nebo kde nelze jeho principů z různých důvodů plně využít. Jde například o potravinářské výrobky, o farmaceutické a chemické výrobky a o motorová vozidla. V těchto sektorech byly předpisy ES (sektorové směrnice), resp. předpisy Ekonomické komise OSN pro Evropu (<http://www.unece.org/>) pro motorová vozidla, převzaty v ČR zákony o potravinách, o léčivech, o chemických látkách a přípravcích a zákony v oblasti silniční dopravy, popř. prováděcími vyhláškami k nim. Pravidla pro uvádění výrobků na trh v těchto oborech jsou tak obsažena v příslušných zákonech. Obdobně se to týká i oblasti měřidel, jejichž uvádění na trh je řešeno zákonem č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů. Prováděcí vyhlášky k tomuto zákonu přejímají platné sektorové směrnice ES.

Informace o všech směrnicích ES (tj. sektorových i nového přístupu), o jejich překladech do českého jazyka, včetně jejich plných textů, lze nalézt např.

na stránkách portálu veřejné správy, kde jsou na adrese: http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/699 rovněž zpřístupněny i texty českých právních předpisů a řada dalších souvisejících informací.

1.1.2. Posuzování shody výrobků

V případech, kdy se při uvádění na trh ukládají povinnosti

- dodržet technické požadavky dané příslušnými předpisy,
- posoudit soulad výrobků se stanovenými základními požadavky, a to některým ze stanovených postupů,
- vydat o tom příslušný doklad a výrobek předepsaným způsobem označit, tyto veškeré požadavky jsou obsaženy ve zmíněných směrnicích nového přístupu. Tyto směrnice jsou na základě zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 22/1997 Sb.“) převzaty do právního řádu ČR jednotlivými nařízeními vlády.

Zmíněná nařízení vlády především vymezují okruh výrobků, na které se posuzování shody podle příslušného nařízení vlády vztahuje (tzv. stanovené výrobky).

Nařízení vlády obsahují dále – převážně v přílohách – tzv. základní požadavky, které musí výrobek při uvedení na trh splňovat.

Nařízeními vlády jsou stanoveny rovněž postupy, kterými se shoda výrobků se stanovenými základními požadavky posuzuje (ve směrnicích ES tzv. moduly). V závislosti na charakteru výrobku a jeho výroby jde o postupy stanovující, zda shodu posuzuje

- buď výrobce sám (modul A) nebo
- výrobce za součinnosti autorizované (notifikované) osoby některým z dalších postupů (moduly B až H).

Autorizaci k činnostem podle jednotlivých nařízení

1) <http://www.newapproach.org/Directives/Default.asp>

2) <http://www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/l21001a.htm>

3) <http://www.mvcr.cz/>

4) http://publications.eu.int/general/en/oj_en.htm

vlády udílí nezávislým právníkům osobám (zkušebnám) Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) po prověření jejich odborné způsobilosti. Autorizované osoby jsou oznamovány příslušným orgánům v rámci EU a stávají se tím notifikovanými osobami, jejichž nálezy jsou akceptovány v členských státech EU. Text zákona č. 22/1997 Sb., jednotlivých nařízení vlády i seznam českých i zahraničních notifikovaných osob lze nalézt na web stránce ÚNMZ ⁵⁾.

K jednotlivým nařízením vlády (resp. ke směrnici ES) jsou dále určovány tzv. harmonizované normy, které mají zvláštní právní postavení. Jde o technické normy, jejichž splnění je považováno za splnění příslušných základních požadavků. Neexistuje však přitom povinnost tyto harmonizované normy dodržet. Výrobce má možnost volit odlišné řešení, jak splnit základní požadavky nařízení vlády. Pro takové případy je obvykle nařízením vlády stanoven náročnější či složitější způsob posouzení shody výrobku, než při použití harmonizovaných norem.

Údaje o harmonizovaných normách k jednotlivým nařízením vlády, kterými jsou stanovovány technické požadavky na výrobky, zveřejňuje ÚNMZ ve Věstníku ÚNMZ. Informace o těchto harmonizovaných normách lze dohledat též na webových stránkách ÚNMZ ⁵⁾ i ČSNI ⁶⁾.

Harmonizované normy mohou po příslušné proceduře v rámci EU ztratit zmíněné právní postavení. Takové případy jsou zveřejňovány v Úředním věstníku EU a v případě českých technických norem, které dané harmonizované normy přejímají, jsou zveřejňovány ve Věstníku ÚNMZ.

Ke dni vstupu ČR do EU jsou do právního řádu ČR (viz čísla nařízení vlády v následující tabulce) převzaty všechny směrnice ES nového přístupu, ke kterým k datu 1. 5. 2004 vznikla povinnost členských států EU je převzít. Jde o směrnice ES, týkající se následujících sektorů:

poř. č.	směrnice ES	sektor výrobků	číslo nařízení vlády (ev. změny)
1	73/23/EHS	elektrická zařízení nízkého napětí	17/2003 Sb.
2	89/336/EHS	elektromagnetická kompatibilita	18/2003 Sb.
3	98/37/ES	strojní zařízení	24/2003 Sb.
4	88/378/EHS	hračky	19/2003 Sb.
5	89/686/EHS	osobní ochranné prostředky	21/2003 Sb.
6	87/404/EHS	jednoduché tlakové nádoby	20/2003 Sb.
7	94/9/EHS	pro prostředí s nebezpečím výbuchu	23/2003 Sb.
8	90/396/EHS	spotřebiče plyných paliv	22/2003 Sb.
9	95/16/ES	výtahy	27/2003 Sb.
10	92/42/EHS	účinnost teplovodních kotlů	25/2003 Sb.
11	97/23/ES	tlaková zařízení	26/2003 Sb.
12	1995/5/ES	rádiová a telekomunik. koncová zařízení	426/2000 Sb., (483/2002 Sb., 251/2003 Sb.)
13	96/57/ES	chladičí zařízení	179/2001 Sb.
14	93/42/EHS	zdravotnické prostředky	25/2004
15	90/385/EHS	aktivní implantabilní zdravotnické prostředky	191/2001 Sb., (337/2001 Sb., 251/2003 Sb.)
16	75/324/EHS	aerosolové rozprašovače	194/2001 Sb.
17	94/25/ES	rekreační plavidla	270/2003 Sb.
18	98/79/ES	diagnostické zdravotnické prostředky in vitro	286/2001 Sb.

5) www.unmz.cz

6) www.csni.cz

poř. č.	směrnice ES	sektor výrobků	číslo nařízení vlády (ev. změny)
358/2001 Sb., (416/2003 Sb.)	19	93/15/EHS	výbušniny pro civilní použití
20	86/594/EHS, 2000/14/ES	emise hluku	9/2002 Sb.
21	2000/9/ES	zařízení pro dopravu osob	70/2002 Sb.
22	90/384/EHS	váhy s neautomatickou činností	326/2002 Sb.
23	99/36/ES	přepavitelná tlaková zařízení	42/2003 Sb., (251/2003 Sb.)
24	89/106/EHS	stavební výrobky	190/2002 Sb., (251/2003 Sb.)

Poznámky k tabulce:

1. Ze směrnic nového přístupu **není v tabulce zahrnuta** Směrnice 96/48/ES, týkající se vysokorychlostní železniční sítě (nepřevzato dosud právním předpisem, předpokládá se však nabytí účinnosti novely zákona o dráhách a příslušných prováděcích předpisů ke dni vstupu ČR do EU) a Směrnice 96/98/ES, která se týká námořních zařízení (převzata zákonem č. 61/2000 Sb. o námořní plavbě).

2. Pro **sektory výrobků pod poř. č. 1 až 11, 14 a 17** platí do data vstupu ČR do EU předchozí nařízení vlády. V tabulce uvedená nová nařízení vlády, která nabývají účinnosti dnem vstupu ČR do EU, se od nich věcně téměř neodlišují. Byla přijata pouze z důvodů zpřehlednění několikrát novelizovaných předchozích předpisů. Obdobné zjednodušení právní úpravy (vydání nových nařízení vlády) je v době zpracování textu této příručky připravováno i pro zbývající sektory vztahující se na zdravotnické prostředky (položky č. 15 a 18).

3. Pro **stavební výrobky** je v tabulce uvedeno nařízení vlády č. 190/2002 Sb., které přejímá Směrnici 89/106/EHS. Toto nařízení vlády, které se vztahuje jen na stavební výrobky, pro které existují harmonizované evropské normy či evropská technická schválení, nabude účinnosti zahrnutím sektoru stavebních výrobků do PECA (viz pozn. 4), nejpozději však vstupem ČR do EU. Současně ovšem platí i nařízení vlády č. 163/2002 Sb., které se vztahuje na ostatní stavební výrobky a které bude uplatňováno i po vstupu ČR do EU.

4. U výrobků, patřících před vstupem ČR do EU mezi výrobky, na které se vztahuje Protokol k Evropské dohodě o posuzování shody a akceptaci průmyslových výrobků – PECA (jeho uplatňování končí se vstupem ČR do EU) se praxe při posuzování shody vstupem do EU nemění a dokumenty vydané před vstupem platí i po vstupu ČR do EU. Jde o sektory uvedené v tabulce pod poř. č. 1 až 3 a 5 až 11.

V době zpracování textu této příručky bylo připraveno rozšíření PECA na další sektory, a to rádiová a telekomunikační koncová zařízení, zdravotnické prostředky, aktivní implantabilní zdravotnické prostředky, váhy s neautomatickou činností a stavební výrobky. Pokud by nedošlo k rozšíření PECA, platí pro tyto sektory obecně, že stejně jako v dalších sektorech výrobků, nezahrnutých do PECA, dojde se vstupem ČR do EU ke změnám převážně formálním a administrativním, souvisejícím především s tím, že pro všechny sektory výrobků se obecným průkazem shody výrobku stanoveného k posouzení shody podle zákona č. 22/1997 Sb. stane označení CE (výjimky - NV č. 173/1997 Sb., NV č. 163/2002 Sb.).

Všechny postupy a náležitosti při posuzování shody po vstupu ČR do EU jsou uvedeny v odpovídajících nařízeních vlády.

5. Kromě uvedených sektorů výrobků podléhají posuzování shody v ČR i výrobky uvedené v nařízení vlády č. 173/1997 Sb., kterým se stanoví vybrané výrobky k posuzování shody. Jde např. o trubková lešení, některé výrobky pro zásahovou činnost jednotek požární ochrany, prostředky lidové zábavy – např. zařízení s pohyblivými stanovišti osob, zařízení dětských hřišť nebo zařízení s možností zvýšené psychické zátěže. Jde o právní úpravu neharmonizovanou v EU, a proto při umístění těchto výrobků na trh na území ČR platí ve smyslu ustanovení § 13b zákona č. 22/1997 Sb., že požadavky stanovené nařízením vlády (posuzování shody) se neuplatní, pokud výrobky byly uvedeny na trh legálně v jiném členském státě EU a míra ochrany zdraví, bezpečnosti, majetku a životního prostředí, uplatňovaná podle předpisů v tomto státě, odpovídá míře ochrany v ČR.

Zmíněné ustanovení § 13b zákona č. 22/1997 Sb. promítá do právní úpravy posuzování shody v ČR princip vzájemného uznávání, který zajišťuje volný pohyb výrobků v rámci jednotného vnitřního trhu EU. Tento princip platí především pro neharmonizo-

vanou sféru a vychází z legislativy EU (od Smluv o ES přes všechny předpisy ES až po rozhodnutí Soudního dvora ES /jinak též Evropský soudní dvůr, ESD/). Na jeho základě obecně členské státy EU nesmějí bránit uvedení na trh na svém území výrobků, které byly legálně vyrobeny anebo uvedeny na trh na území jiného členského státu EU. Za příklad prosazování tohoto principu slouží spor o dovoz likéru Cassis de Dijon z Francie do Německa. Jeho prodej v Německu měl být zakázán s ohledem na německé národní předpisy, které stanovily, že likéry z ovocných šťáv musí obsahovat minimálně 25 % alkoholu. Soudní dvůr shledal zákaz dovozu, odůvodňovaný ochranou spotřebitele, jako přemrštěné opatření k dosažení žádoucího cíle (ochrana spotřebitelů) a označil údaje zřetelně uvedené na etiketě lahvi (15–20 % alkoholu) za dostačující pro informace spotřebitelů.

Pro výrobce lze doporučit tyto obecné zásady – postupné kroky:

1. Vyhledat v nařízeních vlády, zda v případě jím vyráběného výrobku jde o stanovený výrobek.
2. Pokud ano, řídit se při navrhování a výrobě výrobku technickými požadavky, stanovenými v příslušných nařízeních vlády, popř. k tomu využít harmonizované normy. Při zvažování řešení odchylného od harmonizovaných norem je třeba zvážit i nároky na zpravidla obtížnější postup při posuzování shody.
3. Je nutno vzít v úvahu, že na řadu výrobků se vztahuje několik nařízení vlády.
4. Provést posouzení shody výrobku se základními požadavky ve smyslu následujících bodů, a to v souladu s ustanoveními příslušného (příslušných) nařízení vlády, v němž jsou uvedeny specifikace pro jednotlivé druhy výrobků. V nařízeních vlády je přitom nutno věnovat pozornost ustanovením o nabytí účinnosti a ustanovením přechodným, zejména pokud nařízení vlády byla novelizována.
5. V případech, kdy posouzení shody je oprávněn provést sám výrobce, je nutné, aby provedl analýzu všech základních požadavků těch nařízení vlády, která se na daný výrobek vztahují, a na jejím základě ověřil splnění základních požadavků. Není-li schopen tuto analýzu, resp. následně potřebné zkoušky a dílčí posouzení provést sám, může využít služeb kohokoliv ji-

ného, ovšem za posouzení shody nese odpovědnost sám. S výhodou, snižující riziko z neodborného posouzení, lze např. využít služeb akreditovaných zkušebních laboratoří a certifikačních orgánů. Seznam akreditovaných subjektů je uveden na webové stránce Českého institutu pro akreditaci⁷⁾.

6. V případech, kdy je některým z odpovídajících nařízení vlády stanoveno, že na procesu posuzování shody se musí podílet notifikovaná osoba, výrobce zažádá o potřebné úkony libovolnou z těchto osob. Může zvolit kteroukoliv notifikovanou osobu bez ohledu na to, ve kterém členském státě EU je tato osoba usazená. Notifikovaná osoba provede úkony stanovené nařízením vlády přejímajícím příslušnou směrnicí ES a vydá výrobcovi odpovídající doklady (ES certifikáty, protokoly o zkouškách, zprávy o výsledku kontroly atp.), osvědčující kladné výsledky posouzení.
7. Po provedení všech zkoušek a zjištění, resp. po získání jejich výsledků od subjektů uvedených v bodě 5, nebo po obdržení nařízením vlády stanovených dokladů od notifikované osoby (viz bod 6), výrobce vypracuje ES prohlášení o shodě (to ale neplatí např. u hraček, kde se ES prohlášení o shodě nevystavuje). Forma ES prohlášení o shodě není v nařízeních vlády předepsána (výjimka v tomto smyslu platí pro nařízení vlády č. 21/2003 Sb. – osobní ochranné prostředky), je v nich však stanoven zpravidla velmi podrobně jeho obsah, vymezený podle druhů výrobků. ES prohlášení o shodě se v případech, kdy musí být k výrobku přiloženo, vyhotovuje v jazyce členského státu (členských států) určení. V obsahu prohlášení o shodě je vždy stanoven odkaz na předpis, podle kterého byla posouzena shoda (tj. příslušné nařízení vlády). Je účelné, zejména u výrobků, které mají nebo mohou být exportovány, uvést současně i číslo příslušné směrnice ES, které je v nařízeních vlády uváděno v poznámce pod čarou k úvodním ustanovením nařízení vlády.
8. Na výrobek, popř. též na jeho obal a do přiložených dokumentů připojí výrobce označení stanovené nařízením vlády. Jde především o označení CE, doplněné o identifikační číslo notifikované osoby, pokud se podílela na posuzování shody ve fázi výroby. V některých případech stanoví nařízení vlády i jiná, popří-

7) www.cai.cz

padě další označení, např. uvedení posledního dvojčíslí roku, připojení označení CE, označení specifickými symboly, event. uvedení dalších údajů. Forma označení CE je uvedena v nařízení vlády č. 291/2000 Sb., kterým se stanoví grafická podoba označení CE. Pro připojení označení CE na výrobek je třeba splnit všechna nařízení vlády, která se na daný výrobek vztahují a která toto označení stanovují.

9. Takto označený výrobek, ve stanovených případech doprovázený ES prohlášením o shodě (to platí např. pro strojní zařízení nebo pro výrobky pro prostředí s nebezpečím výbuchu), lze pak uvést na trh.
10. Ze zákona č. 22/1997 Sb. obecně vyplývá, že výrobce po dobu 10 let od ukončení výroby uchovává ES prohlášení o shodě, popř. další dokumenty stanovené nařízením vlády, a na vyžádání je povinen je poskytnout orgánu dozoru. Uvedená doba může být nařízením vlády stanovena odlišně – např. pro zdravotnické prostředky je stanovena na 5 let.

Popsaný postup platí pro výrobce, který hodlá výrobek umístit na trh EU, bez ohledu na stát, ve kterém je výrobce usazen (tedy nejen v EU).

Výrobce z jiného než členského státu zpravidla může (ale nemusí) pro některé v nařízeních vlády specifikované činnosti ustanovit zplnomocněného zástupce, který musí být usazen v členském státě EU. Tyto činnosti jsou zpravidla administrativní povahy, jako např. předkládání žádostí notifikované osobě o provedení požadovaných úkonů, vydávání ES prohlášení o shodě, uchovávání dokumentace atd. Zplnomocněný zástupce může současně působit jako dovozce předmětných výrobků.

Nemá-li výrobce sídlo na území EU ani neustanovil zplnomocněného zástupce, je to dovozce, který musí být schopen na vyžádání předložit orgánu dozoru kopii ES prohlášení o shodě, popřípadě technickou dokumentaci. Proto je účelné, aby si dovozce u výrobce zajistil, že na vyžádání dá tyto dokumenty k dispozici orgánu dozoru.

Nemá-li výrobce sídlo na území EU ani neustanovil zplnomocněného zástupce a u výrobku nebyla shoda posouzena, je za zajištění posouzení shody výrobku před uvedením na trh v EU odpovědný ten, kdo ho na trh dodává, tj. v tomto případě dovozce.

Ze skutečnosti, že ČR bude členským státem EU, který řádně přejal všechny odpovídající harmonizační předpisy ES zaručující z hlediska technických požadavků na výrobky jejich volný pohyb, lze konstatovat následující (platí od data vstupu ČR do EU):

Výrobky vyrobené v ČR, které splňují požadavky uvedených nařízení vlády, byla u nich posouzena shoda stanoveným způsobem (viz bod 4 výše), jsou k nim vydány, resp. ve stanovených případech přiloženy příslušné stanovené dokumenty (viz bod 7) a jsou označeny stanoveným způsobem (viz bod 8), odpovídají předpisům uplatňovaným v rámci EU a z tohoto hlediska jim nesmí být bráněno v uvádění na trh EU.

Rovněž tak výrobkům importovaným do ČR, které jsou označeny stanoveným způsobem, popřípadě ve stanovených případech provázeny příslušným dokumentem, nesmí být z hledisek příslušných technických požadavků bráněno v jejich prodeji, distribuci, instalaci, resp. poskytování k použití na území ČR.

Pozn.: Pro oblast posuzování shody při plnění opatření v rámci jednotného vnitřního trhu EU je podstatné, že trhem se rozumí jednotný vnitřní trh EU, a tudíž uvedením výrobku na trh je míněno uvedení na jednotný vnitřní trh EU v kterémkoliv členském státě, včetně ČR. V této souvislosti pak dováženým výrobkem se pro účely posuzování shody rozumí pouze výrobek dovážený z jiné než členské země EU (ze třetí země).

1.1.3. Ochranná opatření (Safeguards)

Základním nástrojem pro prosazování směrnic nového přístupu je dozor nad trhem. Členské státy za tím účelem zřizují dozorové orgány. Tyto orgány přijímají opatření, kterými je ověřováno plnění požadavků stanovených směrnicemi ES. V případech zjištění nedostatků jsou přijímána opatření k jejich odstranění, popřípadě ukládány peněžité sankce (pokuty) či nařízena ochranná opatření, kterými jsou zákaz uvádění výrobků na trh, popřípadě jejich stažení z trhu, resp. i z používání. Smyslem dozoru nad trhem je jak ochrana uživatelů výrobků, tak ochrana podnikatelů před nekalou soutěží.

V ČR je orgánem dozoru podle zákona č. 22/1997 Sb. Česká obchodní inspekce (ČOI)⁸⁾. Zvláštními zákony mohou být stanoveny i další orgány dozoru.

Např. pro oblast výbušnin pro civilní použití je zákonem č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, stanoven orgánem dozoru Český báňský úřad.

Přijímaná opatření, která mají především vést k nápravě stavu, závisí na závažnosti nesouladu výrobku s příslušnými požadavky. Při zjištění odstranitelných nedostatků je ten, kdo uvádí výrobek na trh, povinen nedostatky odstranit. To se týká např. nedostatků, jako je velikost či viditelnost označení CE, nepřipojení identifikačního čísla autorizované (notifikované) osoby či nepřiložení ES prohlášení o shodě nebo nezajištění poskytnutí jiných informací, kde je nařízením vlády tato povinnost stanovena.

V případě závažného porušení předpisů, např. nemá-li stanovený výrobek uvedený na trh označení CE, neodpovídá-li základním požadavkům nařízení vlády nebo nebyla-li splněna povinnost odstranit zjištěné nedostatky, je kromě pokut ukládáno podle závažnosti některé z výše uvedených ochranných opatření. Za porušování povinností vyplývajících z předpisů pro posuzování shody mohou orgány dozoru uložit pokutu až do výše 20 milionů Kč.

K ochraně jednotného trhu EU před výrobky, dováženými ze třetích zemí, které nesplňují předpisy či vykazují zjevné závady, které by mohly ohrozit bezpečnost či zdraví uživatelů výrobků, jsou v rámci EU přijata i opatření v rámci celního řízení. Jde o uplatňování Směrnice 339/93/EHS, přejeté v ČR do zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů. Celní orgány jsou při celním řízení oprávněny pozastavit z výše uvedených důvodů na stanovenou dobu (max. tři pracovní dny) propuštění zboží do volného oběhu. Ve spolupráci s orgány dozoru je pak rozhodnuto, zda zboží bude propuštěno do volného oběhu, nebo zda budou přijata opatření zabráňující uvedení těchto výrobků na trh.

Od vstupu ČR do EU musí být v souladu s Rozhodnutím Rady 93/58/EHS výše uvedená opatření uplatňována (z výrobků stanovených k posuzování shody) u hraček, kde je především zjištěno, zda jsou opatřeny označením CE. Z ostatních výrobků se tato opatření vztahují na potraviny (např. obaly

musí být opatřeny v souladu s předpisy – tj. především označením výrobku, identifikací výrobce nebo prodejce v EU, datem minimální trvanlivosti nebo spotřeby) a na humánní a veterinární léčiva.

1.1.4. Technické normy

Technické normy jsou dokumenty obsahující technické specifikace, které pro obecné a opakované používání poskytují pravidla, usměrnění nebo charakteristiky činností a jejich výsledných produktů, přičemž soulad s nimi není povinný (technické normy nejsou obecně závazné). Jejich používání je však přínosné, nebo umožňují přijímat hospodárná řešení, přispívají k odstraňování technických překážek obchodu, doporučují optimální míru ochrany bezpečnosti, zdraví, životního prostředí a dalších aspektů v zájmu spotřebitelů. Zahrnují dosažený stav vědeckých a technických poznatků. Použití technické normy se může stát důkazem o bezpečnosti výrobku (viz zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, ve znění pozdějších předpisů).

V EU jsou technické normy produktem institucí, zabývajících se v jednotlivých členských státech EU jejich tvorbou a vydáváním. Obdobně jako u technických předpisů lze technické normy rozdělovat podle toho, zda je jejich tvorba v rámci EU harmonizována či nikoliv. Výsledkem harmonizačních prací jsou evropské normy (EN), které vznikají dohodnutým postupem v evropských normalizačních organizacích pro obecné technické normy CEN (Evropská komise pro standardizaci, <http://www.cenorm.be/cenorm/index.htm>), pro normy v oblasti elektrotechniky CENELEC (Evropský výbor pro elektrotechnickou standardizaci, <http://www.cenelec.org/Cenelec/Homepage.htm>) a pro normy v oblasti telekomunikací ETSI (Evropský telekomunikační standardizační institut, <http://www.etsi.org/>). Evropské normy jsou v řadě případů vytvářeny na základě mezinárodních norem ISO/IEC. Národní normalizační organizace v členských státech EU, které jsou členy zmíněných CEN, CENELEC a ETSI, jsou povinny vydané evropské normy převzít ve svých státech do soustav národních norem. Prakticky platnými se tak evropské normy stávají prostřednictvím norem národních (např. ČSN EN, DIN EN, ÖN EN atd.). Pro žádné národní normy neplatí obecná povinnost je dodržovat. Pokud vznikne po-

třeba, aby některé konkrétní normy byly dodržovány, je tato povinnost stanovena v právních předpisech.

Specifický účel mají ty evropské normy, které jsou, zpravidla na základě rozhodnutí orgánů ES, harmonizovány ke směrnicím ES nového přístupu (tzv. harmonizované normy). O využití harmonizovaných norem je pojednáno výše v části Posuzování shody výrobků.

V ČR je národní normalizační organizací Český normalizační institut⁶⁾. Ten má kromě tvorby a vydávání českých technických norem povinnost mj. zveřejňovat ve Věstníku ÚNMZ oznámení o připravovaných návrzích českých technických norem (ČSN) a zajistit projednání těchto návrhů s každým, kdo se k tomu ve stanovené lhůtě přihlásí. Tímto způsobem je podnikatelské veřejnosti zajištěna možnost včas se informovat o dění a vývoji v této oblasti, popřípadě uplatnit její zájmy.

Na webových stránkách ÚNMZ lze k dané problematice nalézt zejména tyto důležité informace:

- úplná znění zákona č. 22/1997 Sb., zpracovaná pro pracovní účely ve znění účinném jednak od vstupu ČR do EU, jednak od vstupu ČR do EU;
- přehled nařízení vlády, vydaných dle zákona č. 22/1997 Sb., která stanovují technické požadavky na výrobky;
- úplná znění těchto nařízení vlády (obsahují zejména vymezení výrobků stanovených k posuzování shody, základní technické požadavky a postupy posuzování shody);
- seznam autorizovaných osob;
- odkazy na seznamy odpovídajících harmonizovaných norem;
- texty směrnic ES nového přístupu, zpravidla v česko-anglické verzi;
- odkazy na odpovídající web stránky EU pro jednotlivé směrnice ES (texty směrnic, seznamy notifikovaných osob atd.);
- informace o odpovědných a kontaktních osobách v ČR pro jednotlivé sektory.

Použitá literatura (další možné zdroje informací):

- Příručka pro zavádění směrnic založených na novém přístupu a globálním přístupu,
- © Evropská společenství 1999, překlad © ÚNMZ 2000.
- Zákon č. 22/1997 Sb., platná znění zákona a změny ke dni vstupu ČR do EU,

- © Český normalizační institut, Praha, 2003
Pozn.: stejné materiály jsou použity i v kapitole 2.1. a 3.1.

1.2. Způsob vykazování přijetí a odeslání zboží ve Společenství (sledování intrakomunitárního obchodu)

Vstupem České republiky do Evropské unie se ČR stává součástí jednotného celního území, které je ohraničeno s několika výjimkami vnějšími hranicemi členských zemí. Tento obchod v rámci území Evropské unie mezi členskými státy EU nazýváme tzv. intrakomunitárním obchodem. Vyznačuje se tím, že tento obchod nepodléhá celnímu dohledu a mezi členskými státy nejsou celní hranice. Přířímým zásahem do vnitrounitního obchodu je pouze povinnost vyplňovat statistické formuláře pro sledování obchodu uvnitř Evropské unie – tzv. Intrastat.

1.2.1. Intrastat

Ke sledování a registraci pohybu zboží v rámci vnitrounitního obchodu bude sloužit systém Intrastat, povinný statistický sběr dat pro všechny státy EU.

Každý, kdo překročí tzv. asimilační práh, tj. pokud součet fakturovaných hodnot zboží přijatého v rámci intrakomunitárního obchodu podnikatelem v průběhu jednoho kalendářního roku překročí dva miliony korun nebo součet fakturovaných hodnot odeslaného zboží překročí čtyři miliony korun, bude muset vyplňovat hlášení v systému Intrastat. Tato povinnost bude platit dvanáct měsíců od doby překročení tohoto prahu.

Příklad: V lednu podnikatel přivezl zboží ve fakturované hodnotě milionu korun, v březnu v hodnotě 700 tisíc a v červnu 500 tisíc. Povinnost zaslat formulář pro Intrastat vzniká pro podnikatele až v měsíci červnu.

Existují specifické výkazy pro přijetí a odeslání zboží. Obchodníci budou moci využít i současných formulářů Jednotné celní deklarace (JCD). V tom případě je ovšem třeba použít na rozdíl od formulářů Intrastatu pro každou podpoložku zboží samostatný tiskopis JCD. Nelze také použít "Jednotných celních deklarací doplňkových". Proto je všeobecně výhodnější používat formuláře pro přijetí a odeslání.

Formuláře pro přijetí a odeslání lze nalézt na adrese (příloha č. 1 a č. 2): [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/743EA53C1B9873C5C1256E7D0044F212/\\$File/vykazo413.xls](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/743EA53C1B9873C5C1256E7D0044F212/$File/vykazo413.xls)

Výkazy s údaji se předávají jednotlivým celním úřadům (podle sídla firmy) jednou měsíčně, nejpozději do 12. pracovního dne následujícího měsíce po sledovaném období. Výkaz lze vyhotovit na předepsaném tiskopise (a to i na čitelné fotokopii) či zaslat elektronicky. Měsíční souhrnné údaje se podávají zvlášť pro odeslání a pro přijetí (formuláře jsou barevně odlišeny).

Celní úřady budou poskytovat dotazníky, informační brožury i softwarové vybavení.

Je také třeba upozornit na to, že i když fyzická či právnická osoba povinná vykazovat údaje pro Intrastat neprovedla žádnou transakci, bude muset zasílat negativní hlášení (zvlášť pro přijetí a zvlášť pro odeslání). To platí až do případného ukončení vykazovací povinnosti. Pro negativní hlášení se v příslušném výkazu vyplní záhlaví s výjimkou údaje o počtu řádek. Prázdné řádky se proškrtnou a napravo od nadpisu se zřetelně vyplní slovo „NEGATIVNÍ“.

V případě jednorázového překročení asimilačního prahu lze vykázat přijetí či odeslání zboží jednorázově a za další měsíce už negativní výkazy nevyhotovovat. V tomto případě je třeba horní okraj formuláře pro odeslání či přijetí výrazně označit nápisem „PŘÍLEŽITOSTNÝ“. Pokud ovšem dotyčná osoba v průběhu dalších šesti měsíců přijme či odešle zásilku zboží, která překračuje asimilační práh, ztrácí tuto výhodu a je povinna odevzdat normální výkaz pro Intrastat.

V případě opravy jednoho nebo více chybných údajů je třeba přeškrtnout celý řádek (všech jedenáct sloupců), ve kterém je chybný údaj uveden a doplnit novou řádku správnými údaji. Dojde-li ke změně počtu řádků nebo listů, je třeba příslušné údaje opravit i v záhlaví. Oprava záhlaví se provádí přeškrtnutím chybných údajů a napsáním nových vpravo od vyznačených okének. Opravovat záhlaví se může pouze v prvním řádku (období, počet řádků, pořadové číslo a počet listů), ostatní řádky v záhlaví se opravovat nesmí, musí se vyhotovit nový list. Je-li výkaz již odeslán celnímu úřadu, je třeba nejpozději do 15. pracovního dne měsíce června následujícího roku vyhotovit celý nový výkaz. Vpravo na

horním rohu se zřetelně uvede slovo „OPRAVA“.

Opravovat není třeba chyby, které nezmění vykázané hodnoty zboží o více než 100.000 korun či vykázané zboží o více jak 20 %.

Při ukončení podnikání u osob vykazujících v systému Intrastat musí být tato skutečnost oznámena nejpozději s posledním výkazem pro Intrastat. V případě sloučení či splynutí podniků či podnikatelů přecházejí povinnosti na nástupnický subjekt.

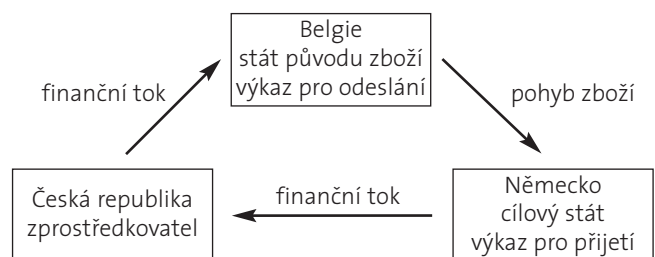
Složitější je vyplňování formulářů Intrastat pro větší firmy. Pokud hodnota přijatého nebo odeslaného zboží přesáhne sto milionů korun, je třeba vykazovat také údaje o „statistické hodnotě“, „druhu dopravy“ a „dodacích podmínkách“.

Pokud podnikatel celkově překročí asimilační práh, ale jde přitom jednorázově o zboží, jehož fakturovaná hodnota nepřesáhne šest tisíc korun, bude se souhrnně vyznačovat společným kódem „99500000“ pro přijetí i odeslání a doplní se pouze o stát přijetí/odeslání a fakturovanou hodnotu.

Důležité je, že Intrastat zaznamenává pouze přijetí a odeslání zboží, nikoliv tranzit. Při vykazování v rámci třístranného vnitrouijního obchodu se v systému Intrastat pohyb zboží v „tranzitní“ zemi nevykazuje.

Příklady trojstranného obchodu:

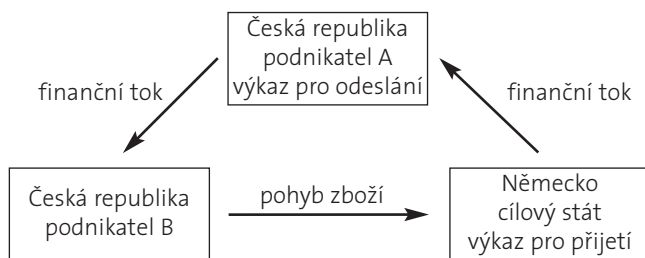
1. zbožová transakce, v níž vystupují tři osoby registrované k DPH ve třech různých členských státech

Český podnikatel nakupuje zboží v Belgii a posílá přímo zákazníkovi v Německu.

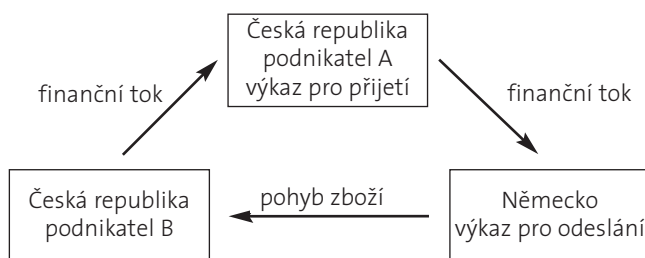
Vzhledem k tomu, že Intrastat sleduje pouze pohyb zboží a nezaznamenává finanční toky, podnikatel z ČR nevykazuje zboží do systému Intrastat. Údaje se objeví ve výkazu pro odeslání v Belgii a pro přijetí v Německu.

2. zbožová transakce, v níž vystupují tři osoby registrované k DPH ve dvou různých členských státech

Český podnikatel A prodává zboží do Německa, zboží však zákazníkovi dodá český podnikatel B, od kterého jej (papírově) nakupuje podnikatel A. Deklarant pro odeslání bude podnikatel A a deklarant pro přijetí německý podnikatel.

3. zbožová transakce, v níž vystupují tři osoby registrované k DPH ve dvou různých členských státech

Český podnikatel A prodává zboží dalšímu českému podnikateli B. Podnikatel A nakupuje zboží od německého podnikatele, který je přímo zasílá podnikateli B. Deklarant pro odeslání bude německý podnikatel a deklarant pro přijetí český podnikatel A.

Podrobnější informace k vyplňování výkazu Intrastat je možno nalézt na internetové adrese: [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/CC579898435EoCACCC1256DFE00374C88/\\$File/intrastatu_nor.doc](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/CC579898435EoCACCC1256DFE00374C88/$File/intrastatu_nor.doc)

1.3. Informace o Schengenském prostoru

15. června 1985 uzavřela Belgie, Německo, Francie, Nizozemsko a Lucembursko v městě Schengen dohodu, ve které je deklarováno, že vnitřní hranice mohou být překročeny v kterémkoliv místě bez provedení osobních kontrol. K této dohodě se později připojili ostatní státy EU, Island i Norsko s výjimkou Velké Británie a Irska. Velká Británie a Irsko

se účastní pouze některých aspektů spolupráce v rámci Schengenu (policejní a soudní spolupráce, boj proti narkotikům a účast na Schengenském informačním systému – SIS).

Hlavní opatření, přijatá státy tvořící Schengenský prostor:

- zrušení kontrol na společných hranicích a provádění těchto kontrol na hranicích vnějších,
- oddělení pasažérů cestujících v rámci Schengenského prostoru od těch, kteří pocházejí z oblastí mimo tento prostor,
- společná definice podmínek pro pohyb přes vnější hranice,
- sladění podmínek pro vstup a víza na krátké pobyty,
- koordinace mezi administrativami při dohledu nad hranicemi,
- povinnost deklarace pro každého příslušníka z třetí země, který cestuje z jedné země do druhé,
- uplatnění jediného práva při dohledu a stíhání z jedné země do druhé,
- posílení soudní spolupráce (rychlejší systém extradice a urychlení převádění výkonu trestních rozhodnutí),
- vytvoření Schengenského informačního systému.

Vstupem České republiky do Evropské unie se ČR automaticky nestává součástí Schengenského prostoru. Vzhledem k složitosti počítačového informačního systému SIS (v současné době obsahuje mimo jiné 1,1 milionu hledaných osob a 770 tisíc osob se zákazem vstupu do unie) a s tím, že se připravuje vytvoření modernější počítačové sítě, je plánován vstup do Schengenského prostoru až v letech 2006 - 2007.

Pro podnikatele to znamená, že mohou stále očekávat kontroly na hranicích mezi ČR a EU.

Poté, co bude ČR do Schengenského prostoru přijata, budou kontroly probíhat jen na letištích.

Dokumenty k Schengenské dohodě jsou k dispozici na internetových stránkách <http://www.evropska-unie.cz/cz/ /documents.asp?folder=010205>.

1.4. DPH při dodání zboží a pořízení zboží mezi členskými státy

Po vstupu ČR do EU bude třeba přizpůsobit daňový systém principům stanoveným právní úpravou Evropských společenství. Na základě návrhu zákona o DPH, který by měl vstoupit v platnost a v účinnost nejpozději dnem vstupu ČR do EU, bude dnešní pojem „vývoz zboží“ do členských států EU nahrazen termínem „dodání zboží do jiného členského státu“ (intrakomunitární plnění), a „dovoz zboží“ do členských států EU nahrazen termínem „pořízení zboží z jiného členského státu“ (intrakomunitární akvizice).

V rámci obchodování mezi členskými státy bude dodání zboží do jiného členského státu v tuzemsku osvobozeno od DPH, pokud kupující z jiného členského státu EU (pořizovatel) bude registrován k DPH v jiném členském státě a poskytne svoje daňové identifikační číslo (DIČ) plátcí, který mu zboží dodává. Naopak pořízení zboží plátcem z jiného členského státu do tuzemska od dodavatele, který je registrován k DPH v jiném členském státě, je zdanitelným plněním v tuzemsku a plátcé je povinen přiznat daň z pořízení zboží z jiného členského státu. Zároveň si může uplatnit nárok na odpočet daně z tohoto pořízení. Registrace k DPH se bude prokazovat DIČ, které v Evropské unii má před číselnými skupinami dvoumístný alfabertický kód země registrace.

Informace týkající se registrace k platbě DPH v členských státech EU a možnosti daňového zástupce lze získat na webových stránkách Evropské komise – Generálního ředitelství pro daně a cla (DG TAXUD). (http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/info_doc/info_doc.htm#VAT)

1.4.1. VIES a souhrnné hlášení

V současné době dochází ke kontrole vývozu zboží, které je osvobozeno od DPH a zdanění při dovozu zboží na národních hranicích. Po vstupu ČR do EU budeme součástí území Evropských společenství, kde se zboží může volně pohybovat, a proto ke kontrole pohybu zboží a jeho zdanění byl vytvořen datový systém Evropské unie s označením VIES (VAT Information Exchange System). Systém VIES slouží k zajištění výměny informací o uskutečněných dodávkách zboží mezi jednotlivými členskými státy a identifikačních údajů o osobách registrovaných k DPH včetně DIČ v jednotlivých členských státech.

Zavedením systému VIES dojde ke změnám v povinnostech českých plátců DPH obchodujících v rámci EU. Pro kontrolu nároku na osvobození od DPH při dodání zboží do jiného členského státu budou plátcí vyplňovat čtvrtletně tzv. souhrnné hlášení. Zavedením systému VIES dojde ke změnám v povinnostech českých plátců DPH obchodujících v rámci EU. Pro kontrolu nároku na osvobození od DPH při dodání zboží do jiného členského státu budou plátcí vyplňovat čtvrtletně tzv. souhrnné hlášení.

Formuláře souhrnného hlášení se v současné době zpracovávají a jejich náhled je umožněn na internetové adrese <http://cds.mfcr.cz/>. Tyto formuláře budou k dispozici od 1.5.2004 na všech finančních úřadech.

Hlavní údaje na formuláři:

- kód země, v níž je pořizovatel registrován,
- DIČ pořizovatele,
- celková hodnota zboží dodaného danému pořizovateli za dané kalendářní čtvrtletí.

Podání souhrnného hlášení:

1. na formuláři;
standardní způsob doručení správci daně v písemné podobě.
2. elektronicky;
Ministerstvo financí provozuje tzv. společné technické zařízení správců daně, jehož prostřednictvím je možno podávat souhrnné hlášení v elektronické podobě tak, aby mohlo být přijato správcem daně.

Tento nový způsob doručení správci daně rozlišuje možnosti:

a. elektronický formulář

Písemnost v elektronické podobě je možné připravit pomocí „inteligentního“ elektronického formuláře a následně datovou zprávu podat buď opatřenou zaručeným elektronickým podpisem nebo elektronicky nepodepsanou a potvrzenou podáním e-tiskopisu.

b. datová zpráva

Písemnost v datové zprávě, připravené ve stanovené struktuře (export z externího informačního systému plátcé), lze načíst a podat buď opatřenou zaručeným elektronickým podpisem nebo elektronicky nepodepsanou a potvrzenou podáním e-tiskopisu.

c. on-line ze software třetích stran

Komunikační rozhraní společného technického zařízení správců daně je připraveno tak, aby mohlo být používáno k přímému podání souhrnného hlášení informačním systémem plátce, vždy musí být opatřené zaručeným elektronickým podpisem.

Souhrnné hlášení bude pořizovatel vyplňovat pouze v případě, že dodal nějaké zboží do jiného členského státu za uplynulé čtvrtletí. Nová právní úprava stanoví sankce v případě pozdního podání či nepodání, a postupy při dodatečných změnách údajů.

1.4.2. Úprava přiznání k DPH

Pro možnou kontrolu údajů obdržených ze systému VIES od ostatních členských států se použijí údaje na daňovém přiznání k DPH, které bude rozšířeno o nové řádky:

- Dodání zboží do jiného členského státu.
- Dodání nového dopravního prostředku do jiného členského státu.
- Pořízení zboží z jiného členského státu.
- Pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu.
- Pořízení a dodání zboží prostřední osobou v třístranném obchodě uvnitř území EU.

1.4.3. Ověřování DIČ

Nárok na osvobození od DPH při dodání zboží do jiného členského státu vzniká pouze v případě, že pořizovatel zboží je v jiném členském státě registrován k DPH, tj. má svoje DIČ. Povinností dodavatele zboží do jiného členského státu je zkontrolovat platnost DIČ obchodního partnera (pořizovatele zboží) spolu s kódem příslušné členské země a uvést DIČ pořizovatele na daňový doklad, který je dodavatel povinen vystavit na dodávané zboží. Platnost DIČ vydaného v jiné členské zemi bude možno ověřit na oddělení mezinárodní spolupráce při správě DPH Ministerstva financí ČR.

Zodpovědný pracovník zajistí ověření DIČ z národního systému VIES, jehož prostřednictvím se získá přímý přístup do registru plátců DPH všech členských zemí.

Informace, zdali je příslušné DIČ registrované v určitém členském státě, lze také získat na internetu

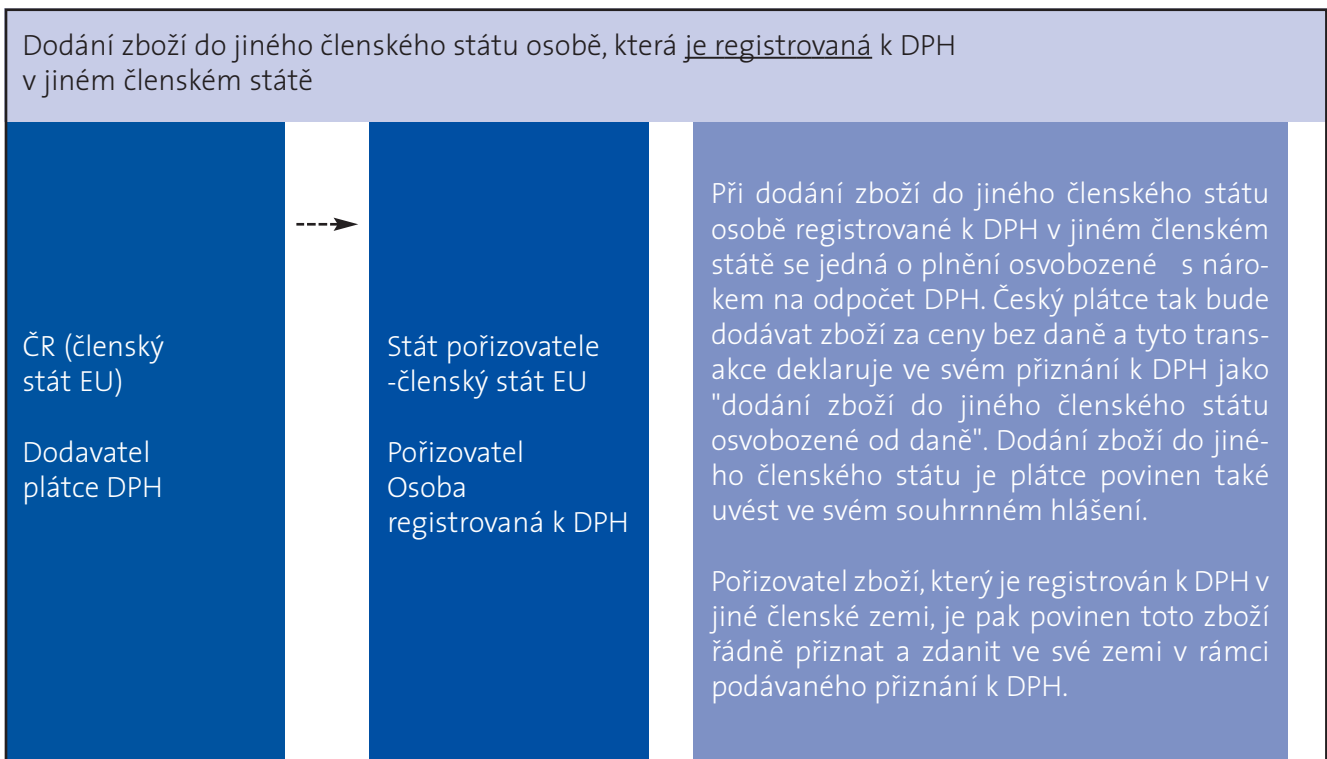
na stránkách: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/vies/en/vieshome.htm

Obdobné stránky pro ověřování budou zavedeny v rámci internetové aplikace *Registr plátců DPH* (stránky by měly být zprovozněny nejpozději k datu vstupu do EU).

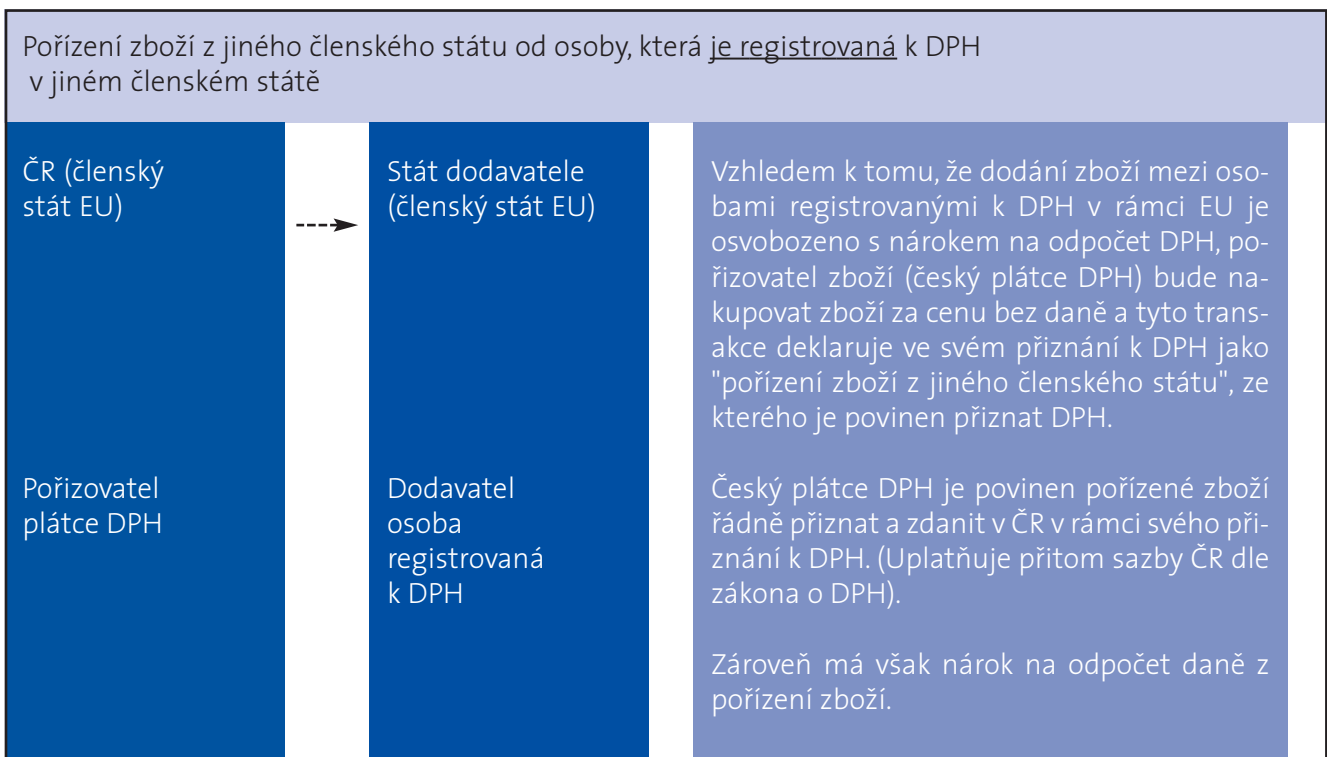
Se vstupem České republiky do EU zůstává stávající DIČ plátce v platnosti s tím, že novým zákonem o DPH bude provedena úprava DIČ tak, že se vypouští první tři číslice a pomlčka a nahrazují se kódem České republiky „CZ“. Toto upravené DIČ musí plátce používat od data vstupu do EU při veškerém obchodování, a to jak v rámci EU, tak i v tuzemsku. Změna formátu DIČ se bude týkat nejen plátců, ale i všech daňových subjektů zaregistrovaných v ČR. Stávající osvědčení o registraci zůstane v platnosti, změnu struktury DIČ provedou finanční úřady ve vnitřních systémech.

Další informace týkající se ověřování DIČ lze získat na Ministerstvu financí ČR, oddělení mezinárodní spolupráce při správě DPH: tel.: 257 044 202, fax: 257 044 416, e-mail: vies.dph@mfc.cz

Dodání zboží z tuzemska do jiného členského státu

Pořízení zboží z jiného členského státu do tuzemska

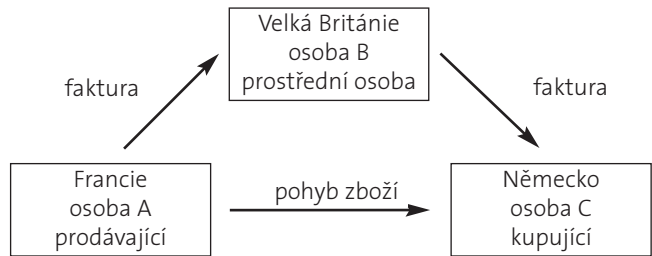
Dodání zboží plátcem do jiného členského státu osobě registrované k DPH v jiném členském státě a pořízení zboží z jiného členského státu plátcem od osoby registrované k DPH v jiném členském státě jsou dva základní postupy uplatňování DPH při obchodování mezi členskými státy.

Vedle základních postupů je používán při obchodování mezi členskými státy zjednodušený postup v případě třístranného obchodu, specifický režim při dodávání a pořízení nového dopravního prostředku a zasilání zboží tj. dodání zboží do jiného členského státu osobě, která není registrovaná k DPH.

1.4.4. Třístranný obchod

V případě uskutečnění obchodu mezi třemi subjekty (prodávající, prostřední osoba a kupující) registrovanými k dani ve třech různých členských státech a za splnění všech zákonných podmínek, je možné uplatnit zjednodušený režim DPH. Je-li zboží přímo odesláno nebo přepraveno do členského státu kupujícího a prostřední osoba pořizuje zboží od prodávajícího za účelem dodání zboží kupujícímu, nemusí se prostřední osoba registrovat k DPH v členském státě kupujícího, pokud kupující přizná

a zaplatí DPH, jako by uskutečnil pořízení zboží z jiného členského státu.

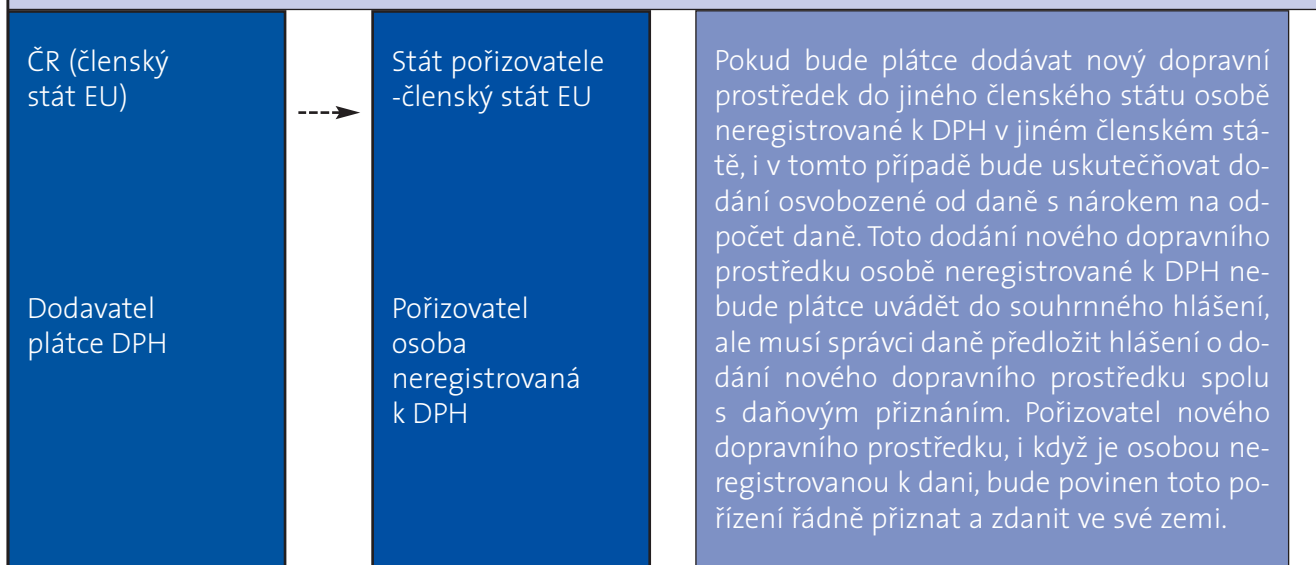
Při použití zjednodušeného režimu prostřední osoba nebude přiznávat DPH ve svém daňovém přiznání v členském státě B za zdaňovací období, v němž uskutečnila pořízení zboží z členského státu A, ale musí uvést do souhrnného hlášení dodání zboží kupujícímu jako dodání zboží do členského státu C.

1.4.5. Nový dopravní prostředek

Při dodání nových dopravních prostředků uvnitř území EU platí vždy princip místa zdanění v zemi určení, tj. vždy na území pořizovatele, bez ohledu na to, zda je dodavatel či pořizovatel registrovaný k DPH či nikoliv.

1. dodání nového dopravního prostředku <u>plátcem DPH</u> do jiného členského státu osobě, která je <u>registrovaná</u> k DPH v jiném členském státě	
<p>ČR (členský stát EU)</p> <p>Dodavatel</p> <p>plátce DPH</p>	<p>Stát pořizovatele - členský stát EU</p> <p>Pořizovatel</p> <p>osoba registrovaná k DPH</p>
<p>Plátce, který dodává za úplatu nový dopravní prostředek do jiného členského státu osobě registrované k DPH v jiném členském státě, uskutečňuje dodání zboží do jiného členského státu osvobozené od daně s nárokem na odpočet DPH. Český plátce tak bude dodávat nový dopravní prostředek za cenu bez DPH a tuto transakci deklaruje ve svém přiznání k DPH jako "dodání nového dopravního prostředku do jiného členského státu". Dodání nového dopravního prostředku osobě registrované k DPH v jiném členském státě zahrnuje do svého souhrnného hlášení. Pořizovatel nového dopravního prostředku, který je registrován k DPH v jiné členské zemi, je pak povinen toto pořízení nového dopravního prostředku řádně přiznat a zdanit ve své zemi v rámci podávaného přiznání k DPH.</p>	

2. dodání nového dopravního prostředku plátcem DPH do jiného členského státu osobě, která není registrovaná k DPH v jiném členském státě

1.4.6. Zasílání zboží

Zasíláním zboží se rozumí dodání zboží plátcem z tuzemska do jiného členského státu osobě, která není registrovaná k DPH nebo dodání zboží z jiného členského státu osobou registrovanou k DPH v jiném členském státě do tuzemska osobě, která není registrovaná k DPH. Převahu či odeslání zboží při tom zajišťuje dodavatel. Formou zasílání zboží nelze dodávat nový dopravní prostředek.

Při zasílání zboží do jiného členského státu musí plátce, který uskutečňuje dodání zboží, sledovat výši hodnoty dodaného zboží do příslušného členského státu, protože výše této hodnoty je důležitá pro stanovení místa plnění a tím i určení země, kde se bude DPH přiznávat.

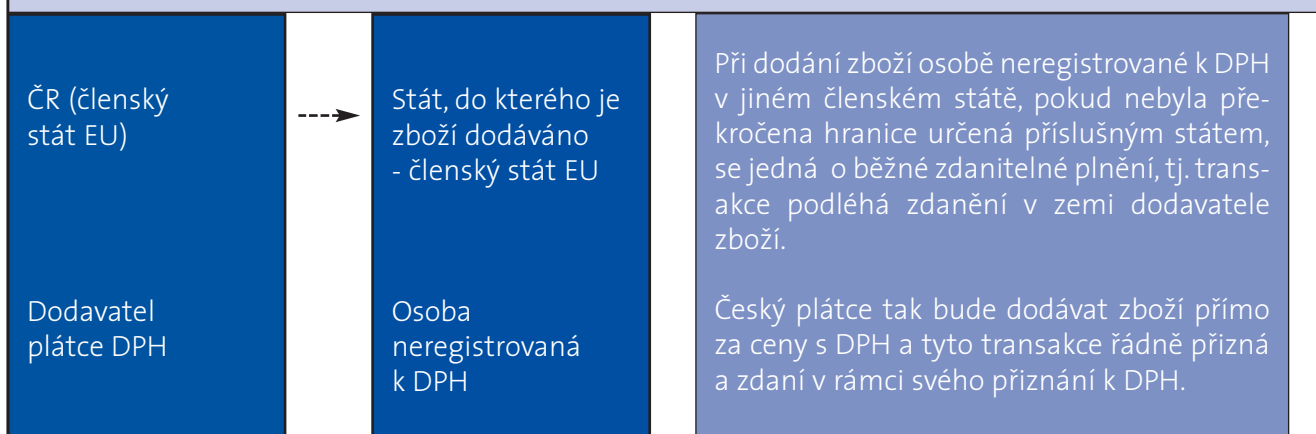
Při zasílání zboží plátcem z tuzemska do jiného členského státu je místo plnění v tuzemsku, pokud

hodnota dodaného zboží bez daně nepřesáhne v jednom kalendářním roce hranici stanovenou příslušným členským státem, do kterého je zboží dodáváno, a tato hranice nebyla překročena ani v předcházejícím roce. Pokud je místo plnění v tuzemsku, uskutečňuje plátce zdanitelné plnění v tuzemsku, které musí uvést do daňového přiznání a DPH se přiznává v tuzemsku.

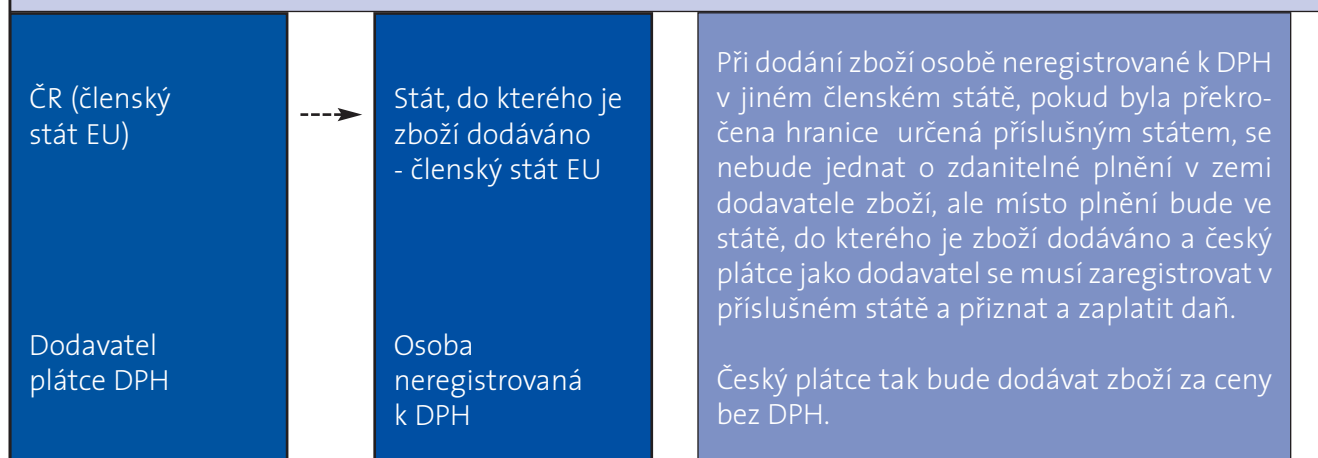
Pokud dodavatel – plátce DPH přesáhne při zasílání zboží osobám neregistrovaným k DPH hranici stanovenou státem, do kterého zboží dodává, je povinen zaregistrovat se k DPH v tomto členském státě z toho titulu, že místo plnění je v tomto členském státě a jemu vznikla povinnost přiznat a zaplatit DPH z dodaného zboží.

V případě zasílání zboží, které podléhá spotřební dani, se vždy zdaní v členském státě, do kterého je zboží dodáváno, bez ohledu na výši dodaného zboží.

Zasílání zboží plátcem DPH osobě, která není registrovaná k DPH v jiném členském státě a nebyla překročena hranice dodaného zboží do tohoto členského státu

Zasílání zboží plátcem DPH osobě, která není registrovaná k DPH v jiném členském státě a byla překročena hranice dodaného zboží do příslušného členského státu určená tímto státem

Každý členský stát stanoví vlastní hranici pro zaslání zboží, tj. dodání zboží do jiného členského státu osobě neregistrované k DPH, při jejímž překročení se bude zdaňovat na jeho území. V České republice bude pro zaslání zboží do ČR podle návrhu nového zákona o DPH tato hranice 35.000 EUR.

Hranice v jednotlivých členských a kandidátských zemích pro zaslání zboží představující celkové hodnoty dodaného zboží v jednom kalendářním roce uvádí následující tabulka:

Členské státy EU	Mezní hodnota dodaného zboží za rok	EURO ekvivalent
Belgie	35.000 EUR	
Dánsko	280.000 DKK	35.000 EUR
Německo	100.000 EUR	
Řecko	35.000 EUR	
Španělsko	35.000 EUR	
Francie	100.000 EUR	
Itálie	27.899 EUR	
Irsko	35.000 EUR	
Lucembursko	100.000 EUR	
Nizozemí	100.000 EUR	
Rakousko	100.000 EUR	
Portugalsko	31.427,27 EUR	
Finsko	35.000 EUR	
Švédsko	320.000 SEK	35.000 EUR
Velká Británie	70.000 GBP	109.598 EUR

Kandidátské země*	Mezní hodnota dodaného zboží za rok	EURO ekvivalent
Česká republika		35.000 EUR
Estonsko	550.000 EEK	35.151 EUR
Lotyšsko	24.000 LVL	36.952 EUR
Litva	125.000 LTL	36.207 EUR
Kypr	20.000 CYP	34.220 EUR
Maďarsko		

Kandidátské země*	Mezní hodnota dodaného zboží za rok
Malta	35.000 EUR
Polsko	
Slovensko	35.000 EUR
Slovinsko	35.000 EUR

Příloha k 1.2.-1.4. - pojmy a zkratky z oblasti cel a daní

Pojem	Význam
Členský stát	Členský stát Evropské unie
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad (http://www.czso.cz/)
DIČ	Daňové identifikační číslo právnické nebo fyzické osoby, které přiděluje finanční úřad.
Dovoz	Vstup zboží na celní území EU, tj. dovoz ze třetí země do některého členského státu EU.
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
GŘC	Ministerstvo financí – Generální ředitelství cel (http://www.cs.mfcr.cz/)
IČ	Identifikační číslo právnické nebo fyzické osoby, které přiděluje ČSÚ.
Incoterms	Mezinárodní obchodní dodací podmínky, vyhlášené mezinárodní obchodní komorou (International Commercial Terms - http://www.iccwbo.org/index_incoterms.asp)
INTRASTAT	Statistický systém pro sledování pohybu zboží mezi členskými zeměmi Evropské unie při vnitroujním obchodu, který vychází z měsíčních výkazů vyplňovaných zpravodajskými jednotkami. Podléhá mu zboží, které má status EU, a zboží v celním režimu aktivního zušlechťovacího styku nebo přepracování pod celním dohledem, které je dočasně odesíláno resp. přijímáno jiným členským státem, než ve kterém bylo do těchto režimů propuštěno.
JCD	"Jednotná celní deklarace" - předepsaný tiskopis pro písemnou formu celního prohlášení.
Kč	Koruna česká
Kód KN (zbožový kód)	Kód Kombinované nomenklatury celního sazebníku EU (osmimístná zboží nomenklatura vytvořená rozšířením šestimístné nomenklatury Harmonizovaného systému popisu a číselného označování zboží).
Nepřímý dovoz	Dovoz zboží ze třetí země, při kterém bylo dováženo zboží propuštěno do celního režimu volného oběhu v jiném členském státě než je členský stát, do kterého je zboží dodáváno.
Nepřímý vývoz	Vývoz zboží do třetí země, pokud je tam přepravováno přes jiný členský stát, ve kterém jsou vystaveny celní vývozní dokumenty.
Odeslání	Odeslání zboží vykazovaného v systému INTRASTAT (včetně navraceného zboží dodavateli) z jednoho členského státu EU do jiného členského státu EU.
PONz	Přímé obchodní náklady v zahraničí (zejména dopravné a pojistné hrazené v souvislosti s dopravou zboží mimo území ČR).
Povahy transakce	Charakteristiky, které odlišují jednu transakci od druhé, přičemž transakcí se rozumí jakákoliv operace, a už obchodní nebo neobchodní, která vede k pohybu zboží zahrnovaného do INTRASTATu.
Práh asimilační	Finanční objem odeslaného nebo přijatého zboží, podle kterého se určuje, že zpravodajská jednotka je povinna poskytovat informace pro systém INTRASTAT.

*) Uváděná mezní hodnota dodaného zboží při zaslání zboží vychází z návrhů příslušných zákonů v jednotlivých kandidátských zemích. Pokud není uvedena, nebyla příslušná hodnota v době zpracování této publikace k dispozici.

Pojem	Význam
Práh specifický	Finanční objem odeslaného nebo přijatého zboží, podle kterého se určuje, zda je zpravodajská jednotka povinná vyplňovat do výkazu INTRASTATU všechny údaje nebo pouze některé.
Přijetí	Přijetí zboží vykazovaného v systému INTRASTAT (včetně vráceného zboží od odběratele) do jednoho členského státu EU z jiného členského státu EU.
Příslušný celní orgán	Místně příslušný celní úřad, kterému zpravodajská jednotka podle jejího sídla předává údaje do INTRASTATU.
Statistické území členského státu	Území, které zaujímá členský stát na statistickém území EU.
Statistické území EU	Území, které zaujímají všechny členské státy.
Status zboží Společenství	Zboží úplně získané na celním území EU nebo zboží dovezené ze třetích států, které bylo propuštěno do celního režimu volného oběhu, nebo zboží získané z některého či z obou druhů zboží
TARIC	Integrovaný sazebník EU (http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/databases/taric_en.htm), který umožňuje v návaznosti na zbožívé kódy Kombinované nomenklatury používat opatření obchodní politiky EU, např. celní sazby, kvóty, antidumpingové celní sazby. Kódy KN tvoří prvních osm míst (zleva) zbožívého kódu uváděného v TARICu.
Třetí země	Země nebo státy, které nejsou členy EU.
Vnitrounitní obchod (intrakomunitární)	Přijetí a odeslání zboží, které má status Společenství a zboží v celním režimu aktivního zušlechovacího styku nebo přepracování pod celním dohledem, které je dočasně odesíláno resp. přijímáno jiným členským státem, než ve kterém bylo do těchto režimů propuštěno.
Výkaz pro INTRASTAT	Měsíční výkaz obsahující předepsané údaje o odeslání nebo přijetí zboží z nebo do členského státu EU.
Sledované období	Kalendářní měsíc, za který jsou do INTRASTATU vykazovány určené údaje o odeslání nebo přijetí zboží a který je současně zdaňovacím obdobím, ve kterém plátcí DPH vznikla povinnost přiznat daň, tj. období, kdy pro odeslání nebo přijetí zboží vznikla podle příslušných předpisů o DPH povinnost zboží zaevidovat.
Vývoz	Výstup zboží z celního území EU, tj. vývoz do třetí země z některého členského státu EU.
Zahraniční osoba	Osoba, která nemá na území EU sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, popřípadě místo pobytu nebo místo, kde se obvykle zdržuje.
Zvláštní pohyby zboží	Zvláštní případy odeslání nebo přijetí zboží, při kterých se údaje do výkazu pro INTRASTAT uvádějí s určitými výjimkami.
Zboží INTRASTATU	Zboží, které podléhá povinnosti vykazovat jeho přijetí a odeslání v systému INTRASTAT.
Zušlechovací styk	Níže uvedené zpracovatelské operace bez přechodu vlastnictví: <ul style="list-style-type: none"> a) zpracování zboží včetně jeho instalace, smontování nebo kompletace nebo sdružování s jiným zbožím nebo přizpůsobení jinému zboží, b) přepracování zboží, c) oprava nebo úprava zboží včetně renovace nebo uvedení do původního stavu, d) použití určitého zboží, které není v zušlechtěném výrobku obsaženo, avšak umožňuje nebo usnadňuje výrobu tohoto výrobku, i když jsou ve výrobě zcela nebo zčásti spotřebovány (pomocné zboží).
Zpravodajská jednotka	Právnícká nebo fyzická osoba, která má povinnost poskytovat do Intrastatu údaje o zboží odeslaném nebo přijatém v rámci vnitrounitního obchodu a která je osobou povinnou k DPH (osobou povinnou podávat daňové přiznání k DPH).
Česká osoba	Právnícká osoba, která má sídlo v ČR nebo fyzická osoba mající své bydliště v ČR.

1.5. DPH při poskytování služeb

Následující text vychází z návrhu nového zákona o DPH, který má nabýt účinnosti k 1. 5. 2004. V době zpracování této publikace byl zákon teprve projednáván Senátem Parlamentu ČR.

Ode dne vstupu ČR do EU bude Česká republika povinna uplatňovat DPH v souladu s pravidly, která existují v Evropské unii. Pro správné uplatnění DPH při poskytování služeb nebo při jejich přijímání bude nutné stanovit místo plnění, tedy místo, resp. stát, kde se DPH z dané operace vybere, ale také kdo je povinen daň odvést. Pro správné uplatnění daně bude tedy důležité určit, kdo službu poskytuje, pro koho je služba poskytována (jestli se jedná o osobu registrovanou k DPH nebo neregistrovanou a jestli je neregistrovaná osoba podnikatel nebo soukromá osoba) a o jakou službu se jedná.

Místo plnění, tedy místo, kde se daň vybírá, je tam, kde má osoba, která službu poskytuje sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, ze které službu poskytuje, případně místo pobytu nebo místo, kde se obvykle zdržuje. Toto základní pravidlo se uplatní vždy, pokud nebude v zákoně stanoveno jinak.

1.5.1. Služby vztahující se k nemovitosti

Místo plnění u služeb vztahujících se k nemovitosti je místo, kde se nemovitost nachází. Bude-li se tedy nemovitost, ke které se vztahuje daná služba, nacházet na území České republiky, bude se DPH vybírat v tuzemsku bez ohledu na to, kdo službu poskytuje, tedy zda je to česká nebo zahraniční osoba povinná k dani nebo osoba registrovaná k DPH v jiném členském státě.

Naopak pokud bude český plátc DPH poskytovat služby na nemovitost, která se nachází v jiném státě, může mu v tomto státě vzniknout povinnost zaregistrovat se k DPH a odvést zde daň (podmínky se mohou v jednotlivých státech lišit).

1.5.2. Přepravní služby

Obecně je místem plnění u přepravních služeb místo, kde se přeprava uskutečňuje. Z tohoto pravidla se vyčleňuje přeprava zboží mezi členskými státy. Tou se rozumí taková přeprava zboží, kdy se místo zahájení a ukončení přepravy nachází v různých členských státech. Pokud se tedy bude jednat o přepravu zboží mezi členskými státy, místem pl-

nění je a daň se vybírá tam, kde je přeprava zboží zahájena. Pokud je ale tato přepravní služba poskytnuta pro osobu registrovanou k DPH v jiném členském státě než ve státě zahájení přepravy, je místo plnění na území toho členského státu, který vydal příjemci služby DIČ pro účely DPH, pod kterým mu byla služba poskytnuta.

Příklad: Pokud bude německý přepravce (registrovaný k DPH) přepravovat zboží z Německa do České republiky pro českého plátce DPH, místem plnění bude ČR a v ČR se také daň vybere. Pokud ale stejná služba bude poskytnuta pro českou osobu, která není registrována k DPH, bude místo plnění tam, kde je zahájena přeprava a daň se vybere v Německu.

1.5.3. Služby kulturní, umělecké, sportovní apod.

U této skupiny služeb se místo plnění nachází tam, kde jsou tyto služby skutečně uskutečňovány. Do této skupiny služeb patří služby kulturní, umělecké, sportovní, výchovné, zábavní. Patří sem také služby spojené s uvedenými službami a také jejich organizování.

Příklad: Pokud vystoupí nějaký český umělec nebo sportovec na akci, která se koná ve Francii, bude tato služba podléhat DPH ve Francii.

1.5.4. Služby přímo související s přepravní službou

Tyto služby podléhají DPH tam, kde jsou uskutečňovány. Mezi tyto služby může patřit např. nakládka, překládka, balení apod. Bude-li však tato služba souviset s přepravou zboží mezi členskými státy (viz výše) a bude poskytnuta pro osobu registrovanou k DPH v jiném členském státě než v tom, kde je služba uskutečňována, bude se DPH vybírat v tom členském státě, kde je příjemce služby registrován k DPH a pod jehož DIČ mu byla služba poskytnuta.

Příklad: Bude sjednána překládka zboží, které je pro českého plátce DPH přepravováno z Velké Británie do České republiky. K překládce dojde na území Francie. V takovém případě se bude služba překládky zboží zdaňovat v České republice (jako státu, kde je příjemce služby registrován k DPH). Pokud však bude stejná služba poskytnuta pro českou osobu neregistrovanou k DPH, bude se služba zdaňovat ve Francii (jako státu, kde byla služba uskutečněna).

1.5.5. Služby oceňování movité věci nebo práce na movité věci

Místo plnění u služeb oceňování movité věci nebo práce na movité věci se nachází tam, kde je tato služba uskutečněna.

Z tohoto pravidla existuje výjimka, a to za splnění dvou podmínek: 1/ služba byla poskytnuta pro osobu registrovanou k DPH v jiném členském státě než v tom, kde je služba uskutečněna a 2/ movitá věc byla po poskytnutí služby přepravena z členského státu, kde byla tato služba poskytnuta. Pokud je toto splněno, daň se vybírá v tom členském státě, který vydal příjemci služby DIČ, pod kterým mu byla služba poskytnuta.

Příklad: Německý výrobce keramiky (registrovaný k DPH v Německu) si nechá vyrobit potisk na své keramice od českého plátce DPH v České republice. Keramika byla po provedení potisku přepravena zpět do Německa. V takovém případě se bude služba potisku keramiky zdaňovat v Německu. Pokud by keramika zůstala po provedení potisku v České republice, zdaňovala by se daná služba v České republice.

1.5.6. „Reverse – charge“ služby

Jde o tyto služby: převod a postoupení autorského práva, patentu, licence, ochranné známky a podobného práva, reklamní služba, poradenská, inženýrská, konzultační, právní, účetní a jiná podobná služba, zpracování dat a poskytnutí informací, bankovní, finanční a pojišťovací služba s výjimkou nájmu bezpečnostních schránek, poskytnutí pracovní síly, nájem movité věci s výjimkou všech druhů dopravních prostředků, telekomunikační služby, provozování rozhlasového a televizního vysílání, elektronická služba, přijetí závazku zdržet se zcela nebo zčásti v pokračování nebo vykonávání podnikatelské činnosti, poskytnutí služby osobou, která jedná jménem a na účet jiné osoby, spočívající v zajištění služby spadající do této skupiny.

Pokud jsou výše uvedené služby poskytnuty pro zahraniční osobu nebo pro osobu registrovanou k DPH v jiném členském státě, která nemá ve státě poskytovatele služby sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, je místo plnění tam, kde má příjemce služby sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, pro kterou je služba poskytována, popřípadě místo po-

bytu nebo místo, kde se obvykle zdržuje.

Pokud budou uvedené služby poskytnuty neregistrované osobě z jiného členského státu, místo plnění se určí podle základního pravidla určení místa plnění.

Příklad: Česká poradenská společnost, plátce DPH, poskytne finanční poradenství slovenské firmě, registrované k DPH na Slovensku, která nemá v tuzemsku sídlo ani provozovnu. Tato služba se bude zdaňovat na Slovensku. Kdyby tato služba byla poskytnuta pro soukromou slovenskou osobu, místo plnění je v tuzemsku (sídlo poskytovatele je v tuzemsku) a tato služba se bude zdaňovat českou DPH.

1.5.7. Nájem dopravního prostředku

Obecně se u této služby uplatní základní pravidla pro zdanění. Nicméně, pokud je nájem dopravního prostředku poskytnut zahraniční osobě a ke konečnému užití po celou dobu nájmu dochází ve třetí zemi, místo plnění se nachází ve třetí zemi. Naopak, pokud bude nájem dopravního prostředku poskytnut zahraniční osobou povinnou k dani a ke skutečnému užití, by i po část doby nájmu, docházil v tuzemsku, je místo plnění v tuzemsku.

Příklad: Polská firma registrovaná k DPH v Polsku pronajme osobní automobil českému plátcovi DPH nebo soukromé osobě. Služba se bude zdaňovat v Polsku, protože sídlo poskytovatele služby je v Polsku.

1.5.8. Služba poskytnutá na základě mandátní smlouvy

Jedná se o službu, kdy osoba poskytující službu, která spočívá v zajištění nějaké služby nebo zboží (např. zajištění přepravy zboží mezi členskými státy nebo překládky apod.), jedná jménem a na účet jiné osoby. Místo plnění u poskytované služby se řídí podle místa plnění zajišťované služby. Pokud je ale služba podle mandátní smlouvy poskytnuta pro osobu registrovanou k DPH v jiném členském státě než v tom, kde je místo plnění zajišťované služby, je místo plnění poskytované služby podle mandátní smlouvy v tom členském státě, který vydal příjemci této služby DIČ, pod kterým mu byla služba podle mandátní smlouvy poskytnuta.

Příklad: Český plátce DPH uzavře mandátní smlouvu s rakouskou firmou (plátce DPH v Rakousku), aby mu zajistila nájem nákladního automobilu (tedy "našla pronajímatele"). Pronajímatel bude rakouská firma. Místo plnění u nájmu dopravního prostředku je sídlo pronajímatele, tedy Rakousko. Nicméně služba podle mandátní smlouvy je poskytnuta pro českého plátce DPH, který oznámil rakouské firmě svoje DIČ a pod tím DIČ mu bude služba podle mandátní smlouvy poskytnuta, a proto se bude zdaňovat v České republice, daň přizná a zaplatí český plátce. (V případě poskytované služby na základě mandátní smlouvy je nutné oddělit zdanění této služby a služby, která je zajišťována).

1.6. Ochrana duševního vlastnictví

Obecně tato problematika zahrnuje ochranu průmyslového vlastnictví (patenty, průmyslové vzory, ochranné známky atd.) a autorská práva.

Ochrana průmyslového vlastnictví má v ČR poměrně silnou tradici a pro naše občany by se po vstupu země do EU nemělo v této oblasti nic měnit, nebo Česká republika je již pevně zapojena do mezinárodních smluv týkajících se ochrany duševního vlastnictví. Hlavním zdrojem informací, které je možné získat na našem území, je Úřad průmyslového vlastnictví, Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6 - Bubeneč, tel: 220 383 111, www.upv.cz

Tento úřad poskytuje informace pro oblasti:

1/ technická řešení

- patent
- užitný vzor
- průmyslové vzory

2/ ochranná známka

Na začátku roku 2004 vydal ÚPV dvě publikace s názvy „Ochrana průmyslového vlastnictví po přistoupení ČR do EU“ a „Ochranné známky a průmyslové vzory společenství ve světle rozšíření Evropské Unie“, ve kterých lze nalézt velké množství užitečných informací k této oblasti.

Průmyslové vzory

Pokud se občan ČR rozhodne chránit svůj průmyslový

vzor (a tento průmyslový vzor je vůbec možné chránit) v zahraničí, může zvolit několik postupů. Předně si přihlašovatel průmyslového vzoru může vybrat konkrétní zemi, ve které chce chránit svůj průmyslový vzor, a v této zemi u příslušného místního úřadu průmyslového vlastnictví vzor přihlásit. Tuzemský zákon (č. 207/2000 Sb.) vychází z podobných zákonů v EU, ale protože v jednotlivých zemích se mohou vyskytnout určitá specifika, doporučuje se obrátit na kvalifikovaného zástupce (v některých zemích je to dokonce povinné). Existuje také možnost ochrany určitého průmyslového vzoru na celém území EU, a to tzv. zapsaným průmyslovým vzorem Společenství. Přihláška se podává přímo v sídle Úřadu pro harmonizaci vnitřního trhu v Alicante (Španělsko), <http://oami.eu.int>. Jakmile se ČR stane členem EU, přihlašovatel nemusí být zastoupen určeným zástupcem a formuláře by měly být dostupné v češtině, nutné je však použít ještě druhý, úřední jazyk - španělština, angličtina, francouzština, němčina, italština.

Technická řešení – patenty

První možností je, že žadatel přihlásí vynález ve vybrané zemi za pomoci patentového zástupce. Další možností je využití administrativně jednodušší cesty, kterou lze využít podáním přihlášky v členském státě Evropské patentové organizace (EPO). Od 1. 7. 2002 je i Česká republika smluvním státem a signatářem *Evropské patentové úmluvy* spolu s většinou evropských států (Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Monako, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Velká Británie). Žadatel o evropský patent si může přihlášku podat sám buď přímo v sídle EPO v Mnichově (Německo), nebo v pobočce v Haagu (Holandsko) nebo v kanceláři v Berlíně. V tomto případě musí být žádost i přihláška vyplněna v jednom ze tří schválených jazyků – němčina, angličtina, francouzština (viz webové stránky www.european-patent-office.org). Nejjednodušší je však podat si přihlášku přímo na ÚPV v Praze. Žádost musí být opět vyplněna v úředním jazyce, ale přihláška může být podána v češtině a žadatel pak do tří měsíců musí zajistit její překlad. Přihlášku podává do libovolného počtu zemí EPO, od množství zvolených ze-

Pozn.: Existuje také mezinárodní průmyslový vzor. Žádost o jeho udělení se podává u Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví WIPO Ženevě, Švýcarsko, www.wipo.int, platí však pouze pro signatáře tzv. Haagské smlouvy, kterých je v současné době 36. Česká republika není jejím členem. Tato ochrana průmyslového vzoru nepatří mezi nejvyužívanější.

mí se pak odvíjí výše poplatků (výše poplatků není právě zanedbatelná).

Poslední možností, jak chránit patent v zahraničí, je tzv. mezinárodní přihláška, která vychází ze *Smlouvy o patentové spolupráci* (PCT/RO/101). Tato přihláška musí být podána v angličtině, francouzštině či němčině a to u Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví WIPO v Ženevě (Švýcarsko), www.wipo.int, nebo je opět možné podat přihlášku na pražském ÚPV. Účinnost může být rozšířena až na 117 smluvních a 4 regionální patenty. Žádost podaná na ÚPV musí být ve výše zmíněných jazycích, přihláška může být v češtině, ale vzhledem k tomu, že je nutné do jednoho měsíce dodat překlad, jednodušší je podat přihlášku přímo v některém z jazyků WIPO. Opět se nejedná o levnou záležitost, zvláště pokud žadatel chce, aby byl vynález chráněn v co největším počtu zemí. Pokud však má žadatel sídlo a občanství v ČR, může uplatnit slevu 75 %.

V tomto i předchozím případě je také možno využít placených služeb patentového zástupce a omezit tak riziko případných nedostatků. Seznamy patentových zástupců jsou k dispozici u Komory patentových zástupců <http://www.patent-agents.cz>.

Ochranná známka

Pokud chce zájemce přihlásit ochrannou známku do zahraničí, má – podobně jako v případě přihlašování průmyslových vzorů – dvě možnosti. První z nich je podat přihlášku přímo v daném státu, ve kterém hodlá známku chránit. V řadě případů je třeba využít služeb určeného zástupce. Druhou možností je požádat Úřad průmyslového vlastnictví (ÚPV) o tzv. mezinárodní ochrannou známku. Tento úkon následuje po udělení ochranné známky pro území ČR. V tomto případě se postup řídí ustanoveními dvou mezinárodních smluv – *Madridské dohody o mezinárodním zápisu ochranných známek* a *Protokolu k této dohodě* (více než 60 zemí je signatářem jedné nebo obou dohod). ČR je signatářem obou smluv, tudíž je možné podat vyplněný formulář v Ženevě (Švýcarsko) u WIPO (viz výše) prostřednictvím Úřadu průmyslového vlastnictví. ÚPV na základě předložených informací vypracuje vlastní mezinárodní přihlášku ochranné známky. Formuláře ochranné známky se podávají ve dvou úředních jazycích – angličtině a francouzštině. Pokud má být známka chráněna pouze ve státech Madridské dohody, podává se ve francouzštině.

I v tomto případě existuje ochranná známka Společenství, podává se přímo v sídle Úřadu pro harmonizaci vnitřního trhu v Alicante (Španělsko), <http://oami.eu.int>, a je platná na celém území EU. Jakmile se ČR stane členem EU, nebude zapotřebí vystupovat za pomoci oprávněného zástupce a formuláře budou dostupné i v českém jazyce, nicméně je nutno zvolit ještě jeden úřední jazyk (viz ochrana průmyslových vzorů).

Autorská práva

V oblasti autorských práv rovněž po vstupu ČR do EU nedochází k výraznějším změnám. ČR je signatářem mezinárodních smluv, které mají podstatně větší působnost než pouze území EU a mají i historickou tradici (*Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl*). Pro oblast související s právem autorským je takovým aktem *Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a vysílacích organizací*. Změny související s jednotným evropským trhem vedly k přijetí několika Směrnic pro oblasti:

- právní ochrana počítačových programů,
- pronájem a půjčování,
- satelitní vysílání a kabelový přenos,
- harmonizace doby ochrany,
- právní ochrana databází,
- harmonizace některých aspektů práva autorského a práv s ním souvisejících v informační společnosti
- právo na odměnu za opětný prodej originálu výtvarného díla.

Tyto směrnice jsou transponovány v tuzemském autorském zákoně (č.121/2000 Sb). Odlišný režim však platí pro uplatnění práv duševního vlastnictví. V této oblasti je zásadní také mezinárodní ujednání v podobě *Dohody o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví* (TRIPS), která byla uzavřena v rámci dohod Světové obchodní organizace (<http://www.wto.org/>). Tato dohoda, kterou je ČR vázána od roku 1995, upravuje právní prostředky ochrany práv duševního vlastnictví, jako jsou řízení občanskoprávní, správní a trestní, náhrady škody, zajištění důkazů, právo na informace, předběžná opatření, opatření na hranicích z hlediska zákazu dovozu padělaného a pirátského zboží apod. V současnosti se projednává v pracovních výborech Rady EU návrh směrnice o opatřeních a postupech uplatnění práv duševního vlastnictví pro potřeby jednotného evropského trhu.

Na postavení podnikatelů – uživatelů děl a obdobných předmětů ochrany se nic podstatného nezmění. Budou mít ale větší možnost porovnávat praxi v jednotlivých členských státech, porovnávat výši odměn uplatněných kolektivními správci a lépe uplatňovat svá práva z hlediska předpisů na ochranu hospodářské soutěže proti kolektivnímu správci zneužívajícímu monopolní či dominantní postavení na trhu. Na druhou stranu i nositel práva bude hledat pro zveřejnění svého díla nejlepší podmínky v tom kterém členském státě.

V těchto záležitostech se doporučuje obracet na kolektivního správce práva v ČR, např. OSA (Ochranný svaz autorský k dílům hudebním, <http://www.osa.cz/>); obdobné organizace působí resp. zastupují autory i v jiných zemích. Seznam kolektivních správců práv, zprostředkovatelů kolektivních smluv a kontaktních osob ochrany práv duševního vlastnictví lze nalézt na webové adrese <http://www.mkcr.cz/>.

Česká republika se v posledních letech snaží ochránit autorská práva bez ohledu na vývoj v Evropě. Podrobné informace a plné znění smluv lze nalézt na webových stránkách Mezinárodního úřadu Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) (Ženeva, Švýcarsko): <http://www.wipo.int/treaties/ip/index.htm>.

1.7. Postup při stížnosti na porušování pravidel v rámci vnitřního komunitárního trhu

V případě porušování pravidel vnitřního trhu v zemi EU, která není sídlem dotyčné poškozené firmy, existuje několik možností, jak si může poškozený subjekt stěžovat a žádat zjednání nápravy. Postup závisí na konkrétních okolnostech případu a záleží na tom, jaké ustanovení evropského práva bylo porušeno. Většinou je možno tyto problémy řešit buď neformálně prostřednictvím mechanismů Evropské komise, stěžovat si přímo příslušným orgánům Evropské komise nebo se obrátit na národní soud a případně nakonec dovést záležitost až k Evropskému soudnímu dvoru (ESD). U národního soudu je například možné žalovat konkurenty i za nedodržování unijní legislativy. Je také nutné upozornit na to, že k ESD lze žalovat přímo pouze v určitých případech. Jde zejména o žalobu na neplatnost ev-

ropského práva, zejména jde-li z hlediska povahy příslušného aktu o rozhodnutí nebo doporučení. Základní přehled postupů a míst, u kterých lze podat stížnost na komunitární i národní úrovni v členských zemích lze nalézt na webových stránkách *Dialogue with Business* provozovaných Evropskou komisí (<http://europa.eu.int/business/en/advise/enforce/index.html>).

1.7.1. Systém „neformálního“ řešení problémů SOLVIT

První z možností, jak si stěžovat a nalézt řešení u přeshraničních problémů při porušení komunitárního práva na vnitřním trhu orgány členských států, je systém SOLVIT. Jde však pouze o „neformální“ mechanismus řešení problémů, které nejsou předmětem soudního postupu na národní nebo komunitární úrovni. Z hlediska podniků jde především o řešení problémů jako jsou např. neoprávněné administrativní potíže při zakládání podniku v jiném členském státě, problémy s technickými předpisy atd.

SOLVIT působí prostřednictvím středisek v jednotlivých členských státech. Jejich seznam je přístupný na adrese: (http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/solvit/centres_en.htm). České centrum vznikne při Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, Na Františku 32, 110 15 Praha 1, tel.: +420 224 851 111, e-mail: mpo@mpo.cz). Místní centrum nejprve zkontroluje náležitosti podané stížnosti a poté ji vloží do databáze. Tím je stížnost automaticky postoupena do členského státu, kde problém vznikl. Tamější centrum má pak jeden týden na posouzení příslušnosti stížnosti a deset týdnů na její vyřešení. Stěžovatel je informován o postupu vyřizování jeho stížnosti.

Podrobnější údaje o systému SOLVIT lze najít na stránkách Evropské komise (http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/solvit/whats-solvit_en.htm).

1.7.2. Samostatná stížnost k Evropské komisi kvůli porušení evropského práva

Každý jednotlivec či právnická osoba si také může stěžovat na členský stát, pokud tento stát jedná v rozporu se zněním či principy komunitárního práva. Právě tento mechanismus bývá využíván při porušování pravidel v rámci vnitřního trhu.

Žalobce může zaslat svoji stížnost písemně na generální sekretariát Evropské komise (Commission of the European Communities, Attn: Secretary-General, Rue de la Loi 200, B-1049 Brussels, Belgium) nebo ji může doručit prostřednictvím kterékoliv reprezentace (tj. zastoupení) Evropské komise (EK) v jednotlivých členských státech. EK vydala dokonce zvláštní formulář pro podávání žádostí (Notice 119/03, OJ C 119/99), jehož použití však není povinné. Formulář a informace o již podaných stížnostech jsou k dispozici na stránkách EK: (http://www.euro_pa.eu.int/comm/internal_market/en/update/infr/index.htm).

Stížnost nesmí být anonymní, v pozdější době však může být anonymizována. Podaná stížnost se musí týkat článku 226, tj. porušení Smlouvy o založení ES (dále: Smlouva), čímž je míněna i povinnost dodržovat nejen základní smlouvy zakládající Evropská společenství, ale i další unijní předpisy a principy komunitárního práva.

Možnost podání takové stížnosti se výslovně netýká dalších ustanovení Smlouvy, zejména jsou jmenovitě vyloučeny stížnosti na neoprávněné poskytování státní pomoci dle článků 87 a 88 Smlouvy. Stížnost může směřovat proti jakémukoliv opatření či praktikám členského státu, tj. nejen proti právnímu předpisu, ale také proti administrativním aktům či vůči zanedbání povinnosti ze strany členského státu. Stěžovatel nemusí prokazovat svoji formální zainteresovanost na zahájení řízení a ani nemusí osvědčit, že je přímo a výrazně dotčen jednáním, na něž si stěžuje. Podáním stížnosti také stěžovatel neztrácí svá práva na řádný proces v dané věci a právo vymáhat náhradu škody u národního soudu.

Stížnost musí splňovat určité formální znaky, aby mohla být zanesena do registru stížností a bylo s ní dále nakládáno. Zajímavé je, že se vyřazují nejen stížnosti, které jsou zcela zřejmě mimo rámec komunitárního práva, ale také stížnosti, k jejichž předmětnému obsahu již EK zaujala veřejně jednoznačný a konzistentní postoj, který bude sdělen stěžovateli. Pokud existují pochybnosti o povaze stížnosti a její přípustnosti, EK může do 15 dnů konzultovat příslušné oddělení. EK také může odkázat žadatele na jinou možnou alternativu, například na využití národního soudu či ombudsmana. EK musí do jednoho měsíce oznámit obdržení stížnosti. V případě více žalob na stejném zá-

kladu se toto oznámení děje zveřejněním „kumulované“ stížnosti v Úředním věstníku ES (Official Journal). EK také musí informovat stěžovatele o postupu v jeho stížnosti. Stěžovatel může žádat od Komise dodatečná objasnění a vysvětlení, ovšem na svoje vlastní náklady.

O dalším postupu by zpravidla mělo být rozhodnuto v průběhu jednoho roku od přijetí stížnosti. O zahájení řízení proti členskému státu nebo o jeho ukončení rozhoduje kolegium členů EK (komisařů). Jednodušší případy mohou být označeny za irelevantní a uzavřeny i administrativní cestou bez rozhodnutí komisařů. O rozhodnutí, že je navrhováno ukončení šetření v případě jeho stížnosti, je stěžovatel předem informován tím útvarem EK, který pro tento krok připravuje podklady.

V případě uznání stížnosti za oprávněnou EK nejprve kontaktuje členský stát a snaží se neformálně dosáhnout nápravy. Pokud k ní nedojde, může EK předat celou kauzu Evropskému soudnímu dvoru (ESD). Komisi je výslovně ponecháno na volné úvaze, zda se rozhodne pro zahájení formálního řízení a zda předá celou kauzu ESD. Výslovně jde o právo EK, nikoliv o její povinnost.

Pokud se stěžovatel domnívá, že s jeho stížností nebylo správně zacházeno a stal se obětí „špatné administrativy“ (maladministration), může se odvolat k evropskému Ombudsmanovi.

1.7.3. Rychlá stížnost členského státu k Evropské komisi na problémy s volným oběhem zboží na vnitřním trhu

Jde o možnosti stížnosti a rychlého řešení problémů v případě, že došlo k velkým problémům na vnitřním trhu, které způsobují vážné ztráty jednotlivcům. Přitom může jít nejenom o činnost státu, ale i o činnost soukromých subjektů, jimž měl stát v jejich konání zabránit, avšak neučinil tak. Například může jít o případ, kdy policie nezabrání zemědělcům v blokadě silnice či ničení konkurenčních výrobků, ačkoliv tak měla učinit.

Na základě Nařízení Rady (ES) č. 2679/98 (dále v tomto článku jen Nařízení) platí, že pokud se kterýkoliv členský stát dozví o vzniku potíží při volném pohybu zboží na vnitřním trhu, musí informovat Evropskou komisi (EK), která podnikne další kroky.

Těmito potížemi se rozumí vážné narušení principu volného pohybu zboží (importu nebo exportu), které způsobuje jednotlivcům vážnou újmu a vyžaduje okamžitý zásah.

V takovém případě si může kterýkoliv stát stěžovat k Evropské komisi. EK se obrátí na daný členský stát, aby podnikl opatření k odstranění těchto překážek. Pokud potíže přetrvávají, EK může v Úředním věstníku (Official Journal) publikovat text oznámení, které poslala členskému státu s výzvou k nápravě. Dotčený stát má obvykle pět pracovních dnů na odpověď a zjednání nápravy.

Vzhledem k tomu, že Nařízení neobsahuje žádný sankční mechanismus a také díky tomu, že státy zanedbávají svoji ohlašovací povinnost, nebylo dosud použití výše popsaného mechanismu příliš účinné. Na druhou stranu je třeba poznamenat, že pokud již je spuštěn postup dle Nařízení a dotčený stát uzná své pochybení, usnadňuje se tím pozice poškozeného v řízení o náhradu škody u národního soudu.

1.7.4. Stížnosti ve věcech porušování pravidel hospodářské soutěže

Zvláštní kategorií stížností jsou stížnosti proti porušování pravidel hospodářské soutěže uvnitř Evropské unie.

Zajištění rovné hospodářské soutěže je jedním ze základních prostředků Evropské unie k dosažení a udržování jednotného trhu. Podniky mohou omezovat soutěž nejrůznějšími dohodami s potenciálními konkurenty, zvýhodňováním určitých dodavatelů či odběratelů nebo zneužitím svého dominantního postavení na trhu k tomu, aby svoji dominanci ještě posílili, popř. učinili nezvratnou. Členské státy zase mohou udělovat podnikům neoprávněně tzv. výhradní nebo zvláštní práva a vytvořit tak faktické monopoly. Mohou také deformovat působení trhu nejrůznějšími subwencemi nebo naopak cílenými úlevami poskytovanými buď určitým podnikům nebo určitému zboží. A konečně mohou deformovat trh jako dominantní zákazník tím, že by preferovaly nákupy pouze u některých (samozřejmě domácích) podniků. Samostatnou kapitolou v oblasti porušování hospodářské soutěže je také poskytování neoprávněně státní pomoci v jakékoliv formě. Více o hospodářské soutěži je možno nalézt na stránkách Komise: http://europa.eu.int/comm/competition/in dex_en.html.

Evropská komise se však může zabývat pouze těmi případy protisoutěžního jednání, které mají vliv na obchod mezi členskými státy nebo by na tento obchod vliv mohly mít. Ostatní případy spadají pod místní národní orgány na ochranu hospodářské soutěže. Toto ohrožení obchodu mezi členskými státy musí však být citelné, což může například znamenat, že se dotkne 10 % dovozu z jednoho do druhého členského státu. I toto omezení však lze v mnoha případech obejít a fakticky zahrnout do působnosti unie jakékoliv jednání negativně ovlivňující obchod mezi členskými státy. Navíc evropské soutěžní právo je do jisté míry exteritoriální a vztahuje se i na podniky mimo EU.

Nejjednodušší je podat stížnost prostřednictvím českého Úřadu pro hospodářskou soutěž, který se stává součástí struktury evropských úřadů na ochranu hospodářské soutěže (www.compet.cz, Joštova 8, 601 56 Brno, tel.: 542 161 233, fax: 542 210 023, info@compet.cz).

Druhou možností je stěžovat si přímo Evropské komisi. V tom případě postačí zaslat jednoduchý dopis (již není potřeba používat předepsaného formuláře), který obsahuje jméno a adresu stěžovatele, popis případu a subjektu, jehož se týká a popis toho, jakým způsobem tento subjekt porušuje právo EU. V každé stížnosti musí být také dovozeno, že se stěžovatele dané porušení pravidel dotýká, a tudíž má oprávnění si stěžovat.

Stížnosti je možno posílat podle druhů jednotlivých kauz na následující adresy:

Pro neoprávněnou státní pomoc:

fax: +32-2-296.98.13, Commission of the European Communities, DG Competition, State aid Registry, B-1049 Brussels.

Pro antitrustové případy:

fax: +32-2-295.01.28, Commission of the European Communities, DG Competition, Antitrust Registry, B-1049 Brussels.

Pro námitky vůči fúzím:

fax: +32-2-296.43.01, Commission of the European Communities, DG Competition, Merger Registry, B-1049 Brussels.

Komise má možnost zasáhnout proti protisoutěžnímu jednání. Kupříkladu může podnikům udělit pokutu až do výše 10 % jejich obratu, může nařídít

nápravná opatření nebo může požadovat vrácení nelegálně získané státní pomoci. Stejně tak může postupovat proti státům, které nedodržují pravidla liberalizace trhu v některých odvětvích nebo může nařídit zrušení soutěží na veřejné zakázky ze strany veřejných orgánů.

2. Informace o obchodním režimu EU vůči třetím zemím

2.1. Společná obchodní politika

Společná obchodní politika patří k „nejstarším“ politikám EU, její základy byly položeny již v tzv. Římských smlouvách. Kompetence k jednotnému utváření vnějších hospodářských vztahů jsou přeneseny výlučně na orgány EU. Právním základem obchodní politiky EU je čl. 133 Smlouvy o založení ES (dále jen Smlouvy). Společná obchodní politika vychází z principu celní unie, na základě které EU ve vztahu ke třetím zemím tvoří jednotné celní území EU a v oblasti obchodu se třetími zeměmi uplatňuje jednotný postoj. Na základě těchto principů se řídí výše celních tarifů, regulace obchodu prostřednictvím obchodně – politických nástrojů či sjednávání smluv.

2.1.1. Nástroje společné obchodní politiky:

Společná obchodní politika je realizována dvěma způsoby: jako tzv. autonomní obchodní politika a jako tzv. smluvní obchodní politika.

1. Autonomní obchodní politika

Mezi hlavní nástroje autonomní obchodní politiky patří:

- Společný celní sazebník.
- Netarifní překážky obchodu.
- Ochrana proti nekalým praktikám (jde např. o ochranu proti dumpingu a subvencím při dovozu ze zemí mimo EU; podrobnosti jsou z praktických důvodů uvedeny vždy v příslušných kapitolách – např. 2.4., 2.5.).
- Opatření v oblasti vývozu (obecně je komunitární harmonizace systému podpor vývozu poskytnutých členskými státy zakotvena ve Smlouvě, nicméně v této oblasti doposud nebyla harmonizace uplatněna; harmonizovaná opatření na podporu vývozu se uplatňují pouze v rámci tzv. Společné zemědělské politiky (CAP) a je o nich zmínka v kapitole 2.6.).

2. Smluvní obchodní politika

Smluvní obchodní politika zahrnuje závazky EU ve vztahu k nečlenským státům v oblasti obchodu a hospodářské spolupráce formou bilaterálních (EU versus třetí země), trilaterálních (EU versus se-

skupení třetích zemí) nebo multilaterálních dohod (globální dohody, nejznámější je Světová obchodní organizace – WTO).

- Dohoda o Evropském hospodářském prostoru (EHP)
- Asociační dohody
- Jednostranné preferenční dohody
- Nepreferenční dohody a dohody o obchodní a hospodářské spolupráci
- Smlouvy o obchodu a spolupráci
- Sektorové dohody (např. Dohoda o obchodu s ocelí a textílem)
- Multilaterální dohody

EU vystupuje v zahraničním obchodě jako celek a jednotlivé členské země jsou obchodními místy EU. Zahraničně obchodní politika ČR bude podléhat rozhodnutím, právním předpisům a mezinárodním smlouvám schváleným orgány EU. Zahraniční obchod bude podléhat celnímu dohledu, závazným celním předpisům a celním administrativním postupům, jednotným na celém území EU. Na dovoz ze třetích zemí se vztahuje clo a obchod je zatížen daní z přidané hodnoty. V následující kapitole jsou zmíněny především hlavní celní, administrativní a technické požadavky na exportéry a importéry.

Specifické jsou podmínky v zemědělském sektoru. Evropská unie má společnou zemědělskou politiku, jejíž součástí je regulace obchodu se zemědělskými a zpracovanými zemědělskými výrobky v oblasti obchodu se třetími zeměmi. Tato regulace je prováděna v rámci tzv. společných organizací trhu pro jednotlivé sektory komodit.

2.2. Informace o společném celním sazebníku

Po vstupu České republiky do Evropské unie se budou rozlišovat dva druhy obchodu (kromě obchodu vnitrostátního):

- Intrakomunitární obchod – obchod mezi členskými státy EU (viz kapitola 1.2)
- Zahraniční obchod EU – obchod mezi členskými státy a třetími zeměmi.

Základní právní předpisy týkající se celnictví jsou – Celní kodex Společenství, Prováděcí předpis k celnímu kodexu a Společný celní sazebník EU, na jehož základě byl vytvořen systém Integrovaného tarifu EU

(TARIC). Tato komunitární legislativa bude doplněna národní právní úpravou představovanou zejména celním zákonem a jeho prováděcími vyhláškami.

Pro sledování statistiky pohybu zboží ve vztahu ke třetím zemím se budou vytvářet statistické přehledy o zahraničním obchodu České republiky (tzv. Extrastat). Údaje pro Extrastat se budou uvádět na základě Jednotné celní deklarace (JCD) a zasílat statistickému úřadu EU – Eurostatu: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/>.

Zároveň se vstupem ČR do Evropské unie se ČR stává součástí jednotného celního území EU, které je ohraničeno s několika výjimkami vnějšími hranicemi členských zemí. ČR je obklopena členskými zeměmi, a proto kromě mezinárodních letiš (např. Praha Ruzyně, Ostrava, Brno, Karlovy Vary) nemá hranice s žádnou z nečlenských – třetích zemí.

Se zbožím dováženým z třetích zemí do EU se bude zacházet podobně jako dnes se zbožím přiváženým ze zahraničí do České republiky. S ohledem na polohu ČR bude dovážené zboží zpravidla propouštěno hraničním celním úřadem jiného členského státu do režimu tranzitu k vnitrozemskému celnímu úřadu určení v České republice.

Propustit dovážené zboží do celního režimu lze kdekoliv na společném území EU, tj. ne pouze v členském státě, do kterého je zboží určeno. Propuštěním zboží v přístavu vyložením či na hlavním tahu se urychlí oběh zboží a sníží dopravní a manipulační náklady spojené s dojížděním na vzdálené celní úřady. Je však nutné si uvědomit několik důležitých skutečností. K propuštění zboží do celního režimu (s výjimkou režimu tranzitu) je nutné, aby deklarant byl registrován jako plátce DPH u orgánů dané země. Pokud český dovozce takto registrován není, musel by si pro celní řízení určit zástupce v dané zemi registrovaného. Pohyb zboží z členské země, kde bylo provedeno celní řízení, do členské země určení je sledován jako obchodní operace v rámci intrakomunitárního obchodu.

Nadále bude platit pravidlo, že do celní hodnoty se započítávají náklady na dopravu a pojištění zboží z místa odeslání do místa vstupu zboží na cílové celní území. Vstoupí-li tedy zboží na celní území Společenství např. v Rotterdamu, náklady na pojištění a dopravu z Rotterdamu do ČR součástí celní hodnoty nebudou.

Dobrá znalost těchto pravidel může napomoci úspoře na dovozním clo i dani z přidané hodnoty.

2.2.1. Jednotná celní deklarace

Jednotná celní deklarace – JCD (pozn.: uvažuje se o přejmenování JCD na „Jednotný správní doklad“, JSD) je základní dokument v celním řízení při vývozu i dovozu, předkládaný celním orgánům na předepsaném tiskopisu (pro další druhy zboží je jeho součástí **Jednotná celní deklarace doplňková**). Tímto dokumentem deklarant navrhuje propuštění zboží do celního režimu. Jedná se o poměrně komplikovaný formulář, který se zpravidla vyplňuje v číselných nebo alfabetaických kódech. Firmě s malými praktickými zkušenostmi může činit potíže. V takovýchto případech se jeho vyplnění doporučuje svěřit buď speditérovi nebo profesionálnímu celnímu deklarantovi.

Vyplněný, orazítkovaný a podepsaný formulář se předkládá celnímu úřadu společně s fakturou (musí vzájemně souhlasit údaje včetně cen, dodacích podmínek, země určení apod.) a event. dalšími doklady (přepravní doklady, licence, certifikáty apod.).

Pro všechny druhy obchodů vzroste potřeba deklarovat a prokazovat původ zboží. Preferenční pravidla původu obsažená v jednotlivých dohodách o volném obchodu upravují způsoby stanovení a prokázání původu. Tato pravidla původu jsou od roku 1997 sjednocená (kromě Izraele a Chorvatska), čímž byly vytvořeny podmínky pro tzv. pan-evropskou kumulaci původu zboží. Tento systém umožňuje výrobcům zboží, aby používali materiály a suroviny pocházející z kterékoli z uvedených zemí Evropy, aniž by vyrobené zboží ztratilo status původu zboží, a tím i nárok na preferenční zacházení.

Důležitou zásadou každé dohody o volném obchodu, stejně jako smlouvy o celní unii, je poskytování celních preferencí pouze na zboží, které má původ ve smluvních stranách příslušné dohody. Proto jsou také nedílnou součástí každé z těchto dohod pravidla, podle nichž se určuje a prokazuje původ zboží. Deklarování původu zboží je spojeno s velkým množstvím preferenčních obchodních dohod s mnoha státy z celého světa. Pouze zboží, které splňuje uvedená pravidla, má prokázaný původ zboží stanoveným způsobem, je předmětem volného obchodu podle dohody a pouze takové zboží má nárok na celní preference dohodou stanovené. Původ zboží se prokazuje průvodním osvědčením

EUR.1 nebo certifikátem o původu zboží vydávaným Hospodářskou komorou ČR.

Většina preferenčních dohod je oboustranná, obě strany si ve vzájemném obchodě poskytují preferenční zvýhodnění – snížení celní sazby.

Společenství používá dva druhy pravidel původu: nepreferenční a preferenční. Nepreferenční pravidla původu jsou obsažena v Celním kodexu Společenství a prováděcím nařízení Evropské komise (EK) a týkají se nepreferenčních nástrojů obchodní politiky, jako jsou celní a ochranná opatření. Preferenční pravidla původu uvedená v protokolech k jednotlivým preferenčním obchodním dohodám nebo v nástrojích Společenství zakládajících jednostranná preferenční opatření jsou mnohem přísnější. Tzv. „Standardní protokol“ o pravidlech původu se vztahuje na dohody se zeměmi střední a východní Evropy, EHP a ESVO, které se staly inspirací pro určité aspekty pravidel původu obsažených v nových dohodách (např. v *Dohodě o volném obchodu mezi EU a Mexikem*, v tzv. *Euro-středozemních dohodách*) a preferenčních opatřeních (např. *Všeobecný systém preferencí* – GSP a tzv. režimu autonomních obchodních opatření).

Jedním z aspektů preferenčních pravidel původu je rozsah kumulace, jenž považuje vstupy od partnerů ze zemí Společenství a od ostatních partnerů v systému regionálního obchodu za původní materiály. Dvoustranná kumulace se uplatňuje např. v rámci GSP (se zemí poskytovatele) a v rámci dohod o volném obchodu. Diagonální kumulace se používá hlavně mezi ES, zeměmi ESVO, zeměmi východní Evropy a Tureckem v rámci systému pan-evropské kumulace. Plná kumulace platí v rámci EHP, mezi ES, zámořskými zeměmi a územími ES a rozvojovými zeměmi na základě tzv. *Úmluvy Cotonou* a mezi ES a zeměmi Maghrebu podle příslušných Euro-středozemních dohod.

Tarifní i netarifní opatření lze nalézt v integrovaném tarifu EU – Taricu.

2.2.2. Integrovaný tarif EU (Taric)

Po vstupu České republiky do EU přestává platit Český integrovaný tarif (poskytující informace o podmínkách dovozu a vývozu určitých komodit). ČIT bude nahrazen Taricem – celounijním integrovaným sazebníkem EU, který v návaznosti na zbo-

žové kódy Kombinované nomenklatury (KN) shrnuje všechna opatření obchodní politiky EU vztahující se k danému zboží, a to tarifního i netarifního charakteru, např. celní sazby, kvóty, nebo antidumpingové celní sazby.

Taric je vydávaný Evropskou komisí a vyhlašovaný Sdělením Komise na základě článku 2 Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 z 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů. Tištěná verze Taricu je vydávána každoročně na konci kalendářního roku s účinností pro následující rok, celní sazby pro zemědělské kapitoly mohou být po 1. červenci publikovány i podruhé. Na rozdíl od Českého integrovaného tarifu je unijní Taric velmi často měněn a aktualizován. Elektronická forma Taricu je právně závazná a jeho kódy musí být použity pro účely celní deklarace a statistické výstupy.

Taric je založen na Kombinované nomenklatuře obsahující cca 10 000 podpoložek – osmimístných kódů, které vytváří základ společného celního sazebníku. Taric dále obsahuje dalších 18 000 kódů - dvoumístné kódy nebo přídatné kódy, které jsou přidávány za osmimístnou podpoložku a jsou používány pro:

- Tarifní snížení
- Tarifní kvóty
- Tarifní preference (zahrnující tarifní kvótu a celní stropy)
- Všeobecný systém tarifních preferencí aplikovaný pro rozvojové země (GSP)
- Antidumpingová a vyrovnávací cla
- Vyrovnávací poplatky
- Zemědělské komponenty
- Standardní dovozní ceny
- Referenční a minimální ceny
- Zákazy dovozu
- Omezení dovozu
- Sledování dovozu
- Zákazy vývozu
- Omezení vývozu
- Sledování vývozu
- Vývozní subvence

Zjištění aktuálních celních sazeb pro dovoz zboží z třetích zemí na území Evropské unie.

Vše o celních sazbách uplatňovaných v současnosti v EU lze zjistit na webové stránce: http://euro.pa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm.

V horní části výše uvedené stránky je možné zvolit jakýkoliv jazyk EU. Tento průvodce demonstruje postup v anglickém jazyce. Hledat v databázi je možné podle kódu Kombinované nomenklatury (1. Taric code) nebo podle popisu zboží (samozřejmě v daném jazyce EU). Kombinovaná nomenklatura ČR je prakticky shodná s nomenklaturou v EU a z tohoto důvodu bude zřejmě vyhledávání podle kódu jednodušší.

Lze rovněž zvolit i jiný jazyk než angličtinu kliknutím na kód v horní části stránky (DE pro němčinu, FR pro francouzštinu apod.). Po vstupu do EU bude Taric ve všech národních jazycích, tzn. i v češtině.

Význam jednotlivých položek TARICu:

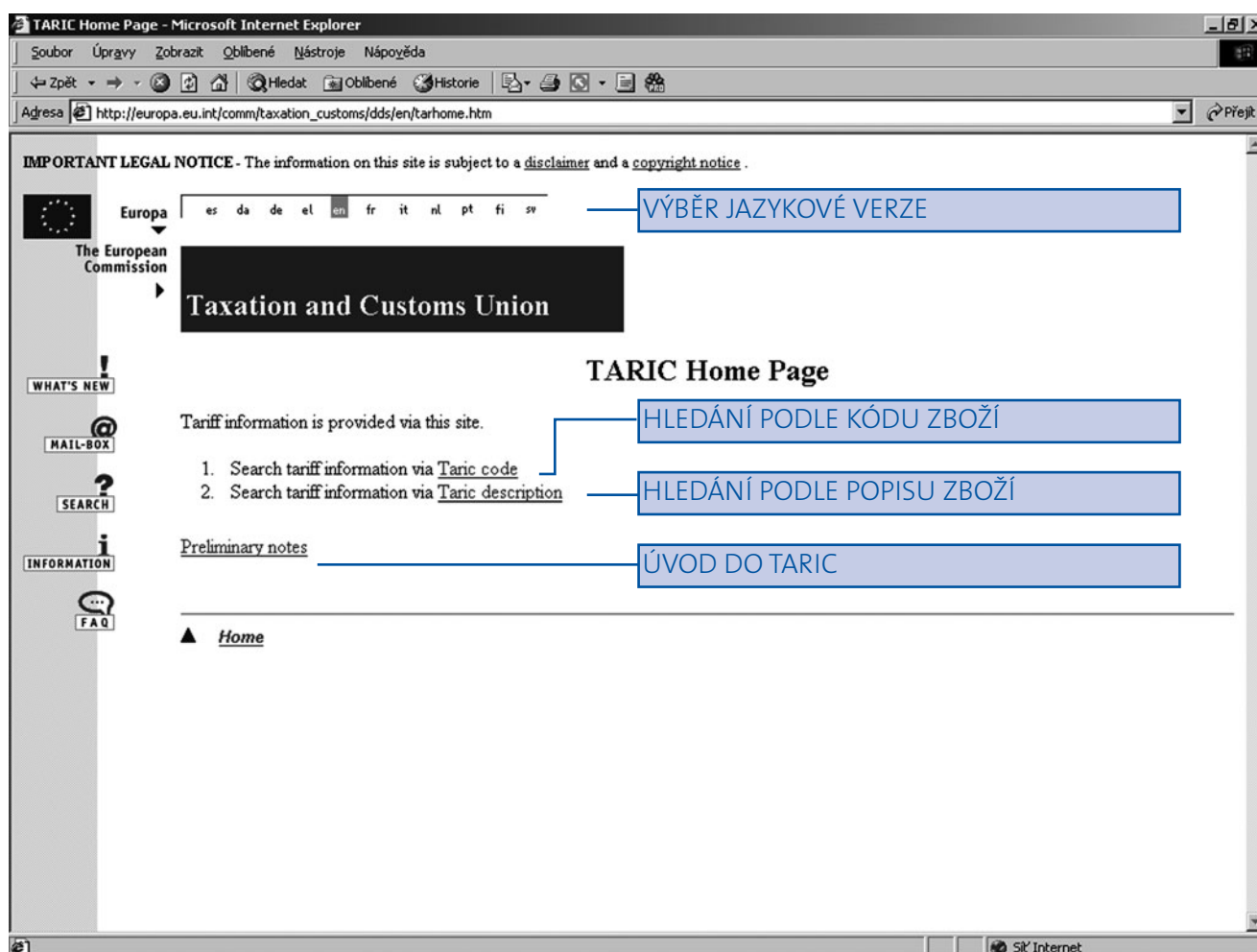
Po otevření stránek http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm se otevře úvodní stránka TARICu EU

Na úvodní stránce jsou tři základní odkazy: *Preliminary notes*, *Taric description* a *Taric code*.

1. [Preliminary notes](#) – detailní manuál práce s Taricem.

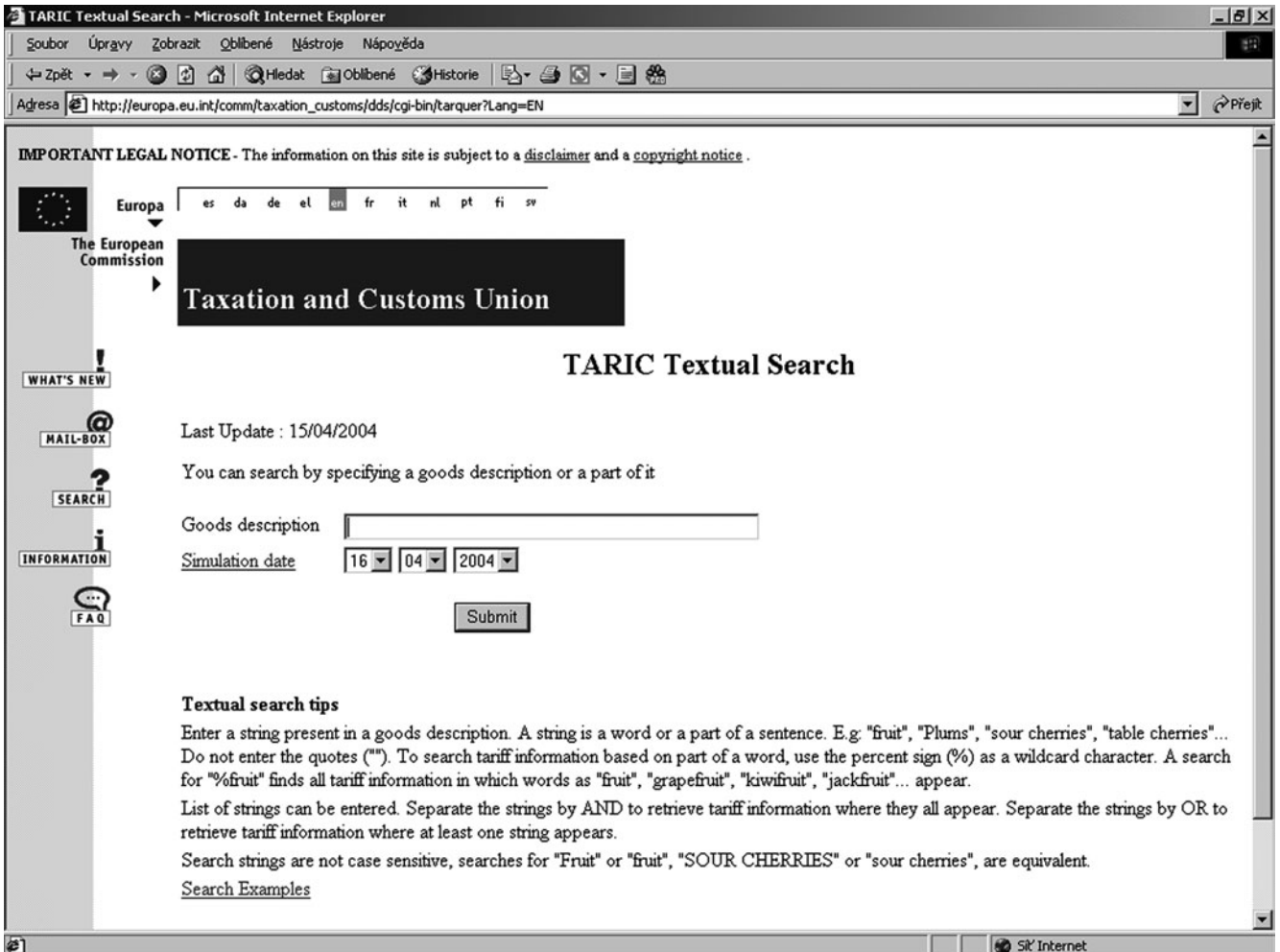
2. [Taric description](#) – hledání podle popisu zboží.

Obrázek 1

*) Pozn.: pokud jde o tzv. ATA karnety, tj. dokumenty umožňující přepravu a používání předmětů, vybavení apod. pro tzv. dočasný vývoz či dočasný oběh v zemi určení (např. pro potřeby obchodních cestujících, předměty určené k vystavení, nářadí pro opravy v zahraničí atd.), po vstupu ČR do EU nebude třeba těmito dokumenty pro území EU disponovat.

Po kliknutí se otevře stránka:
Obrázek 2

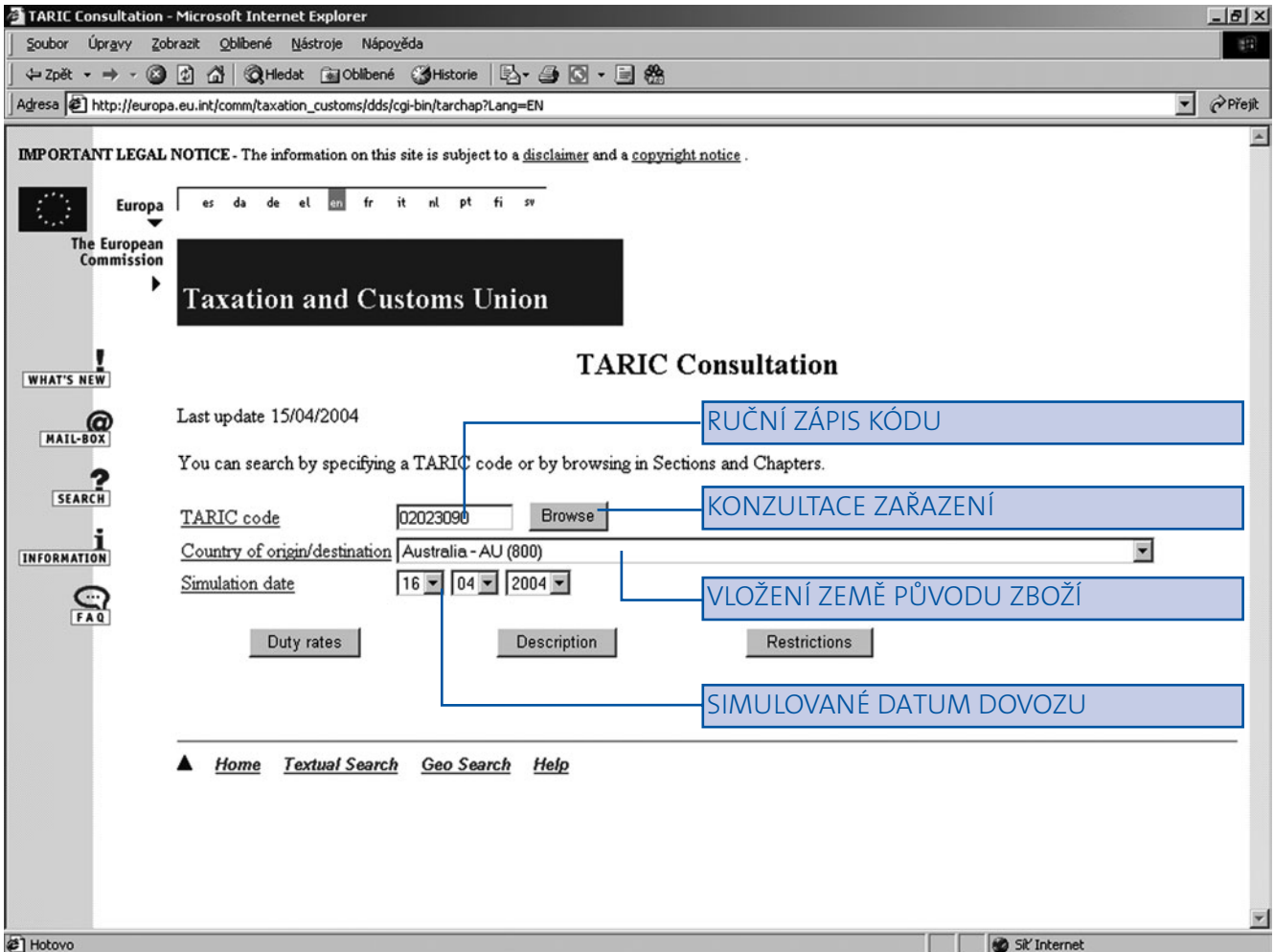
Good description - název zboží; zde vyplníme zboží, které hledáme.

Český popis zboží lze najít na stránkách Generálního ředitelství cel (dále jen GŘC) <http://www.cs.mfcr.cz/>, kde v levém menu vybereme celní sazebník.

3. Taric code - hledání podle kódu/nomenklatury zboží: nomenklatury EU odpovídají nomenklatu-

rám dnes používaným v českém Tarifu (nomenklatura používaná v EU a v ČR je shodná na prvních osmi pozicích), které můžeme najít na stránkách GŘC <http://www.cs.mfcr.cz/>, kde v levém menu zvolíme celní sazebník.

Po kliknutí na Taric code se otevře stránka:
Obrázek 3

Na této stránce můžeme nalézt:

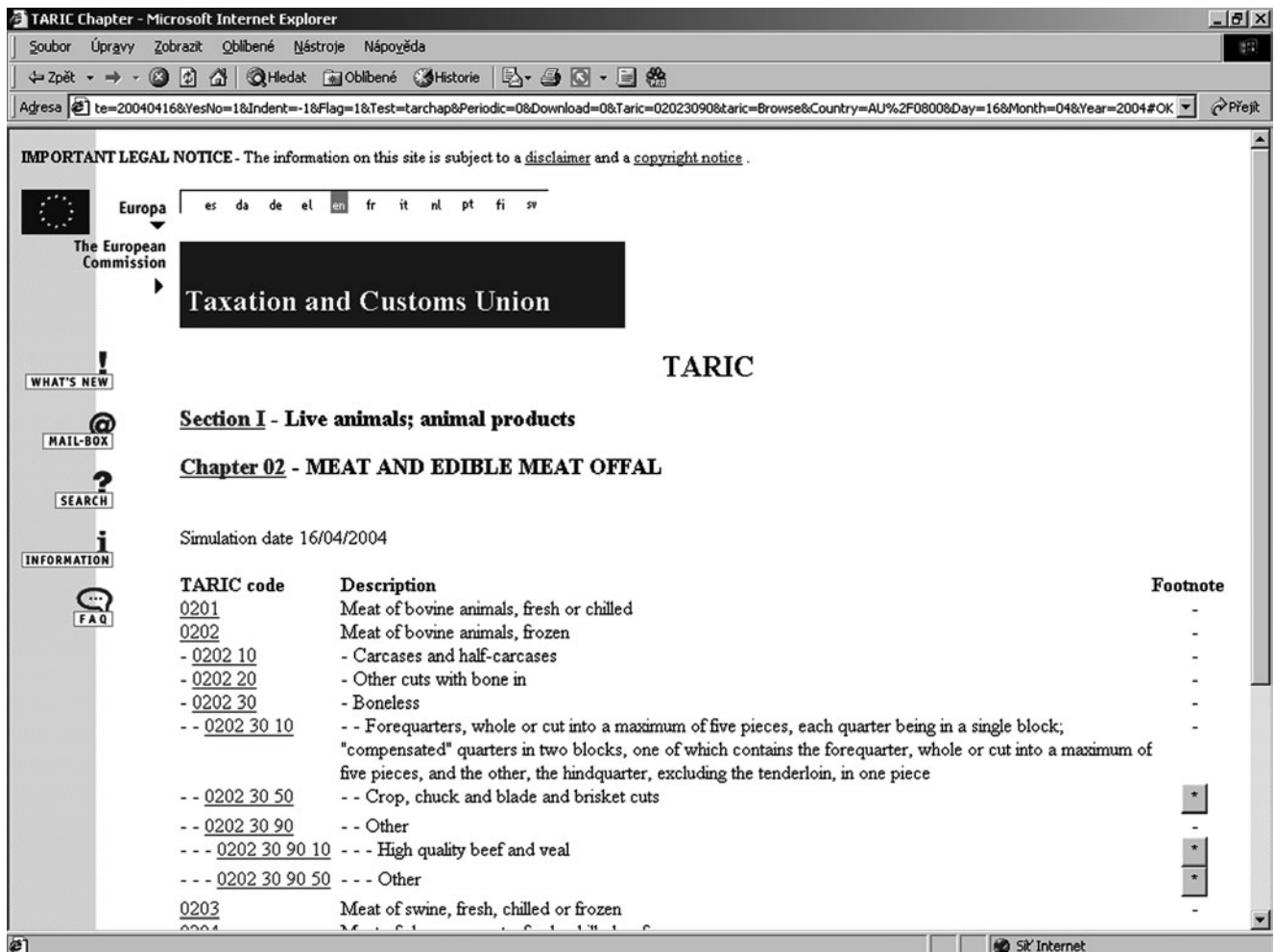
- okénko pro ruční zapsání čísla nomenklatury (v simulovaném příkladě je uvedena nomenklatura zmraženého hovězí masa bez kostí), které potvrdíme tlačítkem Browse,
- rolovací menu pro určení země původu,
- datum.

Funkční tlačítka:

- Duty rates
- Description
- Restriction

Ruční zapsání čísla nomenklatury – po potvrzení funkčním tlačítkem Browse se dostaneme na stránku:

Obrázek 4

Zde je podrobné zařazení hovězího masa do příslušné kapitoly.

Rolovací menu pro určení země původu – zde zadáme zemi původu zboží. Pro rychlejší vyhledávání stačí na klávesnici napsat první písmeno vyhledávané země. V simulaci je zemí původu Austrálie.

Duty rates – celní sazby; po potvrzení funkčního tlačítka se dostaneme na stránku:

Obrázek 5

IMPORTANT LEGAL NOTICE - The information on this site is subject to a [disclaimer](#) and a [copyright notice](#).

Europa
The European Commission

Taxation and Customs Union

Duty Rates

Simulation date : 16/04/2004

TARIC code	0202309000
Country of origin/destination	Australia - AU (800)
Description	
Restrictions	

Import

Third country duty : **12.8 % + 304.1 EUR / 100 kg**

Regulation/Decision **R2204/99**

APLIKOVATELNÁ CELNÍ SAZBA **PRÁVNÍ PŘEDPIS**

[Home](#) [TARIC](#) [Geo Search](#) [Help](#)

Zde jsou informace o aplikovatelných celních sazbách s odkazy na právní předpisy, které je specifikují. Z příkladu se dozvíme, že v případě dovozu mraženého hovězího z Austrálie je kombinovaná celní sazba 12,8 % z celní hodnoty + 304,1 EUR za 100 kg čisté hmotnosti.

Funkční tlačítko regulation/decision zobrazí podrobnosti o právním předpisu, který tuto celní sazbu stanovuje.

Description – popis nomenklatury zboží v hierarchii třídění.

Obrázek 6

TARIC Description - Microsoft Internet Explorer

Spoubr Úpravy Zobrazit Oblíbené Nástroje Nápověda

Adresa ion=1&Lang=EN&SimDate=20040416&YesNo=1&Indent=-1&Flag=1&Test=null&Periodic=0&Download=0&Taric=02023090&Country=AU%2F0800&Day=16&Month=04&Year=2004 Přejít

IMPORTANT LEGAL NOTICE - The information on this site is subject to a [disclaimer](#) and a [copyright notice](#).

Europa es da de el en fr it nl pt fi sv

The European Commission

Taxation and Customs Union

TARIC Description

Simulation date 16/04/2004

Code TARIC	
0202	Meat of bovine animals, frozen
- 0202 30	Boneless
-- 0202 30 10	Forequarters, whole or cut into a maximum of five pieces, each quarter being in a single block; "compensated" quarters in two blocks, one of which contains the forequarter, whole or cut into a maximum of five pieces, and the other, the hindquarter, excluding the tenderloin, in one piece
-- 0202 30 50	Crop, chuck and blade and brisket cuts
-- 0202 30 90	Other

Nomenclature group(s) Beef and veal

▲ [Home](#) [ECICS](#) [TARIC](#) [Help](#)

Hotovo

Si' Internet

Restriction – zákazy a omezení, které se k danému zboží nebo zemi původu vztahují.

Obrázek 7

IMPORTANT LEGAL NOTICE - The information on this site is subject to a [disclaimer](#) and a [copyright notice](#).

Europa
The European Commission
Taxation and Customs Union

TARIC Restrictions

Simulation date 16/04/2004

TARIC code	Country of origin/destination	Description
0202309000	AU/0800	Entry into free circulation (prior surveillance) (erga omnes): Regulation/Decision R1445/95 Footnote CD020
0202309000	AU/0800	Export authorization (prior surveillance) (erga omnes): Regulation/Decision R2616/97 Footnote CD021

Home TARIC Geo Search Help

Na stránce je stručný text zákazu nebo omezení dovozu a vývozu zboží spolu s odkazem na právní předpis, který toto opatření stanovuje. V některých případech je doplněn vysvětlivkou (footnote).

V případě, že se stránky Taricu odvolávají na předpis EU, můžeme tento předpis najít na stránkách <http://europa.eu.int/eur-lex/en/search/index.html> (viz. kapitola 2.5).

Porovnání smluvních celních sazeb mezi celním sazebníkem ČR a EU je [zde](#).

2.2.3. Celní kvóty

Celní kvóty jsou určeny množstvím zboží (vyjádřené hmotností, objemem nebo hodnotou), které je propuštěno do volného oběhu za sníženou celní sazbu. Celní kvóty stanovené v rámci EU jsou společné pro všechny členské státy EU. Jsou řízeny Generálním ředitelstvím pro daně a celní unii – DG TAXUD (Directorate General: Taxation and Customs Union) v Bruselu.

Administrace celních kvót je zajišťována většinou stejnou metodou jako doposud v ČR, to znamená „First-come-first-served“ (přednostní nárok toho, kdo přijde dříve). Pro některé komodity samozřejmě existují i jiné režimy, například rozdělení na základě historických obchodních toků či v oblasti preferenčního agrárního dovozu metoda přidělování kvót pomocí dovozních licencí. Metoda „First-come-first-served“ zaručuje rovný přístup všem obchodním subjektům ke stanoveným celním kvótám.

Rozdíl oproti stávajícímu systému (platnému do 30. 4. 2004) je následující:

- nebude uplatňován systém on-line,
- pokud množství všech zaslaných požadavků (ze všech členských států EU) v rámci jedné celní kvóty za den (stejně datum přijetí JCD) přesáhne zůstatkové množství této celní kvóty, pak je na každý požadavek přidělena poměrná část deklarovaného množství zboží.

Stejný postup je ve všech členských státech EU.

V praxi to bude znamenat, že na rozdíl od současné praxe, kdy byly celní úřady propojeny on-line a mohly ihned potvrdit, zda komodita spadá do množstevní kvóty, tak po vstupu do EU bude možno potvrdit přiznání celní výhody nejdříve za dva až pět dnů od propuštění zboží do volného oběhu a dovozce bude muset po tuto dobu zajistit rozdíl mezi celním dluhem běžným a dluhem sníženým touto kvótou. (Zatím není jisté, zda toto zajištění bude možné pouze složením celní jistoty nebo zda bude stačit podání záruky).

Žádost o celní kvótu: je-li na deklarované zboží vyhlášena celní kvóta, která je otevřená, může deklarant o její přidělení požádat tím, že do příslušných odstavců JCD, kterou zboží propouští do volného oběhu, uvede příslušné údaje (objednací číslo celní kvóty nebo celního stropu, kód požadované celní sazby, dovezené množství zboží v měrné jednotce stanovené pro danou celní kvótu). Zmíněné údaje je možno zjistit na internetových stránkách EU: http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/databases/database.htm.

Celní deklarace s požadavky na přidělení příslušné celní kvóty předložené deklarantem celnímu úřadu, jsou po důkladné kontrole postoupeny do centra kvót členského státu. Centrum kvót členského státu překontroluje obdržené požadavky na přidělení celních kvót a následně je stanoveným postupem zasílá ke zpracování do Evropské komise (dále jen EK). EK zpracovává požadavky všech členských států a celní kvóty přiděluje chronologicky podle data přijetí příslušné deklarace pro propuštění zboží do volného oběhu v rozsahu, jak dovolí zůstatek příslušné celní kvóty.

EK provádí zpracování celních kvót každý pracovní den s výjimkou:

- přijetí deklarace celními orgány dne 1., 2. nebo 3. ledna, kdy platí za den přijetí 3. leden. Pokud však jeden z těchto dnů připadá na sobotu nebo neděli, platí za den přijetí 4. leden;
- svátků orgánů Společenství v Bruselu, nebo
- ve výjimečných případech i jiných dnů za předpokladu, že příslušné orgány členských států byly informovány předem.

EK informuje centra kvót členských států stanoveným postupem o výši přiděleného množství pro

jednotlivé požadavky. Ta postoupí uvedenou informací příslušným celním úřadům, kde byl požadavek předložen.

S požadavky na čerpání kvót zachází EK a členské státy jako s důvěrnými údaji.

Pro dovoz zboží v rámci celních kvót není používán zjednodušený postup.

Pokud deklarant žádá o propuštění zboží do volného oběhu v rámci celní kvóty, zajišťuje se celní dluh do plné výše cla.

S případnými dotazy k celním sazbám a celním kvótám EU se lze obrátit na Generální ředitelství cel Ministerstva financí ČR, 3. odbor, 140 96 Praha 4, Budějovická 7 (<http://www.cs.mfcr.cz/info/info8300/suspense.htm>):

Ing. Martin Hanuš, ředitel 3. odboru,
tel: 261 33 23 01, e-mail: hanus@cs.mfcr.cz;

Ing. Martin Bayer, tel: 261 33 23 12,
e-mail: bayer@cs.mfcr.cz;

Ing. Martin Štaffa, tel: 261 33 23 15,
e-mail: staffa@cs.mfcr.cz.

2.2.4. Systém autonomního snižování celních sazeb a stanovování celních kvót v EU nad rámec mezinárodních závazků po vstupu České republiky do EU.

Podniky, které potřebují pro svoji výrobu určité suroviny či polotovary, na něž je uvaleno clo, mohou v určitých případech požádat o snížení cla (v podobě tzv. suspense) nebo stanovení dovozní kvóty, pokud nejsou tyto produkty dostupné v rámci EU.

O snížení celní sazby či stanovení celní kvóty mohou žádat pouze firmy, které dovážený výrobek používají jako **surovinu, polotovar nebo komponent pro vlastní výrobu**. Konečné výrobky mohou být do schématu začleněny pouze ve výjimečných případech, pokud jsou používány jako komponenty pro výrobu konečného výrobku a přidaná hodnota kompletovací operace je dostatečně vysoká. **Roční hodnota nevybraného cla musí u každé žádosti činit minimálně 20.000 EUR**. Pro dosažení této výše mohou podniky žádosti předkládat společně. **Při rozhodování o udělení suspense nejsou brány v úvahu rozdíly mezi cenou dovážených výrobků a výrobků vyráběných v EU.**

Schéma se nevztahuje na výrobky, jejichž dovozy jsou zatíženy antidumpingovými cly.

Celních suspensí a kvót může využívat kterákoliv firma v EU bez ohledu na skutečnost, že daná celní suspense nebo kvóta byla otevřena na základě žádosti konkrétní firmy.

Podniky předkládají žádosti prostřednictvím orgánů státní správy v dané členské zemi. Pravidla pro předkládání a posuzování žádostí jsou stanovena ve [Sdělení Komise o suspensí celních sazeb a o kvótách \(Commission communication concerning autonomous tariff suspensions and quotas](#) – Official Journal C128 z 25. 4. 1998).

Členské státy předávají žádosti firem Evropské komisi dvakrát ročně, a to nejpozději 15. března pro období od 1. ledna následujícího roku a 15. září pro období od 1. července následujícího roku.

[Žádost podniku má dvě části a musí obsahovat následující údaje:](#)

Část I:

1. Kód kombinované nomenklatury – celní zařazení
Uvedte osmimístný kód kombinované nomenklatury nebo desetimístný kód kombinované nomenklatury v případě, že se jedná o změnu již existující suspense.
2. Podrobný popis výrobku – využijte popisu v celním sazebníku; uvedený popis by však měl být podrobnější a přesnější. Čím přesnější popis výrobku uvedete a také čím úžeji vymezíte použití výrobku, tím spíše se již v počátku vyhnete opozicím* z členských států.
3. Další informace týkající se obchodního označení, obalu, způsobu užití, zamýšleného použití dováženého výrobku, druhu výrobku, do kterého má být tento výrobek začleněn a konečné užití tohoto výrobku je důležité uvést, jak je výrobek vyráběn, jaké je jeho složení a úzce vymezit, jaké bude jeho konečné užití.
4. Prohlášení zúčastněné strany, že dovážené výrobky nejsou předmětem exkluzivní obchodní dohody.

5. Uvedte firmy známé v EU nebo ve třetích zemích, se kterými má EU sjednán preferenční celní režim, které jste oslovili za účelem dodání identických, ekvivalentních nebo substituuujících výrobků. Uvedte jména a adresy oslovených firem a výsledky vašich jednání s nimi. Pokud existuje v EU výrobce, uveďte důvody, proč právě jeho výrobky nejsou vhodné pro vaši výrobu.

6. Zvláštní poznámky. Uvedte obdobné nebo starší suspense či celní kvóty.

Část II:

1. Kód kombinované nomenklatury – celní zařazení
2. Žádost předkládá: Ministerstvo financí ČR
Ministry of Finance – General Directorate of Customs, Budějovická 7, 140 96 Prague 4, Czech Republic + 420 261 33 23 01/+ 420 261 33 23 00
3. a 4. Očekávané a současné roční dovozy daného výrobku. Uvedte jejich hodnotu v EUR a množství ve fyzických jednotkách a také informaci, za které roky dovoz uvádíte.
5. Požadované období
6. Uplatňovaná celní sazba v době podání žádosti. Uvedte smluvní celní sazbu uplatňovanou při dovozu do EU (ne celní sazbu, kterou požadujete). Pro informaci můžete uvést preferenční celní sazbu, kterou vaše firma využívá.
7. Odhadnuté nevybrané roční clo (v EUR). Vypočítá se jako součin očekávaných ročních dovozů uvedených v bodě 3 a uplatňované celní sazby uvedené v bodě 6. Suspense se neudělí, pokud bude odhad nevybraného ročního cla menší než 20.000 EUR.
8. Jméno a adresa výrobce mimo EU. Uvedte kompletní adresu, včetně telefonu, faxu a e-mailu.
9. Jména a adresy dovozců a uživatelů v EU. Uvedte kompletní adresu, včetně telefonu, faxu, e-mailu. Jestliže se dovozce a uživatel v EU liší, specifikujte je. Zde uveďte také adresu vaší firmy.

[Pro chemické výrobky:](#)

10. CUS číslo (Reference number in European Customs Inventory of Chemicals) a CAS číslo (Chemical Abstracts Service Registry Number).

* Výrobce v EU, který vyrábí identický, ekvivalentní nebo substituuující výrobek, může uplatnit tzv. opozici vůči výrobku, na který určitá firma požádala o celní kvótu nebo suspensi. V tomto případě obdrží příslušná žádající firma prostřednictvím národního orgánu (v ČR MPO ČR) opozici ve stanoveném formátu a bude požádána, aby namítajícího výrobce kontaktovala a sdělila příslušnému orgánu (v ČR MPO ČR) výsledky jednání s tímto výrobcem. Jestliže namítající výrobce není schopen daný výrobek v požadované kvalitě a množství firmě žádající o suspensi nebo kvótu dodat, je žádost této firmy nadále projednávána. Pokud je tomu naopak, nemůže být suspense nebo kvóta udělena.

11. Strukturální vzorec.

Přílohy jako technické specifikace výrobků, nákresy, obrázky, prospekty atd. jsou povinnou součástí žádosti (zasílejte je též v elektronické podobě v samostatných souborech).

Žádosti lze zasílat v souladu se Sdělením Komise o suspensi celních sazeb a o kvótách v anglickém a českém jazyce v příložených formulářích na adresu:

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
Sekce obchodní politiky a podpory exportu
Odbor mezinárodních ekonomických organizací a mimořádných opatření – 09100
Na Františku 32
110 15 Praha 1

Současně tyto žádosti zasílejte elektronicky v anglickém a českém jazyce na adresu modlitbova@mpo.cz a leitgeb@mpo.cz. V případě žádostí týkajících se zemědělských komodit zasílejte žádosti elektronicky v kopii též na adresu pelar@mze.cz a jezek@mze.cz. V průvodním dopisu uveďte kontaktní osobu ve vaší firmě, se kterou bude moci ministerstvo průmyslu a obchodu komunikovat. Pro usnadnění vyplnění žádosti je poskytnut vzor žádosti. Žádost o celní suspensi nebo kvótu:

- [anglická verze formuláře](#)
- [česká verze formuláře](#)

S případnými dotazy k předkládání žádostí se lze obrátit na Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor 09100: Ing. Radka Modlitbová, tel: 224 06 24 80, e-mail: modlitbova@mpo.cz; Ing. Svatopluk Leitgeb, vedoucí oddělení 19130, tel: 224 06 21 99, e-mail: leitgeb@mpo.cz.

2.2.5. Neukončené dovozní, vývozní a tranzitní operace po vstupu ČR do EU

Území České republiky se jejím vstupem do Evropské unie dnem 1. 5. 2004 stává celním územím Společenství s jednotným uplatňováním celních předpisů daných čl. 1 Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství.

Výjimky z těchto celních předpisů upravující problematiku neukončených dovozních, vývozních a tranzitních operací jsou stanoveny vybranými ustanoveními Přílohy 4 ke kapitole 25 (Celní unie)

Smlouvy o přistoupení ČR k EU (dále jen Příloha 4).

Případné dotazy lze zasílat elektronicky na e-mailovou adresu 2. odboru MF-GŘC podatelna2@cs.mfcr.cz.

Dočasně uskladněné zboží

a) zboží z třetích zemí (neprokázaný statut EU)

Pro uplatnění předpisů je rozhodující okamžik přijetí celního prohlášení na navrhovaný celní režim nebo žádosti o přidělení jiného celně schváleného určení. V případě, kdy jsou celní prohlášení nebo žádosti o přidělení celně schváleného určení přijaty po 1. 5. 2004 (včetně), propuštění zboží resp. přidělení celně schváleného určení se uskuteční na základě právních předpisů Společenství a národní legislativy platné od 1. 5. 2004 (dále jen „celní předpisy EU“) včetně případných odvodů příslušné části celního dluhu do rozpočtu EU. Tento postup se použije i u celních prohlášení, která byla podána před vstupem ČR do EU a z důvodu nesplnění zákonných podmínek pro přijetí (§ 106 celního zákona) nebyla do 30. 4. 2004 (včetně) přijata. V případě, kdy dojde k odstranění nedostatků bránících přijetí celního prohlášení po vstupu ČR do EU, je nutno podat nové celní prohlášení vyplněné v souladu s celními předpisy EU. V případě, kdy deklarant ve stanovené lhůtě nedostatky neodstraní, je podané celní prohlášení neplatné a celní úřad již postupuje podle celních předpisů EU.

V případě, kdy je u dočasně uskladněného zboží přijato celní prohlášení nebo žádost do 30. 4. 2004 (včetně), postupuje se podle předpisů platných před 1. 5. 2004 (dále jen „celní předpisy ČR“) a případný celní dluh podle odst. 13 Přílohy 4 vybere ČR ve svůj prospěch.

b) zboží s prokázaným statutem EU

- Na zboží nebylo do data 30. 4. 2004 podáno JCD

V souladu s odst. 1 Přílohy 4 bude zboží propuštěno do volného oběhu bez cla a dalších celních opatření, a to na základě celního prohlášení, které již bude podáno v souladu s celními předpisy EU.

- JCD podaná do 30. 4. 2004, která celní úřad nepřijal

V souladu s odst. 1 Přílohy 4 bude zboží propuštěno do volného oběhu bez cla a dalších celních opatření. Protože se jedná o JCD vyplněná podle celních předpisů ČR platných před 1. 5. 2004, která nebyla přijata do data vstupu ČR do EU z důvodu nesplnění zákonných podmínek a celní úřad vydal výzvu podle § 106 celního zákona, je nutné postupovat způsobem uvedeným v části II. písm. a) tohoto materiálu - dočasně uskladněné zboží z třetích zemí.

- JCD přijatá do 30. 4. 2004, kdy celní úřad rozhoduje o propuštění zboží po vstupu ČR do EU

V souladu s čl. II odst. 1 návrhu novely celního zákona bude zboží propuštěno do volného oběhu na základě celních předpisů ČR.

Zboží, které se nachází v některém z celních režimů s ekonomickým účinkem (vyjma pasivního zušlechovacího styku).

Podle odst. 12 Přílohy 4 jsou rozhodnutí na použití režimů aktivního zušlechovacího styku, přepracování pod celním dohledem a pasivního zušlechovacího styku vydaná před vstupem ČR do EU nadále platná, a to do konce jejich platnosti, nejdéle však po dobu jednoho roku ode dne přistoupení ČR do EU. Obdobná právní úprava bude pro ostatní povolení režimů s ekonomickým účinkem navržena i v národních celních předpisech.

a) zboží ze třetích zemí

Za předpokladu, že povolení k použití režimu budou nadále platná, není nutno příslušný režim ke dni vstupu ČR do EU ukončit. V případě, že bude navrhováno ukončení režimu s ekonomickým účinkem, postupuje se podle celních předpisů EU s výjimkami danými ustanovením odst. 7 až 10 Přílohy 4. Lhůty stanovené k ukončení režimu v rozhodnutích v celním řízení vydaných před 30. 4. 2004 zůstanou zpravidla zachovány. Po ukončení platnosti povolení lze rovněž postupovat podle čl. 4 Nařízení Komise č. 2454/93 (dále jen Nařízení), kterým se provádí Nařízení Rady č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství: „Zrušení rozhodnutí se nevztahuje na zboží, které již bylo v době, kdy zrušení nabylo účinnosti, propuštěno do režimu na základě zrušeného rozhodnutí. Celní orgány však mohou požadovat, aby ve lhůtě, kterou stanoví, bylo zboží přiděleno některé přípustné celně schválené určení“. Toto ustanovení umožňuje celním orgánům po ukončení platnosti povolení, nejpozději k 1. 5. 2005, ponechat nadále

v platnosti JCD na již propuštěné zboží (např. tam, kde jsou již tímto rozhodnutím stanoveny lhůty pro ukončení) nebo požadovat, aby zboží bylo přiděleno jiné celně schválené určení (např. režim použitý na základě povolení vydaného již podle celních předpisů EU, případně propuštění do volného oběhu).

b) zboží se statutem Společenství

Podle odst. 7 až 11 Přílohy 4 bude režim ukončen v souladu s celními předpisy EU. Zboží je tedy možno přidělit jakékoliv celně schválené určení dané celními předpisy EU, včetně propuštění do volného oběhu. V případě volného oběhu bude zboží na základě odst. 1 Přílohy 4 propuštěno do volného oběhu bez cla a dalších celních opatření. Předpokladem je, že zboží bude propuštěno do navrhovaného režimu včetně volného oběhu na základě podaného celního prohlášení. Nikde není stanovena povinnost podat celní prohlášení za účelem ukončení režimu okamžikem vstupu ČR do EU. U zboží s prokázaným statutem EU může deklarant navrhnout ukončení režimu včetně volného oběhu dle vlastního uvážení, protože v souladu s čl. 4 Nařízení platnost rozhodnutí na propuštění zboží do celního režimu nebyla zrušena. V případě ukončení platnosti povolení režimu s ekonomickým účinkem může celní úřad podle čl. 4 Nařízení požadovat, aby bylo tomuto zboží přiděleno jiné celně schválené určení, a tím i omezit možnost deklaranta ukončit režim k určitému datu dle jeho vlastního uvážení.

Praktické dopady:

Příklad 1 – zboží v celním skladu

Režim uskladňování v celním skladu lze v době platnosti povolení ukončit:

1) propuštěním zboží do volného oběhu

Zboží bude propuštěno do volného oběhu bez cla a dalších celních opatření podle odst. 1 Přílohy 4.

2) dodáním do jiné členské země

Dodání se uskuteční v režimu tranzitu za podmínek daných celními předpisy EU (společný tranzit, vnitřní a vnější tranzit EU), a to společně s informačními listy podle Nařízení (č. 2454/93).

3) zpětný vývoz mimo celní území EU

Zpětný vývoz se uskuteční v režimu tranzitu za podmínek daných celními předpisy EU. Ve stanove-

ných případech se podává celní prohlášení na zpětný vývoz z celního skladu (obdoba stávající právní úpravy).

4) přidělení jiného než výše uvedeného celně schváleného určení

Zboží lze na základě celního prohlášení podaného v souladu s celními předpisy EU přidělit jakékoliv celně schválené určení těmito předpisy povolené. Jakákoliv další úprava postavení zboží by musela být v souladu s celními předpisy EU. V případě následného propuštění zboží do volného oběhu by bylo postupováno obdobně jako v případě propuštění zboží do volného oběhu podle písm. 1) tohoto příkladu.

Příklad 2 – aktivní zušlech ovací styk, podmíněný systém

Zboží se nachází ke dni vstupu ČR do EU v režimu aktivního zušlech ovacího styku a zušlechtěný výrobek obsahuje jak zboží s prokázaným statutem EU, tak české přídatky a zboží z třetích zemí.

1) zušlechtěný výrobek je propuštěn do volného oběhu v ČR

Zboží s prokázaným statutem EU bude propuštěno do volného oběhu bez cla a dalších celních opatření podle odst. 1 Přílohy 4. Zboží z třetích zemí bude propuštěno do volného oběhu s vyměřením cla a vyrovnávacího úroku.

2) zušlechtěný výrobek je dodán do jiné členské země EU

Dodání se uskuteční v režimu tranzitu za podmínek daných celními předpisy EU. Zboží musí doprovázet informační listy vystavené v souladu s celními předpisy EU. Po ukončení režimu tranzitu bude zušlechtěný výrobek propuštěn v jiné členské zemi do navrženého režimu, případně bude v souladu s celními předpisy EU přiděleno jiné celně schválené určení.

3) zušlechtěný výrobek je dodán mimo celní území EU

Dodání se uskuteční v režimu tranzitu za podmínek daných celními předpisy EU. Současně s celním prohlášením na propuštění zboží do režimu tranzitu je nutno v souladu s celními předpisy EU podat celní prohlášení na zpětný vývoz zušlechtěných výrobků.

4) přidělení jiného celně schváleného určení než výše uvedené

Zboží lze na základě celního prohlášení podaného v souladu s celními předpisy EU přidělit jakékoliv celně schválené určení těmito předpisy povolené. Jakákoliv další úprava postavení zboží by musela být v souladu s celními předpisy EU. V případě následného propuštění zboží do volného oběhu by bylo postupováno obdobně jako v případě propuštění zušlechtěných výrobků do volného oběhu podle odst. 1 tohoto příkladu.

Příklad 3 – aktivní zušlech ovací styk, systém navrácení

Režim aktivního zušlech ovacího styku v systému navrácení umožňuje, aby bylo zboží propuštěno do volného oběhu s možností následného vrácení (prominutí) cla. Zboží propuštěné před 30. 4. 2004 (včetně) do aktivního zušlech ovacího styku v systému navrácení bude mít v souladu s odst. 2 Přílohy 4 po vstupu ČR do EU statut zboží Společenství. Dodáním zušlechtěných výrobků nebo zboží v nezměněném stavu po 1. 5. 2004 do jiného členského státu EU nejsou podle celních předpisů EU splněny podmínky pro vrácení (prominutí) cla. Výše uvedený nárok vzniká pouze při splnění podmínek daných ustanovením čl. 128 Nařízení Rady č. 2913/92, tj. zboží bude vyvezeno zpět nebo přiděleno některé z uvedených celně schválených určení s ohledem na jeho následný vývoz mimo Společenství. Celní prohlášení v případě zpětného vývozu mimo Společenství budou podána v souladu s celními předpisy Společenství.

Příklad 4 – přepracování pod celním dohledem

Režim bude ukončen v souladu s celními předpisy EU a zboží s prokázaným statutem EU bude podle odst. 1 Přílohy 4 propuštěno do volného oběhu bez cla a dalších celních opatření.

Příklad 5 – dočasné použití

1) propuštěním zboží do volného oběhu

Zboží bude propuštěno bez cla a dalších celních opatření podle odst. 1 Přílohy 4.

2) dodáním do jiné členské země

Zboží bude dodáno v režimu tranzitu za podmínek daných celními předpisy EU, a to společně s příslušnými informačními listy tam, kde to stanoví Nařízení Komise č. 2454/93.

3) zpětný vývoz mimo celní území EU

Zpětný vývoz se uskuteční v režimu tranzitu za podmínek daných celními předpisy EU. Současně s celním prohlášením na režim tranzitu se podává celní prohlášení na zpětný vývoz z dočasného použití (obdobu stávající právní úpravy).

4) přidělení jiného než výše uvedeného určení

Zboží lze na základě celního prohlášení podaného v souladu s celními předpisy EU přidělit jakékoliv celně schválené určení těmito předpisy povolené. Jakákoliv další úprava postavení zboží by musela být v souladu s celními předpisy EU. V případě následného propuštění zboží do volného oběhu by bylo postupováno obdobně jako v případě propuštění zboží do volného oběhu podle písm. 1) tohoto příkladu.

2.3. Technické požadavky na české výrobce, exportéry a importéry

Tzv. *Dohody o vzájemném uznávání* (MRA) obecně umožňují uznávat výsledky zkoušek a posouzení provedené v zemi výrobce podle předpisů druhé smluvní strany (země, kam má být výrobek dodáván) v dohodnutých sektorech výrobků. To nalézá uplatnění zejména tam, kde je při těchto zkouškách a posouzení nutná účast třetí nezávislé strany (notifikované osoby, zkušebny), s cílem, aby při uvedení na trh nebyly vyžadovány další schvalovací postupy. Tyto třetí nezávislé strany jsou stanoveným postupem jmenovány pro každou MRA.

České subjekty budou moci využívat tyto dohody ode dne vstupu ČR do EU. Do doby, než dojde k zapojení českých subjektů (autorizovaných osob, zkušeben) do těchto MRA, je však nutno k uznávání výsledků zajistit provedení zkoušek u některého ze subjektů členských zemí EU, které byly k tomuto účelu jmenovány.

Praktické možnosti využití dohod a potřebné postupy pro jejich využívání je nutno vyhledat v konkrétním textu jednotlivých MRA (<http://trade-info.cec.eu.int/tbt/mra.cfm?id>).

Sektory výrobků, kterých se jednotlivé MRA týkají:

Austrálie – telekomunikační terminály, elektrická zařízení, elektromagnetická kompatibilita, zdravotnické prostředky, správná výrobní praxe pro léčivé přípravky, tlakové nádoby, strojní zařízení a motorová vozidla a součásti.

Nový Zéland – telekomunikační terminály, elektrická zařízení, elektromagnetická kompatibilita, zdravotnické prostředky, správná výrobní praxe pro léčivé přípravky, tlakové nádoby a strojní zařízení.

Kanada – správná výrobní praxe pro léčivé přípravky, zdravotnické prostředky, telekomunikační koncová zařízení, elektrická bezpečnost, elektromagnetická kompatibilita, rekreační plavidla.

Izrael – správné laboratorní praxe pro průmyslové chemikálie, které se užívají pro léčivé přípravky, kosmetiku, potraviny, aditiva do potravin a pesticidy.

Japonsko – rádiová a telekomunikační koncová zařízení, elektrotechnické výrobky, správná laboratorní praxe pro chemikálie a správná výrobní praxe pro léčivé přípravky.

Švýcarsko – strojní zařízení, osobní ochranné prostředky, hračky, zdravotnické prostředky, spotřebiče plyných paliv, tlaková zařízení, rádiová a telekomunikační koncová zařízení, výrobky určené do prostředí s nebezpečím výbuchu, elektromagnetická kompatibilita, elektrická bezpečnost, motorová vozidla, zemědělské a lesnické traktory, správná laboratorní praxe a správná výrobní praxe – léčiva.

USA – telekomunikační zařízení, elektromagnetická kompatibilita, elektrická bezpečnost, rekreační plavidla, zdravotnické prostředky, správná výrobní praxe pro léčivé přípravky.

Vztahy členských států EU k ostatním třetím zemím

Regulace související s posuzováním shody v rámci EU se nikterak nedotýká výrobků vyvážených do ostatních třetích zemí. Výrobky dovážené z těchto třetích zemí podléhají harmonizované, výše popsané evropské legislativě.

2.4. Licence a některá obchodní ochranná opatření

Na vývoz a dovoz některých komodit a výrobků jsou v rámci EU nebo v rámci členských zemí uplatňovány licenční nebo povolovací režimy. Datem vstupu České republiky do Evropské unie budou také pro Českou republiku přímo závazné evropské předpisy týkající se vývozu kulturních statků ze Společenství, vývozu zboží dvojího užití a ochran-

ných obchodních opatření v rámci společné obchodní politiky.

Zároveň budou po vstupu ČR do EU zrušena obchodní ochranná opatření vůči nečlenským zemím přijatá podle české legislativy. Naopak v platnost vstoupí příslušná opatření přijatá EU. Zůstane ovšem v platnosti národní úprava týkající se obchodu se zbraněmi, nebo tato oblast není v rámci EU zcela harmonizována (komunitární legislativa se týká pouze některých procedur, zásad vývozu a výměny informací).

Export z Evropské unie do třetích zemí není v zásadě omežován žádnými překážkami, které by měly původ v EU. Obchodní podmínky pro vývoz českého zboží do dané země budou vždy odpovídat obchodním podmínkám, které daná země sjednala s EU jako celkem. Členské státy ovšem mohou zakázat nebo omezit export určitého zboží ze svého území z důvodů politických, ochrany veřejné morálky a bezpečnosti atd., avšak tato opatření je třeba předem konzultovat na komunitární úrovni. Omezení tohoto typu nemohou být přijata pro zemědělské produkty, kterých se týká speciální regulace podle článku 308 Smlouvy o založení ES (dále jen Smlouvy).

Na evropské úrovni existuje pouze určitá míra koordinace a spolupráce týkající se exportu zbraní, materiálů dvojího užití a kulturních statků.

V oblasti exportu jsou nyní zapotřebí licence nebo povolení k vývozu na:

- kulturní statky,
- zboží dvojího užití (zjednodušeně řečeno zboží, které může být použito pro výrobu některých zbraní a pro další vojenské účely),
- zbraně (jedná se o národní režimy),
- některé zemědělské komodity a zpracované výrobky, pokud je žádáno o exportní subvenci (tato problematika je zpracována v kapitole 2.6. Obchodní mechanismy používané k regulaci agrárního obchodu).

Také import výrobků do EU je v zásadě volný, přičemž se na zboží vztahuje celní sazebník EU. Existují ovšem situace, za nichž je možné aplikovat různá ochranná opatření nad rámec celního sazebníku a opatření ke sledování dovozu. Jde mimo jiné o antidumpingová opatření, ochranná opatření před zvýšenými dovozy (Safeguards), systém sledování

a dvojí kontroly atd. Členské země mohou taktéž zakázat dovoz určitého zboží z důvodů ochrany veřejné morálky, bezpečnosti atd. Více o opatření na ochranu obchodu v rámci společné obchodní politiky EU je možno nalézt na internetových stránkách Ministerstva obchodu a průmyslu (http://www.mpo.cz/xqw/webdav/UTF8/dms_mpo/getPublicFile/7520/11190/010_uvod.htm), kde jsou uvedena i aktuálně platná opatření.

V oblasti importu ze třetích zemí jsou v současné době potřebné licence/povolení na dovoz vybraných:

- ocelářských výrobků z určitých zemí,
- textilních a oděvních výrobků z určitých zemí,
- výrobků z Číny,
- zemědělských komodit a výrobků (tato problematika je zpracována v kapitole 2.6. Obchodní mechanismy používané k regulaci agrárního obchodu) a
- všech druhů zbraní a vojenského materiálu (jedná se o národní režimy).

Informace o obchodu se zbraněmi a o obchodu se zbožím dvojího užití jsou k dispozici také na internetových stránkách Licenční správy Ministerstva obchodu a průmyslu ČR: <http://www.mpo.cz/scrrips/modules/dmsdoc/folder.php?lid=1&dclid=1&folderid=323>.

2.4.1. Vývoz kulturních statků

U vývozu kulturních statků ze zemí Evropské unie bude potřeba schválení podle současných národních pravidel a navíc ještě speciální vývozního povolení ze zemí Evropské unie. Postup je v rámci EU upraven Nařízením Rady č. 3911/92 o vývozu kulturních statků, které je v České republice implementováno zákonem č. 214/2002 Sb. Toto povolení bude udělovat Ministerstvo kultury ČR (Ministerstvo kultury ČR, Milady Horákové 139, 160 41 Praha 6, tel. + 420 257 085 111, fax. + 420 224 318 155) a případy týkající se evidovaných archiválií podle archivního zákona bude schvalovat Ministerstvo vnitra ČR (Ministerstvo vnitra ČR, Odbor archivní správy, tel.: 974 835 071).

Tiskopisy pro žádost o povolení budou k dispozici na Ministerstvu kultury. Příslušný orgán vydá povolení do deseti dnů od předložení žádosti, pokud bylo vydáno příslušné národní osvědčení. Kulturní statek lze poté vyvézt ve lhůtě jednoho

roku ode dne vydání povolení. Za vývoz bez povolení mohou být stanoveny poměrně vysoké pokuty.

2.4.2. Dovoz ocelářských výrobků

Evropská unie sleduje dovoz ocelářských výrobků z některých zemí před jeho uskutečněním a stanovuje kvóty na dovoz ocelářských výrobků z vybraných zemí. Informace lze získat na licenční správě Ministerstva obchodu a průmyslu, která také administruje příslušné kvóty a vydává licence (Ministerstvo průmyslu a obchodu, Licenční správa, Washingtonova 13, PSČ 112 49 PRAHA 1, tel.: + 420 224 061 111, http://www.mpo.cz/xqw/webdav/-UTF8-/dms_mpo/getPublicFile/7520/11190/041_ocel_leg.htm).

V současné době existují množství omezení dovozu některých ocelářských výrobků z Ruské federace, Ukrajiny a Kazachstánu. Zároveň existuje systém dvojí kontroly s bývalou jugoslávskou republikou Makedonie, Rumunskem a Ruskou federací.

Pokud jsou na výrobky stanovena *množstevní omezení*, je třeba dovozního dokumentu a obchod s výrobky podléhá specifickému licenčnímu řízení. V současné době existují dovozní kvóty pro některé ocelářské výrobky z Ruska, Ukrajiny a Kazachstánu. Základní informace o kvótách na jednotlivé druhy výrobků a jejich čerpání lze získat v databázi SIGL (Systeme Intégré de Gestion de licences) (<http://sigl.cec.eu.int/querysteel.html>) na stránkách Evropské unie. Přestože je databáze aktualizována každé dvě hodiny, jde o údaje sloužící pouze k orientaci, nebo se situace může rychle měnit. Seznam výrobků podléhajících množství omezením lze nalézt také na stránkách Ministerstva obchodu a průmyslu ČR (dále MPO).

Povolení na dovoz těchto výrobků bude vydávat Licenční správa MPO. Ta zkontroluje formální náležitosti žádosti a pošle žádost na Evropskou komisi. Po schválení EK a odečtení z dovozní kvóty udělí dovozní povolení. Žádost o toto povolení musí být do deseti dnů od podání žádosti doložena vývozní licencí a potvrzením o původu zboží z vyvážející země. Platnost dovozního povolení je čtyři měsíce a ve výjimečných případech může být jeho platnost prodloužena až o další dva měsíce.

Systém dvojí kontroly má za úkol monitorovat jinak

neomezený dovoz některých citlivých ocelářských výrobků. Dvojí kontrola spočívá v tom, že příslušná transakce je registrována jak ve vyvážející, tak v dovožející zemi. Určité výrobky z těchto zemí bude možno dovážet na základě dovozního dokumentu. Dovozní dokumenty budou vydávat příslušné úřady jednotlivých zemí EU, v ČR to bude Licenční správa MPO. Dovozní dokument bude vydáván na základě žádosti dovozce. K žádosti musí být přiložen originál vývozního dokumentu vydaného příslušným úřadem vyvážející země, kopie kontraktu a „proforma“ faktura. Pokud zboží není zakoupeno v zemi původu, musí být ještě přiložen certifikát výrobce.

Dovozní dokument je vydáván do pěti pracovních dnů od obdržení žádosti na jakékoliv množství a bezplatně. Platnost dovozního dokumentu je čtyři měsíce. V případě jeho nevyužití nebo částečného využití může být obnoven na stejnou dobu.

Zájemci mohou žádat o licenci na Licenční správě MPO od 1. května 2004.

2.4.3. Dovoz textilu

Dovoz textilu a oděvů z mnoha zemí podléhá v EU různým regulacím. Jde o množství omezení dovozu, sledování importů systémem dvojí kontroly a omezení dovozu v režimu pasivního zušlechovacího styku ve vztahu k některým státům. Na základě mezinárodních smluv také některé státy přijaly závazky dobrovolného omezení exportu textilu do zemí EU. V současné době jsou u textilních výrobků dovážených z 18 států zavedeny množství limity, u 12 zemí jsou zavedeny limity pro zpětný dovoz v rámci pasivního zušlechovacího styku a u 19 států je uplatňován režim dvojí kontroly. Autonomní opatření jsou zavedena na dovozy původem ze Srbska, Černé Hory a Severní Koreje.

Povolení respektive dokumenty k dovozu dotčeného textilu a oděvních výrobků vydává a administruje v ČR Licenční správa Ministerstva obchodu a průmyslu ČR (Ministerstvo obchodu a průmyslu ČR, Licenční správa, Washingtonova 13, Praha 1, http://www.mpo.cz/xqw/webdav/-UTF8-/dms_mpo/getPublicFile/7520/11190/051_textil_leg.htm), kde lze také nalézt na internetové stránce podrobnější informace.

Základní informace o kvótách na jednotlivé druhy výrobků a jejich čerpání lze získat v databázi SIGL (Sys-

teme Intégré de Gestion de licenses) (<http://sigl.ce.eu.int/choice.html>) na stránkách Evropské unie.

Uvedené oděvy a textilní výrobky mohou být dováženy do Evropské unie pouze na základě dovozní licence vydávané orgány členské země. Žádost o licenci na dovoz zboží omezeného kvótou je podávána na Licenční správu a musí být doložena originálem vývozního dokumentu či vývozní licence a certifikátem o původu zboží, které vydává příslušná země. Dovozní povolení je vydáváno na šest měsíců a platí pouze v tom členské státě, který ho vydal.

System dvojí kontroly je uplatňován formou neomezených automatických dovozních licencí z některých zemí. Jeho posláním je pouhé monitorování dovozu.

Všechna dovozní omezení v oblasti textilu by měla být na základě Dohody v rámci Světové obchodní organizace (WTO) odstraněna k 1. lednu 2005. Výjimkou jsou omezení týkající se dovozu z Vietnamu.

2.4.4. Dovoz určitého zboží z Číny

V současnosti byla přijata na základě Nařízení Rady (ES) č. 427/2003 množstevní omezení na dovoz určitých druhů obuvi, stolního a kuchyňského nádobí. Na tyto dovozy jsou stanoveny kvóty. Seznam zboží, které podléhá licenčnímu režimu, je k dispozici na stránkách Licenční správy Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (dále jen MPO).

Dovozní limity jsou rozděleny na část založenou na tradičních obchodních tocích a zbytek (25 %) pro ostatní dovozce. K žádosti pro tradiční dovozce je třeba předložit ověřené kopie dokladů (Jednotná celní deklarace) potvrzující, že žadatel dotyčné zboží dovážel v letech 2001 nebo 2002. Dále je třeba výpis z obchodního nebo živnostenského rejstříku. Licence budou vydány od 1. května. Vydání licence je bezplatné.

Další informace jsou k dispozici na stránkách Licenční správy MPO: http://www.mpo.cz/xqw/wbdav/-UTF8-/dms_mpo/getPublicFile/7244/10851/inf_obuv_cina.doc.

2.4.5. Vývoz zboží dvojího užití

Česká republika je stejně jako stávající členské stá-

ty EU již členem všech exportních kontrolních režimů, takže po vstupu ČR do EU dojde pouze k nevelkým změnám. Vývoz a dovoz zboží dvojího užití se bude řídit Nařízením Rady (ES) 1334/2000 ve znění příslušných novel a českým zákonem č. 21/1997 Sb., o kontrole vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům, ve znění zákona 204/2002 Sb. s příslušnými prováděcími vyhláškami.

Pokud chce podnikatel obchodovat se zbožím uvedeným na seznamu zboží dvojího užití (tj. zboží určeného pro civilní použití, které však může být použito také k vojenským účelům) nebo se zbožím, o němž ví, že je možné jeho užití pro výrobu chemických, biologických nebo jaderných zbraní možné, musí mít příslušnou licenci. Seznam tohoto zboží je uveden v příloze vyhlášky č. 397/2003 Sb., k provedení zákona č. 21/1997 Sb., o kontrole vývozu a dovozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům, ve znění zákona č. 204/2002 Sb., která v podstatě kopíruje příslušný seznam uvedený v příslušném nařízení (EU). Jde o rozsáhlý seznam zboží od speciální elektroniky přes různé chemikálie až k obráběcím strojům a dopravním prostředkům.

Informace o vývozu zboží dvojího užití včetně formulářů lze nalézt na stránkách licenční správy Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Licenční správa, Washingtonova 13, PSČ 112 49 PRAHA 1, tel.: +420 224 061 111, fax: +420 224 221 811, http://www.mpo.cz/CZ/Licenční_sprava/Mezinarodni_kontrolni_rezimy/default.htm). Některé informace, jež se týkají chemikálií, biologických látek a zboží, lze nalézt také na stránkách Úřadu pro jadernou bezpečnost (www.sujb.cz), kde je také možno konzultovat některé otázky.

V některých případech, pokud jde o vývoz kontrolovaného jaderného, chemického a biologického zboží zvláště významného z hlediska státních zájmů, je vývozce povinen požádat MPO ČR o předběžný souhlas k jednání se zahraničním partnerem před uzavřením smlouvy. Seznam tohoto zboží je uveden ve vyhlášce č. 397/2003 Sb. MPO rozhodne o vydání tohoto povolení do 30 dnů od podání žádosti.

Existují tři typy vývozní licence – individuální licence, individuální otevřená licence a všeobecná licence, jejímž podtypem bude i Obecné vývozní oprávnění Evropského společenství.

Individuální licence je určena na dovoz nebo vývoz kontrolovaného zboží na základě smluvního ujednání mezi českým obchodníkem a jeho protějškem. Pro udělení licence je mimo jiné třeba předložit návrh smlouvy nebo uzavřenou smlouvu se zahraničním partnerem, dovozní prohlášení příslušného státu dovozu nebo prohlášení konečného uživatele a v případě kontrolovaného zboží z jaderné oblasti také povolení Státního úřadu pro jadernou bezpečnost.

Individuální otevřená licence umožňuje dovážet nebo vyvážet konkrétní zboží podobně jako u individuální licence, ale v opakovaných dodávkách. Individuální otevřená licence se uděluje zpravidla na jeden kalendářní rok.

Všeobecná licence umožňuje dovážet nebo vyvážet zboží zjednodušenou formou. Zmíněná vyhláška č. 398/2003 Sb. obsahuje seznam zboží, na něž se nemůže vztahovat všeobecná licence. Všeobecná licence se vydává formou vyhlášky, kde je stanoveno zboží, na které se vztahuje. Do celního prohlášení se pak namísto čísla licence uvede číslo příslušné vyhlášky.

Pokud však chce podnik využívat všeobecné licence, musí se nejprve bezplatně zaregistrovat na Licenční správě MPO. To lze provést zasláním dopisu s identifikačními údaji a přiloženým výpisem z obchodního nebo živnostenského rejstříku. Subjekt je zaregistrován dnem doručení žádosti a o registraci posléze obdrží písemné potvrzení.

2.4.6. Vývoz a dovoz vojenského materiálu

Vývoz a dovoz vojenského materiálu nepodléhá regulaci právem EU a zůstává plně v kompetenci jednotlivých členských zemí. V České republice se tedy po vstupu do EU nic nezmění. V ČR je zahraniční obchod s vojenským materiálem upraven zákonem 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, ve znění zákona č. 310/2002 Sb. Pojem vojenský materiál je v zákoně poměrně široce definován a zákon se týká dovozu, vývozu i nakládání v zahraničí. Každý, kdo chce obchodovat s vojenským materiálem, musí mít nejprve všeobecnou licenci a poté musí žádat o licenci na každý jednotlivý obchodní případ. Povolení vydává Licenční správa Ministerstva obchodu a průmyslu ČR (dále jen MPO), (Ministerstvo obchodu a průmyslu, Licenční správa, Washingtonova 13, 112 49, Praha 1, tel.: 224 06 111. Odbor speciálního materiálu – fax: 224 221 811). Informace včetně právních předpisů

a formulářů lze nalézt na internetové stránce MPO: http://www.mpo.cz/CZ/Licencni_sprava/Dovoz_a_vyvoz_voj._materialu/default.htm.

Všeobecné povolení na obchodování s vojenským materiálem se vydává na dobu nejdéle pěti let. Žadatelem může být podnik provozující podnikatelskou činnost s majetkem státu nebo obchodní společnost. Povolení je možno udělit pouze české právnické osobě. Nejvýše 49 % základního jmění tohoto subjektu může pocházet od zahraničních osob. Žadatel musí splnit zákonné podmínky včetně personálního obsazení statutárních orgánů. Přesnější podmínky jsou v příslušném zákoně a v prováděcí vyhlášce č. 89/1994 Sb. Povolení se nevydává automaticky ani na něj není právní nárok. Žádost se podává ve čtyřech vyhotoveních a spolu s příslušnými doklady. Je třeba dbát na požadavky na stáří výpisů z rejstříku trestů a uzávěrky. Je taktéž nutno přiložit čestné prohlášení, že obchod s vojenským materiálem bude prováděn vlastním jménem a na vlastní účet. Žadatel také vypracuje seznam zemí a komodit, s nimiž zamýšlí obchodovat. Tento rozsah může být při schvalování licence omezen. O většině žádostí je rozhodnuto ve lhůtě šedesáti dní. V případě nedostatků v žádosti lze ale řízení přerušit, a tím tuto lhůtu prodloužit.

Licenci na konkrétní obchodní případ vydává opět Licenční správa MPO, přičemž je kladen důraz na věrohodnost zahraničního smluvního partnera a na záruky deklarovaného použití zboží, případné zahraničněpolitické dopady obchodu atd. V ČR neexistuje seznam zakázaných zemí pro export zbraní, ale určující jsou zbrojní embarga uvalená v rámci OSN, Evropské unie a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (<http://www.osce.org>). V ČR se také již nyní přihlíží ke Kodexu chování EU při vývozu zbraní. Tento kodex obsahuje osm kritérií pro povolení vývozu zbraní a vojenského materiálu a dále mechanismus vzájemného informování členských zemí o zákazech vývozu. Cílem mechanismu je zabránit tomu, aby exportér získal po zamítnutí žádosti o vývoz tuto licenci v jiné členské zemi. Žadatel musí odevzdat žádost podepsanou statutárním orgánem nebo zmocněným pracovníkem, doklady o smluvním vztahu, doklad o užití zboží (Mezinárodní dovozní certifikát, EU Statement, Certifikát konečného uživatele – EUC, prohlášení odběratele atd.), a pokud jde o tzv. významný vojenský materiál, také vyjádření Ministerstva obrany ČR. V případě, kdy žadatel není výrobcem zboží, Licenční správa MPO vyžaduje kopii dokladu o nabytí zboží. Obvykle jsou vyžadovány i další do-

kumenty s bližší specifikací materiálu. Všechny údaje o smluvním vztahu jsou považovány za obchodní tajemství.

V ostatních členských zemích je licencování obchodu s vojenským materiálem řešeno podle místních specifik. Dále uvádíme seznam institucí udělujících licence na vývoz, případně dovoz vojenského materiálu v některých státech EU a vybraných kandidátských zemích: *Dánsko* – Ministerstvo spravedlnosti, *Belgie* – Ústřední úřad pro vývozní licence spadající pod Ministerstvo hospodářství, *Kypr* – Ministerstvo obchodu a průmyslu, *Estonsko* – Ministerstvo zahraničí, *Finsko* – Ministerstvo obrany, *Francie* – Meziministerská Komise pro zkoumání exportu válečného materiálu (*CIEEMG*), *Německo* – v případě zbraní Ministerstvo obrany, v případě válečného materiálu Federální úřad pro export (agentura Ministerstva hospodářství), *Řecko* – Ministerstvo národního hospodářství, *Maďarsko* – Licenční úřad při Ministerstvu průmyslu a obchodu, *Irsko* – Ministerstvo pro obchod, obchodování a cestovní ruch, *Itálie* – Ministerstvo zahraničních věcí, *Lotyšsko* – Oddělení pro kontrolu vývozu a dovozu, *Polsko* – Oddělení kontroly exportu na Ministerstvu hospodářství, *Norsko* – Ministerstvo zahraničí, *Litva* – Oddělení kontroly vývozu a dovozu při Ministerstvu hospodářství, *Portugalsko* – Generální ředitelství pro zbraně a obranný materiál na Ministerstvu obrany, *Slovensko* – Ministerstvo hospodářství, *Španělsko* – Meziministerský regulační výbor zahraničního obchodu s vojenským materiálem a materiálem dvojího užití (JIMDDU) na Ministerstvu hospodářství a daní, *Rakousko* – válečný materiál Ministerstvo vnitra, „civilní“ zbraně Ministerstvo hospodářství.

2.5. Postup při návrhu na zavedení obchodních ochranných opatření vůči dovozům ze třetích zemí a podávání stížností na překážky obchodu se třetími zeměmi

Podniky a výrobní odvětví mají v rámci EU možnost bránit se vůči dovozům za dumpingové ceny, subvencovaným dovozům (pokud jsou použity nepovolené státní a veřejné subvence) a proti nedovoleným překážkám obchodu zabraňujícím přístupu na trhy ve třetích zemích nebo negativně ovlivňujícím trh Evropské unie. V těchto případech lze podat podnět (stížnost) a žádat nápravu nebo zave-

dení příslušných ochranných opatření. Podrobnější informace jsou na internetových stránkách Ministerstva obchodu a průmyslu ČR (www.mpo.cz) a Ministerstva financí ČR (www.mfcr.cz).

2.5.1. Antidumpingová a antisubvenční řízení

Za dumping je v EU označováno takové jednání, kdy je na komunitárním trhu dovážené zboží prodáváno za ceny nižší než je očištěná tzv. normální hodnota v exportující zemi. Za normální hodnotu je považovaná cena, za kterou je dané zboží obchodováno v exportující zemi.

Ochrana před dumpingem je ve výlučné působnosti EU a její orgány mohou proti takovýmto dovozům přijmout příslušná opatření (cla, cenové závazky, popřípadě jejich doplnění kvantitativním omezením). Tato opatření lze použít, pokud takovéto dovozy do EU ze třetích zemí poškozují komunitární průmysl (tím se rozumí materiální újma komunitárnímu průmyslu, hrozba materiální újmy tomuto odvětví, zpomalení vzniku takového odvětví), pokud lze újmu způsobenou průmyslu v EU dokázat a pokud jsou antidumpingová opatření v komunitárním zájmu (tj. zda náklady na jejich zavedení odpovídají přínosům, zda jsou v zájmu zákazníků, dodavatelů atd.).

Základní informace o antidumpingu jsou k dispozici na stránkách Evropské komise (http://www.europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/anti_dumping/index_en.htm). Podrobnější údaje o antidumpingovém řízení a změnách v souvislosti se vstupem ČR do EU lze nalézt na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu (http://www.mpo.cz/CZ/Obchod/Antidumpingova_opatreni/default.htm, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Oddělení antidumpingu 09140, Politických vězňů 20, 11249, Praha 1, tel.: 224 062 831, fax: 224 062 500).

Pokud by se čeští výrobci cítili výrazně poškozeni dumpingovými dovozy (nebo dovozci naopak výrazně poškozeni antidumpingovými opatřeními a změnila se situace od jejich zavedení), mohou se obrátit na Evropskou komisi nebo na členský stát, který postoupí tuto stížnost Evropské komisi (podle článku 5 Nařízení Rady (ES) č. 384/96 ze dne 22. prosince 1995 o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství).

V případě podezření z dumpingu by se měl po-

tenciální stěžovatel nejprve pokusit zjistit, zda v této věci již neprobíhá řízení či nebyla podána stížnost (například na základě informací na internetu nebo u příslušných oborových svazů). Aktuální seznam antidumpingových opatření EU a probíhajících řízení proti dovozům ze třetích zemí je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu (http://www.mpo.cz/xqw/webdav/-UTF8-dms_mpo/getPublicFile/5496/10286/prehled_AD11.htm), statistika těchto opatření je na stránkách Evropské komise (http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respect_rules/anti_dumping/stats.htm). Poté by si měl zajistit podporu oborového svazu. Celoevropské oborové svazy mají větší možnosti při získávání informací nutných pro podání stížnosti (informace o cenách, nákladech atd.), mají dostatečné finanční prostředky na zajištění kvalitních právních služeb a jejich prostřednictvím lze ověřit (či získat) podporu komunitárního průmyslu pro podání stížnosti. Nutno mít na paměti, že k tomu, aby Evropská komise zahájila na základě stížnosti šetření, musí stížnost podpořit alespoň určitá část producentů z EU. Aby Evropská komise zahájila na základě stížnosti šetření, musí stížnost podpořit výrobci, jejichž podíl produkce daného výrobku představuje alespoň 50 % z celkového podílu těch výrobců, kteří se vysloví buď pro nebo proti zahájení šetření. Přitom výrobci, kteří stížnost výslovně podpoří, musí představovat nejméně 25 % z celkové produkce daného zboží v EU. Je určena také minimální hranice pro objem dovozu, aby mohlo být zahájeno antidumpingové řízení. Pouze takováto nebo větší část výrobců může být považována za „komunitární průmysl“. Řízení se nezahajuje, pokud se zjistí, že dovoz z dotyčné země představuje méně než 1 % podílu na trhu. To neplatí, pokud je stížnost podána vůči několika zemím společně a společný vývoz daného výrobku z těchto zemí do Společenství představuje nejméně 3 % spotřeby výrobku ve Společenství.

Evropská komise rozhodne o zahájení šetření do 45 dní od podání podnětu. Samotné řízení o zavedení antidumpingových opatření probíhá v několika stádiích. Řízení končí buď prohlášením stížnosti za neoprávněnou, nebo zavedením cla či přijetím cenového závazku. Řízení může také skončit, pokud je stažen návrh na zahájení řízení. I v tomto případě se však posuzuje, zda je zastavení řízení v zájmu Společenství. Pokud není, řízení může pokračovat i přes stažení stížnosti. Šetření musí být ukončeno do doby 15ti měsíců od zahájení řízení.

Již před koncem normálního průběhu řízení, nejdříve po 60 dnech, avšak ne později než 9 měsíců od zahájení řízení, mohou být zavedena prozatímní antidumpingová opatření. Jsou zaváděna na šest měsíců a mohou být prodloužena o další tři měsíce. Někdy mohou být zavedena rovnou na devět měsíců.

Vlastní šetření trvá obvykle nejméně šest měsíců. Je zkoumáno jak obvinění z dumpingu, tak újma komunitárnímu průmyslu. Zúčastněné strany obdrží od Evropské komise dotazník a mají obvykle 40 dní na zodpovězení daných otázek. Lhůta se počítá ode dne obdržení dotazníku (obvykle je předpokládáno, že daná strana obdrží dotazník týden po jeho odeslání nebo předání diplomatu dané země). Lhůta pro vyplnění může být prodloužena. Evropská komise může poté vyzvat členské státy k zaslání doplňujících informací. Následují společné schůzky (slyšení) jednotlivých stran s úředníky Evropské komise. Účast na těchto schůzkách není povinná, ale Evropská komise musí dát k takovým schůzkám příležitost. Ústní informace zde přednesené jsou však brány na zřetel, pouze pokud jsou následně potvrzeny v písemné podobě.

Konečné clo a jeho výši navrhuje Evropská komise Radě EU. Opatření je schváleno, pokud Rada EU nezamítne návrh Evropské komise prostou většinou v průběhu jednoho měsíce od jeho obdržení. Pokud nenastane některý z níže uvedených kroků, zavedené konečné antidumpingové clo přestává automaticky platit po pěti letech od vyhlášení. Místo zavedení prozatímních nebo konečných cel může Evropská komise přijmout nabídnutý cenový závazek. Jde o to, že vývozce se dobrovolně zaváže k určité minimální výši cen, tj. zvedne cenu svého výrobku. Závazek může navrhnout vývozce nebo ho vývozci může doporučit Evropská komise.

V průběhu platnosti konečného antidumpingového opatření může být prováděna jeho revize (review), která pak může vést k jeho zrušení, změně či prodloužení. Existuje několik druhů revize:

- Expiry review, neboli přezkoumání před ukončením platnosti opatření po pěti letech.
- Interim review, pokud podnik požádá o revizi antidumpingového opatření s tím, že se změnila okolnosti, které vedly k jeho uvalení.
- Newcomer review, pokud se objevil nový dovozce postiženého zboží.
- Revize mající zabránit snížení účinnosti anti-

dumpingového opatření (anticircumvention review – má zabránit obcházení přijatého opatření, anti-absorption review – má zabránit rozpuštění cla v ceně, tj. aby nebylo absorbováno výrobcem či vývozcem a promítlo se do ceny výrobku).

Antidumpingové řízení je upraveno legislativou ES, zejména Nařízením Rady (ES) č. 384/96 ze dne 22. prosince 1995 o ochraně před dumpingovými dovozy ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství a dalšími úpravami.

Obdobně jako u stížnosti na dumping se postupuje i u **stížností na nedovolené subvence** při exportu ze třetích zemí do EU. Proto dále uvádíme pouze stručné informace.

Napadnutelná subvence je definovaná jako příspěvek vlády nebo veřejného sektoru výrobcí nebo exportéru. Může mít různé formy od přímého poskytnutí prostředků ve formě darů, až po půjčky, dlouhodobé záruky nebo prominutí povinností atd. Zakázáno je také poskytování výše uvedených podpor prostřednictvím soukromých institucí a jakékoliv jiné formy příjmové či cenové podpory ve smyslu čl. XVI dohody GATT z roku 1994. Aby subvence byla napadnutelná jako nedovolená, musí být dostatečně konkrétní a specifická (tj. musí být určena pouze některým společností, sdružením či odvětvím) a zároveň musí být výhodná pro příjemce nad rámec běžných tržních podmínek. Podobně jako u dumpingu musí nedovolená podpora způsobovat újmu komunitárnímu průmyslu tím, že je dováženo subvencované zboží. Zavedení antisubvenčních opatření musí být podobně jako u antidumpingových opatření v zájmu Společenství.

I v případě antisubvenčního řízení je potřeba zajistit si podporu dostatečného množství výrobců v rámci EU (komunitárního odvětví).

Seznam příslušné evropské legislativy, antisubvenčních opatření i probíhajících šetření je na stránkách Evropské komise (http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/anti_subsidy/legis/index_en.htm). V České republice se antisubvenčními opatřeními zabývá Ministerstvo financí, Letenská 15, 118 10 Praha 1, Odbor 16 – Cenové politiky, Oddělení 163 – Správního řízení a ochrany trhu, tel.: 257 042 446, e-mail: Eva.Hruba@mfcz.cz, které na svých stránkách (<http://www.mfcz.cz/>

[index.php?d=113](http://www.mfcz.cz/index.php?d=113)) zveřejňuje některé relevantní informace. Ministerstvo financí je připraveno pomoci podnikům v těchto otázkách.

Antisubvenční řízení může skončit obdobně jako u antidumpingu buď zavedením vyrovnávacích cel, dobrovolnou nápravou ze strany obviněného (souhlas vlády státu se zrušením nebo omezením subvencí nebo dobrovolná úprava cen) nebo zastavením řízení (pokud se Evropská komise rozhodne, že nezavede žádná opatření, pokud stěžovatel stáhne své podání nebo pokud se pro pokračování v řízení nevysloví Poradní výbor).

Antisubvenční právo je obsaženo především v Nařízení 2026/97 o ochraně před subvencovaným dovozem z nečlenských států EU a jeho novelizacích.

Příručku s návodem a formuláři pro psaní stížností na dovoz subvencovaného zboží lze najít na stránkách Evropské komise, Generální ředitelství Obchod (http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/anti_subsidy/complaint/index_en.htm). Stížnosti je možno posílat na adresu: European Commission, DG TRADE, Unit B-1, Rue de la Loi 200 (Office: J-79 06/33), B-1049 Brussels, Belgium, tel.: (+32-2) 296.19.29, fax : (+32-2) 295.65.05.

2.5.2. Ochrana proti nedovoleným obchodním bariérám (překážkám obchodu)

Evropská unie umožňuje podnikům, komunitárnímu průmyslu (odvětvím EU) a státům stěžovat si na nedovolené překážky obchodu na základě Nařízení Rady (ES) č. 3286/94 (dále jen Nařízení), (text Nařízení včetně novelizace je k dispozici na http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/tbr/legis/index_en.htm).

Nedovolená překážka obchodu je definována jako „kterákoliv obchodní praktika přijatá nebo udržovaná třetím státem, která je podle mezinárodních obchodních pravidel žalovatelná“. Jedná se zejména o pravidla v rámci Světové obchodní organizace a o pravidla vyplývající z dohod mezi EU a třetími státy. Z toho plyne, že překážky obchodu jsou pojímány velmi široce (od dodatečných daní a různých administrativních požadavků přes ochranu autorských práv až k pravidlům původu atd.).

Jde o poměrně unikátní opatření, které umožňuje podnikům vyvolat mezinárodní akce proti třetím zemím bránícím dovozu nebo zavádějícím obchod-

ni bariéry a zavazuje Evropskou komisi (dále jen EK) zahájit vyšetřování, zda byly porušeny mezinárodní úmluvy týkající se volného obchodu. Celá procedura je pro podniky a jejich asociace zdarma.

Základní informace jsou na stránkách EK, Generálního ředitelství Obchodu (http://www.europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/tbr/index_en.htm). Podrobnější informace lze nalézt na stránkách Ministerstva obchodu a průmyslu ČR (MPO): (http://www.mpo.cz/xqw/webdav/-UTF8-/dms_mpo/getPublicFile/7521/11191/061_TBR_leg.htm), které také zodpoví případné dotazy (Sekce vnějších ekonomických vztahů a evropské integrace 7500 – Odbor mezinárodních ekonomických organizací a mimořádných opatření, Na Františku 32, 110 15 Praha 1. Přímo lze kontaktovat: Ing. Svatoopluk Leitgeb, vedoucí oddělení 7520, tel: 224 062 199, e-mail: leitgeb@mpo.cz). Pokud jde o překážku ovlivňující trh třetí země, může stížnost podat jeden podnik nebo více podniků nebo asociace podniků, které trpí nepříznivými dopady způsobenými obchodní překážkou. Pokud jde o překážku obchodu ovlivňující trh EU, stížnost může podat samo komunitární odvětví (resp. asociace jednajících jeho jménem). Stížnosti mohou ve všech případech podávat také členské státy EU. Před podáním stížnosti by měl stěžovatel zjistit, zda již v této věci nebylo zahájeno jiné řízení. Údaje jsou k dispozici na stránkách EK: (http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/tbr/cases/index_en.htm) a seznam všech obchodních překážek (povolených i nepovolených, včetně překážek pro investory) je k dispozici v databázi podle zemí, odvětví a opatření na stránkách tzv. **Market Access Database**: (<http://mkaccdbeu.int/cgi-bin/stb/mkstb.pl?action=search>). V češtině je přehled šetřených stížností na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (MPO): (http://www.mpo.cz/xqw/webdav/-UTF8-/dms_mpo/getPublicFile/7521/11191/062_TBR_op.htm). Je také možno získat informace přímo na MPO či „neformálně“ kontaktovat Evropskou komisi, GŘ Obchod (trade-tbr@cec.eu.int), kde jsou připraveni posoudit, zda je stížnost oprávněná a poradit, jak ji nejlépe sestavit. Tato rada je zdarma.

Stížnost samotná musí obsahovat definici zboží nebo služby, které jsou postiženy obchodní bariérou, důkaz existence obchodní bariéry, důkaz toho, že EU je oprávněna vzhledem k uzavřeným mezinárodním obchodním dohodám jednat v této věci, a dále evidenci toho, že obchodní bariéra je příčin-

nou nepříznivého efektu, který poškozuje nebo může poškozovat komunitární průmysl. Stěžovatel musí také být nějakým způsobem na celé věci zainteresován a musí dokázat, že mu vzniká nebo by mu mohla vzniknout postupem třetí země nějaká škoda. Stížnost může být podána i v tom případě, že jde o překážku obchodu ovlivňující trh nečlenské země a vedoucí k nepříznivému vlivu na obchod týkající se podniků uvnitř EU. Před započítáním akcí se obdobně jako u antidumpingového řízení posuzuje, zda je zárok proti nějakému státu v dané věci v zájmu Společenství. Stížnost sama je důvěrná. Další informace je možno nalézt v češtině na stránkách MPO: http://www.mpo.cz/xqw/webdav/-UTF8-/dms_mpo/getPublicFile/7521/11191/061_TBR_leg.htm). Stížnost se musí odeslat písemně ve třech vyhotoveních na adresu EK: European Commission, Directorate-General Trade Unit D/3, 200 rue de la Loi, 1049 Brussels, Belgium, e-mail: trade-tbr@cec.eu.int. Text musí obsahovat všechny formální náležitosti, popis stěžujícího si podniku či odvětví, ceny a množství zboží atd. Stížnost musí též obsahovat dokumenty dokládající existenci obchodní bariéry včetně kopií příslušné legislativy, korespondence týkající se daného případu, doklady ukazující, že výrobce již případně podnikl kroky proti zavedeným obchodním bariéram atd. Je třeba zdůraznit, že stížnost nemusí být pouze proti opatření, které již existuje a poškozuje mezinárodní obchod, ale může být podána i proti opatření, které dosud není v platnosti a mohlo by v budoucnu obchod poškodit. Pokud jde o hrozbu újmy či hrozbu nepříznivého dopadu, musí být stížnost doplněna statistikou rostoucího importu a/nebo popisem exportních kapacit dané země, které pravděpodobně budou v blízké době využity a způsobí problémy výrobkům z EU. Stejně tak musí být podložena daty i příčinná souvislost mezi újmou nebo hrozcí újmou a zavedeným opatřením, například ztrátou trhů, snižujícím se ziskem, nevyužitím kapacit, snížením kapitálové návratnosti atd. Dopad na odvětví v EU by měl být ilustrován dalšími statistikami. V neposlední řadě lze podat stížnost i na obchodní praktiky zemí, s kterými EU nemá téměř žádný obchod, nebo je brzděn právě obchodními bariérami. Podrobnější informace jsou na stránkách Evropské komise: (http://europa.eu.int/comm/trade/issues/respectrules/tbr/complaint/index_en.htm). Po podání stížnosti posoudí Komise její oprávněnost. Komise má 45 dní na rozhodnutí, tato lhůta však může být prodloužena. Pokud je stížnost oprávněná, sdělí to Komise členským státům a zahájí šetření (lhůta opět 45

dní). Proces se opět z velké části podobá postupu při uvalování antidumpingových cel, avšak s mnohem větším vlivem Rady EU.

Stěžovatel je průběžně informován o postupu v dané věci. Výsledkem celé procedury může být, že:

- Dotyčný stát přijme kroky, které povedou k odvolání diskriminujícího opatření. V tom případě je další postup proti dotyčnému státu přerušen a Evropská komise monitoruje implementaci těchto opatření.
- Je iniciováno jednání v rámci WTO nebo aplikován jiný mezinárodní mechanismus řešení sporů. Poté buď dojde danými procedurami k dohodě nebo může Evropská komise navrhnout odvetná opatření vůči danému státu, například zvýšení dovozních cel, zavedení určitých omezení atd.
- Je dosaženo formální dohody se třetím státem. Proces je přerušen a může být zahájeno jednání, které by mělo vést k uzavření mezinárodní dohody, která odstraní dané bariéry.

2.6. Obchodní mechanismy používané k regulaci agrárního obchodu EU

Pokud se podnikatel chystá dovážet nebo vyvážet zemědělské a potravinářské produkty a výrobky do zemí mimo Evropskou unii, měl by se především ujistit, zda potřebuje a v případě potřeby má potřebnou licenci a další k tomu se vztahující náležitosti. V některých případech také může požádat o exportní subvence.

Pokud jde o již zavedené exportéry a importéry, je třeba upozornit na to, že v souvislosti se vstupem ČR do EU dojde k mnoha změnám v oblasti agrárního obchodu a jeho mechanismů. Ztíží se také například přístup, respektive zvýší se cla při dovozu některých zemědělských surovin, jejichž dovoz nebyl dosud omezen a které se v ČR neprodukují (např. rýže, mořské ryby, citrusové plody). Zároveň ovšem budou mít dovozci přístup k mnoha preferenčním kvótám atd.

Základní informace o pravidlech agrárního obchodu v Evropské unii i vzory některých formulářů lze nalézt v publikaci "Změny pravidel agrárního obchodu po vstupu ČR do EU" vydané Ministerstvem

zemědělství ČR (dále jen MZe), která je k dispozici také na internetové adrese <http://www.mze.cz/attachments/brozura-agroobchod.pdf>. MZe rovněž vydává publikaci o dohodách mezi EU a třetími zeměmi v oblasti agrárního obchodu, kde podnikatelé najdou základní přehled preferenčních ujednání a také odkazy na příslušné dokumenty, v nichž lze najít podrobnosti o jednotlivých komoditách.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) připravil jednotlivé manuály, které budou vodítkem pro praktickou aplikaci obchodních mechanismů v českých podmínkách. Jsou k dispozici na internetových stránkách SZIF (http://www.szif.cz/html/eu_povstupu/po_vstupu.php). Informace jsou členěny podle jednotlivých komodit a podle jednotlivých typů obchodních mechanismů. SZIF bude také provádět konzultace pro obchodníky.

Na internetových stránkách SZIF jsou uvedeny i hlavní platná nařízení (EU), podle nichž se řídí regulace agrárního obchodu EU s třetími zeměmi. Jednotlivá nařízení lze pak vyhledávat například na stránkách Eur-lexu (http://europa.eu.int/eur-lex/en/search/search_lif.html) nebo v češtině na stránkách vlády (<http://isap.vlada.cz>). Další informace je možno nalézt na internetových stránkách MZe (www.mze.cz), Ministerstva obchodu a průmyslu ČR (www.mpo.cz) a Generálního ředitelství Zemědělství Evropské komise: (http://www.europa.eu.int/comm/agriculture/index_en.htm). Agrární obchod zásadně ovlivní *Společná zemědělská politika a Společná obchodní politika EU*. Součástí Společné zemědělské politiky EU, která se týká zhruba 90 % zemědělských produktů, je i regulace obchodu s třetími zeměmi. Vnitřní trh EU je u většiny zemědělských a potravinářských výrobků chráněn poměrně vysokou bariérou cel proti dovozům z dalších zemí a na druhé straně je exportérům z EU zajištěna v některých oblastech na třetích trzích konkurenceschopnost prostřednictvím subvencí.

Společná zemědělská politika je organizována podle sektorů komodit (například mléko, maso atd.) a každý sektorový režim obsahuje pasáž o regulaci obchodu s třetími zeměmi. Mezi základní elementy používané v rámci obchodních mechanismů patří:

- Dovozní a vývozní licence
- Exportní subvence
- Kauce neboli záruky
- Kontrolní mechanismy

Obchodní mechanismy Společné zemědělské politiky aplikují platební agentury. V ČR bude touto funkcí pověřena agentura, která vznikne ze Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF, Státní zemědělský intervenční fond, IČO 48 133 981, Banka: ČSOB, a. s., Praha 1, Číslo účtu: 8010-0700297693/0300, Adresa: Ve Smečkách 33, Praha 1 – 110 00, tel.: + 420 222 871 556, fax: + 420 296 326 111, e-mail: info@szif.cz, www.szif.cz) a části Ministerstva zemědělství. SZIF bude zodpovědný za správný výkon funkcí obchodních mechanismů, tj. za vydávání vývozních a dovozních licencí, za vyplácení exportních subvencí, za skládání kaucí a s nimi spojených různých doprovodných opatření atd. Kontrolní režimy bude SZIF provádět společně s celní správou ČR (Generální ředitelství cel, Budějovická 7, 14096 Praha 4, tel.: +420 261 331 111).

2.6.1. Licence

Dovoz a vývoz některých zemědělských produktů ze třetích zemí je podmíněn licencí. Licence jsou požadovány i u některých zpracovaných výrobků (tzv. non-annex I). Licence nejsou vyžadovány u malých množství (pokud nejde o preferenční režim), jak je uvedeno v příloze III Nařízení Komise (ES) č. 1291/2000 a jeho doplňcích. Existuje několik typů licencí.

Žádosti o licence či osvědčení (dále jen licence) jsou podávány na formuláři AGRIM a AGREX. Žádosti přijímá SZIF a je možné je zaslat poštou nebo faxem. S každou žádostí o licenci je třeba složit záruku. Záruka musí být složena v den žádosti nejpozději do 13 hodin. Pokud není složena dostatečná záruka, je žádost o licenci zamítnuta.

Doba vydání licence se liší podle režimu. Žádosti o licence v režimu přidělování se posílají Evropské komisi k posouzení. Evropská komise může rozhodnout o krácení žádosti nebo o pozastavení licence.

Licence jsou platné v celé EU. Doba platnosti se liší podle jednotlivých režimů. Kontrolu licencí provádí celní orgány na výstupních nebo vstupních celních. Při ztrátě licence se vystaví duplikát neboli náhradní licence.

Pokud vyprší platnost licence, je její držitel povinen ji vrátit v určeném časovém termínu. Pokud licence není vrácena nebo není uskutečněn celý vývoz či dovoz, záruka propadne nebo je částečně krácena. Zvláštní pravidla jsou stanovena pro případ nesplnění vývozu či dovozu z důvodu „vyšší moci“, kdy

držitel licence může požádat buď o její zrušení nebo o prodloužení doby platnosti licence.

System dovozních a vývozních licencí a certifikátů je založen na horizontálním Nařízení Komise (ES) č. 1291/2000, které stanoví společná prováděcí pravidla k aplikaci licencí v členských státech EU. Výrobky, na které se tato pravidla vztahují, a specifika pro jednotlivé sektory komodit pak uvádějí základní nařízení vztahující se k jednotlivým sektorům komodit.

Informace o dovozních a vývozních licencích podává SZIF, Oddělení vývozních a dovozních licencí:

Mléko a mléčné výrobky:

Ing. Věra Kohoutková

e-mail: kohoutkova@szif.cz

tel.: 222871452

Vejce a maso:

Mgr. Anna Moskorzová

e-mail: moskorzova@szif.cz

tel.: 222871463

Cukr, obilí, rýže, len a konopí:

Ing. Irena Sluková

e-mail: slukova@szif.cz

tel.: 222871454

Banány, ovoce a zelenina, víno a ethylalkohol:

Mgr. Libuše Tomanová

e-mail: tomanova@szif.cz

tel.: 222871423

2.6.2. Exportní subvence

Vývozní subvence kompenzují rozdíly mezi vyššími vnitřními a nižšími vnějšími cenami zemědělských výrobků a umožňují vývoz z EU na bázi světových cen. Výrobky, na které se vývozní subvence vztahují, jsou stanoveny v základních nařízeních k organizaci trhu příslušných sektorů komodit. Za vývozy jsou také pokládány například dodávky mezinárodním organizacím, letadlům na mezinárodních letech atd.

Existuje *jednotná vývozní subvence*, která je stejná pro všechna místa určení a *diferencovaná vývozní subvence*, která se liší podle země určení.

Komodity, na které může být poskytnuta vývozní subvence, jsou uvedeny v Nařízení Komise (ES)

č. 2319/2002. Konkrétní produkty, na které jsou aktuálně poskytovány subvence, jsou uvedeny v jednotlivých nařízeních podle komodit. Sazby subvencí jsou stanoveny pro každý výrobek dle zvláštní celní nomenklatury. Subvence může získat právnická i fyzická osoba.

Aby výrobek získal vývozní subvenci, musí být vyvezen k určitému datu, musí být zdravotně nezávadný, v dobré a tržní kvalitě, splňovat závazné podmínky v zemi určení, musí být původem ze zemí EU, musí být v EU ve volném oběhu a nesmí podléhat vývozní dani či poplatku. Subvenci nemohou získat materiály dovezené ze třetích zemí, pokud neprošly v EU podstatným zpracováním.

Před žádostí o subvenci musí vývozce vlastnit vývozní licenci se stanovenou subvencí předem vydanou příslušným úřadem (v ČR SZIF). Tato licence není nutná ve všech případech. Jako žádost o vývozní subvenci bude sloužit vývozní Jednotná celní deklarace. Dále bude nutno předložit doklad T5 potvrzující vývoz z EU. Tento doklad bude doručen na SZIF z vnějších hranic Společenství. Pokud žadatel žádal o diferencovanou subvenci, musí předložit přepravní doklady a doklady potvrzující dovoz do třetí země.

Výplata subvence se může dít prostřednictvím *zálohové platby* (subvence je vyplacena ještě před uskutečněním vývozu), *konečné platby* (vývozce obdrží platbu až po předložení dokladů o uskutečněním vývozu) nebo *předfinancování* (používá se v případě aktivního zušlech ovacího styku a v případě uložení v celním skladu a je vyplacena před uskutečněním vývozu).

Pokud nejsou termíny dodrženy, je výše subvence krácena. Sankce jsou také uplatňovány za nedodržení podmínek vývozu.

Systém vývozních subvencí na zemědělské výrobky upravují společná prováděcí pravidla daná Nařízením Komise (ES) č. 800/1999.

Informace o dovozních a vývozních subvencích podává SZIF:

Ing. Věra Kašparová
tel.: 222 871 502
e-mail: kasparova@szif.cz

Mgr. Daniel Sladký
tel.: 222 871 458
e-mail: sladky@szif.cz

2.6.3. Kauce (záruky)

Kauce jsou vyžadovány jak pro dovozní, tak i pro vývozní licence, ale i pro některé další oblasti. Kauce se také skládá při žádosti o vývozní subvence formou zálohové platby (ve výši 110 % předpokládané subvence) či předfinancování (ve výši 115 % předpokládané subvence). Kauce je zárukou, že budou splněny závazky vyplývající z licencí a osvědčení vztahujících se k dovozním a vývozním operacím.

Kauce mohou být hotovostní či bankovní. Hotovostní záruka se bude skládat na účet SZIF. Lze použít blokovou záruku pro zajištění více obchodních případů.

U bankovní záruky musí žadatel uzavřít s bankou smlouvu o ručení. Bankovní záruka může být poskytnuta pouze bankou schválenou SZIF. Vystavenou záruku musí žadatel doručit na SZIF, kde ji příslušný referent zkontroluje a vydá potvrzení o přijetí záruky. Propadne-li záruka, musí ji obchodník do 30 dnů proplatit SZIF.

Systém kaucí obecně pro obchod se zemědělskými výrobky upravuje Nařízení Komise (ES) č. 2220/1985.

Informace o kaucích (zárukách) podává SZIF, Oddělení správy záruk:

Ing. Eva Povolná
tel.: 222 871 436
e-mail: povolna@szif.cz

Ing. Michaela Jahelková
tel.: 222 871 464
e-mail: jahelkova@szif.cz

Ing. Jindřiška Čechová
tel.: 222 871 532
e-mail: cechova@szif.cz

2.7. Fytosanitární a veterinární požadavky na dovoz ze třetích zemí

2.7.1. Fytosanitární požadavky

Současné české předpisy pro dovoz, průvoz a vývoz rostlin jsou k dispozici na internetové stránce Státní rostlinolékařské správy (<http://tesnov.srs.cz>, Těšnov 17, 117 05 Praha 1, telefon: 221 812 686, fax: 221 812 804, sekretariat@srs.cz). Zde je k dispozici i přehledný dokument „*Fytokaranténní podmínky České republiky pro dovoz a průvoz rostlin, rostlinných produktů a předmětů*“ a postupy pro dovoz některých komodit. Tamtéž je k dispozici i seznam vstupních míst, kde se provádí fytosanitární kontrola a přes něž je třeba dovážet kontrolované rostliny a komodity do ČR.

V Evropské unii musí mít některé rostliny, rostlinné produkty a další části rostlin uvedené v příloze V části B Směrnice 2000/29/ES při dovozu do Společenství fytosanitární certifikát. Certifikáty vydávají příslušné orgány vyvážející země. Po vstupu do Společenství mohou být fytosanitární certifikáty pro rostliny, produkty a další orgány uvedené v Příloze V části A uvedené směrnice nahrazeny „pasem“ rostliny.

Výjimky z tohoto ustanovení jsou povoleny pro:

- Rostliny a produkty pouze tranzitující EU.
- Určitá malá množství rostlin a produktů určených pro průmyslové či komerční využití, případně určených pro spotřebu během transportu.
- Rostliny a produkty, které jsou určeny pro zkušební nebo vědecké účely nebo pro šlechtění odrůd.
- Dovoz rostlin a produktů produkovaných nebo užívaných v příhraniční zóně mezi členským a třetím státem.

Speciální podmínky samozřejmě platí pro dovoz ohrožených volně žijících rostlin.

Další informace je možno nalézt na internetových stránkách Evropské komise (http://europa.eu.int/comm/food/plant/index_en.htm).

2.7.2. Veterinární požadavky

V rámci Evropské unie jsou harmonizovány pod-

mínky pro dovoz většiny zvířat a živočišných produktů. Členské státy, do nichž je dovoz zvířat nebo živočišných produktů určen, mohou u těch zvířat nebo produktů, kde neexistují harmonizované podmínky na evropské úrovni požadovat, aby podnik v zemi původu dodržoval podmínky platné v zemi určení.

Podrobnosti je možno nalézt na stránkách Evropské komise, DG Ochrana veřejného zdraví a spotřebitele: (http://www.europa.eu.int/comm/food/animal/index_en.htm). Další informace budou k dispozici na internetové stránce Státní veterinární správy (<http://www.svscr.cz>).

Všeobecné požadavky na zdraví dovážených zvířat a nezávadnost zvířecích produktů ze zemí mimo EU plynoucí z legislativy EU jsou v zásadě stejné jako pro prodej na vnitrokomunitárním trhu, tedy uvnitř Společenství. Evropská unie však může zavést i některé specifické podmínky a také povoluje dovoz pouze z některých zemí a území. Evropská komise sestavuje seznam třetích zemí, z nichž lze na území členských států dovážet zvířata a produkty živočišného původu, především podle toho, zda má kompetentní veterinární autorita třetí země potřebné pravomoce a dostatečnou infrastrukturu, aby mohla dát na vyvážené zboží požadované záruky.

Rozhodnutí Evropské komise, případně Rady (EU), identifikují země či jednotlivé regiony, ze kterých je povolen dovoz určitých druhů zvířat nebo produktů do Společenství. Existuje i přímo seznam potravinářských a zpracovatelských závodů (závody se tady rozumí nejen např. masokombináty, ale chovatelská zařízení, mrazírenské lodě atd.), z nichž je povolen import zvířat a produktů. Tyto seznamy i požadavky na certifikáty vystavované veterinárními úřady třetích zemí se liší dle druhu dovážených zvířat a produktů. Pokud jsou zvířata dovážena ze zemí, pro něž ještě nebyly na úrovni EU stanoveny jednotné veterinární podmínky, musí být podrobeny dodatečným kontrolám, zda splňují příslušné veterinární požadavky zejména v souvislosti s některými nákazami, a teprve poté přepravena na místo určení.

Při příjezdu na území EU jsou zvířata a příslušné certifikáty kontrolovány národními veterinárními správami (respektive pohraničními veterinárními kontrolami) jednotlivých zemí, ve kterých příslušná zvířata a produkty vstupují do Společenství. Se-

znam těchto kontrolních hraničních postů v zemích EU a EHP je v Rozhodnutí Komise č. 2001/881/ES ve znění pozdějších novelizací pro koně a lichokopytníky, ovce, kozy, prasata a drůbež, respektive v Rozhodnutí Komise č. 2002/199/ES pro další zvířata. Další kontroly mohou proběhnout v místě určení. Podmínky veterinárních kontrol v ČR upravuje vyhláška 377/2003 Sb., o veterinárních kontrolách dovozu a tranzitu ze třetích zemí.

Seznam závodů, z nichž je povolen dovoz zvířat a zvířecích produktů ze třetích zemí je zveřejněn na stránkách Evropské komise a je rozdělen podle států (http://forum.europa.eu.int/irc/sanco/vets/info/data/listes/list_all.html) a podle produktů (http://forum.europa.eu.int/irc/sanco/vets/info/data/listes/list_prod.html).

Na webové stránce Státní veterinární správy (<http://www.svscr.cz>) bude zveřejněn seznam schválených třetích zemí a komodit, které z nich lze importovat. Seznam bude k dispozici v češtině i v angličtině. Taktéž bude k dispozici seznam závodů v daných zemích, z nichž lze výrobky nebo zvířata dovážet.

2.7.3. Požadavky na jednotlivé druhy zvířat a produkty:

Hovězí dobytek, ovce a kozy

Zvířata musí splňovat požadavky Směrnice 72/462/ES o dovozu hovězího dobytka do Společenství. Jde o všeobecné veterinární požadavky týkající se veterinárních kontrol a také specifické podmínky týkající se určitých infekčních nemocí, tj. ve vyvážející zemi se nesmí tyto důležité infekční nemoci vyskytovat. Požadavky jsou zvlášť stanoveny pro jednotlivé druhy zvířat.

Podle uvedené směrnice může nastat situace, kdy je možno dovážet zvířata pouze z určité části třetí země.

Seznam zemí, z nichž je možno dovážet, je uveden v Rozhodnutí Rady 79/542/EHS ve znění pozdějších novelizací.

Veterinární požadavky týkající se koz a ovcí jsou uvedeny v Rozhodnutí Komise 97/232/ES.

V případě výskytu nebezpečné nákazy (slintavka, kulhavka a jiné – viz. seznam A-OIE/15 nebezpečných nákaz/, vydaný Světovou organizací pro zdra-

ví zvířat /OIE/, www.oie.int) v zemi původu nemožnou zvířata, která nesplňují veterinární požadavky, přes země EU ani tranzitovat.

Prasata, koně a další druhy lichokopytníků

Zdravotní požadavky jsou obdobné jako u hovězího dobytka. Seznam zemí, z nichž je možno importovat prasata, lichokopytníky atd. lze nalézt v Rozhodnutí Rady 79/542/ES.

Přesnější definice regionů schválených zemí, z nichž je možno dovážet lichokopytníky, je v Rozhodnutí 92/160/EHS. Obě tato rozhodnutí budou nahrazena novým rozhodnutím k 1. květnu 2004.

Existují tři druhy importu lichokopytníků:

- Dočasné povolení na méně než 90 dní pro registrované koně dle Rozhodnutí 92/260/EHS.
- Vícenásobný vstup pro registrované koně určené pro závody nebo kulturní příležitosti na 30 dní na základě Rozhodnutí 93/195/EHS.
- Import lichokopytníků všeobecně buď na porážku dle Rozhodnutí 93/196/ES, nebo na chov a produkci podle Rozhodnutí 93/197/EHS. Základem importních podmínek je, že se v zemích exportu nesmí vyskytovat určité nemoci, případně jsou požadovány testy a vakcinace.

Drůbež a drůbeží vejce

Jde o slepice a kuřata kura domácího, krůty, kachny, husy, křepelky, holuby, bažanty, koroptve a bezkřídlé běhavé ptáky (pštrosy atd.). Hlavní požadavky jsou stanoveny ve Směrnici 90/593/EHS o požadavcích na import živé drůbeže. Dále je samozřejmě sledováno, zda se na území, z něhož se vyváží, nevyskytují některé nakažlivé choroby (např. ptačí chřipka). Podle této směrnice je rovněž možno stanovit, že dovoz je možný pouze z určitých regionů dané země.

Seznam třetích zemí, z nichž je možno dovážet drůbež a drůbeží vejce, je uveden v Rozhodnutí Komise 95/233/ES. Rozhodnutí obsahuje seznam zemí, odkud je možno exportovat drůbež a zvláštní seznam zemí, odkud je možno exportovat běhavé ptáky. Podmínky pro dovoz drůbeže jsou v Rozhodnutí Komise 96/482/ES a podmínky pro dovoz běhavých ptáků v Rozhodnutí komise 2001/751/ES.

Ryby a vodní živočichové

Pro import ryb a rybích produktů musí země původu splňovat stejné podmínky týkající se ochrany veřejného zdraví jako v zemích Společenství. Příloha I Rozhodnutí Komise 97/296/ES ve znění pozdějších novel obsahuje seznam asi 80 zemí, z nichž mohou být dováženy ryby a rybí produkty vyjma škeblovitých měkkýšů.

Pro každou z těchto zemí jsou rozhodnutím komise stanoveny specifické dovozní podmínky. Dále v Příloze II tohoto rozhodnutí Evropské komise je seznam zemí, pro které nejsou dány harmonizované podmínky formou rozhodnutí Komise. Každá členská země si pro země uvedené v Příloze II stanovuje své vlastní dovozní podmínky.

Část I přílohy nyní obsahuje seznam téměř 80 zemí, z nichž je povolen dovoz ryb pro lidskou spotřebu do zemí Společenství. Podle Směrnice 91/493/EHS jsou pak přijímána specifická rozhodnutí, obsahující seznam schválených závodů pro dovoz těchto produktů (zpracovatelských závodů, plovoucích konzerváren a mrazíren).

Podmínky pro dovoz ryb a jiker jsou stanoveny v Rozhodnutí Komise 2003/858/ES, pro některé další druhy v Rozhodnutích 95/352/ES a 2003/804/ES. V současné době jsou stanovena také ochranná opatření na dovoz některých ryb. Bližší informace je možno najít na stránkách Evropské komise GŘ Ochrana spotřebitele: (http://www.europa.eu.int/comm/food/animal/li veanimals/aquaculture/index_en.htm)

a GŘ Rybářství: (http://europa.eu.int/comm/fisheries/faq/markets_en.htm#exp).

Další zvířata

Jde o další přežvýkavce, opice, včely, králíky a zajíce, exotické ptáky, fretky, minky, lišky, cirkusová zvířata a zvířata dovážena do zoologických zahrad a další exotické druhy zvířat.

Všeobecné podmínky jsou dány Směrnicí 92/65/EHS. Kromě všeobecných požadavků a certifikátu mohou příslušné orgány požadovat ještě splnění dalších podmínek při podezření na určité infekční nemoci (brucelóza atd.).

Seznam zemí, z nichž je možno dovážet nedomes-

tickované kopytnatce, je v Rozhodnutí Rady 79/542/ES. Seznam zemí, z nichž je možno dovážet včely je v tomtéž rozhodnutí, speciální požadavky včetně formulářů jsou v Rozhodnutí 2003/881/ES. Seznam zemí, z nichž je možné dovážet exotické ptáky a seznam veterinárních požadavků včetně formulářů je v Rozhodnutí 2000/666/ES.

Další produkty určené pro lidskou spotřebu

Jde zejména o vejce, med a mateří kašičku, hlemýžď, žabí nožičky, krev a výrobky z krve, kosti, střeva, čistý i upravený špek a želatinu.

Tyto produkty musí splňovat podmínky Směrnice 92/118/EHS o harmonizaci pravidel a pravidlech o veřejném zdraví a zdraví zvířat v případě dovozu zvířat ze třetích zemí, pokud se na ně nevztahují zvláštní předpisy. Od 1. ledna 2005 bude Směrnice 92/118/EHS nahrazena Směrnicí 2002/99/ES.

Dovoz je povolen pouze ze zemí, které mají příslušné schválení pro import do EU. Med, mateří kašičku, vejce, vaječné produkty, žabí stehýnka a hlemýžď je možno dovážet pouze ze zemí, jejichž seznam je uveden v Rozhodnutí 2003/812/ES. Příslušné produkty musí mít zdravotní certifikáty.

Domácí zvířata

Jedná se o psy, kočky a fretky. Požadavky pro komerční dovoz jsou uvedeny ve Směrnicí 92/65/EHS. Od 3. června 2004 bude pro pohyb uvnitř EU i pro styk s třetími zeměmi platit Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 998/2003. Třetí země budou dle dodatku tohoto nařízení rozděleny do dvou kategorií a podle nich budou specifikovány veterinární požadavky. Poněkud náročnější veterinární požadavky na dovoz těchto zvířat než ostatní země EU mají Velká Británie, Irsko a Švédsko.

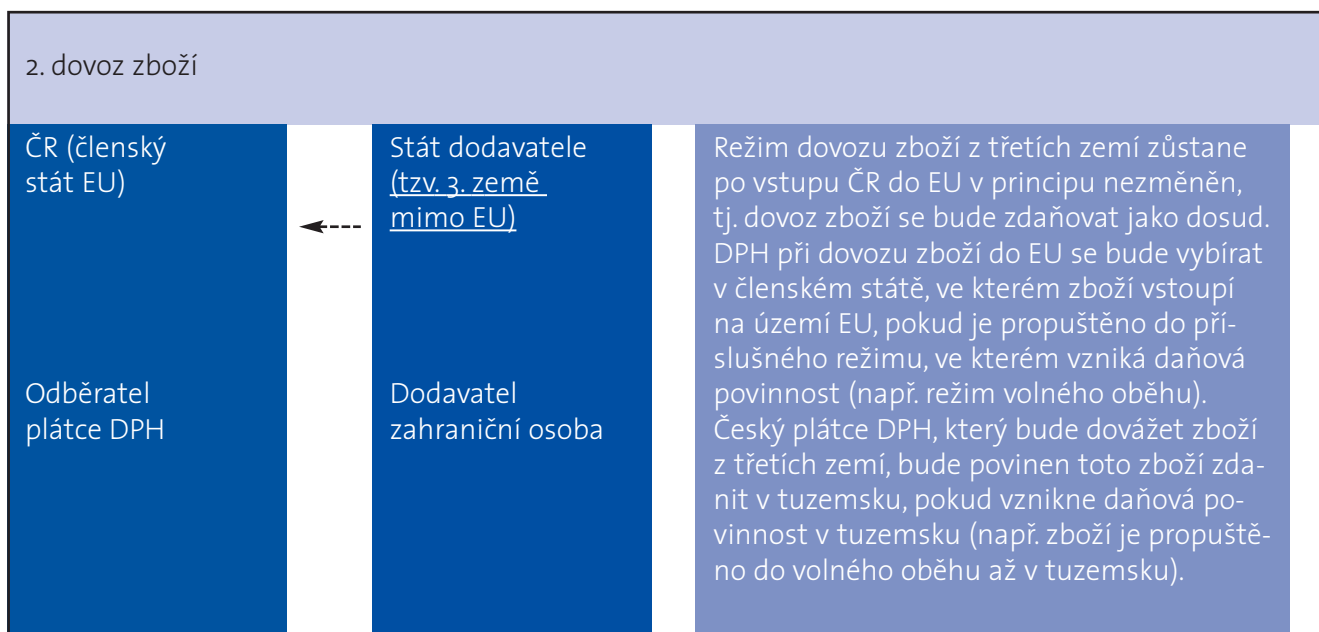
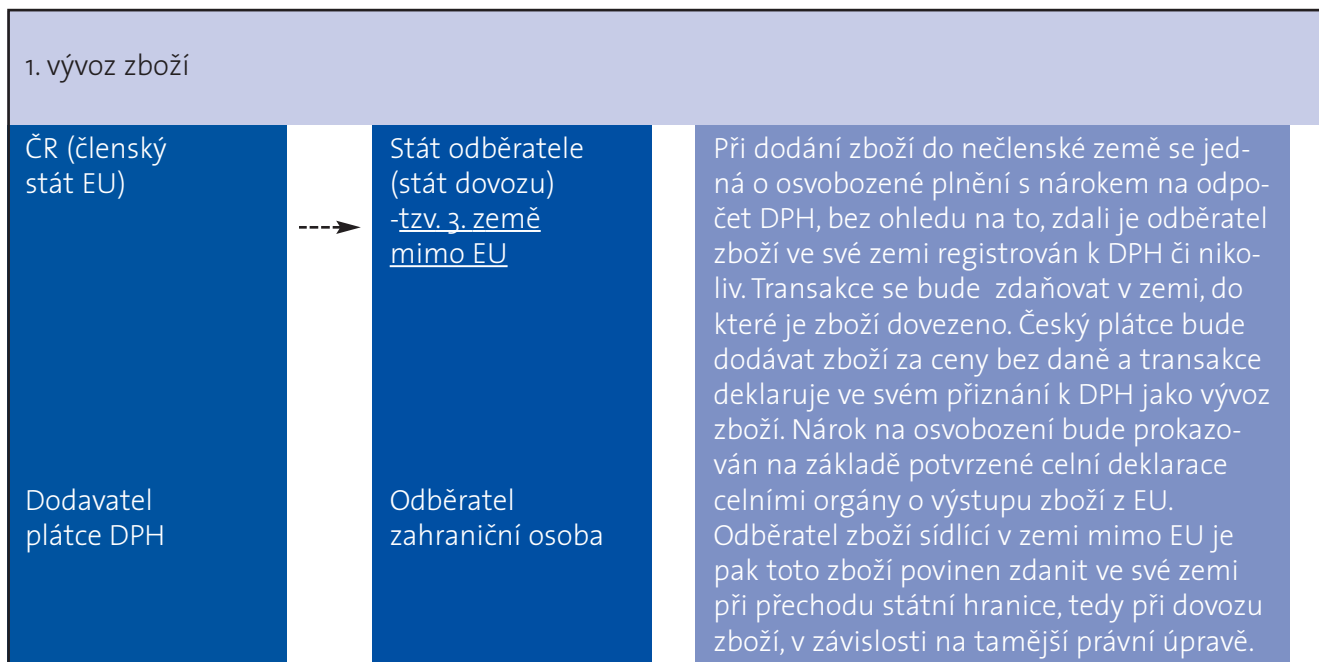
Další informace (např. dovozní podmínky pro živá zvířata, živočišné produkty, ryby a produkty rybolovu) jsou na stránkách Evropské komise: (http://www.europa.eu.int/comm/food/animal/li veanimals/pets/index_en.htm) a Státní veterinární správa (<http://www.svscr.cz/hlavni.php>).

2.8. DPH při vývozu do třetích zemí a dovozu

Při vývozu zboží do nečlenských zemí se jedná o dodání zboží do třetích zemí, které je osvobozeno od DPH s nárokem na odpočet DPH, bez ohledu na to, je-li odběratel ve třetí zemi registrován k DPH či nikoliv.

jednotlivých zemí či jejich seskupení nebo regionů, mohou mít však také globální dimenzi, jako je tomu v případě Světové obchodní organizace (WTO).

Stručný popis záležitostí týkajících se obecně obchodních vztahů s jednotlivými zeměmi a regiony a odkazy na příslušné smlouvy a další relevantní informace

2.9. Smluvní obchodní politika; obchodní režimy vůči některým třetím zemím a systém všeobecných preferencí

Smluvní obchodní politika zahrnuje veškerá smluvní ujednání EU se třetími zeměmi o dovozu a vývozu zboží. Tato ujednání se mohou týkat

je možno nalézt na stránkách Evropské komise: http://www.europa.eu.int/comm/trade/issues/bilateral/index_en.htm. Seznam dokumentů o preferencích je k dispozici na stránkách: http://www.cs.mfcr.cz/info/info8300/preference_eu.pdf. Informace v českém jazyce jsou v manuálu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (MPO), který lze nalézt na adrese – **Změny v zahraničněobchodní politice ČR v souvislosti se vstupem do EU.**

Pro importéry zamýšlející obchodovat s rozvojovými zeměmi APC (africko – karibsko – pacifická oblast) a se zeměmi začleněnými v systému všeobecných preferencí jsou důležité internetové stránky Expanding Export Helpdesk: (<http://export-help.cec.eu.int/thdapp/index.html>); stránky provozuje Evropská komise a obsahují základní návody pro import výrobků z rozvojových zemí včetně podrobných postupů pro vyplňování formulářů o původu zboží.

Základní informace o podmínkách [pro podnikání a vývoz do třetích zemí](#) včetně investic poskytuje *Market Access Sectoral and Trade Barriers Database* (<http://mkaccdb.eu.int>). Tato databáze zároveň slouží jako sběrné místo pro případné stížnosti na překážky obchodu. Databáze obsahuje informace o obchodních bariérách a clech jak podle zemí, tak podle jednotlivých sektorů. U každé země je všeobecný popis její obchodní politiky i omezení. Informace o obchodu ČR s některými zeměmi, importní požadavky a další informace pro exportéry je také možno nalézt na www.expert.cz.

2.9.1. ESVO, Evropský hospodářský prostor

Členy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) jsou Norsko, Island, Lichtenštejnsko a Švýcarsko.

Česká republika se vstupem do EU stává členem Evropského hospodářského prostoru (členské státy EU + Norsko, Lichtenštejnsko, Island). Přestává platit [Dohoda o volném obchodu mezi státy ESVO a ČR](#) a to na základě závazků a podmínek [Smlouvy o přistoupení 10 kandidátských zemí k EU v r. 2004](#). Vzájemné vztahy ČR se státy ESVO – členy EHP (Norsko, Island a Lichtenštejnsko) se poté budou řídit [Dohodou o Evropském hospodářském prostoru](#).

Obchodně politický režim ČR jako členské země EU bude ve vztahu ke Švýcarsku, které není členem Dohody o Evropském hospodářském prostoru, vycházet z [bilaterálních dohod](#) uzavřených mezi Švýcarskem a EU (viz níže).

ČR vstupem do EU bude muset některé celní sazby snížit či zvýšit, a to podle míry stávající liberalizace k zemím ESVO a jejich řešení mezi ES a ESVO. Přistoupením ČR k EU budou nejvíce ovlivněny celní sazby některých zemědělských produktů a zejména mořských ryb (růst celních sazeb z 0 až na 10–20

%), jejichž spotřeba je ovšem mezi českými spotřebiteli relativně nízká. V zásadě lze označit celkový dopad vstupu ČR do EU ve vztahu k ESVO za neutrální. U průmyslové produkce se pro ČR, díky dosaženému stupni liberalizace na úroveň zóny volného obchodu, ve vztahu k zemím ESVO vstupem do EU prakticky nic nezmění.

Mezi EU a ESVO existuje [Dohoda o Evropském hospodářském prostoru \(EHP\)](#), která byla mezi EU a ESVO podepsána dne 2. 5. 1992 v Portu. V platnost vstoupila 1. 1. 1994. Obě integrační seskupení spolupracují již delší dobu, EHS a ESVO spolu podepsaly v roce 1972 [bilaterální dohody o volném obchodu](#), což vedlo do roku 1977 ke zrušení cel vyjma zemědělských výrobků. Dohoda se vztahuje na země EU a Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Švýcarsko k EHP nepřistoupilo.

Součástí Dohody o EHP bylo přijetí části legislativy EU a vytvoření trhu umožňující volný [pohyb zboží, služeb, kapitálu a osob](#). Kromě základních čtyř svobod Dohoda obsahuje tzv. [horizontální politiku](#) – harmonizaci jednotného trhu v oblasti sociální politiky, ochrany spotřebitele, životního prostředí a obchodního práva. Dohoda také upravuje [vedlejší formy spolupráce mezi EHP](#). Mezi tyto oblasti patří výzkum a vývoj, statistika, vzdělání, sociální politika, životní prostředí, ochrana spotřebitele, turistika, malé a střední podnikání, kultura, informační a audiovizuální služby.

[Začlenění do vnitřního trhu se týká i všech předpisů a opatření ES v oblasti posuzování shody výrobků](#). Pro podnikatelské subjekty není z tohoto hlediska tedy podstatné, zda jejich výrobky jsou umísťované na trh v těchto zemích, nebo zda výrobky uvedené na trh v těchto zemích jsou umísťovány na trh na území ČR. Pro všechny tyto případy platí stejné předpisy jako v celé EU, dohoda o EHP zaručuje jejich rovnocenné uplatňování.

Občané všech 18 zemí mají právo se pohybovat svobodně po celém území EHP - žít, pracovat, zakládat podniky, investovat, nakupovat nemovitosti - s několika drobnými omezeními v určitých sektorech. Dohoda nepokrývá společnou zemědělskou a rybolovnou politiku (obsahuje však určitá ustanovení týkající se zpracovaných zemědělských výrobků a rybích produktů). Obchod se zemědělskými výrobky je upraven v bilaterálních dohodách, které má Evropská unie sjednány s jednotlivými státy samostatně.

2.9.2. Obchodní režim v rámci EHP

Dohoda mezi zúčastněnými stranami vytváří preferenční režim oblasti volného obchodu, jednotlivé státy a ES si ponechávají svůj vlastní celní sazebník. V platnosti ovšem zůstává základní rámec WTO. Dovození i vývozní cla a poplatky na průmyslové výrobky (mající rovnocenný účinek) jsou zrušeny, zrušení cel se vztahuje i na cla fiskálního charakteru. Množstevní omezení dovozu i vývozu a opatření mající rovnocenný účinek jsou zrušena mezi smluvními stranami.

Obchod se zemědělskými výrobky je dle kapitoly 2 a Protokolu 42 Dohody o EHP vymezen bilaterálními dohodami mezi signatářskými zeměmi. V souladu se závěry Uruguayského kola probíhá ve dvouletých cyklech liberalizace na bilaterálním základě. Od 1. 7. 2003 je již v platnosti nová Dohoda ve formě výměny dopisů mezi ES a královstvím Norska týkající se dodatečných obchodních preferencí na zemědělské výrobky vytvořených na základě článku 19 k Dohodě o EHP. Jedná se především o reciproční obchod sýrem a vzájemné koncese na různé zemědělské výrobky (maso, zelenina, ovoce a květiny), včetně tarifních kvót, které jsou dodatkem k již existujícím kvótám.

Na některé zpracované zemědělské výrobky (ZZV) se uplatňují cla (respektive na část ZZV se uplatňují nulová cla). ZZV jsou uvedeny v tabulkách I a II Protokolu 3 Dohody o EHP (dále jen Dohoda). Na výrobky specifikované v tabulce I se uplatňují dovozní cla, jež jsou uvedena v přílohách v této tabulce, rozdělených podle dovozních režimů smluvních stran. Dovození cla mají formu nulové celní sazby, snížené celní sazby anebo zemědělského komponentu, jehož výpočet je v těchto přílohách uveden. Každá smluvní strana může na tyto výrobky uplatňovat systém exportních náhrad. Smluvní strany nesmějí vymáhat dovozní cla, poplatky mající rovnocenný účinek a exportní náhrady na výrobky, které jsou uvedeny v tabulce II. Protokol 3 o ZZV se do 1. ledna 2005 neuplatňuje na Lichtenštejnsko. V současné době probíhají jednání týkající se další liberalizace obchodu těmito výrobky mezi Norskem a EU.

Zvláštní ustanovení a omezení jsou v oblasti dovozu ryb a dalších mořských produktů. Státy ESVO/EHP nepřebírají legislativu EU v oblasti rybníctví a ani se neúčastní společné rybolovné politiky. Mezi ESVO/EHP a EU existují bilaterální dohody,

kteří upravují obchod rybami a Protokol 9 k Dohodě. Protokol 9 vymezuje na ryby a další mořské výrobky určitá ustanovení a opatření. Při vývozu z EU státy ESVO/EHP zrušily při vstupu Dohody v platnost dovozní cla a množstevní opatření dovozu na výrobky uvedené v tabulce I Dodatku 2 (všechny ryby výrobky). V případě dovozu do EU ES zrušilo při vstupu Dohody v platnost dovozní cla na výrobky vyjmenované v tabulce II Dodatku 2 (např. treska a platýz). V tabulce III Dodatku 2 jsou uvedeny výrobky (např. živé, čerstvé, chlazené a mražené ryby, koryši, měkkýši a kaviár), na které ES postupně snížilo dovozní clo, a to v letech 1993, 1994, 1995, 1996, 1997. ES neuplatňuje žádné množstevní opatření na výrobky uvedené v Dodatku 2.

Seznam všech protokolů lze nalézt na adrese: http://secretariat.efta.int/Web/EuropeanEconomicArea/EEAAgreement/protocols/changed_protocols/protocol9.pdf.

V Dohodě o EHP byla stanovena přísná pravidla hospodářské soutěže s cílem zamezit překážkám, které by vedly ke snížení výhod získaných ze zavedení volného pohybu zboží a služeb a jednotného vnitřního trhu. Výsledkem zavedení těchto pravidel je mezi státy EHP zakázáno zavádět antidumpingová opatření, vyrovnávací cla a ostatní obchodní opatření. Určitou výjimkou je rybářský sektor. Dohled nad zaváděním a použitím pravidel týkající se hospodářské soutěže provádí pro státy ESVO/EHP - EFTA Surveillance Authority – Dohlížecí orgán ESVO (ESA), pro členské státy EU příslušné ředitelství Evropské komise.

Dohlížecí orgán (ESA) ze strany ESVO se sídlem v Bruselu zajišťuje, že státy ESVO/EHP plní své závazky vyplývající z Dohody. Stejně tak jako v oblasti obecného dohledu nad plněním závazků má ESA širší pravomoci i v otázkách týkajících se hospodářské soutěže, státních subvencí a zadávání veřejných zakázek, které odrážejí rozšířené pravomoci, jimiž v těchto otázkách v rámci Společenství disponuje Evropská komise. ESA může v případě porušení povinností podat žalobu na jakýkoliv stát ESVO, pokud se týká otázek zavedení, aplikace nebo výkladu nějakého předpisu EHP, kterou se poté zabývá Soudní dvůr ESVO.

Vztahy Švýcarsko a Evropská unie

Vztahy mezi Švýcarskem a Evropskou unií jsou upraveny bilaterálními dohodami uzavřenými mezi

těmito smluvními stranami. Obchodní vztahy jsou založeny na [Dohodě o volném obchodu mezi Evropským hospodářským společenstvím a Švýcarskou konfederací](#) z roku 1972, ke které bylo v roce 1999 uzavřeno [sedm dalších bilaterálních dohod](#) (vstoupily v platnost 1. června 2002):

- [Dohoda o volném pohybu osob mezi Evropským společenstvím \(dále jen ES\) a jeho členskými státy, na straně jedné, a Švýcarskou konfederací, na straně druhé](#)
- [Dohoda mezi ES a Švýcarskou konfederací o letecké dopravě](#)
- [Dohoda mezi ES a Švýcarskou konfederací o železniční a silniční přepravě zboží a cestujících](#)
- [Dohoda mezi ES a Švýcarskou konfederací o obchodu se zemědělskými výrobky](#)
- [Dohoda mezi ES a Švýcarskou konfederací o vzájemném uznávání ve vztahu k posuzování shody](#)
- [Dohoda mezi ES a Švýcarskou konfederací o určitých aspektech zadávání vládních zakázek](#)
- [Dohoda o vědecké a technologické spolupráci mezi ES a Švýcarskou konfederací](#)

Obchod [průmyslovými výrobky](#) je v současné době plně liberalizován, tj. probíhá bezcelně a bez jakýchkoli omezení. Pokud jde o existující technické překážky, jejich odbourávání má zajistit nová [Dohoda mezi ES a Švýcarskou konfederací o vzájemném uznávání ve vztahu k posuzování shody](#), která předpokládá vzájemné uznávání popř. sjednocení certifikátů a testovacích kritérií. Producenti tak, pokud získají přístup na trh jedné strany, mají automaticky přístup i na trh druhé strany.

Obchod se [zpracovanými zemědělskými výrobky](#) (ZZV) je upraven v Protokolu 2 k [Dohodě o volném obchodu](#) z roku 1972, kde jsou určeny preference na vyjmenované ZZV. V současné době jsou ZZV předmětem vyjednávání mezi Švýcarskem a EU.

Obchod se [zemědělskými výrobky](#) je založen na [Dohodě mezi ES a Švýcarskou konfederací o obchodu se zemědělskými výrobky](#), která snižuje či odstraňuje u celé řady položek cla a odstraňuje množstevní kontingenty. Tato dohoda zjednodušuje vzájemný obchod se zemědělskými výrobky odstraněním mnoha netarifních překážek. Nyní Rada EU zvažuje zplnomocnění Evropské komise k vedení rozhovorů o další liberalizaci vzájemného obchodu zemědělskými výrobky.

Vývoj smluvních vztahů mezi ES a Švýcarskem

V roce 2001 se Švýcarsko dohodlo s EU na zahájení dalšího kola [bilaterálních rozhovorů](#) v oblastech, které by měly vyřešit aktuální problémy ve vztahu země k EU. Další informace o výsledcích jednání mezi Evropským společenstvím a Švýcarskem můžeme nalézt na adrese: http://www.mpo.cz/xqw/webdav/-UTF8-/dms_mpo/getPublicFile/6379/9342/Stav_jednani_SWISS_s_EU.doc.

Tak jako pro obchodování s třetími zeměmi, pro obchodování s jednotlivými státy ESVO lze využít stránky Taricu: http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/dds/en/tarhome.htm, popř. stránky: http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/development/thd_en.htm.

Výše uvedené informace vycházejí především z údajů zveřejněných na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Další aktualizované informace lze nalézt na stránkách: http://www.mpo.cz/CZ/Obchod/Obchodni_vztahy_s_EU_a_ESVO/default.htm.

2.9.3. Asociační dohody (Evropské dohody)

Asociační dohody jsou dohody mezi EU a jednotlivými státy vytvářející se od 60. let (Řecko 1961, Turecko 1963, Malta 1970, Kypr 1972), jejichž cílem bylo vytvářet určité formy vztahů přidružených států s EU. Nejprve to byly zóny volného obchodu, později byly vztahy budovány ve formě celní unie.

Pokud jde o [Turecko](#), EU má s touto zemí sjednanou dohodu o celní unii, která se týká průmyslového zboží. Nepokrývá však služby a zemědělské produkty (s výjimkou již zpracovaných agrárních produktů). Hlavními problémy při obchodu s Tureckem zůstávají obtíže týkající se technických předpisů a požadavků, monopolu na prodej alkoholických nápojů a s prosazováním autorských práv na farmaceutické produkty. Dalším problémem je, že do Turecka není povoleno dovážet zboží, které bylo vyrobeno před více než šesti měsíci předcházejícími rok importu. Toto opatření je uplatňováno zejména na určité "high-tech" produkty. Velmi podrobné informace o obchodních vztazích EU - Turecko jsou uveřejněny na stránkách Delegace EU v Turecku <http://www.deltur.cec.eu.int/english/ei-cunion.html>.

Od devadesátých let začala EU vytvářet nový typ dohod o přidružení, tzv. Evropské dohody, dohody

na kvalifikačně vyšší úrovni, které je možno chápat jako předstupeň plnohodnotného členství v EU.

Evropské dohody byly rovněž doplněny Protokoly o posuzování shody a akceptaci průmyslových výrobků a novými Protokoly o pravidlech původu umožňují diagonální kumulaci původu u průmyslových výrobků mezi EU, zeměmi ESVO, zeměmi SVE (střední a východní Evropa) a Tureckem. S [Andorrou a San Marinem](#) jsou uzavřeny dohody o celní unii, zatímco s [Faerskými ostrovy](#) dohoda o volném obchodu.

Jiným typem asociačních dohod jsou dvoustranné dohody, které EU již uzavřela nebo ještě vyjednává se zeměmi oblasti Středozemního moře.

Tzv. „Euro-středozemní“ asociační dohody obsahují politický komponent, obchodní komponent a komponent spolupráce a přinášejí vyšší stupeň liberalizace na straně středozemních států oproti dohodám o spolupráci, které nahrazují. Dohody o spolupráci zajišťují nerekiproční koncese pro přístup na trh EU, zatímco novými dohodami se vytvářejí oblasti volného obchodu, pokrývající průmyslové výrobky a stanovující koncese pro určité zemědělské výrobky a výrobky z ryb. Obsahují ustanovení o asymetrické liberalizaci v oblasti služeb, pohybu kapitálu a hospodářské soutěže (okamžitá pro EU, s přechodným obdobím pro plné zavedení partnerem), ale nepředjímají budoucí členství těchto zemí v EU. Dohody s [Tuniskem](#), [Marokem](#), [Jordánskem](#) a s [Izraelem](#) již vstoupily v platnost, existuje také dočasná dohoda s [Palestinskou autonomií](#). Před podpisem je dohoda s Egyptem, ve finální fázi jsou jednání se Sýrií.

Navázání užších vztahů a uzavření Stabilizačních a asociačních dohod (SAA) se zeměmi [bývalé Jugoslávie](#) EU podmínila splněním některých politických kritérií. Situace byla pravidelně vyhodnocována a po roce 2000 byly sjednány stabilizační a asociační dohody s Makedonií a Chorvatskem. SAA mají za cíl vytvoření oblasti volného obchodu se zbožím v průběhu desetiletého přechodného období pro Makedonii a šestiletého přechodného období pro Chorvatsko a předpokládají postupnou reciproční liberalizaci obchodu službami. Stanovují rovněž závazky v takových oblastech jako jsou hospodářská soutěž, pravidla pro poskytování státní pomoci a práva k duševnímu a průmyslovému vlastnictví. V lednu 2003 byla zahájena jednání o SAA s Albánií.

Za velmi významnou lze považovat Dohodu o obchodu, rozvoji a spolupráci s [Jihoafrickou republikou](#) z roku 1999, jejíž obchodní část se předběžně provádí od 1. 1. 2000. Po uplynutí desetiletého přechodného období pro vytvoření oblasti volného obchodu bude zcela osvobozeno od cla 95 % dovozu z JAR do EU a po uplynutí 12-letého přechodného období zcela liberalizováno 86 % dovozů z EU do JAR. Oba partneři se dohodli navrhnout dohodu o volném obchodě tak, aby podpořila integrační proces v jihoafrickém regionu. Dohoda se může svými důsledky dotýkat i Botswany, Lesotha, Namibie a Svazijska, kteří jsou partnery JAR v Jihoafrické celní unii (jde o první dohodu o volném obchodě uzavřenou EU s rozvojovou zemí, která je sama členem celní unie). Byla podepsána samostatná dohoda o uznávání, ochraně a kontrole názvů vín a označování alkoholických nápojů a předběžně se provádí od 28. ledna 2002.

EU vyvíjí úsilí o liberalizaci svých obchodních vztahů i se [zeměmi Latinské Ameriky](#) a s některými z nich sjednala nebo vyjednává dohody o volném obchodu či dokonce asociační dohodu. Dohoda o hospodářském partnerství, politické koordinaci a spolupráci s Mexikem, která vstoupila v platnost v roce 2000, zakládá oblast volného obchodu ve smyslu čl. XXIV GATT 1994 (General Agreement on Tariffs and Trade), pokrývající kolem 95 % vzájemné obchodní výměny, a čl. V GATS (General Agreement on Trade in Services). Zahrnuje přístup zboží a služeb na trh, pravidla původu, technické předpisy, sanitární a fytosanitární opatření, ochranná opatření, investice, veřejné zakázky, hospodářskou soutěž, práva k duševnímu vlastnictví a řešení sporů. Oblast volného obchodu se týká obchodu zbožím a její vytváření má být z větší části dokončeno v roce 2003 s tím, že Dohodou přijatý liberalizační harmonogram je rychlejší pro EU než pro Mexiko. U průmyslových výrobků EU zrušila veškerá dovozní cla k 1. lednu 2003 (na základě sazeb GSP na dovozy z Mexika v roce 1998), zatímco Mexiko tak má učinit k 1. lednu 2007. U zemědělských výrobků a výrobků z ryb zahrnutých do Dohody má EU zrušit cla u většiny výrobků v roce 2008 a Mexiko v roce 2010. Celní kvóty platí pro určité zemědělské výrobky a výrobky z ryb.

Jednání o Asociační dohodě s Chile, zahájená prvním kolem jednání v dubnu 2000, byla zakončena v dubnu 2002 a dohoda podepsána 18. 11. 2002. Dohoda zahrnuje politický dialog, pilíř spolupráce

a pilíř obchodu. Pokud jde o obchod, kromě oblasti volného obchodu pro zboží, služby a veřejné zakázky, dohoda zahrnuje ustanovení týkající se investic, celnictví, usnadňování obchodu, práv k duševnímu vlastnictví, hospodářské soutěže a mechanismu řešení sporů. Ustanovení týkající se obchodu a otázek s obchodem souvisejících jsou předběžně prováděna od 1. 2. 2003; dohoda jako celek prochází schvalovacím řízením.

Jednání o Asociační dohodě s MERCOSUR (Brazílie, Argentina, Paraguay a Uruguay) byla zahájena v dubnu 2000 a prozatím proběhlo deset kol. Dohoda má obsahovat politický dialog, pilíř spolupráce a pilíř obchodu. Jednání probíhají na úrovni dvou regionů, mezi dvěma celními uniemi.

V roce 1988 byla uzavřena Dohoda o spolupráci s Radou pro spolupráci [zemí Perského zálivu](#) (GCC - Gulf Cooperation Council) a jednání o dohodě o volném obchodu započala v roce 1990. Od roku 1993 jednání nepokročila vzhledem k návrhům GCC v sektoru energetiky, které by omezily možnost EU zavést daň z energie získané spalováním uhlí. Na základě nového mandátu byla v březnu 2002 mezi EU a GCC jednání obnovena, nebo GCC dokončila vytváření celní unie zahrnující země této oblasti k 1. 1. 2003.

2.9.4. Jednostranné preferenční dohody

Zámořské země a území (OCT)

Na základě Smlouvy o založení ES jsou zámořské země a území od roku 1958 přidruženy ke Společenství. Účelem přidružení je podporovat hospodářský a sociální rozvoj těchto závislých zemí a navazovat těsné hospodářské vztahy mezi nimi a Společenstvím jako celkem. Nové rozhodnutí Rady (ES) o pokračování režimu dle asociačních ujednání s OCT do konce roku 2011 bylo přijato 27. listopadu 2001 a kromě uvedených cílů má napomáhat efektivnímu zapojení OCT do celosvětového hospodářství i rozvoji jejich obchodu zbožím a službami na regionálním a světovém trhu. EU poskytuje bezcelní zacházení pro všechny výrobky původem v OCT na nerekipročním základě již od roku 1963 a má možnost aplikovat za vymezených podmínek i ochranná opatření. Pravidla původu umožňují kumulaci s EU a státy ACP bez omezení, s výjimkou rýže a cukru. Specifickým prvkem obchodních ustanovení je reexport nepůvodních výrobků ve volném oběhu v OCT. Při splnění stanovených pod-

mínek mohou i takové výrobky získat volný přístup do EU.

Rozvojové země

Zvláštní místo mezi preferenčními ujednáními EU má Dohoda o partnerství se [zeměmi africko-karibsko-pacifické oblasti \(ACP\)](#). EU těmto zemím jednostranně poskytuje úlevy (např. snazší přístup zemědělských výrobků či minerálních surovin na trh EU); jedná se o součást rozvojové pomoci EU. Ze 78 signatářských zemí ACP je 55 zemí členy WTO a 41 zemí patří k nejméně vyspělým zemím světa. Poslední dohoda o partnerství mezi EU a zeměmi ACP, tzv. *Dohoda z Cotonou*, byla podepsána v červnu 2000 na 20 let a navázala na IV. Úmluvu z Lomé (Lomé IV.), jejíž platnost skončila na konci února 2000. Poskytuje základ pro budoucí progresivní odstraňování obchodních překážek a zlepšování spolupráce ve všech oblastech spojených s obchodem, které mají být dohodnuty a uplatněny po osmiletém přípravném období.

Za účelem usnadnění přechodu na nový režim bude EU moci na základě výjimky ze závazků dle článku I:1 GATT 1994 (doložka nejvyšších výhod) až do konce roku 2007 nadále poskytovat zemím ACP nerekiproční obchodní preference podle úmluvy tzv. Lomé IV. Zahrnují bezcelní přístup pro všechny průmyslové výrobky a značnou část zemědělských a zpracovaných zemědělských výrobků a výrobků z ryb. Protokoly o banánech a rumu byly pozastaveny, během přípravného období však zůstávají v účinnosti protokoly č. 3 a 4 o cukru, resp. o hovězím a telecím mase. EU se navíc zavázala poskytovat do roku 2005 bezcelní přístup pro v podstatě všechny výrobky z nejméně rozvinutých zemí na úrovni stávajících obchodních ustanovení Lomé IV.

Obchod mezi EU a ACP zůstal co do objemu významný především pro ACP, zatímco pro EU má význam pouze okrajový.

Specifické postavení v mezinárodní hospodářské spolupráci má člen této skupiny ACP Kuba, která dohodu z Cotonou nepodepsala.

Západní Balkán

EU považuje obchodně politický režim za zásadní nástroj obnovy západobalkánského regionu, do ně-

hož počítá následnické země bývalé Jugoslávie (SFRJ) a Albánii. Za účelem posílení politické stabilizace a hospodářského rozvoje tohoto regionu EU v roce 2000 zavedla nová autonomní obchodní opatření na dovozy z Albánie, Bosny a Hercegoviny, Chorvatska, Srbska a Černé Hory a Makedonie, usnadňující přístup pro výrobky z těchto zemí na trh EU. Opatření jsou platná do 31. 12. 2005. Nový režim ruší zbývající celní stropy u průmyslových výrobků, s výjimkou určitých textilních výrobků a hliníku (pouze v případě Srbska a Černé Hory). Rozšiřuje počet zahrnutých zemědělských výrobků a výrobků z ryb i teritoriální záběr a prodlužuje časový horizont (více než čtyři roky).

Tento režim předchází uzavření stabilizačních a asociačních dohod, které již byly sjednány s Makedonií a Chorvatskem. Z autonomních opatření tedy profitují zbývající tři západobalkánské země - Bosna-Hercegovina, Srbsko a Černá Hora a Albánie, které mají možnost uzavřít stabilizační a asociační dohody až po splnění příslušných politických a hospodářských kritérií. Jednání o této dohodě zahájila EU prozatím jen s Albánií (v lednu 2003).

Regionální iniciativy

Důležitou prioritou společné obchodní politiky EU je posilování obchodní spolupráce EU s Asií.

Hospodářským pilířem je Setkání Asie-Evropa (ASEM) založené v roce 1996, spojující EU s Japonskem, Čínou, Koreou, Thajskem, Malajsií, Filipínami, Singapurem, Indonésií, Vietnamem a Brunei v rámci dialogu zaměřeného na usnadnění obchodu a zlepšení investic mezi všemi partnery. Poslední Akční plán definuje množství úkolů zaměřených na snížení a odstranění překážek obchodu v oblastech jako jsou např. standardizace a certifikace, celnictví, práva k duševnímu vlastnictví, sanitární a fyto-sanitární opatření a elektronické obchodování.

Základnou pro rozvoj vzájemných vztahů mezi EU a některými asijskými zeměmi je též Kooperační dohoda s členskými zeměmi ASEAN, tj. Indonésií, Malajsií, Filipínami, Singapurem a Thajskem z roku 1980. K dohodě přistoupila v roce 1984 Brunei, v roce 1997 Vietnam a roce 2000 Laos a Kambodža. EU však nesouhlasí s rozšířením dohody o Myanmar, dokud v této zemi nedojde k pokroku v oblasti lidských práv. ASEAN je důležitým příspěvkem pro mír a stabilitu v asijsko-pacifickém regionu, zejména prostřednictvím Regionálního fóra ASEAN, založe-

ného v roce 1994, jediného bezpečnostního fóra v Asii.

Podobný dialog je veden se Skupinou Rio, vzniklé z původní čtyřčlenné tzv. Skupiny Contadora (ustavené pro řešení konfliktu ve Střední Americe v 80. letech), která se postupně rozšířila na současných 19 členů z Latinské Ameriky a Karibské oblasti a stala se významnou platformou nejen pro řešení politických a ekonomicko sociálních problémů v regionu, ale i pro jednání s třetími zeměmi a seskupeními. Madridský summit v květnu 2002 schválil nové iniciativy prohlubující partnerství, zaměřené zejména na obchodní otázky. Týkají se sjednávání politických a kooperačních dohod s těmito dvěma regiony i intenzifikace hospodářské a obchodní spolupráce.

Kromě již zmíněných dohod s Chile, MERCOSUR a Mexikem se aktivity EU zaměřily i na spolupráci se zeměmi Střední Ameriky - Skupinou San José (Kostarika, Salvador, Guatemala, Honduras, Nikaragua a Panama) a Andským společenstvím (Bolívie, Kolumbie, Ecuador, Peru a Venezuela). V současné době jsou vzájemné vztahy s těmito dvěma uskupeními upraveny Rámcovými dohodami o spolupráci, které vstoupily v platnost v roce 1999, resp. 1998. Oba regiony získávají výhody ze Všeobecného systému preferencí EU. Madridský summit stanovil jako cíl vytvořit takové podmínky, aby po skončení Rozvojového programu z Dohá mohly být s oběma regiony uzavřeny vzájemně prospěšné dohody o volném obchodu.

2.9.5. Ostatní bilaterální vztahy

Nepreferenční zacházení výlučně v režimu doložky nejvyšších výhod je uplatňováno pouze na dovoz z devíti členských zemí WTO, patřících k vyspělým ekonomikám světa: USA, Austrálie, Kanady, Japonska, Nového Zélandu, Hongkongu/ČLR, Tchaj-wanu, Korejské republiky a Singapuru.

USA

Obchodní vztahy EU s USA tradičně tvoří důležitý element celkového řízení světového obchodního systému. USA jsou nejvýznamnějším obchodním partnerem EU. Toto partnerství dvou nejvýznamnějších obchodních celků na světě bylo umocněno zahájením *Nového transatlantického programu* (NTA) v roce 1995 a sjednáním *Transatlantického hospodářského partnerství* (TEP) v roce 1998. Nastolením tohoto rámce obě strany znovu potvrdily své

společné závazky vůči posilování mnohostranného obchodního systému a shodly se na odbourávání zbývajících - převážně regulatorních - překážek obchodu přes Atlantik při zachování vysoké úrovně ochrany zdraví, bezpečnosti, spotřebitele a životního prostředí. Toto partnerství přineslo významné výsledky obzvláště při vzájemném uznávání technických předpisů u zboží; jednání v oblasti služeb (architekti, technici, pojiš ovnictví) nadále probíhají.

V roce 2002 EU a federální úřady USA vypracovaly soubor Pravidel pro spolupráci v regulatorní oblasti a pro transparentnost a dohodly se na zahájení *Pozitivního hospodářského programu*, jehož smyslem je rozšířit tuto spolupráci i do dalších oblastí, v nichž lze dosáhnout vzájemně výhodných ujednání. EU a USA se v roce 1999 dohodly na souboru principů k zajištění účinného systému včasného varování za účelem předcházení konfliktům a usnadnění jejich řešení dříve než by mohly ohrozit rozšíření vzájemných vztahů. Poměrně početné obchodní spory nicméně zůstávají jedním z charakteristických rysů vzájemného obchodu a zaměstnávají příslušné orgány WTO. Dva hlavní se týkají ochranných opatření USA na ocel a nedostatečného pokroku USA v přizpůsobení se pravidlům WTO u zdaňování amerických vývozních společností se sídlem v zahraničí.

Kanada

Obchodní vztahy s Kanadou jsou založeny Společnou deklarací a akčním plánem mezi EU a Kanadou z prosince 1996. Dále se EU a Kanada vzájemně dohodly na společné Obchodní iniciativě (ECTI), což je souhrnný program spolupráce pokrývající oblasti mnohostranného i dvoustranného obchodu. Tento rámec přinesl první ovoce v podobě uzavření dohod o vzájemném uznávání výsledků posuzování shody, veterinární ekvivalence, celní spolupráce a spolupráce týkající se otázek hospodářské soutěže. Probíhají jednání o uzavření dohody o obchodu s vínem a lihovinami. Kanada a EU v současnosti vyhodnocují budoucí opatření pro rozšíření vzájemných vztahů v oblasti obchodu a investic na základě přehledu stávajících překážek obchodu a investování mezi EU a Kanadou. Kanadská vláda a Komise se nedávno dohodly, že zahájí nový dialog na téma spolupráce v regulatorní oblasti.

Japonsko

Politická deklarace o vztazích mezi EHS a Japonskem z roku 1991 definovala společné principy a cíle politické, hospodářské a kulturní spolupráce a institucionální rámec pro společné konzultace v podobě ročních vrcholných setkání, ročních setkání Evropské komise a japonské vlády, dvouletých setkání ve formátu „Trojka“, stejně jako řadu sektorových jednání na vysoké úrovni. Hospodářské vztahy EU s Japonskem mají svou základnu ve vzájemném obchodu. Japonsko je největším asijským hospodářským partnerem EU. Je pro EU třetím nejvýznamnějším odběratelem, resp. EU je pro Japonsko druhým nejvýznamnějším dodavatelem.

Summit EU – Japonsko, konaný 8. prosince 2001, zahájil „Japonsko-evropskou dekádu spolupráce na začátku 21. století“ přijetím Akčního plánu EU a Japonska, který zahrnuje cíl zesílit hospodářské a obchodní partnerství mezi EU a Japonskem. Příspěvkem k usnadnění obchodu je dohoda o vzájemném uznávání z roku 2002, která umožňuje akceptaci výsledků posouzení shody provedeného jednou stranou podle předpisů strany druhé ve čtyřech výrobních sektorech.

Austrálie a Nový Zéland

Zatímco EU je pro Austrálii největším obchodním partnerem, Austrálie je mezi partnery EU na 14. místě. V roce 1993 ES a Austrálie sjednaly dohodu o uhlí. Po dlouhém vyjednávání o rámcové dohodě o obchodu a hospodářské spolupráci byla nakonec v roce 1997 namísto ní podepsána společná deklarace, která znamenala vylepšení dialogu vedeného na bilaterální i mezinárodní úrovni o ochraně a podpoře lidských práv, posílení dialogu o otázkách jako jsou překážky obchodu, celní spolupráce, standardy a certifikace, veřejné zakázky a veterinární spolupráce. Podpořila kontakty v zemědělství, rybolovu, průmyslu a spolupráci ve vědě a kultuře. Deklaraci lze považovat za základní bázi pro rozvoj dvoustranných vztahů, kterou doplňuje několik sektorových smluv (o obchodu se skopovým masem, o obchodu s vínem). Významná pro obchod je dohoda o vzájemném uznávání shody. Cílem dohody o vědeckotechnické spolupráci z roku 1994 bylo posílení vzájemně výhodné spolupráce ve výzkumu. V roce 1982 byla sjednána dohoda mezi Austrálií a Euratomem o dodávkách jaderného materiálu z Austrálie.

EU nemá na rozdíl od jiných obchodních partnerů Austrálie (včetně USA) žádné specifické ujednání o preferenčním celním režimu a přesto dlouhodobě zůstává největším zahraničním partnerem pro Austrálii v obchodu zbožím i službami. Základnou pro vztahy mezi EU a Novým Zélandem tvoří Deklarace z roku 1999 spolu s veterinární dohodou.

Korejská republika

Korejská republika je velmi významným obchodním a investičním partnerem EU v Asii. Současný vztah mezi Koreou a EU je založen na zvyšujícím se sdílení politických hodnot, silných hospodářských vazbách a podpoře jihokorejské "sunshine" politiky vůči KLDK. Význačným znamením pokroku ve vztazích mezi EU a Koreou bylo uzavření *Rámcové dohody o spolupráci a obchodu*, která vstoupila v platnost 1. dubna 2001. Tato Dohoda zavazuje obě strany k tomu, aby pracovaly ve prospěch růstu vzájemného obchodu a investování, přičemž zároveň poskytuje lepší rámec pro hospodářskou spolupráci.

Čína

Posilování obchodních vztahů mezi Čínou a EU probíhá jak na mnohostranné, tak i na dvoustranné úrovni. EU byla silným zastáncem vstupu Číny do WTO a cestou kooperačních programů a stimulační spolupráce v oblasti investic a technologií podpořila čínské hospodářské a obchodní reformy. Vůči Číně má EU tříbodovou strategii: monitorovat, jak Čína naplňuje závazky přijaté v souvislosti se vstupem do WTO; podporovat naplňování těchto závazků a čínských hospodářských a obchodních reforem prostřednictvím partnerství, zejména nabídkou expertíz EU v rámci řady kooperačních programů; rozvíjet spolupráci s Čínou na základě Rozvojového programu z Dohy a konstruktivně se zapojit do nových mnohostranných jednání. V bilaterální oblasti se EU věnuje obchodním otázkám v rámci dialogu s Čínou, jehož hlavním fórem je Společný výbor EU-Čína a jemu podřízené orgány.

Rusko a ostatní země SNS

Smluvním rámcem vztahů mezi EU a následnickými státy bývalého SSSR ve východní Evropě - RF, Ukrajina, Gruzie, Moldávie a střední Asii - Arménie, Azerbájdžán, Kazachstán, Kyrgyzstán, Uzbekistán jsou Dohody o partnerství a spolupráci (Partnerhip and Co-operation Agreements/PCA) založené na respektování demokratických principů a lidských

práv. Desetileté dohody vymezují politické, hospodářské a obchodní vztahy mezi EU a partnerskými zeměmi. Těmito smlouvami si strany poskytují zacházení v režimu doložky nejvyšších výhod a národní zacházení; v některých ze smluv je založena možnost budoucího uzavření dohod o volném obchodu (při splnění stanovených podmínek). Strany nesmějí ve vzájemném obchodě zavádět množstevní omezení v dovozu. Dovoz textilu a oděvů, oceli a ocelářských výrobků do EU je upraven zvláštními dohodami.

Převážná část dovozů z těchto zemí požívá výhod GSP (vysoký stupeň celních úlev při vstupu na unijní trh); přetrvávající omezení v případě dovozu ocelářských a textilních výrobků budou na základě bilaterálních dohod postupně odstraňována.

Mezi EU a Ruskem se uskutečnily předběžné rozhovory o koncepci "Společného evropského hospodářského prostoru", kterou obě tyto státy otevřely během summitu EU-Rusko v květnu 2001. Stabilní vztahy s Ruskem a ostatními zeměmi SNS budou pro EU nadále rozhodující, zvláště po budoucím rozšíření EU o řadu východo – a středoevropských zemí. Obchodní a hospodářské otázky zůstanou důležitým prvkem celkových vztahů EU s Ruskem a ostatními zeměmi SNS. EU v minulosti podporovala a i nadále bude podporovat brzký vstup Ruska a těch zemí SNS, které dosud nejsou členy, do WTO za odpovídajících podmínek, což napomůže těsnější integraci těchto zemí do celosvětového hospodářství.

Indie

EU a Indie pokračují v prohlubování dvoustranného obchodu, mají zájem rozvíjet hospodářskou spolupráci a zlepšovat kvalitu hospodářských a obchodních vazeb. Obě strany se nadále angažují v "Ekonomickém dialogu na vysoké úrovni", který se orientuje nejen na problematiku bilaterálních vztahů, ale též na cesty k posílení mnohostranného obchodního systému. Během summitu konaného 28. června 2000 se obě strany dohodly na zavedení pravidelného dialogu na vysoké úrovni zaměřeného na otázky WTO. Summit EU - Indie, konaný na podzim roku 2001, přijal Společnou iniciativu k rozšíření obchodu a investic vč. klíčových společných doporučení.

Pákistán

Pokud jde o vztahy mezi EU a Pákistánem, byla při-

pravena řada akcí, mj. podpis Dohody třetí generace o spolupráci v listopadu 2001 a obsáhlý soubor obchodních preferencí schválený Radou, zahrnující zvýšení kvót na dovoz textilu a ošacení o 15 % a nulové clo u dovozu oděvních výrobků v rámci GSP pro období 2002–2004 (zvláštní pobídky pro země bojující proti obchodu drogami). V květnu 2002 Komise přijala pětiletou (2002–2006) strategii pro spolupráci s Pákistánem, jejíž priority zahrnují i rozvoj obchodu.

Informace k této části byly čerpány z manuálu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, který můžete nalézt na adrese - [Změny v zahraničněobchodní politice ČR v souvislosti se vstupem do EU \(767 kB, Formát: doc Jazyk: CZ\)](#).

Tabulku se smluvně obchodními dohodami lze nalézt na stránkách [The complete list of the EC regional trade agreements](#).

Postup pro vyhledávání celého znění asociačních dohod Evropské unie s třetími zeměmi:

Na stránkách Evropské unie:

http://europa.eu.int/eurllex/en/search/search_lif.html se otevře stránka:

V prostředním oddílu („search by publication reference in the Official Journal“) vyplníme do prvního okénka rok vydání (Publication year), do vedlejšího okénka měsíc vydání (Month) a do okénka nejvíce vpravo den vydání (Day). V rolovacím menu vedle OJ series (Úřední Věstník – řada) vybereme L (jako Legislation – zákon) a do vedlejšího okénka (OJ number – číslo Úředního Věstníku) napíšeme číslo, které najdeme v předchozí tabulce.

2.9.6. Systém všeobecných preferencí (GSP)

Vybraným méně rozvinutým zemím (143 nezávislých zemí a 36 závislých zemí a území) EU poskytuje zvýhodněný obchodní režim pomocí Všeobecného systému preferencí (GSP). Tento režim je od roku 1995 prováděn na základě nařízení, platných na období od 3 do 4 let. Současná revidovaná úprava, založená na pravidlech EU přijatých na období 1995–2004, platí od roku 2002 a pokrývá období do konce roku 2004. Jeho prostřednictvím jsou na vybrané citlivé výrobky uplatněny snížené celní tarify a na tzv. necitlivé výrobky bezcelní režim. Od března 2001 je v GSP obsažena iniciativa „Cokoliv vyjma zbrani“ (EBA) udělující bezcelní přístup na trh EU všem výrobkům (s výjimkou rýže, banánů a cukru, na něž se vztahují přechodná opatření) z nejméně rozvinutých zemí.

Snížení celních sazeb bylo zjednodušeno zavedením dvou kategorií citlivých výrobků. Procedury týkající se odstupňování a odebrání preferencí, ochranných opatření a zvláštních pobídek byly harmonizovány a vyjasněny. Úroveň preferencí, u nichž došlo k rozmělnění vlivem pokračující liberalizace obchodu, byla obnovena plošným snížením valorických cel pro citlivé výrobky (mnoho zemědělských výrobků, textil a ošacení, železo a ocel) o 3,5 procentního bodu (s určitými výjimkami, zejména u textilních výrobků a ošacení) a specifických cel o 30 %. Všechny ostatní výrobky jsou považovány za necitlivé a jako takové nepodléhají clu.

Výhodnější zacházení je poskytováno na některé výrobky původem ze zemí bojujících s výrobou a obchodováním s drogami. Speciální pobídková opatření byla zatraktivněna snížením valorických a specifických cel o dalších 5 procentních bodů, resp. o 30 %. Tyto pobídky mohou být poskytnuty zemím, které o ně požádají a prokáží, že dodržují určité mezinárodně uznávané základní pracovní standardy nebo určité standardy stanovené Mezinárodní organizací pro tropické dřevo. Pobídky vázané na základní pracovní standardy byly oproti předchozímu režimu vylepšeny tak, aby motivovaly více zemí k předložení žádostí (v rámci předchozího GSP byly předloženy pouze 4 žádosti; Moldávii byla tato pobídka poskytnuta od 1. října 2000).

Mnoho z těch zemí, které jsou příjemci GSP, profituje také z preferencí poskytovaných na základě dalších dohod a ujednání. Nejméně rozvinuté země požívají nejvýhodnějšího preferenčního zacházení na základě GSP vzhledem k iniciativě EBA i k Dohodě o partnerství mezi ACP a ES. 65 zemí, které profitují pouze z preferencí na trhu EU na základě GSP, jsou země s přechodovými ekonomikami z bývalého SSSR, asijské a latinskoamerické rozvojové země nepatřící mezi OCT a země ACP vč. 9 nejméně rozvinutých zemí.

Úloha GSP jako nástroje na podporu trvale udržitelného rozvoje se posílila a bylo dosaženo vyššího stupně předvídatelnosti tím, že k odstupňování a odebrání preferencí dojde pouze tehdy, jsou-li pro ně stanovené podmínky splněny v průběhu tří po sobě následujících let.

Ve všeobecných celních preferencích (GSP – Generalized System of Preferences) panuje mezi Českou republikou a EU shoda co do teritoriálních hledisek

a technických pravidel, ale určité rozdíly existují v komoditní struktuře těchto preferencí: v EU jsou preference poskytovány jednostranně na dovozy zboží pocházejícího z rozvojových a nejméně rozvinutých zemí. Navíc i finanční rozsah poskytovaných preferencí na dovozy zboží z rozvojových zemí bude jiný, a to v závislosti na změnu celního sazebníku.

Na následujících stránkách můžete najít seznam právních aktů týkajících se systému preferencí EU podle jednotlivých zemí: (http://www.cs.mfcr.cz/info/info8300/preference_eu.pdf)

Podrobnější informace ohledně všeobecného systému preferencí jsou k dispozici na internetových stránkách Evropské komise, DG Trade: (http://www.europa.eu.int/comm/trade/issues/global/gsp/index_en.htm).

S dotazy ohledně všeobecného systému preferencí EU je možné se obrátit na DG Trade:

Mr. Philippe Cuisson
e-mail: philippe.cuisson@cec.eu.int
tel.: (32-2) 295.27.94
fax: (32-2) 296.92.90

Mr. Hannu Pitkänen
e-mail: hannu.pitkainen@cec.eu.int
tel.: (32-2) 296.83.25
fax: (32-2) 296.92.90
European Commission
Directorate-General for Trade

S dotazy ohledně pravidel původu zboží u všeobecného systému preferencí EU je možné se obrátit na DG Trade:

Mr. Robert Light
e-mail: robert.light@cec.eu.int
tel.: (32-2) 295.07.89
fax: (32-2) 296.98.50
European Commission
Directorate-General for Taxation and the Customs Union

2.9.7. Program na bezcelní dovoz z rozvojových zemí „Cokoliv vyjma zbraní“

Zvláštním programem v rámci všeobecných celních preferencí je program „Cokoliv vyjma zbraní“ (EBA). Jedná se vlastně o program pro nejméně rozvinuté země podle definice OSN, který umožňuje

dovážet zboží z těchto zemí do EU bez cla. Podrobnější informace jsou na stránkách Evropské komise: <http://www.europa.eu.int/comm/trade/issues/global/gsp/eba/ug.htm>.

Výjimkou jsou zbraně a munice – odstavec 93 kombinované celní nomenklatury EU. Z programu jsou dočasně vyjmuty čerstvé banány, cukr a rýže. Cla na produkty budou postupně snižována. Od ledna 2006 bude umožněn bezcelní dovoz banánů, od července 2009 cukru a od srpna 2009 rýže. Prozatím existují pouze kvóty na bezcelní dovoz rýže a cukru, které jsou administrovány dle Nařízení Komise (ES) č. 1401/2002 a 1381/2002. Objemy těchto kvót a další informace je možno nalézt na stránkách DG Trade: http://www.europa.eu.int/comm/trade/issues/global/gsp/eba4_sum.htm.

V současnosti je do programu EBA začleněno 48 rozvojových zemí. Jejich seznam je zde: http://www.europa.eu.int/comm/trade/issues/global/gsp/eba4_sum.htm.

Z právního hlediska jde o země uvedené v Nařízení Rady (ES) č. 416/2001, které bylo později začleněno do Nařízení Rady (ES) č. 2501/2001. Na program EBA se ovšem nevztahuje do platnosti Nařízení Rady (ES) č. 2501/2001 (to má platit pouze do 31. prosince 2004). Program EBA má prozatím neomezenou lhůtu platnosti.

Pokud chce podnikatel dovážet z těchto zemí, měl by si nejprve zjistit tarifní klasifikaci dováženého zboží a zkontrolovat zemi původu. Pokud se nejedná o produkty podle článku 93 kombinované nomenklatury, banány, cukr nebo rýži, může dovážet toto zboží bezcelně v neomezeném množství.

Dále je třeba zjistit, zda obchod splňuje příslušné dopravní podmínky. Musí být splněny požadavky na „přímý transport“ podle pravidel o původu zboží.

Nakonec musí mít podnikatel příslušné doklady o původu zboží. Zboží musí být vyrobeno v zemi začleněné do programu EBA nebo zde musí být dostatečným způsobem zpracováno nebo upraveno. Je nutno získat certifikát o původu zboží (formulář A), který je vydáván k tomu ze strany EU schválenými orgány států. Většinou se jedná o ministerstva. Za určitých podmínek může být použita také deklarační faktura. Tato faktura platí pro zboží do celkové hodnoty 6.000 EUR a musí být potvrzena exportérem. Podrobnosti je možno nalézt v příslušných nařízeních o pravidlech původu týkajících se systému všeobecných preferencí (Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 v příslušných novelizacích).

3. Informace o podmínkách zaměstnávání českých občanů v zemích EU a EHP/ESVO

V oblasti podmínek zaměstnávání českých občanů v EU existuje prozatím mnoho nejasností. Známa je zatím pouze maximální délka přechodného období, po které mohou existovat překážky pro zaměstnávání – Evropská unie se českým občanům v tomto směru plně otevře nejpozději v roce 2011, kdy už nebude možné uplatnit žádná restriktivní opatření. Konkrétní situace v jednotlivých zemích se bude postupně vyjasňovat. V současné době pouze dvě země Evropské unie deklarují, že nepřistoupí k zavedení přechodných opatření; těmito zeměmi, které by měly otevřít svůj trh práce bez překážek, jsou Irsko a Velká Británie. V této oblasti zůstává řada otevřených otázek a informace nejsou doposud zcela závazné. Následující údaje byly zjištěny prostřednictvím zastupitelských úřadů daných zemí v ČR a velvyslanectví ČR v zahraničí, dále pak z podkladu Ministerstva práce a sociálních věcí ČR „Zaměstnání v zemích EU/EHP a Švýcarska“: (<http://www.mpsv.cz/scripts/clanek.asp?lg=1&id=5232>).

Kompetenčně spadá tato problematika především pod Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (dále jen MPSV), Na Poříčním právu 1, Praha 2, odbor migrace a imigrace cizinců, Mgr. Michal Meduna, tel: +420-221 922 255 a Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Loretánské nám. 5, Praha 1, sekce Evropské unie.

Dnešní členské státy Evropské unie samozřejmě neupírají právo volného pohybu, které je občanům EU garantováno již ve Smlouvě o založení Evropské unie (konkrétně článku 39, podrobněji pak zejména v [Nařízení Rady \(EHS\) č. 1612/68 o volném pohybu pracovníků v rámci Společenství](#) a judikatuře Evropského soudního dvora). Členské země se však snaží ochránit své pracovní trhy před údajným přílivem nových zájemců o práci a vyvarovat se problémů s tím spojených. Proto byla v [Příloze V](#) Aktu o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyprské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena EU, stanovena přechodná období. Detailněji se o tomto problému bude jednat v březnu 2004 na zasedání Technického výboru pro volný pohyb, kde má padnout závazné rozhodnutí.

Mechanismus přechodných období

Během prvních dvou let od našeho vstupu do EU bude zaměstnávání našich občanů zcela záviset na národních legislativách či možných dvoustranných smlouvách. Prakticky to vyžaduje povinnost požádat o a obdržet pracovní povolení v dané zemi.

Na konci tohoto období bude Evropskou komisí vypracován dokument hodnotící výsledky dvouletého přechodného období. Dokument musí přezkoumat Rada EU. Tomuto orgánu musí každý jednotlivý stát zaslat formální sdělení, ve kterém vyjádří svou vůli pokračovat v přechodném období po další tři roky nebo se připojit k principům jednotné Evropy a nebránit volnému pohybu osob.

Po uplynutí těchto tří let se členský stát EU může opět obrátit na Komisi a požádat ještě o další dva roky, po které na svém území bude uplatňovat národní ochranné principy.

Rokem 2011 však skončí všechna omezení a čeští občané se budou moci volně zapojit na trhu práce všech 25 členských států, které jsou členy EU od 1. května 2004. Veškerá diskriminace vycházející ze státní příslušnosti bude v této oblasti zakázána.

Výše uvedený mechanismus je však ten nejkrajnější. Obecně se předpokládá, že sedmileté přechodné období nebude plně využito a nynější členské státy přistoupí k dřívější liberalizaci. Pokud se k tomuto kroku odhodlají, nemohou již restriktivní opatření znovu zavést.

Režim, který je aplikován na Českou republiku, není uplatněn ani proti Kypru, ani proti Maltě. Nicméně i ČR má možnost zavést přechodná opatření jako ostatní státy EU. Česká vláda prozatím veřejně ne-deklarovala, že by k podobným krokům přistoupila. Pokud ano, pravděpodobně by se tato opatření obrátila vůči nově příchozím členům EU, resp. nejednalo by se o odvetné opatření. Zjednodušeně se dá říci, že se pro nás v této oblasti od května 2004 nic nezmění, vzhledem k tomu, že i v současné době mohl český občan pracovat v EU, pokud obdržel pracovní povolení. Na ČR se ovšem nebude pohlížet jako na třetí zemi.

Německo – v této zemi se bude postupovat podle současných platných dohod, změní se pouze postup při vyřizování žádostí; občané se budou obracet na příslušné úřady práce v tom městě, ve kte-

rém chtějí pracovat. Úřady práce pak budou rozhodovat o udělení pracovního povolení. Nadále bude potřeba žádat i o povolení k pobytu, k čemuž se bude třeba obracet na příslušný úřad. Potřebné informace lze nalézt na internetové stránce pracovního úřadu SRN <http://www.arbeitsamt.de>. Na této adrese jsou také k dispozici publikace, které je možné objednat a nechat zdarma doručit po celé Evropě.

V Německu se také bude uplatňovat přechodné období na poskytování služeb. Toto omezení se týká pouze několika odvětví – stavebnictví, čištění budov, zařízení a dopravních prostředků a činnosti v oblasti dekorace interiérů.

Rakousko – pracovní povolení budou vyřizovat rakouské pracovní úřady (Arbeitsmarktservice) na základě předchozí žádosti rakouského zaměstnavatele. K žádosti občan předkládá osobní doklady a aktuální výpis z rejstříku trestů. Úřad může požadovat i další doklady podle individuální povahy žádosti. Režim se řídí rakouským cizineckým zákonem (Fremdengesetz) č. 75/1997 spolkové sbírky zákonů v platném znění a zákonem o zaměstnávání cizinců (Ausländerbeschäftigungsgesetz) č. 21/8/1975 spolkové sbírky zákonů v platném znění. Další informace lze nalézt na webové stránce <http://www.ris.bka.gv.at>. I v Rakousku je však nutné nejprve požádat o povolení k pobytu. Rakousko stanovuje kvóty pobytových povolení na každý rok pro celý stát a pro každou spolkovou zemi zvlášť, a to v hned několika kategoriích.

Obdobně jako v Německu i v Rakousku bude uplatněno omezení na poskytování služeb - konkrétně ve stavebnictví a v souvisejících oborech, čištění budov, zařízení a dopravních prostředků, činnosti v rostlinné výrobě, terénní úpravy zahrad, parků sadů a jiných zelených ploch, řezání, tvarování a konečné úpravy ozdobného a stavebního přírodního kamene, výroba kovových konstrukcí a jejich dílů, pátrací a ochranné činnosti, bezpečnostní služby, ostatní činnost související se zdravotní péčí a sociálními pracemi a sociální činnosti nespojené s ubytováním.

Lucembursko – tato země s ohledem na okolní státy uvažuje o přechodném období, ale zároveň deklaruje, že získání pracovního povolení bude pouhou formalitou. Nejaktuálnější informace o podmínkách získání pracovního povolení se dají najít na webových stránkách lucemburského ministerstva práce a sociálních věcí:

http://www.mt.etat.lu/MT/droitdutravail/d_travo.htm.

Řecko – v Řecku mohou snadno nastat různé administrativní problémy a obvykle se doporučuje kontaktovat přímo místní úřady, které by měly podat potřebné informace. V zemi je rovněž vhodné spolupracovat s místním advokátem nebo komerčním právníkem, kteří jsou dobře obeznámeni s místními poměry a způsoby jednání na úřadech. Obecně je režim zaměstnávání cizinců stanoven zákonem č. 2910/2001. Text zákona je k dispozici pouze v řečtině na konzulárním oddělení Řecké ambasády v Praze.

Velká Británie – přes bouřlivou diskusi v parlamentu a ve vládě Británie oznámila, že nebude uplatňovat přechodná období. Pro české občany to znamená, že se stávají rovnoprávnými uchazeči na trhu práce. Pokud získají zaměstnání, vznikne jim povinnost platit ve Velké Británii daně a sociální pojištění. Zařazení do systému sociálních dávek není automatické. Podrobné informace jsou k dispozici na webu http://www.workingintheuk.gov.uk/content/working_in_the_uk/en/homepage.html, informace o pracovních příležitostech jsou na stránkách agentury, která je součástí ministerstva práce a důchodů:

<http://www.jobcentreplus.gov.uk/cms.asp?Page=/Home>.

Podle posledních informací se občané ČR budou muset za poplatek zaregistrovat, žádost se bude zasílat na úřad ministerstva vnitra v Sheffieldu. V žádosti se má uvádět, jaké zaměstnání získali, jaký mají plat a kde v pracují. Obratem by pak měli obdržet registraci.

Švýcarsko (ESVO) – základní pracovněprávní vztahy jsou stanoveny Spolkovým pracovním zákonem ze dne 13. 3. 1964. Další zákony, které se bezprostředně dotýkají zájemců o práci ve Švýcarsku, jsou Spolkový zákon o pobytu a usazování cizinců z 26. 3. 1931 a Spolkový zákon o minimální mzdě zahraničních občanů z 8. 10. 1999 ve znění pozdějších předpisů. Švýcarsko v současné době uplatňuje vůči EU přechodné období (dohoda vstoupila v platnost 1. 7. 2002) maximálně po dobu 7 let. Během 5 let může Švýcarsko uplatňovat kvantitativní limity pro občany EU pobývající na území déle než čtyři měsíce. Jedná se o 15 000 povolení k pobytu platných na dobu jeden rok a více a 115 500 povolení k pobytu na více než 4 měsíce a méně než 1 rok. Na počátku šestého roku tato

omezení budou zrušena. Po dobu dvou let mohou smluvní strany zachovávat v této oblasti kontrolu. Pro české občany bude rozhodující, zda dojde po našem vstupu do EU k přehodnocení Dohody o volném pohybu pracovních sil mezi Švýcarskem a Evropskou unií, jednání probíhají od polovina roku 2003. Po vstupu České republiky do EU se zapojíme do systému vzájemného uznávání profesních kvalifikací.

Dánsko – patří k zemím, které se ještě jednoznačně nerozhodly, jestli budou uplatňovat přechodné období. Podle posledních zpráv však i zde bude uplatněno dvouleté přechodné období. Podle současné praxe si žadatel o zaměstnání a povolení k pobytu vyplní a odevzdá na konzulátu Dánského království v ČR formulář (spolu s fotografií, pasem a pracovní smlouvou s dánským zaměstnavatelem). Podání a vyřízení žádosti stojí 2.800 Kč, povolení se obdrží do dvou měsíců. Další informace lze nalézt na oficiálních stránkách dánského ministerstva práce <http://www.bm.dk/english/themes/enlargement/default.asp>.

Norsko (ESVO) – volný pohyb pracovních sil je součástí Dohody o Evropském volném hospodářském prostoru, norská vláda hodlá postupovat podobně jako Dánsko a Švédsko a využijí přechodné období.

Island (ESVO) – vláda se rozhodla zavést omezení volného pohybu pracovních sil prozatím na dobu dvou let.

Švédsko – v lednu 2004 švédský předseda vlády prohlásil, že jeho země počítá se zavedením přechodného období, podle informací švédského velvyslanectví v Praze může ještě dojít ke změně. Pokud by se tak nestalo, měl by se aplikovat stávající režim pro udělení pracovního povolení. Informace v několika jazycích jsou k dispozici na stránce <http://www.migrationsverket.se>. Jedná se o podobné požadavky jako v jiných zemích – vyplněný formulář, pracovní smlouva s garantovanou minimální mzdou, potvrzení o ubytování, pas.

Lichtenštejnsko (ESVO) – také tato země na základě dohody o ESVO využije přechodné období pro omezení volného pohybu pracovníků.

Francie – rovněž Francie neotevře pracovní trhy pro české občany k datu vstupu. Existují úvahy o usnadnění vstupu pracovníkům v oblasti technologií. Řadu aktuálních informací lze nalézt na webových stránkách francouzského ministerstva za-

hraničí <http://www.france.diplomatie.fr>, ministerstva vnitra <http://www.interieur.gouv.fr> a ministerstva práce a sociálních věcí <http://www.emploi-solidarite.gouv.fr>. Toto ministerstvo vydalo a na uvedených stránkách zveřejnilo publikaci „Evropa se rozšiřuje“, v níž jsou uvedeny důvody zavedení přechodného opatření a poukázáno na ty profesní skupiny, které mají možnost se ve Francii profesně realizovat.

Španělsko – v zemi bylo přijato Memorandum o aplikaci dvouletého přechodného období pro volný pohyb pracovních sil. V praxi to znamená, že situace se po vstupu do EU nezmění a pokud by český občan chtěl pracovat ve Španělsku, musí vyplnit formulář nabídky práce ověřený pracovním úřadem ve Španělsku s registračním číslem NEV, dále požádat o vízum, odevzdat 4 fotografie, výpis z rejstříku trestů s ověřeným překladem, osvědčení o zdravotním stavu s ověřeným překladem, pas spolu s fotokopií, správní poplatek. Žadatel může být požádán o doplňující doklady.

Informace ve španělštině lze nalézt na webových stránkách španělského velvyslanectví v Praze: <http://www.embajada-esp-praga.cz>.

Itálie – v této zemi není situace jednoznačná: podle poslední informace, kterou sdělovalo vízové oddělení italského velvyslanectví v Praze Itálie přidělí České republice kvótu 8 000 míst, na které bude moci být vydáno pracovní povolení. Pokud žadatel splní podmínky, bude mu k cestě stačit pas a na místě obdrží pracovní pobytové povolení. Další informace budou postupně uvolňovány.

Irsko – země nebude občanům ČR klást žádné překážky na trhu práce, a tak bude možné zcela využít práva volného pohybu pracovníků od 1. května 2004. Pokud si český občan nalezne práci v Irsku, nebude potřebovat pracovní povolení, jen bude odvádět daně na území Irsku a platit zde sociální pojištění. Další informace lze najít na serveru Irského státu <http://www.irlgov.ie>.

Portugalsko – situace týkající se zaměstnávání občanů ČR není ještě dořešena, vše nasvědčuje, že i Portugalsko využije přechodného období.

Belgie – předpokládá se, že tato země nebude plně liberalizovat svůj trh práce. Podrobnější informace zatím nejsou k dispozici.

Finsko – v lednu 2004 bylo rozhodnuto o využití

možnosti dvouletého přechodného období, na jehož konci bude rozhodnuto o dalším postupu. Počítá se, že bude nadále využíván stávající systém udělování pracovních povolení. K udělení pracovního povolení je potřeba vyplnit formulář, který je k dispozici na finském velvyslanectví, předložit 4 fotografie, pas, původní prohlášení z Úřadu práce, které obdrží finský zaměstnavatel, pracovní smlouvu, potvrzení o ubytování, potvrzení o trvalém pobytu v ČR a zaplatit provozní poplatek. Mohou být též vyžadovány dokumenty týkající se vzdělání. Přesnější informace jsou k nalezení na webových stránkách <http://www.finlandembassy.cz/cz.htm>.

Nizozemsko – bude uplatňovat dvouleté přechodné období, od 1. února 2004 není nutné dlouhodobé povolení k pobytu, pouze je nutno se do tří dnů ohlásit na cizinecké polici (od 1. dubna na příslušném místním úřadu). Český občan může v Nizozemí pracovat, pokud mu jeho zahraniční zaměstnavatel na místě vybaví veškeré náležitosti. Odpadá nutnost zjištění, zda dané místo nemůže být obsazeno jiným žadatelem ze států EU (včetně Nizozemí). Uvažuje se o zavedení kvóty pro 22 000 občanů z nových osmi členských zemí v období do 1. května 2005. Nejedná se o pevnou kvótu, tudíž její překroč-

ní neznamená automatické uzavření trhu práce v této zemi. V této věci mohou ještě nastat změny.

Noví členové EU – **Polsko, Maďarsko, Slovensko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva** – obecně se očekává, že v těchto zemích bude platit úplná liberalizace na trhu práce. Oficiální stanovisko bude známo v dubnu 2004, ale pokud by Česká republika nezavedla nějaká restriktivní opatření, není důvod, aby je zaváděly tyto státy. **Kypr** zatím nemá oficiální stanovisko od kompetentních orgánů. **Malta** prozatím nebude požadovat nic, co by šlo nad rámec negociačních podmínek vyjednaných v Kodani v prosinci 2002.

Dále lze doporučit sledovat webové stránky zastupitelských úřadů EU a EHP/ESVO v České republice. Tyto úřady také mohou být nápomocny potřebnými radami. Dalším zdrojem informací je oficiální server evropských služeb zaměstnanosti EURES (<http://europa.eu.int/eures/main.jsp?acro=lw&lang=en&catId=490&parentId=0>).

Užitečné informace jsou k dispozici i na serveru Ministerstva zahraničních věcí ČR – EUROSKOP (<http://www.euroskop.cz>).

4. Informace o vybraných podmínkách zakládání firem, živností a kanceláří v EU

Podmínky pro zakládání firem, jejich poboček, kanceláří či provozování živností v jednotlivých současných i budoucích členských státech Evropské unie se velmi různí. Evropské právo do této oblasti zasahuje jen minimálně a jen v některých otázkách. Různorodé jsou často i podmínky pro jednotlivá odvětví či obory, v jednotlivých zemích existuje množství speciálních omezení a předpisů. Následující text proto přináší pouze základní informace nastiňující poměry v jednotlivých zemích tak, aby dal případnému zájemci určitou představu o administrativních a jiných nárocích na zakládání některých kanceláří, firem či živností v členských zemích po rozšíření Evropské unie. Většinou jde o stručný popis založení nejobvyklejšího typu společností a poboček či kanceláří. Je ale nutno upozornit na to, že **české označení typu společností použité pro zjednodušení v tomto textu ne zcela odpovídá zahraničním právním ekvivalentům.**

Ve většině zemí lze také podnikat formou družstva. Přehled příslušných legislativních norem a zákonů v této oblasti má k dispozici Svaz českých a moravských výrobních družstev (<http://www.scmvd.cz>).

V neposlední řadě je nutno upozornit také na novou možnost vytvoření různých typů tzv. „evropské společnosti“.

Poměrně podrobné informace o zakládání podniků v Evropské unii a v kandidátských zemích v českém jazyce lze nalézt na stránkách pražského Euro Info Centra (viz též kap. 7.2.), (<http://www.euroinfocentrum.cz/enlargement>). Informace o postupech při zakládání podniku či kanceláře v zahraničí jsou v jednotlivých teritoriálních blocích na stránkách (<http://www.export.cz>) provozovaných Správou českých center. Informace spíše s důrazem na praktickou stránku zakládání podniků a podnikání v zahraničí než na přesný popis místních právních podmínek je možno nalézt v angličtině na stránkách britské agentury UK Trade & Investment (<http://www.trade.uktradeinvest.gov.uk/>). Některé informace o podnikání v jednotlivých členských zemích jsou také na portálu EK pro přeshraniční aktivity ([\[_en.htm\]\(#\)\). Ten však prozatím funguje pouze ve zkušební verzi a obsahuje pouze informace o některých členských zemích. S žádostí o další informace je možno se v České republice obrátit také na agenturu pro podporu obchodu CzechTrade \(<http://www.czechtrade.cz>\).](http://europa.eu.int/public-services/index</p></div><div data-bbox=)

Pro informace o konkrétní zemi doporučujeme obrátit se na příslušné národní úřady dané země (zejména agentury na podporu podnikání a investic v dané zemi nebo na ministerstvo hospodářství či obchodu), podnikatelské organizace, obchodní komory či přímo kvalifikované právní zástupce v jednotlivých zemích. Nejdůležitější odkazy jsou uvedeny v textu o jednotlivých zemích. Pokud jsou níže uvedeny stránky soukromých firem, jde pouze o odkaz na informace a nikoliv o doporučení prověřené firmy. Pokud chce podnikatel získat doporučení, na jakou firmu se obrátit o asistenci při zakládání podniku v zahraničí, je nejlépe se dotázat na státní agenturu na podporu obchodu v příslušné zemi, na obchodní či profesní komoře – adresy jsou k dispozici například na stránkách agentury CzechTrade: <http://www.czechtrade.cz/cgi/adresy/adresy.cgi?Sekce=1&Kategorie=55>, případně na obchodní oddělení některých českých velvyslanectví (seznam českých zastupitelských úřadů v zahraničí je zde: http://www.czechembassy.org/www/m_zv/default.asp?id=8900&ido=215&idj=1&amb=1).

Belgie

Informace jsou dostupné na stránce „Invest in Belgium“ belgického Ministerstva pro ekonomii, malé a střední podniky (<http://www.ib.fgov.be>). Podrobný postup při zakládání firem a adresář potřebných institucí je na internetových stránkách <http://www.newbusiness.be>.

Založení podniku

Nejčastější formou podnikání je akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným.

Ke zřízení společnosti s. r. o., nebo a. s. je třeba u banky deponovat základní kapitál a získat od banky příslušné osvědčení, vyhotovit finanční plán firmy a uložit ho u notáře, dále zajistit předepsanou notářskou administraci zakládací listiny ve vztahu k místně příslušnému obchodnímu soudu, který zajistí registraci v obchodním rejstříku a publikaci listiny v úředním věstníku (Journal officiel,

resp. Moniteur belge). Poté firma obdrží IČO a DIČ (daňové identifikační číslo).

Všechny firmy musí mít otevřený bankovní účet a své pracovníky registrovat u Úřadu sociálního zabezpečení. Dále se právnické i fyzické osoby v okamžiku zahájení podnikatelské činnosti musí registrovat u berního úřadu při ministerstvu financí.

Dánsko

Základní informace o investování v Dánsku včetně zakládání podniků poskytuje agentura "Invest in Denmark" (<http://www.investindk.com>) spadající pod dánské ministerstvo zahraničí. Pomoc při zakládání malých poboček a údaje o podnikání v Dánsku poskytuje také Kodaňská investiční agentura (<http://www.copcap.com>). Informace o zakládání podniků jsou také na NorthDenmark Invest (<http://www.northdenmark.com>). Největší dánská banka Danske bank má na svých stránkách pravidelně aktualizovaný manuál obsahující kromě informací o bankách také podrobné kapitoly o právních formách podniků, zdanění atd. (<http://www.danskebank.com/settingupindenmarkintro>). Další informace lze najít na stránkách Dánské agentury pro obchod a společnosti (<http://www.em.dk>).

Založení podniku

Kapitálové minimum pro akciovou společnost (A/S) je 500.000 DKK a pro založení společnosti s ručením omezeným (ApS) 125.000 DKK. Kapitál může být ve formě zboží, zařízení nebo hotovosti.

Manažeři a nejméně polovina členů představenstva těchto podniků musí být Dánové nebo občané EU.

Akciová společnost s majoritou zahraničního kapitálu musí mít ředitele s trvalým sídlem v Dánsku, stejně je tomu u poloviny členů dozorčí rady.

Založení pobočky nebo kanceláře

Zahraniční akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným mohou v Dánsku zřizovat své filiálky. K tomu je třeba mít výpis z obchodního rejstříku a přihlásit se u dánského ústředního obchodního rejstříku. Zapsání se vyhláší v dánském Úředním listě. Platí se stanovený poplatek a 4 % ze zapsaného kapitálu společnosti. Ředitelem musí být občan Dánska.

Je možno ustavit také pouze reprezentační kancelář. Ta nemusí být zapsána do rejstříku a neplatí také podnikové daně. Nemůže však vyvíjet obchodní činnost a může pouze získávat objednávky bez vlastního prodeje, provádět propagaci, vymáhat pohledávky atd.

Estonsko

Základní informace jsou na stránkách estonské Agentury pro podporu investic (<http://www.investinestonia.com>). Dosti podrobné informace o zakládání firem a pracovních podmínkách v Estonsku včetně popisu jednotlivých formalit jsou také na internetových stránkách hlavního města Tallinnu: (<http://www.tallinn.ee/eng>). Některé informace jsou také na stránkách Centrálního obchodního rejstříku (<http://info.eer.ee>).

Založení podniku

V Estonsku existuje pět hlavních forem podniku: veřejná obchodní společnost (täisühing, TÜ), komanditní společnost (usaldusühing, UÜ), společnost s ručením omezeným (osaühing, OÜ), akciová společnost (aktsiaselts, AS) a pobočka (filial).

Zahraniční právnické osoby jsou rovnocenné s tuzemci, ale v případě společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti musí být aspoň polovina řídicího managementu estonskými residenty.

Společnost s ručením omezeným a akciovou společnost mohou založit jedna či více fyzických či právnických osob.

Nejprve je třeba vytvořit společenskou smlouvu, která vstupuje v platnost po zápisu do obchodního rejstříku. Dále je nutno sestavit stanovy společnosti.

Smlouva o založení společnosti musí být podepsána všemi zakládajícími členy a notářsky osvědčena estonským notářem nebo na estonském diplomatickém zastoupení v cizí zemi.

Zakládá-li společnost pouze jeden společník, je smlouva nahrazena rezolucí o založení podepsanou zakladatelem a notářem. Při zakládání společnosti by měli společníci otevřít bankovní účet ve jménu nově vzniklé firmy, na nějž budou skládány peněžní příspěvky.

Společnost s ručením omezeným musí mít minimální základní jmění ve výši 40.000 EEK a akciová společnost musí mít minimální základní jmění ve výši 400.000 EEK. Nutné minimum základního kapitálu musí být splaceno před zápisem společnosti do obchodního rejstříku a u obchodního rejstříku je pak vyžadováno bankovní povolení.

K registraci u Obchodního registru jsou vyžadovány kromě stanov společnosti a společenské smlouvy také další dokumenty včetně například potvrzení existence mateřské firmy či telefonního čísla v Estonsku.

Založení podniku může trvat velmi dlouho vzhledem k nutnosti získat příslušné dokumenty, jejich překlad a ověření.

Založení pobočky nebo kanceláře

Pobočka není právnickou osobou a mateřská firma je plně odpovědná za její závazky. Pobočka musí být zaregistrována v Obchodním registru. Požadavky na registraci jsou obdobné jako u akciové společnosti, žádost o registraci však musí obsahovat také údaje o mateřské firmě.

V případě založení pobočky zahraniční firmy musí být aspoň jeden její ředitel estonským residentem.

Pokud je založena kancelář, která není zapsána v Obchodním registru, musí být tato zvláště zaregistrována jako plátce daně u místního finančního úřadu.

Finsko

Informace o zemi i o zakládání podniků jsou na internetové stránce finské Agentury na podporu přímých zahraničních investic (<http://www.investinfinland.fi>). Informace o registraci podniků je k dispozici na Finském národním registračním a patentovém úřadě (<http://www.prh.fi>). Podrobný průvodce založením společnosti je pak například na stránkách Regionální business agentury v Oulu (<http://www oulu.ouka.fi>). Může pomoci i zastupitelský úřad ČR v Helsinkách (kterým j. má k dispozici publikaci o finské legislativě pro zřízení kanceláře či pobočky – Establishing a Business in Finland).

Založení podniku

Ve Finsku existují tyto hlavní formy podnikání – fir-

ma jedné fyzické osoby, firma jednoho vlastníka, veřejná obchodní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, družstvo.

Každá osoba, která je oprávněna podnikat podle sekce 3 obchodního zákona, nebo jež má trvalou adresu podnikání nebo zaměstnává jiné osoby než jsou jeho nejbližší příbuzní, musí uvědomit instituci vedoucí obchodní rejstřík před začátkem podnikání. Není-li podnikatel finským residentem, měl by jmenovat reprezentanta, jenž je finským residentem.

Nejprve se doporučuje ověřit v obchodním registru, zda je volné vybrané obchodní jméno. Poté je třeba získat povolení k založení podniku, pokud je to nutné, zaslat základní deklaraci k obchodnímu rejstříku. Dále je nutno zaslat oznámení o začátku podnikání rejstříku a finančnímu úřadu.

Další povinnosti se vztahují k pojištění zaměstnanců.

Podle informací českého velvyslanectví ve Finsku značná práva pracujících v sociální oblasti a složitý daňový systém poněkud komplikují zřízení pobočky ve zemi.

Založení pobočky nebo kanceláře

Pobočka může ve Finsku fungovat jako část mateřské společnosti nebo jí být založená.

Pobočku je třeba nahlásit. Je třeba zaslat základní deklaraci na příslušném formuláři (Y1) na Obchodní registr. Tento formulář je k dispozici buď na Finském národním registračním a patentovém úřadě nebo na příslušných administrativních soudech a daňových úřadech. Formulář musí být podepsán osobou pověřenou vedením pobočky, případně osobou pověřenou vedoucím pobočky. V tom případě je ovšem třeba originál plné moci.

K vyplněnému formuláři je třeba přiložit rozhodnutí nebo zápis o založení pobočky a jmenování jejího představitele nebo představitelů, doklad o existenci mateřského podniku (například výpis z obchodního registru), kopie právně ověřeného překladu stanov, zakládací listiny nebo obdobných dokumentů mateřského podniku (ve finštině nebo švédštině) a ověřené kopie osobních dokladů.

Francie

Základní přehledné informace o podnikání ve Fran-

cii včetně informací z oblasti daní a pracovněprávních vztahů je možno nalézt na stránkách francouzské agentury na podporu investic Invest in France Agency (<http://www.investinfrance.org/France>), případně přímo na stránkách Agentury pro zakládání podniků (<http://www.apce.com/index.php>), kde jsou i podrobnosti o jednotlivých administrativních poplatcích. Další užitečné informace jsou na internetových stránkách francouzské obchodní komory v Paříži (<http://www3.cci.fr/home/uk/index.html>). O pomoc se zakládáním obchodní společnosti je také možno požádat příslušné oddělení Obchodní a průmyslové komory (seznam je na http://www.cci.fr/HomePage_CCIFR).

Založení podniku

Existuje několik právních forem podniku – nejobvyklejší je společnost s ručením omezeným, dále existuje „zjednodušená“ společnost s ručením omezeným, akciová společnost, komanditní společnost atd.

U společnosti s ručením omezeným je třeba nejprve pronajmout provozní místnosti, podepsat zakládací smlouvu, získat příslušné doklady o vedoucím společnosti a složit základní kapitál firmy na bankovní účet, případně u notáře či příslušného úřadu. Tyto prostředky budou zmrazeny do doby oficiálního založení společnosti.

Poté je třeba se registrovat u daňového úřadu v místě působnosti společnosti a zveřejnit zprávu o založení společnosti v oficiálním věstníku.

Dále je třeba připravit dokumenty pro registraci u Registre du Commerce et des Sociétés, který se zabývá formalitami spojenými s obchodním registrem, daňovými úřady a sociálním zabezpečením.

Administrativní náklady na zřízení společnosti jsou okolo 800 EUR a celý proces trvá asi osm dní. Výsledkem je získání formuláře K-bis osvědčující založení společnosti.

Je nutno upozornit na to, že pokud překročí Společnost s ručením omezeným určitou sumu prodeje, aktiv nebo má více než 50 zaměstnanců, je povinná určit statutárního auditora.

Právnícké nebo fyzické osoby podnikající v řemeslné výrobě musí být zapsány na seznamu řemesel u příslušné místní oborové komory (ve Francii se

jich nachází kolem 100, jsou sdružené ve stálém shromáždění komor Assemblée Permanente des Chambres de Métiers).

Zřízení kanceláře či pobočky

Lze také provozovat firmu – pobočku bez oficiálně registrovaného zastoupení. V tom případě však lze zaměstnat pouze jednu osobu. Zaměstnavatel je odpovědný za odvádění plateb plynoucích ze zaměstnávání přímo na příslušné orgány. Toto zastoupení nesmí vyvíjet komerční aktivitu, tj. nesmí například podepisovat kontrakty. Může ovšem provádět marketingový průzkum, inzerovat atd. Pokud má být zastoupení registrováno, vyžaduje tato registrace téměř tolik času jako registrace podniku a proto není tato forma příliš doporučována.

Ve Francii je možno založit zahraniční zastoupení - zprostředkovatelskou kancelář - bureau de liaison). Zprostředkovatelská kancelář musí být registrována u místního „Centre des formalités des entreprises“. K tomu je potřeba originál a kopie statutu kanceláře, osvědčení o statutu mateřské firmy v zemi jejího sídla, doklad o oprávněnosti používat provozní prostory ve Francii a osobní doklady vedoucího kanceláře a jeho osobní údaje.

Mateřská firma má neomezenou zodpovědnost za pohledávky vzniklé za zprostředkovatelskou kancelář. Někdy může být obtížné změnit kvůli daňovým problémům kancelář na regulérní pobočku či firmu.

Dočasné vyslání pracovníků

Pokud jsou pracovníci vysláni za účelem externí práce (například účetnictví, technické poradenství atd.) na dobu kratší než 18 měsíců pro francouzskou firmu, mohou obdržet provizorní pracovní povolení (autorisation provisoire de travail).

Irsko

Základní informace je možno získat na stránkách Agentury na podporu rozvoje a investic (<http://www.ida.ie>). Do značné míry vyčerpávající informace poskytuje brožura „Doing Business and Investing in Ireland“ od firmy PwC, která je k dispozici také na stránkách agentury. Služby v oblasti podpory obchodu a podnikání nabízí agentura na podporu rozvoje podniků (<http://www.enterpriseireland.com>). Další informace jsou k dispozici na

Companies Registration Office (<http://www.cro.ie>), která provádí registraci společností.

Založení podniku

Existuje několik základních typů podniku – společnost s ručením omezeným, akciová společnost, veřejná obchodní společnost, společnost jednoho vlastníka a společnost pro kolektivní investování (UCITS).

Při volbě typu právní organizace podniku se vyplatí konzultace se specializovanou poradenskou firmou, která může detailně porovnat zejména právní, účetní a daňové důsledky volby jednotlivých typů firmy.

Pro založení společnosti s ručením omezeným (tato forma je často používána z daňových důvodů) je třeba nejprve zvolit obchodní jméno a sepsat základní dokumenty společnosti (Memorandum of association a Articles of association).

Poté je třeba vyplnit formulář A1 a odeslat ho spolu s návrhy základních dokumentů a potvrzením o zaplacení registračního poplatku (30 EUR) na Registr společností.

Společnost musí mít minimálně dva ředitele a tajemníka, z nichž minimálně jeden ředitel musí být irským rezidentem. Je také možné, aby byl irským rezidentem pouze tajemník, ale v tom případě je nutno u registračního úřadu složit určitou jistinu. Ředitelem nesmí být osoba v bankrotu, nesvéprávná, odsouzená za některé trestné činy v minulých pěti letech atd. Obvyklým řešením je, že ve společnosti je jeden irský ředitel, který je zároveň místním odpovědným představitelem společnosti.

Speciální požadavky jsou kladeny na firmu, která se hodlá zabývat bankovníctvím.

K založení společnosti je také možné použít právního zástupce. To může zkrátit čas potřebný pro založení podniku.

Společnost musí na obchodní korespondenci uvádět své jméno, sídlo a registraci a taktéž musí svým jménem označit své sídlo.

Založení pobočky nebo kanceláře

Pobočka zahraniční firmy musí být v Irsku registrována. Registraci je třeba provést v průběhu jednoho měsíce od založení pobočky.

Pro registraci pobočky zahraniční firmy se požaduje uvést minimálně jméno, adresu a občanství ředitele nebo ředitelů mateřské firmy, jméno a adresa sekretáře, předložit ověřené kopie zřizovacích listin mateřské firmy, její číslo a místo registrace, adresu a předmět činnosti pobočky v Irsku. Dále je třeba uvést jméno a adresu osob v Irsku pro příjem úřední korespondence, jméno a adresu osob v Irsku odpovědných za dodržování předpisů pobočkou.

Kanceláře firem nejsou považovány dle zákona za pobočky, pokud provádějí pouze promotérské aktivity a ne obchodní činnost.

Itálie

Základní informace jsou k dispozici na stránkách italské agentury na podporu investic (<http://www.investinitaly.com>).

Založení podniku

V Itálii jsou hlavními formami podniku – akciová společnost, společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, komanditní společnost na akcie a individuální podnik jednotlivce. Společné podniky (joint ventures) nejsou italským právem upraveny a závisí na individuální dohodě.

Všechny typy společností musí být zapsány v Registru společností (Registro delle Imprese) u místní obchodní komory.

Akciová společnost musí mít vytvořeny stanovy, které jsou veřejným dokumentem. Stanovy musí obsahovat potřebné náležitosti včetně předmětu podnikání. Minimální základní jmění je 100.000 EUR. Společnost musí založit alespoň dva společníci.

U společnosti s ručením omezeným je minimální základní jmění stanoveno na 10.000 EUR. Další podmínky jsou obdobné jako u společnosti s ručením omezeným.

Společnosti musí být zaregistrovány v obchodním rejstříku u místního soudu, kde obdrží potvrzení o registraci a číslo společnosti („numero REA“). Dále je třeba se zaregistrovat na platbu DPH (společnost obdrží „numero di partita IVA“).

Všeobecně se nedoporučuje zakládat společnost bez místního právníka resp. právního poradce.

Založení kanceláře či pobočky

Pobočky zahraničních firem mohou v Itálii existovat bez samostatné právní subjektivity, která leží i s odpovědností na mateřském podniku. Mateřský podnik pak také vede účty a jmenuje ředitele a právního zástupce filiálky.

Lze také založit reprezentační kancelář. Ta je zbavena povinnosti daňové registrace, ale její činnost se musí omezit pouze na přípravné a pomocné práce, jako je průzkum trhu či reklama.

Živnosti

V Itálii jsou na téměř všechny živnosti třeba zvláštní licence či oprávnění. Informace podává Italská asociace řemesel. Navíc všechny typy řemeslných podniků, které chtějí působit v Itálii, musí být zapísány na Seznamu provincie řemeslných podniků (Albo provinciale delle imprese artigiane) u provinciální řemeslné komise.

Kypr

Základní informace poskytuje Centrum pro zahraniční investory nebo je lze nalézt na stránkách kyperské Národní banky (<http://www.centralbank.gov.cy>).

Litva

Základní informace jsou na stránkách litevské Rozvojové agentury (<http://www.lida.lt>).

Všechny podniky v Litvě musí mít registraci. Podniky se zahraniční majetkovou účastí, pobočky a reprezentační kanceláře zahraničních firem musí být registrovány u státního podniku Centrum registrů (<http://www.kada.lt>).

Založení podniku

Existuje několik typů společností – podnik jednotlivce, veřejná obchodní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, joint venture a zemědělská společnost.

Založení pobočky nebo kanceláře

Pobočka ani reprezentační kancelář nejsou právní osobou. Alespoň jedna osoba oprávněná jednat jménem kanceláře nebo pobočky zahraniční firmy musí být residentem Litvy.

Pobočka společnosti může působit v Litvě se všemi právy a povinnostmi jako registrovaná společnost. Závazky však na sebe může přijímat pouze se souhlasem mateřské společnosti.

Reprezentační kancelář nesmí vyvíjet komerční a ekonomické aktivity. Nemusí ale vést vlastní účetnictví. Mateřská společnost je plně odpovědná za její závazky.

Kancelář musí být rovněž zaregistrována. Rozhodnutí o registraci musí být provedeno do 15 dní po přijetí žádosti a dalších příslušných dokumentů (roční finanční doklad mateřské společnosti atd.).

Lotyšsko

Základní informace jsou na stránkách lotyšské Rozvojové agentury (<http://www.lida.gov.lv>).

Každá firma podnikající v Lotyšsku musí být registrovaná v registru firem, činnost nezaregistrovaných firem je zakázána. Také pobočky firem a zastoupení musí být registrovány. Teprve po zaregistrování má firma plnou právní pravomoc a statut.

Založení podniku

Pro zaregistrování společnosti s ručením omezeným je nutno předkládat žádost o zaregistrování na speciálním formuláři, dokument (stanovy) popisující právní statut, strukturu kapitálu a další zákonem požadované informace, smlouvu o založení firmy mezi vlastníky (pouze je-li více vlastníků), záznam ze zakládacího zasedání obsahující rozhodnutí o založení firmy a odsouhlasení stanov.

Dále je třeba přiložit seznam hmotných investic či dokument potvrzující složení počátečního kapitálu vydaný lotyšskou bankou, dokument ověřující oficiální adresu společnosti (nájemní smlouva, potvrzení vlastníka), seznam osob oprávněných podepisovat jménem firmy, seznam kapitálových podílů (ne v případě jediného vlastníka), potvrzení o platbě státních poplatků za registraci a oficiální vydání, speciální licenci (je-li vyžadována zákonem), informace o zakladateli (zahraniční subjekt ověřenou kopií potvrzení o registraci a bankovní reference; fyzická osoba – údaje z pasu a jeho kopii) a potvrzení o oprávnění (pro osobu předkládající dokumenty).

Předložené žádosti o zaregistrování a dokumenty mají být prověřeny během 15 dní. Jestliže do 30 dní neobdrží firma zamítavou odpověď, může se považovat za zaregistrovanou. V případě odmítnutí je možno se odvolat k soudu.

Založení pobočky nebo kanceláře

Pokud je jediným vlastníkem společnosti zahraniční firma, předkládá se místo dokumentu popisujícího právní strukturu rozhodnutí správní rady, jednání se o dceřinou společnost.

Všechny zahraniční dokumenty musí být notářsky ověřeny a legalizovány. Dokumenty musí být v lotyšském jazyce či s ověřeným překladem.

Lucembursko

Základní informace o zemi jsou k dispozici na stránkách ministerstva hospodářství (<http://www.eco.public.lu>). Pomoc a informace o založení podniků ve velkoknížectví nabízejí některé právní a poradenské firmy (internetové stránky jedné z nich jsou zde <http://www.account.lu/Uk/default.htm>).

Založení podniku

Existuje šest základních typů podniků – akciová společnost (SA), společnost s ručením omezeným (Sarl), komanditní společnost (Secs), veřejná obchodní společnost (Seca), družstvo (SC) a firma individuálního podnikatele (Senc, touto formou může být vedena i firma jedné právnické osoby).

Všechny obchodní společnosti musí být zaregistrovány, právní rámec je v Lucembursku velmi benevolentní.

Pro všechny typy podniků musí být splněny podmínky na odpovědné osoby, tj. tyto osoby musí mít čistý trestní rejstřík a nesmí být v úpadku.

Živnosti

Pro většinu živností se vyžaduje „brevet de maîtrise“ nebo jiný certifikát. Pro další živnosti je vyžadován CAPT (certifikát o profesních schopnostech) nebo tři roky praxe v oboru a absolvování kursu z managementu. Na některé živnosti je potřeba zvláštní licence (zdravotnictví, elektrikáři, topenáři atd.).

Maďarsko

V Maďarsku existuje několik možností, jak může právnická či fyzická osoba investovat nebo založit podnik. Kromě toho je možné založit v Maďarsku kancelář nebo pobočku společnosti. Důležité informace lze nalézt na internetových stránkách Maďarské agentury pro investice a rozvoj obchodu ITD při Ministerstvu obchodu (<http://www.itdh.hu>), kde je i speciální sekce věnovaná zakládání firem. Tato agentura také vydala několik publikací v sérii „Investors' Booklets“ pojednávajících o různých aspektech podnikání v Maďarsku (zakládání podniku, daně, účetnictví atd.). Tyto brožury je možno získat na maďarské ambasádě v ČR (Velvyslanectví Maďarské republiky, Obchodní zastupitelství, Rumunská 22. Praha 2, 120 21 Česká republika).

Založení podniku

Zahraniční investoři mohou plně vlastnit a řídit čtyři typy společností: společnost s ručením omezeným, akciová společnost, komanditní společnost a veřejná obchodní společnost. Poslední dvě formy nejsou právními osobami, ale mohou také podnikat pod svým jménem. Jejich výhodou je, že registrace je podstatně rychlejší a méně nákladná. Právní formy jsou zde označeny českými názvy, které nemusejí plně odpovídat maďarským právním pojmům.

Dále je třeba upozornit na to, že podle maďarského zákona mohou být některé typy podnikání (například bankovníctví) prováděny pouze určitým typem společnosti a že pro určité aktivity je nutné získat předem licenci.

Nejprve je třeba sepsat společenskou nebo zakladatelskou smlouvu (dokument o založení). Minimální požadavky na tento dokument obsahuje maďarský zákon o společnostech z roku 1997 (Magyar Közlöny 114/1997). Do 30 dnů pak musí dojít k registraci společnosti u příslušného soudu. Pokud je potřeba k podnikání společnosti speciální licence, musí být tato licence přiložena k žádosti o registraci. U registrace bývá vyžadována účast právníka. Soud by měl zapsat společnost do rejstříku do 30 dnů u neprávnické osoby a do 60 dnů u právnické osoby. Pokud soud nestihne do dané doby rozhodnout, má se za to, že od devátého dne po marném uplynutí lhůty je společnost automaticky zaregistrována. Lhůta pro získání výpisu o registraci je většinou mnohem delší.

Je předepsáno, že akciová společnost musí mít základní upsané jmění minimálně 20 milionů HUF a společnost s ručením omezeným 3 miliony HUF. U komanditní společnosti a veřejné obchodní společnosti není požadována určitá výše základního jmění.

Společnost může začít obchodní operace již od doby podání žádosti o registraci u soudu.

Nově registrovaná společnost se musí zaregistrovat také u místních úřadů, na daňovém úřadu, u Centrálního statistického úřadu a u úřadu pro sociální zabezpečení.

Registrační poplatky pro vznik právnické osoby jsou 2 % z upsaného kapitálu společnosti, ale ne méně než 60 tisíc HUF a ne více než 600 tisíc HUF. U neprávnických osob je minimum sníženo na 20 tisíc HUF a maximum na 200 tisíc HUF. Další poplatek je vybírán za zveřejnění registrace.

Založení kanceláře nebo pobočky

Zřízení informační a servisní kanceláře musí být také registrováno u příslušného rejstříkového soudu. Tato zastoupení však nesmí vyvíjet obchodní činnost na svůj vlastní účet. Mohou ovšem dojednat obchody, připravovat marketingové programy nebo propagovat firmu. Jde o poměrně oblíbenou formu prezenze na maďarském trhu vhodnou i jako předstupeň založení vlastního podniku či pobočky.

Pobočka zahraniční společnosti musí být zaregistrována u Registračního soudu podobně jako vznik nové firmy a činnost smí začít vyvíjet až po registraci. Registrační poplatek je 250 tisíc HUF pro zřízení kanceláře a 150 tisíc HUF pro zřízení pobočky.

Nepřímo je možno působit na maďarském trhu prostřednictvím smlouvy o zastoupení. V tomto případě není třeba žádného schválení, pouze registrace maďarského partnera u Maďarské národní banky.

Malta

Základní informace poskytuje maltská investiční agentura Malta enterprise (<http://www.maltaenterprise.com>). Na její internetové stránce jsou k dispozici také některé maltské zákony v angličtině.

Založení podniku

Hlavní formy podniků jsou – společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, družstvo a podnik jedné fyzické osoby.

Společnosti s ručením omezeným a družstva musí být zaregistrovány v Registru společností.

Pokud jde o společnosti s ručením omezeným, je třeba zvolit jméno společnosti a sestavit společenskou smlouvu a stanovy. Také je třeba ustanovit ředitele a sekretáře společnosti a určit upsaný kapitál.

K registraci společnosti je třeba kromě vyplnění formuláře také kopie základních dokumentů společnosti, kopie potvrzení o existenci účtu „Company in Formation“ se složeným základním jměním a kopie dokumentů identifikujících zakladatele společnosti (kopie pasu či výpisu z obchodního rejstříku). Registrace trvá obvykle čtyři pracovní dny.

Na Registru společností lze také objednat minimálně čtyři kopie ověřených zakládacích dokumentů společnosti. Ty jsou pak potřeba například pro otevření účtu společnosti nebo pro registraci na platbu DPH u daňového úřadu.

Společnost je třeba poté registrovat u Ministerstva domácích příjmů (IRD, které přidělí firmě Daňové číslo společnosti) a na úřadu pro DPH. Registraci k platbě DPH je nutné učinit do 30 dnů od začátku obchodní aktivity.

Německo

Velké množství informací týkajících se investic i všeobecně podnikání v SRN poskytuje státní německá agentura na podporu investic (<http://www.invest-in-germany.de/en>, Invest in Germany, Markgrafenstrasse 34, D-10117 Berlin, Germany, telefon: +49 30 206 570, fax: +49 30 206 571 11, e-mail: office@fdin.de). Zajímavé informace týkající se podnikání a práce v SRN je možno získat na internetových stránkách německého velvyslanectví v ČR (<http://www.deutsche-botschaft.cz>). Některé údaje jsou k dispozici i v češtině. Několik druhů poradenství nabízí Česko-německá obchodní komora (<http://www.dtihk.cz>) a určité údaje je možno nalézt i na stránkách německých obchodních komor <http://www.diht.de>. Další informace je možno nalézt také na internetových stránkách <http://www.expordosrn.cz> patřících soukromé právní a po-

radenské společnosti, případně na stránkách německé právní kanceláře <http://www.dr-hoek.de/establishing.htm>.

Existuje několik možností, jak působit v Německé spolkové republice, od založení kanceláře bez možnosti přímo uzavírat obchodní transakce přes založení samostatné či nesamostatné pobočky až po založení klasické společnosti.

Pokud jde o joint venture, v německém právu neexistují žádné zvláštnosti a domácí i zahraniční partneři jsou si z právního hlediska rovni. Také v ostatních případech platí veskrze stejné podmínky pro tuzemce a cizozemce.

Celkově se založení podniku podobá obdobným procedurám ve střední Evropě, je rychlejší, avšak právní úprava je komplikovanější a roztříštěnější než v ČR.

Založení podniku

Existuje několik druhů podniků: společnost podle občanského práva a veřejná obchodní společnost (GbR, OHG), komanditní společnost (KG, její zvláštní formou je společnost, kde jediným ručícím společníkem je s. r. o. – GmbH & Co.KG), společnosti s ručním omezeným (GmbH) a akciová společnost (AG).

Základem pro založení většiny společností je sepsání stanov podniku respektive společenské smlouvy. Dále musí veřejný notář ověřit tyto dokumenty. Jde o ověření společenské smlouvy nebo ověření platnosti zakládacího dokumentu. K tomu je potřeba průkazů totožnosti příslušných osob. Před tímto krokem je však dobré ještě kontaktovat Průmyslovou a obchodní komoru ohledně plánovaného názvu firmy, aby nemohlo dojít k záměně.

S notářsky ověřenými dokumenty (společenská smlouva, ověřené podpisy) je třeba se zaregistrovat u místního soudu, který provede registraci do obchodního rejstříku.

Poté je třeba se zaregistrovat u místního nebo městského úřadu (Ordnungsamt). K tomu je třeba průkaz totožnosti, osvědčení o zápisu v obchodním rejstříku, notářsky ověřenou kopii společenské smlouvy a v některých případech, ve kterých je vyžadováno, též povolení pro podnikání. Výlohy na zápis firmy do rejstříku jsou 750–1000 EUR. Po zápisu do rejstříku je toto zveřejněno ve spolkovém

věstníku, přičemž náklady 250–350 EUR jdou na vrub žadatele.

Městská rada automaticky informuje další potřebné instituce, tj. finanční úřad (který automaticky přiděluje daňové identifikační číslo; registrace pro platbu DPH není nutná), průmyslovou a obchodní komoru či komoru řemesel, odborový svaz a úřad práce (v případě, že podnik má zaměstnance) a zdravotní pojiš ovnu. Tyto instituce pak zašlou novému podniky příslušné dokumenty včetně potřebných informací o povinném členství či dalších záležitostech.

V SRN je povinné členství v profesní komoře nebo zápis do rejstříku. Výjimkou je 127 řemesel vyjmenovaných v zákoně o řemeslech. Tito řemeslníci ale musí být povinně členy místní komory řemesel (Handwerkskammer). Zvláštní profesní komory mají některé povolání (architekti, farmaceuti apod.). Mezi ně patří i obchod s mléčnými produkty. U výše uvedených výjimek je také nutno mít licenci a splňovat určité odborné a kvalifikační předpoklady.

Založení kanceláře či pobočky

V Německu mohou působit zahraniční právnické osoby bez jakýchkoliv dodatečných omezení.

Lze založit kancelář (reprezentaci), která ovšem nesmí uzavírat obchodní transakce a je využitelná zejména pro reklamu a marketing. Je také možno zřídit nesamostatnou pobočku bez vlastního účetnictví. Tato pobočka nemusí být nahlášena na obchodním rejstříku a stačí pouze zápis u živnostenského úřadu.

Je možno založit také samostatnou pobočku, která musí být podobně jako samostatný podnik nahlášena v obchodním rejstříku a u místního úřadu. Pobočka není samostatnou právní osobou a je pokládána za součást mateřské firmy.

Založení živnosti

Živnostník může vystupovat v právním styku pod svým jménem a příjmením s případným dodatkem odlišujícím osobu nebo druh podnikání. Zápis do obchodního rejstříku je nutný až po překročení stanovené hranice obrátu, příjmu, majetku podniku nebo počtu zaměstnanců. V určitých případech může být zápis do obchodního rejstříku povinný.

Živnosti je třeba nahlásit příslušnému živnostenskému úřadu na základě vyplněného formuláře. Ohlašovací povinnosti nepodléhají svobodná povolání.

Nizozemsko

Souhrnné informace jsou k dispozici na stránkách nizozemské Agentury pro zahraniční investice (<http://www.nfia.nl>). Soukromá finanční firma provozuje stránky <http://www.setupcompany.nl>, kde lze nalézt stručného průvodce zakládáním podniku v Nizozemsku. Podrobné informace o založení podniku lze získat také u nizozemských obchodních a průmyslových komor.

Založení podniku

Existuje několik právních forem společností – akciová společnost, společnost s ručením omezeným, veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, profesní společnost, joint venture a podnik jednotlivce.

Akciová společnost musí mít minimální kapitál 45 000 EUR a Společnost s ručením omezeným 18 000 EUR.

Nejčastěji je využívána společnost s ručením omezeným. Zakládá se notářským zápisem, který zahrnuje i stanovy.

Nejprve je třeba zřídit účet na jméno společnosti u nizozemské banky a složit minimální základní kapitál. Na základě potvrzení z banky o složení základního kapitálu sepíše notář zakládací smlouvu a stanovy. Tyto dokumenty zašle na nizozemské ministerstvo spravedlnosti, které musí stanovy a název společnosti schválit. Po vyrozumění o schválení (což může trvat zhruba 3 měsíce) vstupuje smlouva v platnost a je možno přikročit k zápisu do obchodního rejstříku u příslušné místní Obchodní a průmyslové komory. Platí se registrační poplatek v závislosti na výši kapitálu.

Založení kanceláře či pobočky

Pobočku společnosti je nutno zaregistrovat u obchodní komory a v registru společností. Za závazky pobočky plně ručí mateřská společnost.

Portugalsko

Základní informace jsou k dispozici na stránkách

portugalské investiční agentury (<http://www.investinportugal.pt>). Údaje potřebné k založení podniku v Portugalsku lze nalézt např. v článku v odborném právním časopise na adrese http://www.international-law.biz/artman/publish/article_5.shtml. České velvyslanectví v Portugalsku zveřejní v nejbližší době na svých internetových stránkách (www.mzv.cz/lisbon) informace o zakládání podniků a poboček v Portugalsku.

Založení podniku

Většina subjektů podniká formou společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti. Akciová společnost musí mít minimální kapitál 25 tisíc EUR a minimálně pět akcionářů.

Nejprve je třeba ověřit obchodní jméno společnosti na ministerstvu spravedlnosti (1-2 týdny).

Poté je třeba zpracovat stanovy společnosti a nechat ověřit základní údaje (název společnosti, akcionáři, základní kapitál, členové představenstva, předseda, dozorčí rada atd. v případě zakládání a.s.) notářem.

Poté lze požádat o registraci v obchodním registru. Do 90 dnů od notářského zápisu musí být sepsána tzv. deklarace o zahájení činnosti.

Nejpoužívanějším způsobem průniku zahraničních společností na portugalský trh je vytvoření společného podniku s portugalským subjektem. V tomto případě se doporučuje, aby společnost s tímto subjektem podepsala smlouvu o výhradním zastoupení tak, aby byla v souladu s komunitárním právem. Ve smlouvě se nesmí vyskytnout slovo exkluzivita nebo slovo se stejným slovním základem, protože by to bylo vykládáno jako pokus o zákaz konkurence.

Polsko

Informace je možno nalézt na internetových stránkách polské agentury pro podporu investic PAIZ (<http://www.paiz.gov.pl>, Polish Information & Foreign Investment Agency, ul. Bagatela 12, 00-585 Warsaw, Poland, tel.: (+48 22) 334 98 00. fax: (+48 22) 334 99 99, e-mail: post@paiz.gov.pl). Některé údaje jsou také k dispozici na stránkách polské hospodářské komory (<http://www.kig.pl>).

Založení firmy

Zahraniční firmy mohou v Polsku zakládat pouze společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti. Je možno také vytvořit společný podnik s polským subjektem.

Nejprve je třeba u notáře sepsat zakládací smlouvu společnosti. Tu je posléze třeba zaregistrovat u registračního soudu příslušného vojvodství.

Po získání statistického čísla je zapotřebí společnost zaregistrovat u úřadu sociálního zabezpečení. Poté je nutno zřídit účet a registrovat firmu u daňového úřadu.

Na několik málo činností (bankovníctví, obchod se zbraněmi atd.) jsou vyžadovány koncese.

Zřízení kanceláře či pobočky

Lze také zřídit reprezentační kancelář (przedstawicielstwo) či pobočku (oddział). Kanceláře mohou provádět pouze reklamu a marketing. Nemají právní subjektivitu a vztahují se na ně všechny polské předpisy. Jako výhodnější než založení kanceláře se zdá založení obchodní firmy.

Kancelář musí být zaregistrována v Registru reprezentačních kanceláří cizích podnikatelů na Ministerstvu hospodářství. K založení kanceláře je potřeba nejprve vyplnit žádost o registraci s příslušnými údaji.

Dále musí být přiložen zakládací dokument podniku, který ustavuje kancelář, výpis z obchodního registru nebo jeho ekvivalent, prohlášení podniku/podnikatele o založení kanceláře atd. Dokumenty, které jsou v cizím jazyce, musí být přeloženy do polštiny.

Po registraci musí kancelář užívat jména firmy v jazyce státu jejího sídla spolu s polským překladem a dodatkem „przedstawicielstwo w Polsce“. Kanceláře musí vést také příslušné účetní knihy podle polských zákonů a nahlásit všechny případné změny do 14 dnů Ministerstvu hospodářství.

Pobočka zahraniční firmy musí být registrována v Registru podnikatelů. K založení pobočky české firmy je třeba souhlas polského velvyslanectví.

Rakousko

Pokud jde o zakládání podniků a poboček v Rakousku, je dobré se obrátit na Austrian Business Agency (<http://www.aba.gv.at>, Opernring 3, A-1010 Wien, fax 0043/1/5868659, tel. 5865852). Jde o poradenský podnik Rakouské republiky, který nabízí zahraničním investorům rozsáhlé služby včetně podpory při založení či přenesení firmy a poradenství v otázkách daní a investic. Agentura nabízí některé informace zcela zdarma včetně informačního rozhovoru s právníky, daňovými poradci či poradci pro dopravu. Agentura nabízí některé informace a rozhovory přímo v českém jazyce. V České republice působí Obchodní oddělení Rakouského velvyslanectví (<http://www.austriantrade.cz>, Krakovská 7, P.O. Box 493, CZ-111 21 Praha 1, tel.: +420-2-2221 0255, fax +420-2-2221 1286, e-mail: ahstprag@vol.cz), které je zároveň působištěm Rakouské obchodní komory. V češtině je také k dispozici příručka „Zakládání podniků v Rakousku“, kterou lze obdržet v informačních střediscích Rakouské hospodářské komory. Rakouská hospodářská komora také provozuje internetové stránky Střediska pro zakladatele podniku (<http://www.gruender.service.net>), které jsou přímo zaměřeny na pomoc při zakládání podniků. Zakládání podniků v Rakousku je podmíněno zápisem do obchodního rejstříku a k tomu je nutný dosti velký počet dokladů, což celý proces prodlužuje a prodražuje.

Založení podniku

V Rakousku existuje několik možných typů podniků – jde o společnost s ručením omezeným (GmbH), akciovou společnost (AG), veřejnou obchodní společnost (OHG), veřejnou živnostenskou společnost (OEG), komanditní společnost (KG) a komanditní živnostenskou společnost (KEG).

K založení akciové společnosti je třeba základní kapitál nejméně 70 tisíc EUR a k založení společnosti s ručením omezeným je třeba nejméně 35 tisíc EUR.

Zakladatelé musejí sepsat společenskou smlouvu formou notářského zápisu. Dalším krokem je jmenování jednatele či jednatelů společnosti, pokud to není upraveno ve společenské smlouvě. V bance je pak třeba složit základní jmění na účet společnosti a získat potvrzení.

K zapsání společnosti s ručením omezeným do ob-

chodního rejstříku je třeba společenská smlouva, rozhodnutí o jmenování jednatele, seznam společníků a jednatelů, vzorové ověřené podpisy jednatelů, potvrzení z banky o složení základního jmění a potvrzení finančního úřadu o daňové bezúhonnosti.

Pro přihlášení k živnostenské činnosti je třeba výpis z obchodního rejstříku, výpis z rejstříku trestů jednatelů a všech společníků s rozhodujícím vlivem ne starší tři měsíců. Odpovědný zástupce navíc musí předložit rodný list a doklad o státním občanství, doklad o odborné způsobilosti (pokud je nutné nebo pokud není rozhodnuto o udělení výjimky), registraci k pobytu, prohlášení odpovědného zástupce o jeho činnosti v podniku a případně také potvrzení sociální pojiš ovny o přihlášení se jako zaměstnanec na 20 hodin týdně (to není nutné, pokud jde zároveň o ručícího společníka).

Neprodleně po přijetí nových pracovníků je nutné je přihlásit u Územní nemocenské pokladny. Pokud je zaměstnán u společnosti odpovědný zástupce, je třeba jej rovněž přihlásit u nemocenské pokladny, a to ještě před přihlášením na živnostenském úřadu. Všichni společníci veřejných obchodních společností mají povinné sociální pojištění u sociální pojiš ovny pro podnikatele.

V průběhu jednoho měsíce od zahájení podnikání je třeba podat oznámení o zahájení živnostenské činnosti finančnímu úřadu a požádat o přidělení daňového registračního čísla. Pokud společnost zaměstnává další pracovníky, musí se zaregistrovat odesláním sdělení na obci či městu kvůli komunálním daním.

Založení veřejné výdělečné společnosti, veřejné obchodní společnosti, komanditní výdělečné společnosti a komanditní společnosti začíná uzavřením společenské smlouvy. Na tu se nevztahují žádné zvláštní formality, je však doporučováno uzavřít ji v písemné podobě v podobě notářského aktu.

Výdělečná společnost vzniká až zápisem do obchodního rejstříku, kde je nutné předložit (pokud je to možné) společenskou smlouvu, vzorový podpis ověřený notářem nebo okresním soudem a v některých spolkových zemích také vyplnit dotazník týkající se rozsahu podnikání. Je nutné uvést základní formalitu včetně označení oboru podnikání a ustanovení o zastupování společnosti.

Při přihlášení k živnostenské činnosti je nutný výpis z obchodního rejstříku a z rejstříku trestů ne starší než tři měsíce pro všechny odpovědné zástupce a osobně ručící společníky. Potřebné doklady jsou stejné jako u společnosti s ručením omezeným.

Další kroky jsou obdobné jako u společnosti s ručením omezeným – tj. registrace u Územní nemocenské pokladny, na živnostenské sociální pojištění, u daňového úřadu a na obci či městě.

Poskytování služeb

Rakousko hodlá omezit možnost poskytování přeshraničních služeb v těchto oborech:

- stavebnictví a příbuzné obory
- zahradnické služby
- úklidové a čisticí služby
- sociální služby
- bezpečnostní služby

Toto omezení platí pro poskytování služeb vlastními pracovníky. Neplatí ovšem pro samostatně výdělečně činné osoby. Ty mohou nabízet své služby bez omezení, ovšem Rakousko si může vyžádat potvrzení jejich kvalifikace.

Základní informace je možno najít na webových stránkách: <http://www.austriantrade.cz/EU-Erweiterung-cz.htm>.

Řecko

Základní informace o zemi a podmínkách podnikání poskytuje například Athénská obchodní a průmyslová komora (<http://www.accig.gr>). Informace o registraci podniků a licencích lze nalézt na stránkách Generální rady pro obchod a ochranu spotřebitele (<http://www.gge.gr>). Tamtéž je i popis hlavních právních typů společností. Údaje o zakládání podniků pocházející ze zdrojů Americké obchodní komory jsou na stránkách <http://www.helleniccomserve.com/settingupbusinessgreece.html>.

V zemi také působí Řecké centrum pro investování (ELKE). Jde o polostátní společnost, která může poskytnout hlavně placené služby týkající se investování a zakládání podniků v Řecku (ELKE (Hellenic Center for Investment) 3, Mitropoleos Str., 105 57 Greece, tel.: 0030 210 32 42 070, fax: 0030 210 32 42 079 (<http://www.elke.gr>).

Založení podniku

V řeckém právu existují čtyři základní formy podniku - akciová společnost (A.E.), společnost s ručením omezeným (E.P.E.), veřejná obchodní společnost (O.E.), komanditní společnost (E.E.), joint venture a podnik jedné osoby.

Akciová společnost musí mít minimální základní kapitál 60.000 EUR.

Při založení akciové společnosti je třeba vypracovat formou notářského dokumentu zakládací dokument. Kopie tohoto dokumentu musí být poté zaslána příslušnému daňovému úřadu a je třeba zaplatit daň 1 % ze základního jmění.

Je také třeba se předběžně registrovat u Řecké obchodní a průmyslové komory, která musí potvrdit právo užívat zvolené obchodní jméno.

Zakládací dokument (smlouvu) je nutno nechat schválit u prefekta na místní prefektuře.

Poté je třeba dotyčná potvrzení a dokumenty odevzdat k registraci společnosti v obchodním rejstříku a zveřejnit zprávu o založení společnosti v úředním věstníku.

Do jednoho měsíce od založení společnosti musí být splacen základní kapitál a do dvou měsíců musí být zformovány orgány společnosti. Společnost je také nutno zaregistrovat u daňového úřadu – sdělení o zahájení podnikatelské činnosti musí být zasláno místnímu oddělení Veřejné finanční služby. Místní finanční úřad vydává DIČ. K registraci jsou potřeba podklady získané v průběhu předchozího procesu a také potvrzení o pronájmu podnikatelských prostor.

Společnost s ručením omezeným musí mít minimální základní kapitál 18.000 EUR. Základní jmění musí být plně upsáno ještě před vlastním založením společnosti a minimálně jedna polovina z něj musí být v hotovosti.

Zakládací dokument musí být sepsán formou notářského zápisu. Kopii dokumentu je třeba zaslat na daňový úřad a zaplatit poplatek 1 % z kapitálu společnosti. Dále je třeba obdobně jako u akciové společnosti ověřit právo užívat obchodní jméno.

Podnik musí být dále na základě získaných doku-

mentů zaregistrován soudem první instance a toto publikováno v obchodním věstníku.

Založení pobočky nebo kanceláře

V Řecku může kterákoli firma, pokud jí z jakýchkoli důvodů nevyhovuje některá z běžných forem podnikání, jež jsou otevřeny i cizím státním příslušníkům, otevřít pobočku.

K tomu je nutno získat písemné povolení Ministerstva národního hospodářství. Toto povolení je vydáváno na základě předložení plné moci, zplnomocňující osobu s trvalým pobytem v Řecku jako zákonného představitele zahraniční firmy v zemi.

Tato plná moc musí být ověřena řeckým konzulárním úředníkem v zemi sídla ústředí firmy a musí být přeložena do řečtiny. Mimoto musí být plná moc potvrzena notářem v zemi původu, který také musí potvrdit, že společnost, jež plnou moc vydala, skutečně existuje a je činná. Někdy se proto vyžaduje, aby byla předložena i poslední výroční zpráva mateřské společnosti.

Designovaný zástupce zahraniční firmy musí být oprávněn přijímat veškeré informace a dokumenty adresované pobočce a zastupovat firmu při jednáních s třetími stranami.

K žádosti k otevření pobočky musí být přiložena garance ve výši 50.000 USD, vystavená řeckou či uznávanou zahraniční bankou, která propadne ve prospěch státu při zjištění porušení řeckých zákonů. Povolení k otevření pobočky musí být uveřejněno ve Vládním věstníku, za což se účtuje menší poplatek.

Podle uvedeného zákona jsou všechny příjmy pobočky osvobozeny od všech daní a vybavení dovážené pro potřeby zřízení pobočky nepodléhá dovozním clům a daním, pokud se jedná o „offshore“ pobočku, která nevyvíjí obchodní aktivity na území Řecka, ale realizuje jenom mimořecké obchodní vztahy.

Zákonem jsou stanoveny minimální náklady na provozování pobočky, 50.000 USD, které mohou být zvýšeny v závislosti na počtu zaměstnaných pracovníků.

Zakládání poboček a kanceláří zahraničních firem na řeckém území upravuje tzv. Nouzový zákon č. 89/1967.

Živnosti

Živnosti, které nepřekročí určitou velikost (podle počtu zaměstnanců a podle obrátu), se registrují u Komory malých středních podniků ve městě nebo v regionu jejich sídla.

V Řecku jsou nutné licence pro výkon některých odborných profesí a na provoz některých kategorií podniků.

Slovensko

Informace o podnikání na Slovensku poskytuje Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu – SARIO š.p.o. (Martinčekova 17, 821 01 Bratislava, Slovenská republika, tel.: +421 2 58100310, fax: +421 2 58100319, e-mail: sario@sario.sk, <http://www.sario.sk>). Poměrně detailní informace jsou také na internetových stránkách Velvyslanectví Slovenské republiky v ČR (<http://www.slovakemb.cz>). Podmínky jsou obdobné jako v České republice.

Slovenský obchodní zákoník rozlišuje dvě hlavní formy podnikání zahraničních osob v SR - přímé a nepřímé podnikání.

Přímým podnikáním se rozumí ty případy, kdy má zahraniční právnická nebo fyzická osoba svůj podnik umístěný na území Slovenska, ale sídlo či bydliště má v zahraničí. Taktéž se tím rozumí organizační složka podniku umístěná na Slovensku.

Nepřímým podnikáním se rozumí ten případ, kdy zahraniční fyzická či právnická osoba má jen účast v právnických osobách založených za účelem podnikání nebo zde působí jako spoluzakladatel tam, kde to zákon dovoluje.

Založení podniku

Zahraníční právnické osoby mohou na území Slovenska podnikat formou čtyř druhů společností – veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Zahraníční právnické osoby mohou na území SR podnikat za stejných podmínek jako slovenské právnické osoby. Oprávnění k podnikání vzniká dnem zápisu do obchodního registru.

Nejčastěji se jedná o společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti. Založení společnosti s ručením omezeným je jednodušší.

Nejprve je třeba vyhotovit společenskou smlouvu nebo zakladatelskou smlouvu, která bude podepsaná všemi zakladateli a všemi společníky s úředně ověřenými podpisy, anebo je nutno mít zakladatelskou listinu vyhotovenou formou notářského zápisu. U akciové společnosti je třeba mít také stanovky.

U společnosti s ručením omezeným jsou společníci povinni zaplatit svůj vklad minimálně ve výši 30 %. Celková výše splacených vkladů musí být před zápisem do obchodního registru minimálně 100.000 Sk. Pokud je jen jeden zakladatel, musí být základní jmění splaceno v plné výši. Jednatelé pak podávají návrh na zápis společnosti do obchodního registru u rejstříkového soudu. K tomu je potřeba ověřených podpisů jednatelů a dalších dokumentů plynoucích ze zákona.

U akciové společnosti jsou povinni zakladatelé upsat celou sumu a zaplatit svůj peněžitý vklad minimálně ve výšce 30 % celkové sumy. Návrh na zápis do obchodního registru podávají všichni členové představenstva. Musí na něm být jejich ověřené podpisy a je třeba přiložit příslušné dokumenty.

Založení kanceláře či pobočky

Firmu – pobočku – je třeba zapsat do obchodního rejstříku. K zápisu je potřeba rozhodnutí o zřízení organizační složky, jmenovací dekret vedoucího, ověřená kopie výpisu zahraniční právnické osoby z obchodního rejstříku, příslušné živnostenské oprávnění pokud jde o živnostenskou činnost, povolení k pobytu.

Živnosti

Zájemce o živnostenské podnikání si musí podat žádost o živnostenské podnikání na živnostenském odboru okresního úřadu. Pokud je živnostníkem v ČR, může si v SR zřídit organizační složku. K žádosti o živnostenské podnikání je třeba přiložit dvě kopie z výpisu rejstříku trestů v ČR i v SR. Taktéž je potřeba přiložit povolení k pobytu.

Slovinsko

Základní informace je možno získat na internetových stránkách slovinské Agentury na podporu investic a podnikání TIPO (<http://www.investslovenia.org>).

Založení podniku

Nejčastější formou zahraničních podniků ve Slovinsku je společnost s ručením omezeným.

Společnost může mít 1–50 podílníků a minimální základní kapitál 1,5 mil. SIT. Jedna třetina základního kapitálu musí být splacena v hotovosti. Minimálně však musí být před registrací splaceno 750.000 SIT a každý společník musí splatit minimálně 25 % svého vkladu.

Ředitelem musí být slovinský občan.

Nejprve je třeba sepsat společenskou smlouvu formou notářského zápisu. Do smlouvy je třeba uvést všechny činnosti, které hodlá společnost provozovat.

Poté je potřeba založit bankovní účet, splatit povinnou část vkladu a u notáře ověřit podpisy osob určených k zastupování firmy.

Žádost o zapsání do obchodního rejstříku se podává u soudu příslušného dle místa sídla společnosti. K žádosti je třeba přiložit originál společenské smlouvy a její ověřenou kopii, seznam společníků s informacemi o jejich vkladech, potvrzení o otevření účtu a vkladech, zprávu zmocněného revizora o případných nepeněžních vkladech pokud přesahují 10 mil. SIT, ověřené podpisy osob pověřených zastupováním společnosti, potvrzení o slovinském občanství jednatele nebo prokuristy, výpis z trestního rejstříku a potvrzení o zaplacení soudního poplatku.

Po zapsání do rejstříku je třeba požádat statistický úřad o registrační číslo a číslo činnosti. K zahájení činnosti je dále třeba získat souhlas příslušných místních orgánů (například inspekce obchodních prostor).

Při zakládání společnosti se doporučuje využít služeb místního právníka, který dokáže především zkrátit lhůtu zapsání společnosti.

Založení pobočky nebo kanceláře

Reprezentační kancelář již není možné ve Slovinsku založit.

Pobočka nemá právní subjektivitu. Mateřská společnost plně ručí za její závazky. Pobočka má jako

osoba bez právní subjektivity některá omezení při působení ve Slovinsku.

Pobočku lze založit, pokud je mateřská firma nejméně dva roky zapsaná v obchodním rejstříku. Zástupce pobočky nebo prokurista musí mít trvalé bydliště ve Slovinsku.

Pobočka musí být zapsána ve slovinském obchodním rejstříku. K tomu je potřeba výpis z obchodního rejstříku mateřské společnosti (musí na něm být vyznačeno datum zápisu společnosti), rozhodnutí mateřské firmy o založení pobočky, kopie stanov či společenské smlouvy ověřená notářem, ověřená výroční zpráva o činnosti mateřského podniku za minulý rok. Všechny dokumenty je třeba předložit v původním znění a v ověřeném překladu.

Pobočky musí mít bankovní účet, vést účetnictví a vydávat výroční zprávy.

Španělsko

Existuje několik možností, jak podnikat ve Španělsku. Firma může vytvořit joint-venture ve čtyřech různých formách, zřídit pobočku či dceřinou firmu, případně postupovat prostřednictvím smluv o distribuci či zastoupení. Všeobecně se však doporučuje, a již je zvolen jakýkoliv postup, využít nějaké formy místního agenta či zástupce, který napomůže s vyřizováním všech formalit.

Bližší informace je možno získat na stránkách španělského Ministerstva hospodářství (<http://www.investinspain.org/defaultin.htm>). Velmi užitečná je také příručka „A guide to Business in Spain“ vydaná španělským institutem pro zahraniční obchod, který ji také prodává (ICEX – Instituto Español de Comercio Exterior, Departamento de Asesoría Jurídica y Administración, Paseo de la Castellana 14-16, 28046 Madrid, tel.: 00 34 91 349 6100, fax: 00 34 91 349 6120, e-mail: icex@icex.es).

Založení podniku

Nejprve je třeba ověřit, zda je obchodní jméno společnosti „volné“ a není zaregistrováno na Španělském centrálním obchodním registru. V určitých případech je také nutné vyjádření Generálního ředitelství pro obchod a investice na Ministerstvu hospodářství.

Poté musí notář zaregistrovat statut společnosti.

K tomu je třeba osvědčení z obchodního registru o jedinečnosti jména a právní formě společnosti a osobní dokumenty osob zakládajících společnost a těch, které se dostaví k notáři v jejich zastoupení. Případní nešpanělští akcionáři společnosti zastupovaní před notářem právníkem musí být „legalizováni“, tj. musí se prokázat a předat plnou moc pro zastupování svému advokátovi buď před španělským konzulem ve třetí zemi nebo před příslušným cizím úředníkem vydávajícím úřední ověření (které by ovšem mělo být opět ověřeno španělským konzulem v dané zemi).

Dále je třeba novou společnost zaregistrovat u Finančního úřadu příslušného autonomního společenství, kde obdrží daňové identifikační číslo. Toto číslo je prozatímní. Musí být vyplněn formulář a zaplacená případně daň z transferu.

Poté může být nová společnost zaregistrována ve Španělském obchodním registru. K tomu je nutné předložit dokumenty získané v předchozích krocích a společenská smlouva.

Nakonec musí být společnost zaregistrována pro placení firemních daní a platbu DPH. Do šesti měsíců od vydání prozatímního daňového identifikačního čísla obdrží společnost číslo definitivní.

Společnost ještě musí zaplatit místní poplatek za „zahajovací licenci“ a registrovat se na sociální pojištění a pojištění pro případ pracovního úrazu. Společnost také musí případně splnit některé požadavky dané místním úřadem Ministerstva práce.

Založení pobočky nebo dceřiné společnosti

Při založení pobočky nebo dceřiné společnosti se postupuje podobně jako při založení podniku.

V případě založení pobočky je třeba nejprve formalizovat rozhodnutí mateřského podniku prostřednictvím notářského zápisu. Jde vlastně o potvrzení existence zakládající společnosti, jejich stanov, identifikačních údajů a rozhodnutí společnosti.

Poté je potřeba získat daňové identifikační číslo, zaplatit daně z převodu majetku, registrovat se v obchodním rejstříku, registrovat pobočku pro účely zdanění obchodních aktivit a DPH a zaplatit daně ze zahajovací licence. Taktéž je nutná registrace pro účely sociálního zabezpečení a dodržení pracovních právních formalit.

Tento postup je stejný i v případě založení dceřiné společnosti. Dceřiná společnost ovšem má svoji právní subjektivitu kdežto pobočka nikoliv. V případě dceřinné společnosti je tedy nutno na rozdíl od pobočky složit minimální vklad, od kterého se také odvíjí odpovědnost za závazky.

Švédsko

Základní informace o zemi i zakládání podniků jsou na stránkách švédské Agentury pro podporu investic ISA (<http://www.isa.se>). Podrobnější informace o zakládání podniků a jejich právních formách jsou k dispozici i na stránkách Švédského patentového a registračního úřadu (<http://www.prv.se>), kde jsou uvedeny i průměrné náklady na zřízení kanceláře a pracovní sílu.

Založení podniku

Ve Švédsku existuje několik typů firem – neobchodní společnost (Enkelt Bolag), obchodní společnost (Handelsbolag), komanditní společnost (Kommanditbolag), společnost s ručením omezeným nebo akciová společnost (Aktiebolag) a filiálka (Filial).

Nejčastější formou podnikání je akciová společnost. Zřízení akciové společnosti podléhá velmi jednoduché proceduře.

Rezidenti ze zemí Evropského hospodářského prostoru mohou založit společnost akciovou nebo s ručením omezeným naprosto bez administrativních překážek, občané ostatních zemí požádají o souhlas Švédský patentový a registrační úřad.

Velká Británie

Základní informace včetně údajů o zakládání podniků ve Velké Británii je možno nalézt na stránkách britské agentury pro podporu obchodu a investic – UK Trade & Investment (<http://www.tradepartners.gov.uk> – nabízí i některé užitečné publikace) a na stránkách Britské obchodní komory (<http://www.chamberonline.co.uk>). Existuje také britská obchodní komora v České republice (<http://www.britishchamber.cz>, Pobřežní 3, 186 00 Praha 8, Czech Republic, tel +420 224 835 161, fax +420 224 835 162, britcham@britcham.cz). Podrobné informace o registraci podniků v Anglii a Walesu jsou k dispozici na internetových stránkách registračního úřadu Companies House (<http://www>.

companieshouse.gov.uk). Stejná instituce funguje i ve Skotsku. Omezený okruh informačních služeb nabízí také obchodní oddělení Velvyslanectví Velké Británie v ČR (<http://www.britain.cz>).

Založení podniku

Ve Velké Británii existuje pět základních právních forem podniků a několik modifikací – například společnost s ručením omezeným, veřejná společnost s ručením omezeným, veřejná akciová společnost atd.

Pro založení Společnosti s ručením omezeným (veřejné společnosti s ručením omezeným – akciové společnosti) musí být nejprve vyhotovena základací listina (Memorandum of Association). Ta musí obsahovat cíle a rozsah aktivit společnosti, sdělení, že jde o společnost s ručením omezeným, hodnotu upsaného kapitálu a jeho rozdělení, výše garance každého ze zakladatelů a sdělení, zda jde o společnost veřejnou či soukromou.

Dále je třeba vyhotovit stanovy (Articles of Association), které zahrnují popis práv podílníků (akcionářů), informace o převodu a emisi akcií, proceduru svolávání valných hromad, pravomoci

a povinnosti ředitelů a ustanovení týkající se dividendy a držby rezerv.

Je třeba také vyplnit formuláře týkající se dalších náležitostí společnosti a tzv. Statutory Declaration. Všechny tyto dokumenty je třeba předložit spolu s poplatkem 20 GBP na Companion House.

Společnosti je následně vydán dokument o založení.

Dále je třeba upozornit na to, že každý podnik musí na budově, kde má kancelář nebo provoz, umístit viditelné a čitelné označení se jménem společnosti. Existují i požadavky na uvádění jména a místa registrace na obchodní korespondenci, fakturách a dokumentech podniku.

Zřízení kanceláře či pobočky

Přestože společnost provozuje činnost ve Velké Británii, nemusí být nutně zapsána v registru společností. Pokud společnost zamýšlí zřídit v Británii „místo podnikání“ (place of business) nebo pobočku, může po ní Companies House na základě Companies Act z roku 1985 požadovat zaslání příslušných dokumentů.

5. Veřejné zakázky v EU

Evropská unie považuje otevření trhu v oblasti zadávání veřejných zakázek za jednu z klíčových podmínek ekonomického růstu a naplnění principů jednotného trhu. Proto se již od počátku 70. a zejména pak od přelomu 80. a 90. let minulého století zformovala v Evropské unii soustava přehledných pravidel, regulujících mechanismy zadávání veřejných zakázek. Jejich cílem je zajistit, aby kterákoli firma resp. kterýkoli subjekt v EU měl stejnou možnost ucházet se a získat veřejnou zakázku, tj. zakázku, kterou vypisuje veřejný zadavatel (pravidla určí, kdo jím je) či subjekt, působící ve vymezených oblastech (vodní hospodářství, energetika a doprava – podle nové úpravy příslušné směrnice, na které se v prosinci 2003 shodly Evropský parlament a Rada EU, již mezi tyto sektory nebudou patřit telekomunikace).

V ČR fungoval režim zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, který byl od svého vzniku celkem 12x novelizován. Zákon byl postaven na odlišných principech a jiné struktuře než pravidla platná v EU, a proto bylo z důvodu plné harmonizace nutné předložit a schválit zákon zcela nový. Tento zákon byl v únoru 2004 vyhlášen ve Sbírce zákonů ČR jako zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách. Zákon by měl v plném rozsahu přizpůsobit právní úpravu oblasti zadávání veřejných zakázek příslušným pravidlům EU. Změny, které vzejdou z mezitím přijaté úpravy v EU, by měly být do zákona zabudovány pozdější novelizací.

5.1. Základní pravidla pro zadávání veřejných zakázek

5.1.1. Principy, cíle, legislativa

Pravidla pro zadávání veřejných zakázek, obsažená v příslušných směrnících, se opírají o obecné principy jako např. zákaz diskriminace z důvodu státní příslušnosti,

- zákaz diskriminace z důvodu státní příslušnosti,
- zákaz kvantitativních omezení dovozu a vývozu včetně opatření s účinkem rovnocenným těmto omezením,
- svoboda podnikání a usazování se za účelem podnikání,
- volné poskytování služeb.

Cílem aplikace těchto pravidel je zamezit diskriminaci, poskytnout rovné zacházení všem uchazečům, uplatnit zásady vzájemného uznávání, proporcionality a průhlednosti a samozřejmě dosáhnout při dodržení těchto zásad maximální ekonomické efektivity.

Tato pravidla a zásady se v EU promítly do následujících směrnic:

- Směrnice Rady č. 71/304/EHS ze dne 26. července 1971 o odstranění omezení volného pohybu služeb, pokud jde o veřejné zakázky na stavební práce a zadávání veřejných zakázek na práce podnikatelům jednajícím prostřednictvím zastoupení či poboček.
- Směrnice Rady č. 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a veřejných zakázek na stavební práce.
- Směrnice Rady č. 92/13/EHS ze dne 25. února 1992 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se použití předpisů Společenství o postupech při zadávání veřejných zakázek v oblasti vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací.
- Směrnice Rady č. 92/50/EHS ze dne 18. června 1992 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na služby.
- Směrnice Rady č. 93/36/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na dodávky.
- Směrnice Rady č. 93/37/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce.
- Směrnice Rady č. 93/38/EHS ze dne 14. června 1993 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek v oblastech vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací.

Tyto směrnice byly novelizovány následujícími Směrnicemi:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 97/52/ES ze dne 13. října 1997 měnící a doplňující směrnice č. 92/50/EHS, 93/36/EHS a 93/37/EHS o harmonizaci řízení při zadávání veřejných zakázek na služby, na dodávky a na provedení prací.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 98/4/ES ze dne 16. února 1998 měnící a doplňující směrnici č. 93/38/EHS o harmonizaci

řízení při zadávání veřejných zakázek orgány působícími v sektorech vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací.

Z věcného hlediska směrnice postihují následující oblasti:

- dodávky zboží,
- poskytování služeb,
- zajištění stavebních prací,
- oblast tzv. síťových odvětví, tj. vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací.

V současné době je v EU v závěrečné fázi schvalování restrukturalizace čtyř základních směrnic, regulujících zadávání veřejných zakázek v těchto oblastech, a sice

- sloučení pravidel pro dodávky zboží, prací a poskytování služeb do jednoho předpisu,
- vyloučení telekomunikací ze směrnice týkající se síťových odvětví.

Rozhodující pro fungování režimu veřejných zakázek v EU je především

- stanovení okruhu „povinných“ zadavatelů, tj. těch subjektů, které jsou povinny zadávat zakázky dle společných komunitárních pravidel, pokud jejich hodnota překračuje uvedené prahy;
- stanovení výše hodnoty zakázky, která je limitující pro povinnost vyhlásit veřejnou zakázku způsobem předepsaným Směrnicemi;
- stanovení typu procedur resp. postupů při zadávání veřejné zakázky ve vazbě na charakter zakázky
- vymezení kvalifikačních předpokladů resp. podmínek účasti zájemců o realizaci veřejné zakázky a dále tzv. technických specifikací.

Výše uvedené principy, zásady a pravidla byly převzaty zákonem 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách. Dále stručně uvádíme některé důležité prvky tohoto zákona.

5.1.2. Stanovení okruhu povinných zadavatelů

Povinnost postupovat při zadávání veřejných zakázek podle tohoto zákona mají zadavatelé, definovaní v § 2 odst. 1 zákona 40/2004. Těmi jsou především:

- Česká republika („státní orgány“ resp. subjekty dle § 6 a 7 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích);
- státní příspěvkové organizace;
- územní samosprávné celky včetně obvodů statutárních měst a Prahy a jimi řízené a zřizované příspěvkové organizace;
- Fond národního majetku ČR, Pozemkový fond ČR, ČNB, Česká televize, Český rozhlas, Česká konsolidační agentura, zdravotní pojišťovna, dobrovolný svazek obcí, státní fondy apod. a další organizace zřízené zákonem nebo na základě zákona za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, popř. financované převážně veřejnými zadavateli atd., včetně subjektů řízených či ovládaných veřejnými zadavateli;
- jakákoli jiná právnická či fyzická osoba, zadávající zakázku financovanou z více než 50 % veřejným zadavatelem;
- podnikatel ovládaný veřejným zadavatelem nebo podnikající na základě oprávnění, které mu poskytuje zvláštní nebo výhradní práva a vykonávající činnosti v oblasti veřejných služeb (vymezení těchto činností je uvedeno v § 3 zákona č. 2004).

5.1.3. Stanovení druhů a výše hodnoty veřejných zakázek

V souladu se Směrnicemi ES zákon definuje

- veřejné zakázky na dodávky (zboží) – § 7;
- veřejné zakázky na služby – § 8;
- veřejné zakázky na stavební práce – § 9.

Veřejnou zakázkou je podle § 6 zákona č. 40/2004 pouze ta, jejíž předpokládaná cena přesáhne částku 2.000.000,- Kč. Použití Směrnic ES se vyžaduje v případech, kdy předpokládaná cena zakázky přesahuje hodnoty stanovené v těchto Směrnicích a převzaté do zákona v § 14 (tzv. nadlimitní veřejné zakázky). Ostatní veřejné zakázky se nazývají podlimitní a jejich zadávání je věcí národní úpravy.

Příslušnými prahy pro určení, zda se jedná o nadlimitní veřejnou zakázku na dodávky zboží a pro veřejné zakázky na služby jsou dle § 14, odst. 2 a 3 zákona 40/2004:

- 130.000 EUR pro zadavatele uvedené v § 2 odst. 1, pís. a), bodech 1 a 2 a pro ČR - Ministerstvo obrany pro zboží, uvedené v příloze 3 zá-

kona (Dodávky zboží pro zadavatele Ministerstvo obrany ČR); fakticky jde o zadavatele kategorie „Česká republika“ tj. subjekty v režimu § 6 a 7 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, dále o státní příspěvkové organizace a MO ČR v rozsahu dle uvedené přílohy.

- 200.000 EUR pro zadavatele uvedené v § 2 odst. 1, písm. a), bodech 3 a 4 a pro ČR - Ministerstvo obrany pro zboží, neuvedené v příloze 3 zákona; fakticky jde o územní samosprávné celky včetně obvodů statutárních měst a Prahy a jimi řízené a zřizované příspěvkové organizace a dále o Fond národního majetku ČR, Pozemkový fond ČR, ČNB, Český rozhlas, státní fondy apod. a další organizace zřízené zákonem nebo na základě zákona za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu atd., včetně subjektů ovládaných takto definovanými subjekty (definice viz ustanovení § 2, odst. 1, písm. a), bod 4 zákona č. 40/2004);
- 400.000 EUR pro zadavatele v odvětví vodního hospodářství, energetiky a dopravy, pokud vykonávají činnosti uvedené v § 3 odst. 1 písm. a) až e) zákona 40/2004 (tato ustanovení vymezují okruh příslušných veřejných služeb);
- 600.000 EUR pro zadavatele v oblasti telekomunikací, pokud vykonávají činnost uvedenou v § 3 odst. 1 písm. f), tj. poskytují telekomunikační služby nebo provozují telekomunikační sítě;

Pro veřejné zakázky na stavební práce je limitem cena zakázky ve výši 5.000.000 EUR.

Ustanovení § 14 odst. 6 určuje způsob přepočtu EUR na českou měnu.

5.1.4. Stanovení typu procedur resp. zadávacích řízení (§ 14 zákona č. 40/2004)

Jak uvádí důvodová zpráva k zákonu č. 40/2004, zadavatel může zadat veřejnou zakázku prostřednictvím čtyř zadávacích řízení, které jsou vyjmenovány v § 14 zákona- v otevřeném řízení, v užším řízení, v jednacím řízení s uveřejněním a v jednacím řízení bez uveřejnění.

- Otevřené řízení je neomezeným zadávacím řízením, což znamená, že k podání nabídky je oprávněn kterýkoliv podnikatel či jiná osoba, která má zájem o podání nabídky, aniž by musela žádat zadavatele o souhlas.

- Užší řízení je na rozdíl od otevřeného řízení zadávacím řízením omezeným, to znamená, že pouze osoby vyzvané zadavatelem na základě jejich žádosti o účast v užším řízení mohou podat nabídku.
- Jednací řízení s uveřejněním je řízení, které umožňuje zadavateli zadat veřejnou zakázku s použitím jednoduššího a méně formálního způsobu, ovšem pouze při splnění podmínek stanovených zákonem. Vyzvaní zájemci podají nabídku, na základě které s nimi zadavatel dále jedná o konkrétních podmínkách smlouvy.
- Jednací řízení bez uveřejnění je řízení, které umožňuje zadavateli zadat veřejnou zakázku s použitím nejjednoduššího a nejméně formálního způsobu. V tomto řízení nepodávají vyzvaní zájemci nabídku, ale zadavatel s nimi místo toho přímo vyjednává smluvní podmínky a až poté následuje uzavření smlouvy.

Zákon dále přebírá následující pravidla a prvky směrnice ES:

- Způsoby určení předpokládané ceny předmětu zakázky (Část první, Hlava II).
- Postup zadavatele při zadávání veřejných zakázek (Část první, Hlava III).
- Podmínky použití zadávacího řízení (Část druhá, Hlava I).
- Podmínky pro tzv. předběžné oznámení (Část druhá, Hlava II).
- Podmínky pro kvalifikaci dodavatelů (Část druhá, Hlava III).
- Vlastní pravidla zadávacího řízení (Část třetí), tj.
 - zahájení zadávacího řízení (Část třetí, Hlava I),
 - náležitosti zadávací dokumentace a technické specifikace apod. (Hlava II),
 - pravidla pro podávání nabídek (Hlava III),
 - složení a fungování hodnotící komise (Hlava IV),
 - pravidla pro posuzování a hodnocení nabídek (Hlava V),
 - ukončení zadávacího řízení.
- Pravidla pro veřejnou soutěž o návrh (Část čtvrtá).
- Seznam kvalifikovaných dodavatelů (Část pátá).
- Informační systém o zadávání veřejných zakázek a uveřejňování údajů a informací o veřejných zakázkách (Část šestá, Hlava I).
- Pravidla pro zvýhodnění některých uchazečů

nebo zájemců v zadávacím řízení (Část šestá, Hlava II).

Není účelem tohoto informačního materiálu podrobněji popisovat obsah jednotlivých ustanovení zákona. Pro podnikatele je důležité, že ČR se převzetím pravidel směrnic zařazuje mezi státy, na jejichž území platí – při splnění příslušných podmínek pro veřejné zakázky – stejný režim vyhledávání a rozhodování o veřejných zakázkách, které svými parametry naplňují limity stanovené směrnicemi.

5.2. Informace o pravidlech a veřejných zakázkách vyhledávaných v EU

5.2.1. Zdroje informací

Zájemce o bližší seznámení s celým mechanismem zadávání veřejných zakázek, originálními předpisy a příslušnými zdroji informací o vlastních veřejných zakázkách lze upozornit na speciální internetovou adresu tzv. SIMAP – Systému informací o veřejných zakázkách: <http://simap.eu.int>.

Pro rychlou orientaci a přístup do některých databází lze doporučit internetovou adresu <http://www.europa.eu.int/business/en/index.html>. (zde i dále vždy uváděna anglická verze stránek, pochopitelně existují i ve všech dalších oficiálních jazycích). Tato stránka obsahuje řadu cenných informací a doporučení pro jejich využití pod názvem „Dialogue with Business“. Pod heslem „Public procurement“ pak na této stránce lze nalézt výše uvedené informace o režimu a informačním systému týkajícím se veřejných zakázek: <http://www.europa.eu.int/business/en/topics/publicproc/index.html>.

Stránka obsahuje úvod do evropské úpravy veřejných zakázek, popis obsahu příslušných směrnic (viz oddíl 7.8.1.), základní informace o databázi TED (viz dále), a také společný slovník veřejných zakázek (CPV – Common Procurement Vocabulary).

5.2.2. Společný slovník veřejných zakázek (CPV)

CPV představuje jednotný klasifikační systém pro veřejné zakázky, umožňující standardizaci odkazů na požadované produkty či služby, který používají zadavatelé k popisu předmětu požadovaného plnění v rámci veřejné zakázky. Kódy CPV pro přísluš-

né zboží či služby jsou vždy uváděny v informačních dokumentech o připravované či vyhledávané zakázce, což mj. umožňuje zájemcům rychle identifikovat, zda se může jednat o předmět jejich zájmu.

V současné době je v platnosti (od 16. 12. 2003) nová verze CPV, kterou lze získat na adrese informačního systému o veřejných zakázkách SIMAP (<http://www.simap.eu.int>) nebo stránkách Dialogue for Business (viz výše).

Základní část CPV má „stromovou“ strukturu zahrnující 9-místné kódy, přičemž prvních 8 číslic v kódech obsažených vyjadřuje příslušnost k určité kategorii zboží či služeb, devátá číslice slouží k verifikaci.

Příklad:

Zadavatel zamýšlí vyhlásit veřejnou zakázku na službu silniční přepravy technicky vysoce vyspělých zařízení, s nimiž je nutno velmi opatrně nakládat. Při vyhledávání v CPV může zjistit následující kódy, související s označením poptávané služby:

- 60000000 – Služby pozemní dopravy a dopravy potrubím
- 60100000 – Služby pozemní dopravy
- 60120000 – Služby nákladní pozemní dopravy
- 60121000 – Železniční nákladní doprava
- 60122000 – Silniční nákladní doprava
- 60122100 – Silniční nákladní doprava ve specializovaných vozidlech
- 60122110 – Dopravní služby využívající vozidel s mrazícím zařízením

atd.

5.2.3. Informace o veřejných zakázkách vyhledávaných v EU

Na základě Evropské dohody mají čeští podnikatelé již od 1. února 1995 přístup do soutěží o veřejné zakázky na základě pravidel EU popsanych v oddíle 7.8.1. (a převzatých v ČR zákonem č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách).

Pro tuzemské firmy, které dosud aktivně nevyužívaly příslušný informační systém o veřejných zakázkách EU, zde uvádíme některé základní informace o zdrojích a způsobech vyhledávání v tomto systému.

Veškeré potřebné informace o veřejných zakázkách, a to v podobě informací o tzv. předkvalifikacích, již vyhlášených veřejných zakázkách a o výsledcích zadávacích řízení (již udělených kontraktech) lze získat z tzv. databáze TED – Tender Electronic Daily, a to na internetové adrese www.ted.eur-op.eu.int.

Přístup k této databázi je bezplatný. Systém TED umožňuje vyhledávání zejména podle:

- příslušného čísla Ústředního věstníku EU (Official Journal, OJ), ve kterém byly informace o příslušné veřejné zakázce zveřejněny;
- země, ve které se zakázka realizuje;
- typu zakázky (dodávky zboží, služby apod.);
- charakteru dokumentu (výzva k předkládání vyjádření zájmu, výzva k předložení nabídky atd.);
- CPV kódu;
- data zveřejnění;
- data vydání příslušné dokumentace;
- charakteru zadavatele (vláda, orgán územní samosprávy apod.);
- hlavičky, pod kterou je zakázka vyhledávána (např. Evropská společnost, Phare, EIB apod.)
- místa, kde je zakázka realizována;
- použitého typu zadávacího řízení (otevřené řízení, užší řízení apod.);
- způsobu regulace (Evropská společnost, Phare, ECB apod.);
- kódu jednotky územní klasifikace NUTS;
- čísla dokumentace;
- lhůty;
- názvu resp. jména zadavatele
- podle klíčových slov.

Uživatelé mají k dispozici tři způsoby vyhledávání: základní (normální), rozšířený a expertní (tyto způsoby umožňují využití sofistikovanějších metod vyhledávání, kombinací, přesných odkazů apod.). Návod k využití jsou samozřejmě k dispozici přímo na stránkách TEDu při kliknutí na příslušné odkazy. Systém rovněž umožňuje pracovat s ustálenými kritérii vyhledávání tak, aby nebylo vždy pro každou položku nutné zadávat stejná kritéria znovu v plném rozsahu „ručně“.

Informace a služby dostupné v ČR

Vedle vlastního přímého vyhledávání v TEDu či služeb specializovaných poradenských kanceláří mohou podnikatelé využít např. služeb Euro Info Cent-

ra Praha, které zprostředkuje informace o veřejných zakázkách v databázi TED: <http://www.euro-info-centrum.cz>.

Agentura CzechTrade provozuje systém on-line databáze projektů a tendrů z informačních zdrojů EU, Světové banky a EBRD a rovněž ze zdrojů z českých zastupitelských úřadů a zahraničních kanceláří CzechTrade. Informace a pokyny pro využití lze nalézt na internetových stránkách: http://www.czechtrade.cz/cz/verejne_zakazky.

Pokud jde o veřejné zakázky v EU, CzechTrade poskytuje informace o zakázkách v rámci programů Phare, Tacis, Obnova, ISPA a SAPARD.

5.3. Opravné prostředky při zadávání veřejných zakázek v EU

Pravidla pro zadávání veřejných zakázek v EU obsahují i speciální právní úpravu opravných prostředků pro oblast veřejných zakázek, a to v podobě dvou směrnic, ze kterých se také vycházelo při přípravě tuzemského zákona o veřejných zakázkách (z. č. 40/2004).

Jsou to následující směrnice:

- Směrnice Rady č. 89/665/EHS ze dne 21. prosince 1989 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přezkumného řízení při zadávání veřejných zakázek na dodávky a veřejných zakázek na stavební práce.
- Směrnice Rady č. 92/13/EHS ze dne 25. února 1992 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se použití předpisů Společenství o postupech při zadávání veřejných zakázek v oblasti vodního hospodářství, energetiky, dopravy a telekomunikací.

Evropská komise vydala publikaci s názvem Praktický průvodce opravnými prostředky v oblasti veřejných zakázek v EU („Public Procurement in the EU: Practical Guide on Remedies“). Průvodce je přístupný např. na internetové adrese http://www.europa.eu.int/business/en/topics/publicproc/intro_en.doc.

Tento dokument sice není právně závazný, nicméně – stručně řečeno – poskytuje užitečné informace o možnostech, jak čelit situacím, kdy podle názoru podnikatele došlo k porušení zásad pro zadávání veřejných zakázek v EU.

Průvodce jednak stručně uvádí základní pravidla pro zadávání zakázek (prahy pro veřejné zakázky, povinnosti při zadávání zakázek a jejich porušení) a dále popisuje opravné prostředky použitelné před národními soudy v členských zemích, stížnosti před Evropskou komisí a konečně mechanismus tzv. alternativního řešení sporů.

Opravné prostředky použitelné před národními soudy vycházejí z výše uvedených směrnic o opravných prostředcích (souborný anglický termín „Remedies Directives“), které jsou v průvodci vyjmenovány. Jedná se o následující prostředky:

- Dočasná resp. přechodná opatření („Interim Measures“) – stručně řečeno, jedná se o prostředek, umožňující požadovat dočasné přerušování resp. pozastavení zadávacího řízení. Tento prostředek je nutno použít před uzavřením dotyčného zadávacího řízení resp. udělením kontraktu. Soudy přitom mají posuzovat váhu příslušných proti sobě stojících zájmů („balance of interest“ test) – stěžovatel musí prokázat, že neučiněním takového zásahu utrpí vážnou popř. nevratnou újmu atd.
- Příkazy ke zrušení či změně (doplnění příslušné dokumentace apod.). Stejně jako v případě dočasných opatření lze tento prostředek použít pouze v době před udělením kontraktu, soudy opět posuzují váhu příslušných zájmů atd.
- Náhrada škody – směrnice o opravných prostředcích požadují, aby náhrada škody byla v členských státech dostupným prostředkem. Děje se tak obvykle v civilním řízení, ačkoli žádosti o dočasná opatření, zrušení či změnu se v členských státech zpravidla předkládají vůči správním soudům. Stěžovatel zpravidla musí prokázat, že
 - zadávací orgán porušil pravidla pro zadávání veřejných zakázek,
 - utrpěl patřičnou újmu,
 - mezi porušením pravidel ze strany zadavatele a touto újmou existuje příčinná souvislost.
- Varovné („odstrašující“) pokuty: Směrnice o opravných prostředcích rovněž umožňují,

aby členské státy zavedly systém pokut pro případy, kdy porušení pravidel není napraveno nebo mu není zabráněno. Tento systém podle „Průvodce“ zavedly doposud pouze Francie, Dánsko a Lucembursko.

Stížnosti k Evropské komisi může stěžovatel podávat vedle opravných prostředků před národními soudy. Stížnosti se posílají na adresu Evropské komise 200 Rue de la Loi, 1049 Brussels. Pokud Komise usoudí, že došlo k porušení pravidel Směrnic pro zadávání veřejných zakázek, může vyvolat „opravné řízení“ (pokud doposud nedošlo k uzavření kontraktu). Takové rozhodnutí oznámí jak zadavateli, tak příslušnému členskému státu, přičemž příslušná vláda má stanoveny přesné limity na odpověď (21 dní pro zakázky ve veřejném sektoru, 30 dní pro zakázky v případě sí ových odvětví). Pokud Komise není spokojena s odpovědí, může zahájit formální řízení podle čl. 169 Smlouvy o ES. Takové řízení může skončit u Evropského soudního dvoru (ESD), který může příslušnou vládu usvědčit z porušení pravidel. Ve zvlášť závažných případech může Komise žádat ESD o uvalení dočasných opatření (viz výše).

Alternativní řešení sporů může být v zájmu obou stran, tj. zadavatele i stěžovatele. Ten může např. požadovat odstranění diskriminujícího prvku zadání apod. Pokud není spokojen s reakcí, může se dožadovat arbitráže (obě strany se shodnou na ustanovení nezávislého arbitra, který spor posoudí). Jde-li o veřejnou zakázku v oblasti sí ových odvětví („utilities“), může se stěžovatel obrátit na Evropskou komisí s žádostí o vyvolání tzv. dohodovacího řízení (conciliation procedure). Komise navrhne příslušného „dohodovatele“ (ze seznamu nezávislých osob), který se – je-li přijat všemi stranami – snaží dosáhnout vyřešení sporu.

6. Informace o vybraných programech pomoci Evropských společenství s využitím pro podnikání

Podnikatelé v ČR využívají již od roku 1990 prostředky z rozpočtu EU v rámci programu Phare, ke kterému se postupně přidávaly zdroje další. Vstupem do EU se podpora rozšiřuje především o přímé využití nástrojů regionální a strukturální politiky EU (doposud přicházely prostředky pro programy sloužící k přípravě na využití těchto nástrojů), přičemž zapojení do některých tzv. komunitárních programů (tj. programů využívaných subjekty z členských států, případně států přidružených, např. Rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj) se nadále řídí vlastními pravidly – využití se odvíjí od toho, zda a v jakém rozsahu se ČR příslušných programů účastní.

Účelem této kapitoly je uvést základní údaje o vybraných programech podpory podnikání v rámci tzv. komunitárních programů EU, které jsou spravovány přímo orgány EU (Evropskou komisí) a jsou či budou využitelné v ČR.

Záměrně zde neuvádíme podrobné informace o podpoře podnikání v rámci tzv. regionální a strukturální politiky, resp. strukturálních fondech a Kohezním fondu. Jde o problematiku rozsáhlou, ke které je průběžně vydávána řada speciálních publikací a poskytovány bohaté informace prostřednictvím různých zdrojů. Případné zájemce lze odkázat zejména na následující zdroje:

Strukturální fondy

Obecné informace:

Česká republika

- Speciální webová stránka pro strukturální fondy: ww.strukturalni-fondy.cz
- Ministerstvo pro místní rozvoj, www.mmr.cz
- Ministerstvo průmyslu a obchodu, www.mpo.cz
- Ministerstvo životního prostředí, www.env.cz
- Ministerstvo práce a sociálních věcí, www.mpsv.cz
- Ministerstvo zemědělství, www.mze.cz

Evropská unie

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Zdroje informací k příslušným Operačním programům (stěžejní dokumenty pro využívání strukturálních fondů v ČR):

- Operační program „Průmysl a podnikání“: MPO ČR, <http://www.mpo.cz>
- Operační program „Infrastruktura“: MŽP ČR, <http://www.env.cz>
- OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, <http://www.mze.cz>
- OP Rozvoj lidských zdrojů, MPSV ČR, <http://www.mpsv.cz>
- Společný regionální a operační program, MMR ČR, <http://www.mmr.cz>
- Jednotný programový dokument pro Prahu - Cíl 2, MMR ČR, <http://www.mmr.cz>
- Jednotný programový dokument pro Prahu - Cíl 3, MPSV ČR, <http://www.mpsv.cz>

Fond soudržnosti (Kohezní fond):

- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, <http://www.mmr.cz>
http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Poznámka:

Přehled kontaktních adres na odpovědné pracovníky spolu s telefony a e-mailovými adresami je k dispozici např. v publikaci Centra pro zahraniční pomoc (CZP) při Ministerstvu financí ČR „Programy pomoci Evropských společenství 2003–2004“, která je k dispozici na adrese CZP: <http://phare.mfcr.cz>

6.1. Rámcový program pro výzkum a technologický rozvoj

V oblasti podpory výzkumu a vývoje je nejdůležitějším komunitárním programem (tj. programem, řízeným přímo z úrovně Evropských společenství) tzv. 6. Rámcový program ES pro výzkum a technologický rozvoj (zkráceně označovaný 6RP). Číslovka v názvu označuje, že jde v pořadí již o šestý program tohoto druhu, přičemž 6RP je otevřen pro roky 2002 – 2006. Program je subjektům z ČR plně přístupný, tak jako byl již program předchozí (5RP).

Základní informace o 6RP lze získat např. na adresách:

V angličtině:

<http://www.cordis.lu/infrastructures>
<http://www.cordis.lu/rtd2002>
http://www.cordis.lu/fp6/instr_169.htm

V češtině:

<http://www.tc.cz/nko6>

Následující informace byly čerpány především z publikace „6. Rámcový program v kostce“, vydané Technologickým centrem AV ČR (TC AV). Publikace je dostupná i na webových stránkách TC AV (<http://www.tc.cz>).

6.1.1. Základní charakteristiky programu

Účast v 6RP musí mít nadnárodní charakter, resp. žádat o příspěvek na projekt mohou pouze konsorcia, složená z partnerů z více zemí, popř. se musí příslušné aktivity odehrávat v jiné zemi než v zemi původu řešitelského týmu (školicí apod. projekty).

Projekty musí svým zaměřením odpovídat dvěma cílům: posilování vědecké a technické základny průmyslu a zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti (evropského) průmyslu.

Z hlediska předmětu (oborů) je – až na některé specifické aktivity – 6RP omezen na předem dané oblasti, tzv. tematické priority. Jednotlivé etapy programu jsou vždy odstartovány tzv. výzvou k podávání projektů, ve které je vždy mj. uvedeno, které z oblastí se následující etapa týká.

Evropská unie nekryje náklady na realizaci projektů v plné výši, přispívá vždy určitým podílem (dle typu příslušné aktivity).

Vlastní návrhy projektů lze podávat vždy ve lhůtě, dané v příslušné výzvě. Ty jsou zveřejňovány v Úředním věstníku Evropských společenství (OJ) a také prostřednictvím internetu na adrese <http://fp6.cordis.lu/fp6/calls.cfm>. Výzvu vždy doprovází podrobná dokumentace s vysvětlivkami a formuláři. Vedle „papírové“ podoby podání projektu lze využít elektronický systém podávání projektů, tzv. EPSS.

Návrhy projektů hodnotí sama Evropská komise, resp. tým nezávislých hodnotitelů; kritéria a popis hodnocení jsou vždy předem dostupné. Předkladaatelé projektů navržených experty k financování jsou projednávány s Evropskou komisí, v případě kladného výsledku je uzavřena smlouva mezi EK a účastníky projektu. Ti vytvářejí konsorcia, která jsou zastupována jedním z účastníků – koordinátorem. Koordinátor obdrží příspěvek od EK a dále jej dělí mezi účastníky. O průběhu realizace podává EK zprávy. Zejména z důvodu vyloučení případných pozdějších nesrovnalostí se většinou vyžaduje, aby mezi sebou členové konsorcia uzavřeli konsorciální smlouvu, vymezující vztahy mezi partnery. EK zveřejnila doporučené náležitosti takové smlouvy (www.cordis.lu/fp6). Pro všechny etapy předkládání a realizace je nutné dodržovat etická pravidla, dostupná na stránkách: www.cordis.lu/rtd2002/science-society/home.ht.

6.1.2. Účastníci projektů

Účasti v 6RP mohou využívat různé druhy či skupiny uchazečů:

- univerzity, výzkumné ústavy (resp. skupiny výzkumníků z těchto institucí);
- podniky s inovačními záměry;
- malé a střední podniky (z celkového objemu prostředků 6RP by mělo připadnout cca 15 % na aktivity MSP v rámci tematických aktivit);
- asociace malých a středních podniků, resp. sdružení MSP;
- veřejná správa - zvl. programové schéma tzv. „ERA-NET“, které je určeno na podporu projektů, koordinujících aktivity na národní či regionální úrovni; orgány veřejné správy také bývají partnerem konsorcií všude tam, kde je jedním z cílů využití výsledků výzkumu v některých „veřejných“ oblastech (doprava, zdravotnictví, životní prostředí apod.);
- studenti vysokých škol – akce podporující mobilitu studentů VŠ, popř. sloužící k propagaci vědy mezi mladými lidmi;
- mladí absolventi VŠ – výzkumníci;
- zkušení výzkumníci (s praxí 4 a více let, popř. s doktorským titulem);
- celosvětově respektovaní výzkumní pracovníci (tzv. „Excellence Grants“, resp. granty pro vynikající vědecké pracovníky);
- organizace a osoby ze třetích zemí atd.

6.1.3. Základní struktura 6RP

Hlavním cílem je přispět k rozvoji tzv. „Evropského výzkumného prostoru“ (ERA), a to zejména zlepšením koordinace výzkumu a omezením jeho fragmentace; od tohoto cíle se odvíjí konkrétní zaměření aktivit a forma jejich realizace. Kromě toho je cílem podpora konkurenceschopnosti a podpora implementace řady dalších evropských politik.

Základní stavební bloky 6RP tvoří:

1. Zaměření a integrace evropského výzkumu
2. Strukturování ERA
3. Posilování základů ERA

Bloky (1) a (3) formují první ze dvou specifických programů v rámci 6RP a zahrnují jednak 7 prioritních oblastí (blok (1)) a dále tzv. Koordinace výzkumných aktivit a Rozvoj výzkumných a inovačních politik (blok (3)).

Zmíněných 7 tematických oblastí bloku (1) zahrnuje:

1. Vědy o živé přírodě, genomika a biotechnologie pro zdraví
<http://www.cordis.lu/fp6/lifescihealth.htm>
rtd-genomics-biotech@cec.eu.int
rtd-diseases@cec.eu.int
2. Technologie informační společnosti (tzv. IST program)
<http://www.cordis.lu/fp6/ist.htm>
ist@cec.eu.int
3. Nanotechnologie a nanovědy, inteligentní multifunkční materiály, nové výrobní procesy a zařízení
<http://www.cordis.lu/fp6/nmp.htm>
rtd-nmp@cec.eu.int
4. Letecký a kosmický výzkum
<http://www.cordis.lu/fp6/aerospace.htm>
rtd-aerospace@cec.eu.int
5. Kvalita a nezávadnost potravin
<http://www.cordis.lu/fp6/food.htm>
rtd-food@cec.eu.int
6. Udržitelný rozvoj, globální změny a ekosystémy
<http://www.cordis.lu/fp6/sustdev.htm>
rtd-energy@cec.eu.int
rtd-sustainable@cec.eu.int
rtd-transport@cec.eu.int
7. Občané a vládnutí (governance) ve znalostní společnosti
<http://www.cordis.lu/fp6/citizens.htm>
rtd-citizens@cec.eu.int

Pokud jde o širší zaměření výzkumu, do bloku (1) také patří:

- Výzkum na podporu evropských politik (zahrnuje činnosti, podporující implementaci i tvorbu politik Evropských společenství jako jsou Společná zemědělská politika (CAP), ekologická politika, dopravní politika, energetická politika, zdraví, rozvojová pomoc, politika na ochranu spotřebitele apod.).
- Nově vznikající politiky a technologie (NEST) (jde ve srovnání s 5RP o novou aktivitu na podporu nejnovějších vědeckých oborů, jejímž cílem je podpořit nekonvenční, průkopnický výzkum v oblastech dosud neprobádaných; zahrnuje specifické aktivity jako „Dobrodružství“, „Vhled“, „Průkopník“.
- Specifické výzkumné aktivity pro malé a střední podniky (směřuje k podpoře účasti MSP v rámci tematických priorit i specifických schématech „Kolektivní výzkum“ a „Kooperativní výzkum“ (CRAFT)).
- Specifické aktivity na podporu mezinárodní spolupráce (jde o spolupráci se zeměmi z rozvojového světa, státy Středozeří, bývalé Jugoslávie, Ruskem a státy bývalého SSSR).

Blok (2) – „Strukturování ERA“ zahrnuje akce, aplikovatelné na všechny oblasti výzkumu a technologií. Cíle bloku „Strukturování ERA“ jsou:

- Výzkum a inovace (vyšší integrace mezi výzkumem a inovacemi, zlepšení regulačního prostředí a politiky vstřícnější k inovacím):
<http://www.cordis.lu/fp6/innovation.htm>
innovation@cec.eu.int
- Lidské zdroje a mobilita (akce Marie Curie) (podpora formování významných lidských zdrojů pro evropský výzkumný systém)
<http://www.cordis.lu/fp6/mobility.htm>
rtd-mariecurie-actions@cec.eu.int
- Výzkumné infrastruktury (podpora výkonu a vývoje systému výzkumných infrastruktur nejvyšší evropské kvality)
<http://www.cordis.lu/fp6/infrastructures>
rtd-infrastructures@cec.eu.int
- Věda a společnost (rozvoj strukturálních vazeb mezi institucemi, dialog mezi vědeckou komunitou a širokou veřejností)
<http://cordis.lu/fp6/science-society>
rtd-sciencesociety@cec.eu.int

Blok (3) – „Posilování základů ERA“ je zaměřen na stimulaci společného vývoje evropské výzkumné

a inovační politiky podporou koordinace programů a společných akcí na národní či regionální úrovni, popř. mezi evropskými organizacemi navzájem. Blok (3) zahrnuje akce:

Podpora koordinace aktivit

<http://www.cordis.lu/fp6/coordination.htm>

Společný vývoj výzkumných a inovačních politik

<http://cordis.lu/fp6/policysupport>

6.1.4. Typy projektů v rámci 6RP

Jednotlivé typy projektů a akcí v rámci 6RP se označují jako nástroje. Určité typy nástrojů se používají dle instrukcí, uvedených v příslušných výzvách pro podávání projektů (resp. tyto výzvy uvádějí podrobnosti o použití příslušných nástrojů).

- Síť excelence (NoE)
 - Projektů typu NoE se účastní minimálně tři účastníci ze tří různých členských států EU či přidružených zemí, minimálně dva musí být z členských či kandidátských zemí. Doporučuje se účast minimálně šesti partnerů.
 - Informace o použití lze získat na adrese: http://www.cordis.lu/fp6/instr_noe.htm
- Integrované projekty (IP)
 - Podmínkou je rovněž účast minimálně tří partnerů ze tří členských či přidružených zemí, v praxi se však předpokládá podstatně vyšší počet účastníků.
 - Informace o použití lze získat na adrese: http://www.cordis.lu/fp6/instr_ip.htm
- Programy prováděné společně několika členskými zeměmi (podle článku 169 Smlouvy o ES)
 - Jde o nástroj vyžadující spolupráci na úrovni národních vlád. Informace jsou dostupné na adrese: http://www.cordis.lu/fp6/instr_169.htm
 - Specifické projekty cílově orientovaného výzkumu (STREP) a Specifické projekty cílově orientovaných inovací (STIP)
 - STREP a STRIP navazují na obdobné projekty z 5RP, jde o projekty pro více partnerů, zaměřené na výzkum, demonstrace a inovace. Projektů se musí účastnit nejméně tři partneři ze tří různých členských či asociovaných států, z nichž minimálně dva musí být z EU nebo kandidátských států.
 - Informace lze získat na adrese: http://www.cordis.lu/fp6/instr_strp.htm

- Koordinační akce (CA)
 - Podmínky účasti obdobné předchozím, cílem CA je podpořit propojování výzkumných a inovačních aktivit.
 - Informace dostupné na adrese: http://www.cordis.lu/fp6/instr_ca.htm
- Specifické podpůrné akce (SSA)
 - SSA jsou v zásadě pokračováním doprovodných akcí z 5RP; může jít např. o konference, semináře, studie, analýzy apod.
 - Informace lze získat na adrese: http://www.cordis.lu/fp6/instr_ssa.htm
- Specifické výzkumné projekty pro MSP
 - Tyto typy projektů se orientují na malé a střední podniky; do této kategorie spadají tzv. Projekty kooperativního výzkumu (CRAFT) a Projekty kolektivního výzkumu.
 - Podrobnější informace viz <http://www.cordis.lu/sme.htm>
- Specifické akce na podporu výzkumných infrastruktur
 - Zahrnuje aktivity resp. schémata:
 - Integrované aktivity
 - Rozvoj komunikačních sítí
 - Mezinárodní přístup
 - Návrhové studie
 - Budování nových infrastruktur

Informace na stránkách: <http://www.cordis.lu/fp6/infrastructures.htm>

- Akce Marie Curie na podporu mobility, školení, výměnu znalostí a uznání excelence

6.1.5. Rozpočet 6RP a účast v programu

Celkově se pro roky trvání 6RP (2002–2006) počítá s částkou 17.500 milionů EUR. Jde tedy z hlediska financí o jeden z nejvýznamnějších programů EU vůbec. Největší část tohoto rozpočtu připadá na tematické priority (1-7) v rámci Bloku (1); jde o částku 11.285 milionů EUR.

O příspěvek z 6RP se může ucházet právnický subjekt i fyzická osoba prakticky z kterékoli země na světě, povaha účasti popř. pravidla pro konsorcia záleží ovšem na konkrétní aktivitě či schématu. Subjekty z členských států, asociovaných kandidátských zemí, jiných asociovaných zemí (např. země EHP) či evropské mezinárodní organizace se mohou účastnit bez omezení, Rusko, státy NIS, středomořské země, západobalkánské státy a rozvojové země musí být součástí konsorcia splňujícího mi-

nimální požadavky na účast členských či asociovaných zemí. Některé země mají smlouvu o spolupráci a mohou se účastnit obdobně jako výše uvedená skupina (Rusko apod.) – např. Austrálie, Argentina, USA, Čína, Kanada, Brazílie, Japonsko, Kazachstán, Jižní Afrika či Ukrajina. V případě ostatních zemí přichází účast v úvahu např. v případě, kdy je nezbytná pro realizaci projektu či jinak předpokládána (zaměřením apod.).

Příspěvek EIB či EIF

Účastníci 6RP se mohou pokusit o využití půjčky od Evropské investiční banky (EIB) (<http://www.eib.org>) či rizikového kapitálu nebo garance pro výzkumné projekty Evropského investičního fondu (EIF) (<http://www.eif.org>). Půjčky od EIB mohou být kombinovány s výzkumnými granty ES a pokrývat tak vývojová stadia projektu až po zahájení komerčního využití jeho výstupů.

účastníkům 6RP v ČR

Informace a konzultace včetně asistencí poskytuje v ČR zejména síť tzv. Národních kontaktů pro 6RP v ČR v rámci Technologického centra Akademie věd (TC AV), (národním kontaktem jsou zástupci TC AV odpovídající za jednotlivé programy 6RP) a dále tzv. síť NINET, zahrnující tzv. regionální a oborové kontaktní organizace (RKO, OKO).

Technologické centrum AV ČR

Rozvojová 135

165 02 Praha 6

tel.: 220 390 700, fax: 220 922 698

Seznam národních kontaktů v rámci TC AV (převzato z webových stránek TC AV: http://www.tc.cz/nko6/contact_points.php)

6.1.6. Informace, konzultace a asistence

Národní kontakty pro 6. RP v České republice

Akronym	Aktivity 6. RP	Národní kontakt
National coordinator	Koordinace aktivit všech NCP k zajištění konzistence	KLUSÁČEK, Karel klusacek@tc.cas.cz
LifeSciHealth NCP	Specifický program 1: 1.1.1 Vědy o živé přírodě, genomika a biotechnologie pro zdraví	JENČOVÁ, Věra jencova@tc.cas.cz
IST NCP	Specifický program 1: 1.1.2 Technologie informační společnosti	HILLEROVÁ, Eva hillerova@tc.cas.cz
NanoMatPro NCP	Specifický program 1: 1.1.3 Nanotechnologie a nanovědy, multifunkční materiály a nové výrobní procesy a nástroje	KUBÁTOVÁ, Jitka kubatova@tc.cas.cz
Aerospace NCP	Specifický program 1: 1.1.4 Letecký a kosmický výzkum	FUCHS, Jiří fuchs@tc.cas.cz
Food NCP	Specifický program 1: 1.1.5 Kvalita a bezpečnost potravin	KONÍČKOVÁ, Naděžda konickova@tc.cas.cz
SustDev NCP	Specifický program 1: 1.1.6 Trvale udržitelný rozvoj, globální změny a ekosystémy	ČEJKOVÁ, Jana cejkova@tc.cas.cz

Národní kontakty pro 6. RP v České republice

Akronym	Aktivity 6. RP	Národní kontakt
Knowledge Society NCP	Specifický program 1: 1.1.7 Občané a vládnutí ve znalostní společnosti Specifický program 2: 4. Věda a společnost	ALBRECHT, Vladimír albrecht@tc.cas.cz
NEST NCP	Specifický program 1: 1.2.1 Nové a nastupující vědeckotechnologické směry	KADLEČÍKOVÁ, Kristina kadlecikova@tc.cas.cz
SME NCP	Výzkumné aktivity pro MSP	ŠKARKA, Martin skarka@tc.cas.cz
INCO NCP	Specifický program 1: 1.2.3 Podpora mezinárodní spolupráce	HANUŠKOVÁ, Eva hanuskova@tc.cas.cz
Co-ordination NCP	Specifický program 2: 2.1 Podpora koordinačních aktivit, 2.2 Podpora rozvoje politik	KLUSÁČEK, Karel klusacek@tc.cas.cz
Innovation NCP	Specifický program 2: 1. Výzkum a inovace	VACHOVÁ, Dana vachova@tc.cas.cz
Mobility NCP	Specifický program 2: 2. Lidské zdroje a mobilita Specifický program 2: 3. Výzkumné infrastruktury	KRAEMER, Emil kraemer@tc.cas.cz
EURATOM NCP	Specifický program 3: Atomová energie	KLIK, František kli@nri

Sí regionálních a oborových kontaktních organizací (RKO, OKO) – (převzato z webové adresy <http://www.tc.cz/poskytdocs/NINET2004.doc>).

Národní kontaktní organizace (NKO)

Město/kód	Sídlo	Kontakt
Praha OK 448	Technologické centrum AV ČR Rozvojová 135 160 28 Praha 6	RNDr. Vladimír Albrecht, CSc. tel. 220 390 702 fax: 220 922 698 e-mail: albrecht@tc.cas.cz

Regionální kontaktní organizace (RKO)

Město/kód	Sídlo	Kontakt
Brno OK 454	Vysoké učení technické v Brně Antonínská 1601 90 Brno	Prof. RNDr. Josef Jančář, CSc. tel.: 541 145 209 e-mail: prorektor-vyzkum@vutbr.cz
České Budějovice OK 442	Ústav ekologie krajiny AV ČR Poříčí 3b 603 00 Brno	Prof. RNDr. M. Marek, DrSc. tel.: 543 211 560 e-mail: emarek@brno.cas.cz

Regionální kontaktní organizace (RKO)

Město/kód	Sídlo	Kontakt
Brno OK 454	Vysoké učení technické v Brně Antonínská 1601 90 Brno	Prof. RNDr. Josef Jančář, CSc. tel.: 541 145 209 e-mail: prorektor-vyzkum@vutbr.cz
České Budějovice OK 442	Ústav ekologie krajiny AV ČR Poříčí 3b 603 00 Brno	Prof. RNDr. M. Marek, DrSc. tel.: 543 211 560 e-mail: emarek@brno.cas.cz

Oborové kontaktní organizace

Město/kód	Sídlo	Kontakt
Praha OK 452	Svaz průmyslu a dopravy ČR Mikulandská 7 113 61 Praha 1	Ing. Stanislav Lička, CSc. tel.: 224 934 843 fax: 224 934 671 e-mail: slicka@spcr.cz
Praha OK 446	Česká společnost pro nové materiály a technologie - AIP ČR Novotného lávka 5 116 68 Praha 1	Ing. Karel Šperlink, CSc. tel.: 221 082 326 fax: 221 082 326 e-mail: sperlink@aip.cz
Praha 1P OK 457	Ústav jaderného výzkumu Řež, a.s. 250 68 Řež	Prof. Ing. František Klik, CSc. tel.: 266 172 000 e-mail: Kli@nri.cz ; kli@ujv.cz
Praha	Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s. Beranových 130 199 05 Praha	Ing. Karel Paiger tel: 225 115 332 e-mail: paiger@vzlu.cz
Praha OK 437	Sociologický ústav AV ČR Jilská 1 110 00 Praha 1	PhDr. Marie Čermáková tel: 222 221 753 fax: 222 220 143 e-mail: cermako@soc.cas.cz
Praha OK 439	Asociace výzkumných organizací Novodvorská 994 142 21 Praha 4	Ing. Václav Neumajer tel.: 239 041 998 fax: 241 493 138 e-mail: avo@avo.cz
Praha OK 440	Inženýrská akademie ČR Národní 3, 117 0 Praha 1	Ing. Ivan Dobiáš tel: 286 890 383, 286 890 391 fax: 286 584 695 e-mail: idob@it.cas.cz
Praha OK 441	Ústav teorie informace a automatizace AV ČR Pod vodárenskou věží 4 182 08 Praha 8	Ing. Jiří Kadlec, CSc. tel: 266 052 216 fax: 266 052 511 e-mail: kadlec@utia.cas.cz
Brno OK 455	VIP park.cz s.r.o. Bulharská 37 61200 Brno	Ing. Vlastimil Veselý tel: 541 147 250 e-mail: Vesely@FirstTuesday.cz

Město/kód	Sídlo	Kontakt
OK 318	Inženýrská akademie ČR Národní 3 117 20 Praha 1	Prof. Ing. Vladimír Kučera, DrSc. tel: 224 352 850 e-mail: kucera@fel.cvut.cz
1P OK 456	BIC Brno Příkop 4 602 00 Brno	Ing. Vít Hřiba tel: 545 176 130 e-mail: bicbrno@iqnet.cz circ.rko@bicbrno.cz

Další užitečné adresy:

Vyhledávání partnerů:

<http://www.cordis.lu/fp6/partners.htm>

Výzvy 6RP

<http://www.cordis.lu/fp6/calls.htm>

Modelový kontrakt:

http://europa.eu.int/comm/research/fp6/working-groups/model-contract/index_en.html

Vyhledávání partnerů v kandidátských zemích:

<http://partners-service.cordis.lu/index.cfm?pgname=Candidate+States>

Nabídka potenciálních českých partnerů do projektů

<http://www.CzechRTD.info/www>

6.2. Víceletý program na podporu malých a středních podniků a podnikání (MAP)

Tento program (plným názvem „Víceletý program pro podniky a podnikání, zejména pro malé a střední podniky 2001–2005“; MAP) navazuje na předchozí tzv. III. Víceletý program (1997–2000), jehož se ČR rovněž účastnila.

Cílem programu je mj. podpořit růst a konkurenceschopnost podniků postavené na znalostech internacionalizované ekonomiky, přispět ke zjednodušení a zlepšení administrativního a regulatorního rámce pro podnikání apod. Program sám neposkytuje přímou podporu jednotlivým podnikům, jeho jednotlivé složky však umožňují využívat některé zdroje přímo a dále pak těžit z přínosů, které by měl program přinést rozvoji podnikatelského prostředí.

Gestorem české účasti v MAP je Ministerstvo prů-

myslu a obchodu: <http://www.mpo.cz>

Realizací účasti v programu a řadou projektů v rámci MAP se zabývá také síť tzv. Euro Info Center (EIC), viz dále.

Základní informace o programu a přístup k podrobnějším informacím o MAP lze získat na adrese http://www.europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/mult_entr_programme/programme_2001_2005.htm.

Na této adrese lze např. zjistit náplň aktivit programu, který je každoročně realizován dle tzv. Pracovních programů (Working Programmes). Pracovní programy vytyčují pro každý rok soubor projektů, ke kterým se mohou přihlásit státy, jež se rozhodly MAP zúčastnit. Např. pro rok 2004 jde o následující projekty s účastí ČR:

- Konzultace mezi veřejnou správou a podnikatelskými asociacemi při formování politiky pro malé a střední podniky (spolupráce s experty a asociacemi podnikatelů, v jejímž rámci se např. zjistí, zda a jak jsou názory malých a středních podniků vyslyšeny při tvorbě legislativy apod.).
- „Mikro-společnosti“ a vzdělávání (výchova k podnikatelským dovednostem už od středních škol).
- Překážky růstu: problematika výběru a najímání pracovníků apod.
- Záruky za úvěry pro podniky (projekt, díky němuž se lze ucházet o prostředky v rámci programu Českomoravské záruční a rozvojové banky „ZÁRUKA“).
- „Podnikatelští andělé“ („Business Angels“) – vytvoření expertní skupiny.

Souhrnně existují tři typy projektů:

I. Projekty z oblasti předávání zkušeností z nejlepších postupů a projektů uplatňovaných v zemích EU: např. účast expertů ve skupinách, které se zabývají určitými vybranými typy problémů (např. průzkum podnikatelského prostředí apod.), případně organizace konferencí na podnikatelská témata, zpracování a vydávání studií apod.

II. Podpůrné aktivity a informační činnost pro podniky prostřednictvím sítě tzv. Euro Info Center.

V EU existuje síť takřka 300 Euro Info Center (EIC), z nichž sedm je v ČR:

- EIC Praha, http://www.crr.cz/eic/index_eic.html (na této stránce lze získat též souhrnné informace o činnosti EIC); činnost pražské centrály EIC je podporována Centrem pro regionální rozvoj při MMR: <http://www.crr.cz>,
- EIC Brno, http://www.ohkbrno.cz/eic/cz/index_cz.html
- EIC Ostrava, <http://www.rdaova.cz/index.php>
- EIC Plzeň, <http://www.bic.cz/cz/serv/o5.htm>
- EIC Liberec, <http://www.ohkliberec.cz/euroinfo.htm>
- EIC Pardubice, <http://www.rrapk.cz>
- EIC Most, <http://www.rra.cz/main.html>

EIC poskytují služby v oblasti vyhledávání partnerů pro obchodní spolupráci, informací o veřejných zakázkách, informace z oblasti evropské legislativy a podpůrných programů EU apod.

III. Finanční nástroje

Projekty tohoto druhu zpřístupňují podnikům finanční nástroje Evropského investičního fondu (www.eif.org).

Cílem podpory je zejména pomoci malým a středním podnikům překonat určité strukturální problémy (nedostatek kapitálu pro založení či rozvoj podniku apod.).

V ČR se zatím tato forma podpory realizuje na základě smlouvy mezi EIF a Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou (ČMZRB). Dohoda umožňuje zvýšit celkový objem bankovních záruk pro malé a střední podniky v rámci programu ČMZRB „ZÁRUKA“. EIF tak poskytuje protizáruku do výše

50 % každé jednotlivé záruky ČMZRB vystavené v období od 1. 10. 2003 do 31. 12. 2004. Tato protizáruka se vztahuje na tzv. pásmové záruky poskytnuté podnikům s počtem zaměstnanců do 100 osob k zajištění investičních úvěrů v souladu s podmínkami programu ZÁRUKA, pokud je lhůta splatnosti takto zaručených úvěrů delší než 3 roky.

Program ZÁRUKA je součástí souboru programů podpory malého a středního podnikání, realizovaného v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Bližší informace o fungování programu ZÁRUKA lze získat na adresách:

MPO ČR

http://www.mpo.cz/CZ/Podpora_podnikani/Male_a_stredni_podnikani/default.htm

ČMZRB: <http://www.cmzrb.cz/cmzrb.asp?mn=4>

6.3. Program eContent

6.3.1. Hlavní charakteristiky programu

Cílem programu eContent je podporovat rozvoj (specificky) evropského trhu s tzv. digitálním obsahem. Co přesně tento cíl znamená, plyne z hlavních témat, na která se aktivity eContent zaměřují. Jde o tři hlavní tzv. Akční linie:

1. Zlepšení přístupu k veřejným informacím a rozšíření jejich využívání
2. Podpora vytváření digitálního obsahu ve vícejazyčném a multikulturním prostředí
3. Zvyšování dynamiky trhu s digitálním obsahem

Digitálním obsahem se rozumí obsah veškerých on-line služeb počínaje webovými portály přes služby mobilních operátorů a bezdrátové aplikace až po digitální vysílání a širokopásmový přenos obrazu (video). Tyto služby pokrývají široké spektrum oblastí, např.

- právní, administrativní apod. data,
- umění a kulturní dědictví,
- archivy, knihovny,
- finanční a ekonomická data,
- zábava a informační materiály,
- geografická data, doprava a turistické informace,
- lokálně vázané služby,
- data týkající se zdraví, bezpečnosti a ochrany spotřebitelů,
- vědecké a technické informace.

6.3.2. Účast v programu eContent

Účastnit se může kterákoli právnická osoba sídlící v členské či kandidátské zemi, pokud se tato země do programu zapojila (ČR je zapojena). Projekty podává více partnerů, český subjekt musí mít nejméně jednoho partnera z EU.

Typickými účastníky mohou být podniky působící v oblasti internetu a on-line informačních technologií, poskytovatelé připojení, provozovatelé webových portálů, mobilní operátoři, distributoři digitálního obsahu, poskytovatelé jazykových služeb, tvůrci aplikací, účastníci trhu s autorskými právy, jakož i univerzity, archivy, knihovny, muzea, úřady státní správy a organizace veřejného sektoru.

6.3.3. Informace o programu a jeho řízení, zdroje informací a dokumentů

Cíle a zaměření programu jsou popsány v tzv. Pracovním programu. Pro rok 2004 je k dispozici pouze anglická verze programu, dostupná na internetové adrese http://www.econtent.cz/docs/wp_update_2004_en.pdf.

Jednotlivé projekty lze podobně jako v 6. Rámcovém programu pro výzkum a technologický rozvoj podávat na základě výzev. Poslední (v pořadí čtvrtá) výzva k předkládání projektů byla zveřejněna dne 14. února 2004, uzávěrka podávání projektů je dne 14. května 2004.

Informace o programu v češtině jsou dostupné na adrese <http://www.econtent.cz>. Gestorem programu za Českou republiku je Ministerstvo informatiky ČR (MI ČR), odbor koncepcí a mezinárodní spolupráce (kontaktní zástupce MI ČR pro eContent pan Josef Hruška, tel.: 222 108 272, fax 222 722 160, e-mail: josef.hruska@micr.cz).

Formuláře pro podávání projektů lze získat na adrese: www.cordis.lu/econtent, popř. lze požádat o zaslání elektronickou poštou na adrese: INFSO-calls.eContent@cec.eu.int, popř. faxem 0352-430 13 49 59.

Vyplněné formuláře se odevzdávají na adrese:

European Commission
EContent Programme Office
DG Information Society - Directorate D
EUFO 1181

Rue Alcide de Gasperi
L-2920 Luxembourg

popř. při zasílání kurýrem:
European Commission
EContent Programme Office
DG Information Society - Directorate D
Euroforum Building, Office EUFO 1179
10, Rue Robert Stümper
L-2557 Luxembourg

6.4. Program „Inteligentní energie – Evropa“

Program „Inteligentní energie – Evropa“ (Intelligent Energy for Europe, IEE) v současné době představuje hlavní nástroj Evropské komise pro netechnologickou podporu v oblasti energetiky. Realizace programu byla zahájena v roce 2003 a trvat by měl do roku 2006.

Program IEE navazuje na čtyři již existující rámcové programy v oblasti energetiky, a sice ALTENER (podpora obnovitelných zdrojů), SAVE (úspory a racionální využívání energie), STEER (efektivnější využívání energie v dopravě a využití nových zdrojů energie) a COOPENER (propagace obnovitelných zdrojů energie ve vztahu k třetím zemím a plnění závazků plynoucích z Kjótského protokolu).

6.4.1. Cíle IEE

1. V oblasti energetické účinnosti a kombinovaných zdrojů elektrické energie a tepla má přispět ke

- snížení energetické náročnosti o 1 % ročně tak, aby do roku 2010 bylo dosaženo 2/3 18% potenciálu úspor energie,
- snížení emisí CO₂ dle závazků z Kjóta,
- zvýšení podílu kombinované výroby elektřiny a tepla.

2. V oblasti zavádění obnovitelných zdrojů energie

- podpořit využití obnovitelných zdrojů energie – přispět k zvýšení podílu obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě ze 6 % na 12 % do r. 2010,
- přispět ke zvýšení podílu elektřiny vyráběné z obnovitelných zdrojů na 22,1 % v roce 2010.

3. V oblasti dopravy a podpory energetické účinnosti obnovitelných zdrojů v rozvojových zemích

- přispět k rozvoji čisté městské dopravy a snížení emisí CO₂,
- podpořit plnění Kjótského protokolu prostřednictvím programu COOPENER, jakož i rozvoj udržitelného energetického systému, pomoc snižování chudoby a zlepšení přístupu k energetickým službám ve třetích zemích.

6.4.2. Podpora ES, řízení a zdroje informací

V rámci plnění cílů programu navrhuje Společenství akce a opatření a na základě přidané hodnoty těchto činností na ně alokuje finanční podporu. Maximální výše této podpory může činit 50 % nákladů na realizaci, pouze ve výjimečných případech může činit až 100 %.

Řídícím orgánem v ČR je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR: <http://www.mpo.cz>

Informace o projektu lze získat na webových stránkách MPO, např.: http://www.mpo.cz/xqw/webdav/-UTF8/dms_mpo/getPublicFile/6893/10289/IEE.htm

Další informace o programu, vyhledávaných výzvěch atd. jsou k dispozici na webových stránkách IEE: http://www.europa.eu.int/comm/energy/intelligent/index_en.html

6.5. Leonardo da Vinci II

6.5.1. Základní charakteristiky

Účelem programu Leonardo da Vinci je rozvíjet evropskou spolupráci ve vzdělávání, odborné přípravě a celoživotním osvojování znalostí a schopností nejen v institucích odborného vzdělávání (učilištích, vyšších i vysokých školách), ale i v evropských podnicích. Důraz je kladen na rozvíjení inovačních procesů, zlepšování konkurenceschopnosti a podporu podnikatelského ducha. Program zároveň podporuje adaptabilitu a mobilitu pracovníků s cílem snižování nezaměstnanosti.

Od 1. ledna 2000 do 31. prosince 2006 probíhá druhá etapa tohoto programu, na kterou je vyčleněno 1 150 milionů EUR a jsou do ní zapojeny všechny země Evropské unie, Norsko, Lichtenštejnsko, Island, Bulharsko, Rumunsko a Turecko.

Programu se mohou zúčastnit všechny právnické osoby podílející se na odborném vzdělávání a přípravě, zejména:

- instituce, centra a orgány odborného vzdělávání a přípravy na všech úrovních, včetně vysokých škol;
- výzkumná střediska a organizace;
- podniky, zvláště malé a střední, průmysl řemesel, nebo organizace veřejného či soukromého sektoru včetně těch, které se podílejí na odborném vzdělávání a přípravě;
- obchodní organizace, včetně obchodních komor, atd.;
- sociální partneři;
- místní a regionální orgány a organizace;
- neziskové organizace, dobrovolné a nevládní organizace.

V České republice je gestorem programu Leonardo da Vinci Národní vzdělávací fond (NVF), který zejména:

- poskytuje informace o programu a stará se o jeho publicitu,
- zajišťuje efektivní fungování programu,
- shromažďuje a hodnotí návrhy projektů,
- spolupracuje s Komisí na výběru konkrétních projektů a informuje Komisi o výsledcích programu.

Všechny důležité informace a formuláře týkající se programu lze nalézt na internetových stránkách Národního vzdělávacího fondu:

<http://www.nvf.cz/leonardo>.

6.5.2. Výzvy Společenství k předkládání návrhů

Ve Výzvěch Společenství jsou definovány priority cílů, časový plán, podmínky předkládání návrhů, formální kritéria přijatelnosti, pokud jde o nadnárodní charakter návrhů, hodnocení projektu a výběrové procedury.

Výzvy obsahují termíny pro podávání návrhů, přičemž jednotlivé účastnické země si mohou zvolit další termíny podle svým potřeb ve svých specifických výzvěch k předkládání návrhů projektů.

V roce 2004 bude vydána třetí Výzva Společenství vztahující se na roky 2005 a 2006.

6.5.3. Programové projekty

Program Leonardo da Vinci je realizován ve formě projektů. Projekty v programu Leonardo musí splňovat tři zásady:

- musí rozvíjet odborné vzdělávání a zlepšovat spolupráci vzdělávacích a hospodářských organizací,
- být inovativní
- mít nadnárodní charakter (tj. nejen účast organizací z různých zemí, ale i přínos, který by byl bez nadnárodní spolupráce nedosažitelný).

Pro každý druh projektu je vydána příručka, jejíž text je možné získat z internetových stránek Národního vzdělávacího fondu.

Projekty v rámci programu Leonardo lze rozdělit do dvou skupin:

- Projekty mobility, tj. projekty, při nichž jsou vysílány skupiny lidí do partnerských organizací v jiném státě.
- Projekty nadnárodní spolupráce při vytváření společných inovativních vyučovacích pomůcek, výukového softwaru, programů výuky jazyků, společného výzkumu a analýz a podobně.

Mobility

Cílem těchto projektů je „podpora nadnárodní mobility zejména mladých osob v procesu odborného vzdělávání a osob odpovědných za odborné vzdělávání“. Projekt je naplňován pomocí stáží a výměn. Podmínkou je, že v nich musí spolupracovat odborné vzdělávací instituce s podniky. Konkrétní projekty mohou trvat maximálně dva roky a musí se jich zúčastnit organizace nejméně ze dvou zemí, z nichž jedna musí být členem Evropské unie.

Výše příspěvku společenství je závislá na délce výměny/stáže, přičemž může dosáhnout maximálně 5 000 EUR na konečného účastníka. Tato hranice může být překročena v případě, že se jedná o zdravotně postiženého účastníka.

Pilotní projekty

Těmito projekty EU podporuje návrhy, rozvoj, ověřování, hodnocení a rozšiřování kvalitních a inovativních učebních materiálů, pomůcek a metod od-

borného vzdělávání. Pilotní projekty musí mít na svém konci hmatatelný výsledek, např. učebnici, výukový software, internetové stránky, nové učební osnovy a podobně. Všechny tyto projekty by měly v co nejvyšší míře využívat moderní informační a komunikační technologie.

Zvláštní kategorií jsou tzv. tematické akce, které se týkají témat, o něž je v Evropské unii zvýšený zájem. Příkladem může být rozvoj forem certifikace a akreditace vzdělání získaného v pracovním procesu nebo metody výuky umožňující znevýhodněným osobám (např. nevzdělaným) integraci na trhu práce.

Pilotního projektu se musí účastnit organizace z nejméně 3 zemí, z nichž jedna musí být členem EU. Podpora EU může trvat až tři roky a na projekt může přispět až do 75 % schválených výdajů, maximálně pak 200 000 EUR ročně. U tematických akcí může být tento limit zvýšen na 300 000 EUR v případě, že to zdůvodňuje jejich rozsah.

Projekty jazykových dovedností

Záměrem předkládaných projektů může být návrh, rozvoj, hodnocení, testování nebo rozšiřování nových učebních materiálů, pomůcek a metod rozvíjení jazykových a interkulturálních dovedností v odborném vzdělávání. Tyto pomůcky a metody musí odpovídat na potřeby jednotlivých profesních oblastí a konkrétních pracovních situací. Zvláštní pozornost je věnována projektům orientovaným na méně používané a vyučované jazyky.

Projektu jazykových dovedností se musí účastnit organizace z nejméně 3 zemí, z nichž jedna musí být členem EU. Podpora EU může trvat až tři roky a na projekt může přispět až do 75 % schválených výdajů, maximálně pak 200.000 EUR ročně.

Projekty sítí organizací

Tyto projekty jsou zaměřeny na rozvoj nadnárodní spolupráce a na sdílení a šíření zkušeností a osvědčených metod v oblasti odborného vzdělávání. Toho má být dosaženo v rámci nadnárodních sítí různých typů organizací, a už se jedná o školy, veřejnou správu nebo o podniky a jejich sdružení. Činnost sítě musí být kontinuální proces, který není omezen jen na dobu kontraktu s EU. Síť by měla mít dostatečnou velikost, měla by obsahovat kvalitní komunikační kanály a měla by jasně prezentovat výsledky své činnosti.

Podpora EU může trvat až tři roky a na projekt může přispět až do 50% schválených výdajů, maximálně pak 150 000 EUR ročně.

Projekty referenčních materiálů

Cílem těchto projektů je vytvářet analýzy a zpracovávat data o strukturách a systémech odborného vzdělávání a o různých přístupech ke kvalifikacím a kompetencím v členských zemích. Tyto „referenční materiály“ by měly zvyšovat znalosti a zkušenosti všech potencionálních uživatelů, zejména

tvůrců odborného vzdělávání a manažerů lidských zdrojů v podnicích. Jejich vytváření se musí účastnit uznávané vědecké organizace či ústavy působící v této oblasti, které by měly zajistit, že bude použito moderních vědeckých metod získávání a syntéze informací.

Podpora EU může trvat až tři roky a na projekt může přispět 50 % až 100 % schválených výdajů, maximálně pak 200 000 EUR ročně. Je-li to zdůvodněno rozsahem projektu, tuto maximální částku lze zvýšit až na 300 000 EUR.

7. Informační, poradenské, vzdělávací služby

V současné době je k dispozici prakticky nepřeberné množství informačních zdrojů a služeb, poskytovaných státními orgány, veřejnou správou, příspěvkovými organizacemi, nevládními agenturami či vzdělávacími institucemi. Poradenské, školicí apod. služby poskytuje i řada soukromých společností. Omezujeme se zde na některé základní centrální zdroje informací, na fungující sítě informačních míst a na vybrané podnikatelské organizace, poskytující informační a poradenské služby.

7.1. Vybrané všeobecné zdroje informací a poskytování služeb

Dobrou navigaci pro zájemce o vyhledávání jak samotných informací o EU, tak jejich zdrojů (včetně poradenských služeb) poskytuje např. oficiální server Ministerstva zahraničních věcí ČR o EU <http://www.euroskop.cz>. Dotazy ohledně EU a členství ČR v EU zodpovídá bezplatná telefonní linka 800 200 200.

Přehlednou a obsáhlou navigaci po zdrojích informací a užitečné informace a rady lze získat prostřednictvím portálu BusinessInfo, který je společným projektem Ministerstva průmyslu a obchodu a agentury CzechTrade: <http://www.businessinfo.cz>.

Z iniciativy komunikační strategie Delegace Evropské komise v ČR vzniklo v Praze informační středisko ICEU (Informační centrum Evropské unie), které poskytuje aktuální zprávy, informační a propagační materiály, pořádá semináře a konference a zodpovídá základní dotazy. Středisko sídlí na adrese:

ICEU
Rytířská 31, 110 00 Praha 1
tel.: (420) 221 610 142
fax: (420) 221 610 144
e-mail: info@iceu.cz

Příspěvková organizace MPO ČR, agentura CzechTrade, poskytuje informační služby, pořádá semináře, školení a konference, vede databáze o vybraných typech veřejných zakázek, poskytuje poradenské služby pro exportéry a firmy vyhledávající partnery v zahraničí (mj. s využitím vlastní agenturní sítě poboček CzechTrade v řadě zemí),

realizuje některé proexportní politiky vlády ČR apod. Informace o těchto službách lze získat na adrese <http://www.czechtrade.cz>.

Informačními, poradenskými a školicími službami zejména v oblasti realizace regionální politiky EU v ČR se zabývá Centrum pro regionální rozvoj ČR (CRR ČR) při Ministerstvu pro místní rozvoj ČR. CRR ČR je implementační agenturou některých programů EU v oblasti regionální politiky (SROP, INTERREG), buduje Regionální informační systémy v rámci Integrovaného regionálního informačního systému, organizuje vzdělávací programy. Webová adresa CRR je <http://www.crr.cz>. Na internetové stránce <http://www.crr.cz/odkazy> lze nalézt velmi rozsáhlý přehled institucí poskytujících informační a poradenské služby v oblasti informací o EU a z EU. Pobočky CRR sídlí v Praze, Chomutově, Písku, Hradci Králové, Olomouci, Ostravě a Brně.

S podporou Evropské komise byl zřízen Národní vzdělávací fond (o.p.s.). NVF se zabývá mj. rozvojem lidských zdrojů (včetně např. manažerského vzdělávání), řídí některé programy EU (Leonardo da Vinci), podporuje aktivity v oblasti celoživotního vzdělávání apod. Informace o produktech a činnostech NVF lze nalézt na stránkách www.nvf.cz. Součástí NVF je tzv. Národní informační středisko pro poradenství: <http://www.nvf.cz/euroguidance/index.htm>.

Vzdělávací a školicí služby poskytuje také např. České manažerské centrum sídlící v Čelákovcích (CMC Graduate School of Business): <http://www.cmc.cz>, dále Národní ústav odborného vzdělávání (<http://www.nuov.cz>) a celá řada vysokých škol a dalších specializovaných institucí.

7.2. Vybrané sítě informačních a poradenských středisek

Evropská dokumentační střediska (EDS)

Při některých univerzitách v ČR působí tzv. Evropská dokumentační střediska (EDS) resp. Evropská informační střediska, poskytující mj. prezenční vyhledávací služby v databázích legislativy EU, dále např. rešeršní služby a konzultace v oblasti informačních zdrojů o EU apod. Adresy a kontakty na příslušné EDS (UK Praha, VŠE Praha, Jihočeská univerzita, Západočeská univerzita, Univerzita Palackého v Olomouci, Masarykova univerzita v Brně) lze získat např. na webové stránce <http://www.eis.cuni.cz/cze/kontakty.html>.

Euro Info Centra

Ve spolupráci s Evropskou komisí byla zřízena a řadu služeb poskytuje síť tzv. Euro Info Center (EIC). Síť EIC funguje celoevropsky (cca 300 EIC), v ČR působí sedm těchto středisek. Hlavním cílem EIC je podpora malého a středního podnikání prostřednictvím informačních a konzultačních služeb, mezi které patří např. informace o legislativě, konzultace a školení, asistence při navazování obchodní spolupráce, resp. vstupu na trh EU, informace o veřejných zakázkách v EU apod. Uvádíme zde přehled fungujících EIC v ČR a příslušné adresy a kontakty:

EIC Praha (při Centru pro regionální rozvoj ČR)

Vinohradská 46
120 41 Praha 2
tel.: 221 580 203, fax: 221 580 292
ředitel: PhDr. Marie Pavlů, CSc.
euoinfo@crr.cz
<http://www.crr.cz>

EIC Liberec

Třída 1. máje 26
460 01 Liberec
kontaktní osoba: Ing. Tomáš Šámal
tel.: 485 340 996
info@arr-nisa.cz
<http://www.arr-nisa.cz>

Euro Info Centrum (EIC) Most

Budovatelů 2830
434 37 Most
kontaktní osoba: Mgr. Leo Steiner
tel.: 47 620 65 38-9
eic@rra.cz
<http://www.rra.cz>

EIC Plzeň BIC

Riegrova 1
301 11 Plzeň
tel.: 377235379, 377237683, fax: 377235320
eic@bic.cz
<http://www.bic.cz/eic>

EIC Pardubice - RRA Pardubického kraje

Karla IV. 42
530 02 Pardubice
kontaktní osoba: Ing. Michael Skalický
tel.: 466 053 911
info@rrapk.cz, <http://www.rrapk.cz>
<http://www.euoinfocentrum.cz>

Euro Info Centrum (EIC) Ostrava

Na jízdně 7
702 00 Ostrava
tel.: 595691232
eic@rdaova.cz
<http://www.rdaova.cz>

Euro Info Centrum Brno

Výstaviště 1 (areál BVV)
648 04 Brno
tel.: 541 159 082, fax : 541 153 055
e-mail: eicbrno@ohkbrno.cz
<http://www.ohkbrno.cz/eic/cz>

Regionální informační střediska a Místní informační střediska zřizovaná MZV ČR

Ministerstvo zahraničních věcí ČR zřídilo síť Regionálních informačních středisek (REIS) a síť Místních informačních středisek (MEIS).

Regionální rozvojové agentury a Agentury pro regionální rozvoj

Regionální rozvojové agentury (RRA) a Agentury pro regionální rozvoj (ARR) napomáhají rozvoji podnikání a cestovního ruchu v regionech či působí např. v oblasti implementace programových dokumentů regionální a strukturální politiky.

ARR Nisa

Třída 1. máje 26
460 01 Liberec
kontaktní osoba: Ing. Robert Korselt
tel.: 485340999
info@arr-nisa.cz
<http://www.arr-nisa.cz>

ARR Euroregionu Labe, o.p.s.

Roosveltova 1804/2
400 01 Ústí nad Labem
kontaktní osoba: Ing. Jiří Wiesner
agentura@arrel.cz
<http://www.arrel.cz>

RRA ÚK se sídlem v Mostě

Budovatelů 2830
434 37 Most
kontaktní osoba: Ing. Manfred Hellmich, MBA
tel.: 476 206 538
rra@rra.cz
<http://www.rra.cz>

RRA Egrensis – RRAE
Závodní 579/1
360 17 Karlovy Vary
kontaktní osoba: Ing. Zdeněk Výborný
tel.: 353 560 777
kvary@rrae.cz
<http://www.rrae.cza>

RRA Plzeňského kraje o.p.s.
Riegrova 1
301 11 Plzeň
kontakt: Ing. Filip Uhlík
tel.: 377 237 619
uhlik@rra-pk.cz
<http://www.rra-pk.cz>

RRA Střední Čechy
Náměstí Sítná 3105
272 52 Kladno
kontaktní osoba: PhDr. Jiří Svítek
tel.: 312 608 239
svitek@rra-strednicechy.cz
<http://www.rra-strednicechy.cz>

Královéhradecká agentura regionálního rozvoje
Mánesova 806
502 10 Hradec Králové
kontaktní osoba: Ing. Jan Brožek
tel.: 495 530 901
karr@karr.cz
<http://www.karr.cz>

RRA Rychnov nad Kněžnou
Panská 1492
516 01 Rychnov nad Kněžnou
kontaktní osoba: Helmut Dohnálek
tel.: 494 531 054
arr.rychnov@euro-glacensis.cz

RRA
Křížová 2
586 01 Jihlava
kontaktní osoba: Zdeňka Škarková
tel.: 567 330 418
region@rda-vysocina.cz
<http://www.rda-vysocina.cz>

Evropské regionální informační centrum pro střední Moravu (ERIC)
Náměstí Míru 64, 761 40 Zlín
tel.: 577 630 431-2
eric@zlinsky-kraj.cz
www.zlinsky-kraj.cz

RRA Bílé Karpaty - Moravské Kopanice, o.p.s.
Žitková 51
687 74 Starý Hrozenkov
kontaktní osoba: RNDr. Pavel Kuča
tel.: 603 530 615
kuca@sub.cz
<http://www.cr-sr.cz/rra>

RRA Východní Moravy
Štefánikova 167
760 30 Zlín
kontaktní osoba: Ing. Jaromír Schneider
tel.: 576 011 498
mail@rra-vychodnimorava.cz
<http://www.rra-vychodnimorava.cz>

RRA pro rozvoj Střední Moravy
Horní nám. 5
772 00 Olomouc
kontaktní osoba: Ing. František Kaštyl
tel.: 585 228 698
rarsm@rarsm.cz
<http://www.rarsm.cz>

ARR, a.s.
Na jízdárně 7
702 00 Ostrava
kontaktní osoba:
Ing. Petr Czekaj
tel.: 595 691 211
arr@rdaova.cz
<http://www.rdaova.cz>

Regionální poradenská a informační centra

Od roku 1992 jsou zakládána Regionální poradenská a informační centra (RPIC), která vedle informačních, konzultačních a projektových služeb poskytují také školicí servis, pořádají semináře apod. V současné době v ČR působí 35 RPIC spolu s 5 tzv. Podnikatelskými inovačními centry (BIC) Kompletní přehled adres je na stránkách <http://salamoun.ipm-plzen.cz/on-line-rpic-bic.php>.

Informační místa pro podnikatele (InMP)

Při Hospodářské komoře ČR (viz též oddíl 7.3.) byla v roce 2003 zřízena síť tzv. Informačních míst pro podnikatele (InMP). Cílem tohoto projektu je zvýšit informovanost podnikatelů o jednotném trhu EU, o programech podpory malých a středních podnikatelů v ČR a také zprostředkovat komunikaci se specializovanými institucemi v případě specifické

potřeby podnikatelů (odpovědi na dotazy, rady a doporučení ve vztahu ke konkrétním dotazům apod.). Projekt je financován jednak z příspěvku státního rozpočtu, jednak z vlastních zdrojů HK ČR, případně z příspěvků krajů a obcí.

Informace o činnosti a struktuře InMP jsou k dispozici na internetové adrese HK ČR www.hkcr.cz, resp. www.komora.cz. K 31. 12. 2003 fungovalo v ČR celkem 75 regionálních informačních míst a 25 oborových informačních míst. Metodické zastřešení činnosti sítě poskytovalo centrální informační místo, jímž je Odbor InMP při ústředí HK ČR.

7.3. Informační a poradenské služby podnikatelských asociací a svazů

Hospodářská komora ČR

Hospodářská komora ČR (HK ČR) poskytuje celou řadu užitečných služeb především pro malé a střední podnikatele. Komplexní informace o činnosti a službách lze získat na internetových stránkách <http://www.hkcr.cz> nebo <http://www.komora.cz>. V rámci HK ČR funguje Centrum pro evropskou integraci (informace na webové stránce <http://www.komora.cz/eu>), které pořádá školicí programy, organizuje podnikatelské návštěvy institucí EU v Bruselu apod. HK ČR rovněž zprostředkovává kontakty mezi podnikateli (např. zapojení do projektu Business Contacts Systems), poskytuje služby v oblasti celního řízení apod.

Svaz průmyslu a dopravy ČR

SPaD ČR poskytuje informace pro podnikatele z prostředí EU, podporuje exportní aktivity podniků, pořádá konference a semináře o všeobecných i oborových aspektech podnikání v prostředí EU, organizuje podnikatelské mise a vyvíjí řadu dalších činností, o nichž lze získat informace na webové stránce SPaD <http://www.spcr.cz>. Svaz je rovněž tzv. oborovým kontaktním místem pro průmyslový výzkum a vývoj v ČR v rámci implementace 6. Rámcového programu EU pro výzkum a technologický rozvoj (6RP; viz též kap. 7).

Agrární komora ČR

Agrární komora poskytuje informační služby o ze-

mědělské politice a legislativě EU včetně adaptace tuzemských pravidel na prostředí EU, komoditní a produktové informace, a zpřístupňuje informace o clech apod. Detailní přehled o činnosti a službách ve vztahu k EU je např. na webové stránce: http://www.agrocr.cz/Evropska_unie.htm.

Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR

Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR jako profesní sdružení podnikatelů v obchodu, cestovním ruchu a navazujících oborech nabízí řadu služeb vzdělávacích, zejména organizuje školení a kurzy v konkrétních oblastech (činnost řízená Radou pro vzdělávání SOCR) a poskytuje i poradenský servis pro členy Svazu. Informace o činnosti a službách lze získat na webové adrese:

<http://www.socr.cz/scripts/pages/index.asp>.

ČESMAD Bohemia – sdružení automobilových dopravců

ČESMAD Bohemia poskytuje komplexní služby dopravcům, monitoruje legislativní podmínky v EU i třetích státech, sleduje aktuální situaci na evropských silnicích, nabízí komplexní vzdělávání pro dopravní firmy (např. v oblasti celních systémů, pojištění apod.). Další informace lze získat na <http://www.cesmad-bohemia.cz>.

Komora daňových poradců ČR

KDP ČR poskytuje vzdělávací služby (semináře apod.) a konzultace v daňových otázkách. Blíže viz <http://www.kdpcr.cz/cz/default.htm>.

Svaz účetních

Svaz účetních nabízí informační, vzdělávací a poradenské služby a také např. služby certifikace účetních, založený na bázi mezinárodní kooperace. Informace o službách svazu jsou na webové stránce: <http://www.svaz-ucetnich.cz/predstaveni.htm>.

Svaz českých a moravských výrobních družstev

SČMVD zprostředkovává kontakty s obchodními partnery, zabezpečuje společnou propagaci družstev a poskytuje poradenské služby. Blíže viz webová stránka: <http://www.scmvd.cz>.

8. Stručný přehled důležitých institucí

8.1. Instituce v ČR

V této kapitole uvádíme internetové odkazy, adresy a telefony na důležité instituce v České republice:

Ministerstvo zahraničních věcí

<http://www.mzv.cz>

Loretánské nám. 5, 118 00 Praha 1

tel.: +420 224 181 111

Ministerstvo průmyslu a obchodu

<http://www.mpo.cz>

Na Františku 32, 110 15 Praha 1

tel.: +420 224 851 111

Ministerstvo zemědělství

<http://www.mze.cz>

Těšnov 17, 117 05 Praha 1

tel.: +420 221 811 111, fax: +420 224 810 478

Ministerstvo financí

<http://www.mfcr.cz>

Letenská 15, 118 10 Praha 1

tel.: +420 257 041 111

Generální ředitelství cel

<http://www.cs.mfcr.cz>

Budějovická 7, 14096 Praha 4

tel.: +420 261 331 111, fax: +420 261 332 000

CzechTrade/Česká agentura na podporu obchodu

<http://www.czechtrade.cz>

Ditrichova 21, P.O. Box 76, 128 01 Praha 2

tel.: +420 224907 500, +420 224907 501,

fax: +420 224907 503

CzechInvest

<http://www.czechinvest.org>

Štěpánská 15, 120 00 Praha 2

tel.: +420 296 342 500, fax: +420 296 342 502

Hospodářská komora

<http://www.komora.cz>

Freyova 27, 190 00 Praha 9

tel.: +420 224 096 111, fax: +420 224 096 221

Svaz průmyslu a dopravy

<http://www.svsucr.cz>

Mikulandská 135/7, 113 61 Praha 1

tel.: +420 934 088, fax: +420 224 934 597

Česká exportní banka

<http://www.ceb.cz>

Vodičkova 34, 111 21 Praha 1

tel.: +420 222 843 111

Exportní garanční a pojišovací společnost (EGAP)

<http://www.egap.cz>

Vodičkova 34/701, 111 21 Praha 1

tel.: 222 841 111

Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví

<http://www.unmz.cz>

Gorazdova 24, P.O. BOX 49, 128 01 Praha 2

tel.: +420 224907111

Český normalizační úřad

<http://domino.csni.cz>

Biskupský dvůr 5, 110 02 Praha 1

tel.: +420 221 802 111, fax: 221 802 301

Informační centrum: + 420 221 802 802

Český metrologický úřad

<http://www.cmi.cz>

Okružní 31, 638 00 Brno

tel. gen. ředitele: +420 545 222 709, fax: +420 545 222 728

Česká obchodní inspekce

<http://www.coi.cz>

Štěpánská 15, 120 00 Praha 2

tel.: +420 296366102, fax: +420 296366236

Česká zemědělská a potravinářská inspekce

<http://www.szpi.gov.cz/cze/default.asp>

Květná 15, 603 00 Brno

tel.: +420 543 540 111, fax: +420 543 540 202

Český institut pro akreditaci

<http://www.cai.cz>

Opletalova 41, 110 00 Praha 1

tel.: +420 221 004 501, fax: +420 221 004 408

Úřad průmyslového vlastnictví

<http://isdvapil.upv.cz>

A. Čermáka 2a, 160 68 Praha 6

tel.: +420 220 383 111, fax: +420 224 324 718

Státní rostlinolékařská správa

<http://tesnov.srs.cz>

Těšnov 17, 117 05 Praha 1,
tel. sekretariát ředitele: +420 221 812 686;
fax: + 420 221 812 804

Státní zemědělský intervenční fond

<http://www.szif.cz>

Ve Smečkách 33, Praha 1 - 110 00
tel.: +420 222 871 556, fax:+420 296 326 111

Státní veterinární správa

<http://www.svscr.cz>

Slezská 7,120 00 Praha 2
tel. ústředního ředitele: +420 227 010 142

Svaz českých a moravských výrobních družstev

<http://www.scmvd.cz>

Praha 1, Václavské náměstí 21
tel.: +420 224 109 111

Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism

<http://www.czechtourism.cz>

Vinohradská 46, P.O.Box 32, 120 41 Praha 2
tel.: +420 221 580 111, fax: +420 224 247 516

CEBRE – Česká podnikatelská reprezentace při EU
v Bruselu

<http://www.cebrecz>

Praha:

Pro členy Hospodářské komory ČR:

Hospodářská komora ČR

Centrum pro evropskou integraci

Mgr. Adéla Vychodilová

Freyova 27, 190 00 Praha 9 - Vysočany
tel.: +420 224 096 301, 224 096 356, fax: + 420 224
096 227

Pro členy Svazu průmyslu a dopravy ČR:

Svaz průmyslu a dopravy ČR

Sekce vnějších vztahů

Eva Svobodová, MBA

Mikulandská 7, 113 61 Praha 1
tel.:+420 224 934 514, fax:+420 224 934 038,
224 934 597

Pro členy:

**Asociace textilního – oděvního – kožedělného
průmyslu (ATOK))**

Sdružení podnikatelů ČR

Svaz českých a moravských výrobních družstev

**Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR
Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR
Unie zaměstnavatelských svazů ČR
Zemědělského svazu ČR:**

**Konfederace zaměstnavatelských
a podnikatelských svazů ČR**

Ing. Aleš Fischer

Těšnov 5, 110 01, Praha 1

tel.: + 420 222 324 985, fax: +420 224 230 606

Brusel:

AMT – CEBRE

Bastion Tower, level 20

5, Place du Champ de Mars, B-1050 Brussels

tel.: +32-2-5503547/49, fax: +32-2-5503548

8.2. Zahraniční instituce

V této kapitole je možno přehledně najít internetové odkazy, adresy a telefony na důležité mezinárodní instituce:

Evropská komise

http://europa.eu.int/comm/index_en.htm

Rue de la Loi / Wetstraat 200

B-1049 Brussels

tel.: +32 2 299 11 11

Evropský soudní dvůr

<http://www.curia.eu.int>

Cour de justice des Communautés européennes

L-2925 Luxembourg

tel.: +352 4303.1

fax: +352 4303.2600

EIB- Evropská investiční banka

<http://www.eib.org>

100, boulevard Konrad Adenauer

L - 2950 Luxembourg

tel.: +352 43 79-1

fax: +352 43 77 04

EBRD- Evropská banka pro obnovu a rozvoj

<http://www.ebrd.com>

One Exchange Square

London EC2A 2JN

United Kingdom

tel.: +44 20 7338 6000

fax: +44 20 7338 6100

WTO-Světová obchodní organizace

<http://www.wto.org>

Centre William Rappard,

Rue de Lausanne 154,

CH-1211 Geneva 21,

Switzerland

tel.: +41 22 739 51 11

fax: +41 22 731 42 06

Vydavatel:
Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Odbor komunikační strategie
© MZV ČR, Praha 2004

Autor:
© EUROFFICE PRAHA–BRUSEL, a.s.

Náklad:
10 000 kusů CD-ROM
Vydání první

Hledáte odpovědi týkající se členství České republiky v Evropské unii?

800 200 200

Bezplatná informační linka o EU

- Pondělí–pátek od 8:00 do 18:00 (mimo svátky)
- Volání zdarma z pevné linky i mobilního telefonu

www.euroskop.cz

- Aktuality
- Základní dokumenty EU
- Strukturální fondy
- Volby do Evropského parlamentu
- Možnost poslat e-mailový dotaz
- Nejčastější dotazy v rubrice „Ptejte se“

Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Loretánské náměstí 5, 118 00 Praha 1
info@euroskop.org

